

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11717

IN A SHLEKHTER TSAYT

Sholem Asch

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אין אַ פְּשָׁלַעַטְמָעַר צִיִּים

(בִּילְכָּעָר אֹונֶ ערְצָעָה לְוִינְגָעָן).

50

שְׁלוֹם אָש.

— • —

זו אַרְשָׁא.

דרוק מ. י. האַלטָּעָר עַט קָאַטָּפָה. נַאֲלָעוֹקֵי 7.

Инъ а шлехтеръ цейтъ

т. е.

ВЪ ПЛОХОЕ ВРЕМЯ.

Ш. Аша.

Очерки и рассказы.

— • —

Варшава. 1903.

Тип: М: Гальтеръ и Комп., Налевки 7.

Дозволено Цензурою.
Варшава, 7 Февраля 1903 г.

אַיְבָעֶר דָּעֵר גְּרֹעֲנֵץ

.1

דאס שטעדטיל ליענט אַהֲלָכְם אויפֿן באָרג, אָונִ דָעֵר עַק פָּוּן צוּוּיְטַע
דאָלבָּעַן שטעדטעל נְרִיבְּכָּת שִׁין אַין וּוְאַסְעָר אַרְיִין. אָונִ שְׂמֻחָהעֲנָדִין אויפֿן באָרג,
פָּאָרְן שְׂוֹלֵל פְּלָاطְצָן, קְוֹקְטַּמְּן גְּלִיכְטַּאְמָר אַרְיְבָּעָר אַוִּיףַּ יְעַנְּרָעָר זַיִת וּוְאַסְעָר, וּוְאוֹ דִּי
פְּעַלְדָּעָר צִיהָעָן וִיד וּוְיִת אַוּעָק, אָונִ דָּארְתַּא אַוִּיףַּ יְעַנְּרָעָר זַיִת וּוְאַסְעָר, וּוְאוֹ דִּי
וְואָ פְּעַרְבָּלְאַנְדְּרוֹשְׁעַט, אָונִ גָּתַּא אַיְנָעָר וּוְיִסְטַּו וּוְאוֹ ... אָונִ שְׂמֻחָהעֲנָדִין אויפֿן באָרג,
פָּאָרְן שְׂוֹלֵל פְּלָاطְצָן, אָונִ אַרְאָבָּקְעָנְדִּינְגַּן הַוְּנָטָעָן אַין וּוְאַסְעָר אַרְיִין, דָּארְתַּא וּוְיִת
אָן דִּי פְּעַלְדָּעָר אַרְיְבָּעָר, וּוְאָסְ וּוְעָנָעָן אַוִּיףַּ יְעַנְּרָעָר זַיִת וּוְאַסְעָר, וּוְילְט וִיךְ תְּהִילְמָלָל
אַחֲרִיּוֹנְגָּנְעָלָעָדָה דִּי הַעֲנָר פְּעַרְשְׁפִּיטְעָן, דִּי פְּסַיְּרָעָה בְּעָרְבָּיְבָּעָן, אָונִ הַיְּדָא ... אַפְּלִיה
אַרְיְבָּעָר, וּוְיִת אַוּעָק. אַיְבָּעָרָן וּוְאַסְעָר, וּוְיִת אַין דִּי פְּעַלְדָּעָר אַרְיְבָּעָר, פְּעַרְבָּלְאָנְגָּה
פְּזַוְּשָׁעָט מִית וִיךְ אַין אַיְנָעָם צָו וּוְעָרָעָן, וּוְיִת ... אָוּ, גָּתַּא אַיְנָעָר וּוְיִסְטַּו וּוְאוֹ ...

געַוּעוּעַן אוֹז עַם אַטָּאג אַשְׁעָנָר אָונִ אַפְּרָהְלִיכְעָד. דִּי הַימְלָעָן, אַוְבָּעָן,
הַאֲכָעָן וִיךְ גַּעַטְהָן דָּאס וּיְעַרְגָּע, קְיִילְעַדְגִּים וִיךְ פְּעַרְשְׁפִּירִיט, אָונִ האֲכָעָן מִיטַּפְּעָל
לִיְּטוּלְגְּנִיקִיטַּבְּ בְּעַשְׁיצַּת נָאָטָס וּוּלְטָעָל אַוִּי, וּוְזַיְּעָנָעָן גַּעַבְּאָטְעָן גַּעַוְּאָרָעָן פָּוּן שְׁשָׁת
יָמִי בְּרָאָשָׁית אָן. אָונִ דָּאס וּוְאַסְעָר האָט וִיךְ אַוִּיךְ גַּעַתְּהָן דָּאס זַיִנְגָּע, וּוְיִת האָט עַם
וִיךְ אַוְסְגָּנְגָּאָסָעָן, אַיְנִי וּוְאָל האָט נָאָךְ גַּעַיְאָגָט דִּי צְוּוּיְטָע, דִּי צְוּוּיְטָע האָט גַּעַד
חַאְפָטְדִּי דָּרִיטָע אָונִ האָט וִיךְ אַיְנִי אַיְהָר אַרְיִינְגְּגָנְגָּאָסָעָן. אָונִ אוּסְיָס גַּעַוְּהָעָן האֲבָעָן
דִּי וּזְאָלָעָן, וּוְאַשְׁלִיחָמִיט אַפְּרָאָפְּטָקְומָטְפָּוּן גָּאנְגִּי וּוְיִת אָונִ גַּעַתְּשָׁעָרְגָּעָן וּוְאוֹ,
גָּאנְגִּי וּוְיִת, אָונִ דְּעַלְלָעָטְטָנִיט וִין זַיִן שְׁלִיחָות אַוְסְצְּפִּיהָרָעָן, עַר צַו גִּיסְטַּוְוָדְזִיךְ אַיְנִי צַו
גַּעַתְּשָׁעָט דְּעַרְוּוּיְלִי אַיְנִי וּוְאַסְעָר; יַאֲגָט אַיְהָם נָאָךְ אַצְּוּוּיְטָעָר צְוּנְעָרָט עַר אַיְיךְ אַיְנִי וּוְאַסְעָר,
אָונִ אַדְרִיטָעָר ... אָונִ אַפְּרָטָעָר ... אָונִ דָּאס וּוְאַסְעָר שְׁוּוּיְמָט וּוְיִת אַיְנִי רְוּלְטָאָרִין.
בַּיִּ דְעַם בְּרָעָן, אוֹפֿן באָרג, וּוְאַגְּטְרִיְּעָר בְּעַלְ-בִּית, שְׂמֻחָתְוָה וִיךְ דָּאס שְׂטָעְדִּיטְל,
דִּי נְיַרְגָּע הַיְּוּלִיךְ דְּרַעְהִיבָּעָן וִיךְ, אָונִ קְיִיטְלָעָן וִיךְ אוֹפֿן באָרג אַרְיִיךְ. אַיְנִי
הַיְּוּלָל שְׂמֻחָתְוָה אוֹפֿן צְוּוּיְטָעָן הַיְּוּלִים דְּעַבְּיָלִים. אָונִ בְּכָלְלָה זְעַהַת אוּסְיָס גָּאנְטִיס
אַעֲלָטָעָל וּוְאַלְעַבְּלָקְטָה הַיְּגָעִינְדָּר, וּוְאָסְ לְעַבְּטָה וִיךְ אַיְנִי שְׁלָם, יְעַרְעָל טְהָוָת וִיךְ
דָּאס זַיִנְגָּע. דָעָר מָאָן קְלָאָפְּט אַוִּיףַּ דָעָר מָאָשָׁחָן אָונִ זַיְגָּט וִיךְ זַיִן לְיַעְרָעָל, דָעָמָס
גּוֹיִבְּ שְׂמֻחָתְוָה וִיךְ בַּיִּ דָעָר קִידְרָן, קְאָבְּטָאָבְּ וּוְיַעַט שְׁעָרָעָן אָונִ זַיְגָּט וִיךְ אַיְהָר לְיַעְרָעָל.

א דאנערשטאג נאך מיטאג, די קינדר ער זענען פרייהער פון דעם חורר א היה געקומען, מען לאוּט זיך צום וואסער אראָב. אט שטערט א יודענע בייס ברען אָפַּן וואשט די קינדרעלעך אוּס לְפִבְּדִיל שְׁבָתָה. דָּאָס קִינְדָּר, אַמִּידְעָלָעָפָּן אַיָּחָד זַעַקְמָן, דִּיסְּטָט אֲרוֹסָאֵר נַאֲסָעָן, אַיְנֶגְעָזָאַפְּטָעָן קָאָפָּן אַונְטָעָר די מַוְתָּעָרָט הַעֲנָד אָגַּוְן וַיְוִינְטָהּ הַוִּיךְ. די יַוְנְגָלָעָךְ שְׂטִיףָעָן אֲרוֹסָאֵר, אַוִּיפָּךְ אַלְרָקָעָוּ וְאַסְטָעָהָט בִּים בְּרָעָגָן, אַיְנֶגְעָר שְׂטָוֶפֶת מִיט דָּעַם שִׁיפְלָעָר פָּון דִּעְם בְּרָעָגָן אֲבָן, אַונְגָּאָט לְאָוֹט זיך די לְרָקָעָן אָנוֹן וְאָסְטָר, די קינדר ער שְׁרִיְעָן אָונְגָּאָלָעָן מִיטּ גְּדוֹלָה, אָונְגָּאָט קְוָמָטָן פָּון דָּעַם זְוִיְּטָעָן אַבְּרָלִינְקָעָן צָו שְׂוִוְיָמָן, אָונְגָּאָלָעָן זיך רָחוֹגָן, פָּאַמְּעָלָעָךְ, פָּון דָּאָרָט, פָּון דָּעְרוֹוִיְּטָעָן וַיְוִינְעָן זיך רָוִיְּטָעָן סְפָּאַרְגִּינְצָעָט אָגַּוְן דָּרָךְ וְאָסְטָעָהָט. פָּון דָּאָרָט, פָּון דָּעְרוֹוִיְּטָעָן וַיְוִינְעָן זיך שְׂטָעָהָט. נַאֲקָעָטָעָפָּס שְׂטָהָעָן אַיְן וְאָסְטָר, אָונְגָּאָלָעָן שְׂטָהָעָן הַעֲנָד קְלָאָפָּעָן אַיְן וַיְוִיְּסָעָט שְׂטָקָעָר וְעוֹשָׂה. אַמִּידְעָלָעָט שְׂטָהָעָט בִּים בְּרָעָגָן וְאָשָׁט דָּאָס גַּעֲפָעָם אָבָּא, עַמְּשָׁט שְׂוִוְיָמָט אַיְרָהָר אַטְלָעָרְיָיל אַוְעָקָאָן זיך וְאָסְטָר, זְוִיְּוִינְטָן, קְוָמָט אָן אַחֲרָ קִינְדָּס, עַמְּשָׁט שְׁלָעָפֶט עַר שְׁוִין שְׂוִין לְאַגְּנָעָן קָאַפְּעַקְעָלָעָן אַיְן וְאָסְטָר, אָונְגָּאָלָעָן מִיטּ הַוּת שְׁלָעָפֶט עַר שְׁוִין זְוִיְּנָט אַוְעָקָאָן גְּשָׁוִוְיָמָט טָעָ, עַרְלִיכָּעָן אַיְן וְאָסְטָר, דָּאָס אַוְעָקָאָן גְּשָׁוְיָמָט טָעָ, עַרְלִיכָּעָן אַיְן וְאָסְטָר אָונְגָּרְקָעָן צָו שְׂוִוְיָמָן, מִיטּ אַגְּרָוִיסָעָט פְּוֹלָעָן גַּעֲטָעָט לְכָבָדָה, אָונְגָּאָלָעָן שְׂטָקָעָר בְּנֵי יַעֲקֹבְלָעָךְ, אָוֹיְוִי זְוִיְּוִי וְאַלְתָּעָן גָּאָרְקִינְדָּר גַּעֲוָעָן, אַיְן די אַרְבָּעָה בְּנֹפהּ לִיךְ בָּאַרְעָן זיך, אָונְגָּאָלָעָן זְוִיְּוִי אַדְרָוּעָן זְוִיְּוִי וְאַלְתָּעָן גָּאָרְקִינְדָּר גַּעֲוָעָן, אַיְן די אַרְבָּעָה שְׂוִים פָּון אַמְּתָעָמָעָן, אָונְגָּאָלָעָן דָּעָר וְיַוְינְדָּר בְּלָאָוֹת, פָּעַרְשָׁפְּרִוּת די לִיְּוָעָנְדָּר אַוִּיפָּךְ די לְרָקָעָן, לַוְפְּטוּרָט בְּעַדְךְ, מַאֲכָתְּ צִימָעָן פָּאוֹת, אָונְגָּאָלָעָן מִיטּ צִיצִית פָּון אַרְבָּעָה בְּנֹפהּ לִיךְ אַיְן פְּנִים אַרְיָן.

אַבְּיָסָעָל אַונְטָעָר דָּעָר שְׂטָאָדָט צִיהָעָן זיך אַוִּיך די הַיְמָלָעָן זְיכָרָעָר, נִיסְטָמָט זְיך אַוִּיך דָּאָס זְוִיְּנָט זְיכָרָעָר זְיכָרָעָר, אַוִּיפָּךְ נְאָתָם חָסָד גַּעֲשִׁיצָט, אָונְגָּאָלָעָן בִּים בְּרָעָגָן לִיגְעָן אַנְדָּרָעָן מַעֲנְשָׁעָן פָּון אַנְדָּרָעָר זְוִיְּנָט זְיכָרָעָר, אַוִּיפָּךְ נְאָתָם פָּאַרְטִּיעָ, אַוִּיפָּךְ לִיטְוָאָקָעָס, יוֹגָן אָונְגָּלָט לִיְּעָנָעָן זְוִיְּיָהָר פָּעָלָד. פָּון דָּעְרוֹוִיְּטָעָן זְוִהָעָן זְיך נְאָרְדִּי בְּלָעְכָּרְבָּ�ן תְּשָׁאָנְקִיקָעָס אַגְּנָעְבָּרְדָּעָן אַוִּיפָּךְ די גַּעֲפָעָק. עַס לִינְגָט אַגְּרָוִיסָעָט גַּעֲנָעָלָהָנְט דָּעַם קָאָפָּךְ אַוִּיפָּךְ אַקְעַסְטָעָלָעָט אַוִּיפָּךְ אַיְבָּרְגָּעְבָּעָנְרִיךְ אַכְּפָּרָה" די נַאֲקָעָטָעָר בְּרוֹסְטָעָר דָּעַם נַאֲקָעָטָעָר קִינְדָּר וְאָסְטָר לִינְגָט בִּיְּ אַיְהָר צִיהָט זְיך אַיְהָר קָאָפָּךְ צָו הַיְמָלָעָן אַרְוֹפָּךְ. די פָּעַרְמָאָכָּטָעָן אַוְיָגְעָן בְּעַטְעָן שְׂוִין גַּוְשָׁט, עַס הַיְסָט זְוִיְּיָהָר זְיך וְאַלְתָּעָן צָו בְּרָאָעָלָם זְאָגָעָן: וְוַיְלָסְטָמָט אַוִּיְּ, מְאָלָזְיָן אַוִּיְּ ...

עַס זְיַצְעָן די פָּאָטָעָר אַוִּיפָּךְ די גַּעֲפָעָק זְאָבָעָן, מְהִילָּיְלָעָר אַוִּיפָּךְ רִי הַעֲנָד אַגְּנָעָלָהָנְט אָונְגָּאָלָעָן קְלָעְרָהָן, טְהִילָּגָרָהָן — אָוֹיְיָהָר זְעָמָעָן זְיַשְׁטָט זְיַוְנָעָן זְאָגָעָן, וְאַרְטָעָנְדָגָן אַוִּיפָּךְ עַפְעָם. בִּים טַאָתָעָן אַוִּיפָּךְ דָּרְעָד זְיַצְטָר די מָאָמָעָן צָו טְהִילָּתָהָן די קְלִינְגָעָן קִינְדָּרְלִיךְ בְּרוּתָהָן אַיְגָנְרָקָעָן, דָּעָר פָּאָטָעָר בִּינְיָתָהָן קָאָפָּךְ פָּון די עַסְעָנְדָעָר קִינְדָּר אַוִּיקָּקָט אַיְן הַיְמָלָעָן אַרְיָן. אָונְגָּרְקָעָן זְיך דָּאָרָט בִּים בְּרָעָגָן וְאָסְטָר שְׂטָהָטָהָט די עַלְתָּרָעָט טַאָטָטָעָר אָונְגָּקָט אַוִּיפָּךְ די פְּלִיסְעָנְדָעָוּ וְוּלְעָן, אָונְגָּגָעָן רִינְגָעָן שְׂטִילָעָט טְרָעָעָן, אָונְגָּעָן דָּאָכָט זְיך אָוּ די לִיְּפָעָן שְׁאָקָלָעָן זְיך .

אָונְגָּשָׁטָיל אַיְן דָּעָר פָּאַרְטִּיעָ. עַס פָּרִוּוֹת צָו רַעְדָּעָן אַיְן יַוְנְגָעָר מָאָן עַפְעָם מִיטָּה

אַלְטָעָן — דָּעֵר לְעַצְטָעָר שְׂוֹוִינְגֶּט. דָּעֵר יָוְנְגָעָר מִן רָעֵרט וּוּוַיטָּר, דָּעֵר לְעַצְטָעָר שְׂוֹוִינְגֶּט אַלְטָעָן.

עַם לְאַוְתָּ זַיְק אַיְנְגָעָלָע, אַלְטוֹאֲקָלָע אַכְלִיְינְס, פָּונְ דָּעֵר פָּארְטִיעָ אֲרוּס אָזְגָּנְבִּיט וְזַיְק צַו דִּי שְׁטָאָרֶטֶם יְוִינְגָלָע, וְאַסְמָא בָּאוּדְוָעָן אַיְן דִּי לְאַנְגָּעָא קָפָאַטְקָעָלָע, דָּאָרֶט אַיְן דָּעֵר נְרוּוֹסָע לְוָדָעָ וְאַסְמָא אַיְזָ בְּיִים בְּרָעָן וּוּסָעָר. עַם גַּעַת דָּאָט לְטוֹאֲקָלָע, גַּעַת אַגְּן קוּקָט זַיְק אָוָם. לְאַוְתָּ זַיְק אָוָן חָפָט וְזַיְק צְרוּק, אַגְּן אַטְמָעָ ערְשָׁוֹן אַיְזָ אַפְּסָ אַנְגָּן דִּי לְוָדָעָ אָרְיִין גַּעַת שְׁטָעָקָט. נָאָר דָּאָרֶט אַיְן דָּעֵר פָּארְטִיעָ שְׁטָעָהָט אַחְיוֹבָע יְוָדָעָ אַגְּן וּוּינְקָט מִיטָּשָׁרָע אַיְזָ דָּעֵר פָּארְטִיעָ פִּינְגָּעָר: שְׁלְמָהָקָע! אַגְּן דָּאָט לְטוֹאֲקָלָע גַּעַת בְּרוֹנוֹדָיגְזָ זַיְק דָּעֵר פָּארְטִיעָ צְרוּק, עַטְצָצָט זַיְק צְוִישָׁעָן דִּי יְוָדָעָ אַגְּן קוּקָט מִיטָּשָׁרָע אַיְזָ דִּי שְׁפִּילְעָנְדָע יְוָנְגָעָלָע, אַגְּן שְׂוֹוִינְגֶּט אַיְזָ.

פָּונְ אַונְטָעָר דָּעֵר וּוּינְדָט-מִיהָל וְאַסְמָא פָּערְשָׁטָעָלָט דִּי פָּארְטִיעָ פָּונְ מַעַנְשָׁעָנְס אַוְיָגָעָן לְאַוְתָּ זַיְק עַפְּסָ אַקְלִיְין מַגְעָנוּ יְוָדָעָל אֲרוּס מִיטָּשָׁרְוָעָן בְּעָרְדִּיל אַגְּן טְרָאנְטָ אַנְגָּעָתָהָן עַפְּסָ אַמְּנִין דִּיְתְּשְׁעָן רָעְגָּעָן-מַאְנִטְיָל, אַונְטָעָן צְוָנָעָ פָּאטִיעָט, אַיְן אַפְּיָעָר קָאנְטָגָה הַיְתָעָלָע, עַר הַאלָט עַפְּסָ אַבְּיכָעָל אַיְן דָּעֵר הַאֲנָדרָגָט דָּעֵר שְׁרִיבְטָ דָּעֵר. נָאָר אַיְתָמָלָע לְאַוְתָּ זַיְק פָּונְ אַונְטָעָר. דָּעֵר וּוּינְדָט-מִיהָל עַפְּסָ אַחְיוֹבָע סָאָלְדָאָט מִיטָּשָׁרָע אַיְזָ אַיְעָר. עַם רְוִימָט זַיְק דָּעֵר סָאָלְדָאָט דָּעֵר שְׁטָיל. דָּעֵר סָאָלְדָאָט קוּקָט אַיְזָ דִּי צְיָעָנְדָע יְוָדָעָ אַגְּן דָּאָט יְוָדָעָל שְׁרִיבְטָ אַיְן בִּיכָּעָל, אַונְטָעָר זַיְק גַּעַת נָאָר שְׁטָעָקָעָן אַיְן דָּעֵר הַאֲנָדרָגָט, אַגְּן דָּעֵר יְוָנְגָעָן קָלָאָטָט וּוּאַוְלָעָרִישָׁ מִיטָּשָׁרָע עַפְּסָ אַיְן דָּעֵר פִּינְגְּטָעָר עַדְרָ.

אַיְן דָּעֵר פָּארְטִיעָ וּוּוּרְטָ שְׁטָיל. עַס בְּלִיבָּעָן יְוָטְצָעָן דִּי וְאַנְדָּרְעָר אַיְזָ זַיְעָר גַּעַפְּעָק אַגְּן שְׂוֹוִינְגָּעָן. עַס קְעָרְתָּט צְוַיְק וְיְטָצָעָן דָּעֵר אַגְּן זַעַטְצָט זַיְק אַיְן דָּעֵר קָאַמְּפָאָנְיָע. דָּאָס קְלִיְינָע לְטוֹאֲקָלָע בַּעַהַאָלָט זַיְק אַונְטָעָר דָּעֵר מַאְמָעָם פָּארְטָחָק אַגְּן צְיוּטָרָט. אַגְּן דִּי אַיְמָהָדָטָע גַּעַוְּלָטָע, אַגְּן דִּי אַרְאָבָגָנְעָלָטָע אַוְיָגָעָן דָּעָרָן עַפְּסָ אַיְן דָּעֵר שְׁטָיל: מִירָאָ וּעָנָעָן נָאָר נִישְׁתָּחָוְלָדִין! נָאָר נִישְׁתָּחָוְלָדִין!

פָּונְ אַונְטָעָר דָּעֵר וּוּינְדָט-מִיהָל זַיְק צְוַיְק אַגְּן שְׁוֹאַרְצָעָ קָאַפְּאָטָע, אַהֲלָב גַּעַוְּלָט, אַהֲלָבָעָ בָּאָרֶד, אַהֲלָבָעָ הַותָּ אַגְּן אַיְין בַּעַאַבְּכָטָעָט פָּונְ דָּעָרָוִיְּשָׁעָן דָּעֵם יְוָדָמָט דָּעֵם רָעְגָּעָן מַאְנִטְיָל. בָּאָלָד וּוּוִוָּשָׁ זַיְק פָּונְ אַונְטָעָר דָּעֵר וּוּינְדָט-מִיהָל אַהֲלָב אֲרוּס אַגְּן וּוּינְקָט זַיְק דָּעֵר "פָּארְטִיעָ", מַאְבָּעְנְדוֹרָגָ אַיְזָ אַבְּאָרָבָ .

דִּי וְאַנְדָּרְעָר יְוָטְצָעָן, קוּקָעָן אַיְנָעָר דָּעֵם צְוִוִּיטָעָן אַגְּן שְׂוֹוִינְגָּעָן.

פָּאָר נָאָכָט. אַגְּוִינְדָט בְּלָאָט, עַר רָוּדָעָט אַיְזָ דִּי לְיְעָגָנְדָע, שְׁטָילָעָ פְּלִיעָסְנְדָע וּוּלְעָן, אַגְּן פָּונְ דָּעָרָוִיְּשָׁעָן דָּאָכָט זַיְק, וְזַיְק אַגְּוִינְגָּהָיְרָע חַיָּה שְׂוִוְיָט אַיְן וְאַסְמָא מִיטָּשָׁרָע לְאַנְגָּעָן גְּרוּסָע וּוּאַסְעָרְדָּנָעָן קָאַלְטָעָנִים. דִּי לְיִוּוֹנְדָע וּוּרְעָן אַוְרָף דִּי בְּעָלְנִיקָעָם אוּפְּגָעָזְוִינְגָּעָן, (זַיְק גְּרִיטְעָן זַיְק עַדְעָם אַגְּן צְוָתָה), פָּונְ עַגְעָץ וּוּוִוָּשָׁ.

קומט אין א טראטוווע צו שוימען אונ אפייעריל ברענט זיך אויף דער טראטוווע. אונ דארט איזילט א מענש אויף א לודקע צום ברגע, אונ וויטער גיעסט זיך דאס וואסער, אונ דארט וויט רוחט דאס וואסער; עס ניסט זיך אויס געגען איבער דעם טויה-בעדרקטען הימעל, דער העדר האט זיך אַבְגָּנָמָטָעָט אונ רוחט. אונ פון דעם באָרגָן גַּלְעָגָעָן אַרְאָפָּדְיִי קְלִינְיָן זַעַם לְכַטְלֵרְדּ, וְאָסָּטְהָעָהָעָן אַין קְלִינְיָנָס בֵּית הַמְּרוֹשָׁן פֶּאֲרָן, עֲנוֹרָה. טְנִיקָּעָל וְעוֹרָט אָוָּפָּן וְאָסָּעָר, טְנִיקָּעָל וְוּרָט אָוָּפָּן הַמְּטוּל אַונ דָּס שְׂطֻעָרְטָעָל הַלְּטָזָט זיך אַין אַטְוִיה-גַּעֲפָעָי אַיִן אַונ רָוחַט אַיִלָּת. אַונ פון דעם קְלִינְיָנָס בֵּית הַמְּרוֹשָׁן לְאָוָת זיך אַ וְיַיְנָדְגָעָר "וְהָוָא רְחוּם" הַעֲרָעָן, אַונ דִּי הַפְּלָה שְׂוֻעָבָט אַין דָּעָר לוֹטָעָן, אַיבָּעָר דָּעָר וְאָסָּעָר, וְוִיט אַיבָּעָר דִּי פֶּעֲלָדָעָר ... אַ קְרִיאָה-שְׁמָעָ לְיוֹעָנָן אַיִן עַס פֶּאֲרָן שְׁלָאָפָּעָן לְעָגָעָן זיך פָּוּן דָּעָר גַּאנְצָעָר וְוּלָט ...

.2

נאָכָט אַיִז גַּעֲוָאָרָעָן, אַונ שְׁטִיל אַיִז אָרוּם. דָּס וְאָסָּעָר, וְוִיט עַס וְוָאלְט זיך עַבעַס אַברָגָן מִיט דִּי חַוְּרִי-גַּנְגָּלָעָךְ גַּעֲמָאָט, וְאָס שְׁטִיקָעָן דָּעָרְמִיט אַגְּנָצָעָן טָאגָן, חַאְטָט זיך אַין אַטְוִיה-גַּעֲפָעָל אַיְגָעָה-הַילְּט, עַס הַיּוֹסֶט אוֹיפָּס מַעֲנָשָׁן לְשָׁוֹן: אַין שְׁמַזְבָּז זיך אַרְיִין גַּעֲחָפָט, דִּי לְאָרָעָן פֶּעֲרָמָאָט אַונ שְׁלָאָפָט. אוֹיפָּס אַטְרָטָוּעָ ערְגָּעָן בְּרָעָנָט זיך אַ פְּיַעַרְיָלָ, אַ בְּרִילָאָנט אַיִז אַין דָּעָר פֶּינְסְטָרָעָ נַאֲכָט אַיְגָגָעָ פָּאָסָט, אַונ דָּס פֶּינְקָעָלָט אַזְוִי פָּוּן דְּעַוְוּוֹיְטָעָן ... דִּי שְׁטָאָרָט בְּעֵלִי הַאָבָעָן זיך אַין וְיַיְעָרָה הַיְּילָעָךְ בְּעַהְאָלָעָן, אַונ יְעָרָר שִׁיצְמָז זיך אַונְטָעָר זַיְן דָּעָכָלָעָ, וְאָס דָּעָר עַלְתָּעָר זַיְרָעָה האָט אַיבָּעָגְנָלָאָוֹת. אַונ דָּס גַּאנְצָעָ שְׁמַעְרָטָל בְּעַהְאָלָטְעָנְדָרִיג זיך אַין דָּעָם גַּעֲפָעָל, וְאָס שְׁטַיְגָעָט פָּוּן וְאָסָּעָר אָרוּם, דָּאָכָט זיך, דָּאָנְקָט אַונ לְזַבְּשָׁת הַשְּׁמָ יְתָבָךְ, זיך אַיְינְקָאָרָטְשָׁעָנְדִּיגָן: אַוי וְאָס פֶּאֲרָן אַ גַּטְמָעָן גַּטְמָרָהָעָן! אַונ דָּעָר נַעֲפָעָל, שְׂוֻעָבְעָנְדִּיגָן אַיבָּעָר דָּעָם שְׂטֻעָרְטָעָל אַיִז עַפְעָס וְוִיט אַמָּכָעָ, וְאָס פֶּעֲרָשְׁפָּרִיטָ אַיְהָר פֶּאֲרָטִיךְ אַיבָּעָר אַיְהָרָעָ קְלִינְיָן קִינְדָּרָלָעָךְ, בְּעַטְעָנְדִּיגָן זיך דָּא נִשְׁטָמָ ... דָּא נִשְׁטָמָ ...

נָאָר דִּי לְבָנָה, אַיְינָעָ אַלְיָין אוֹיפָּזְן הַמְּטוּל, קוּקָט אַרְאָב אַיְינָעָ אַלְיָין אוֹיפָּזְן דְּרָעָרָד, אַונ בְּלָאָנְדוּשָׁעָט אָרוּם אַיְינָעָ אַלְיָין אוֹיפָּזְן דָּעָר וְוּלָט, וְכָעָנְדִּיגָן נָאָךְ אַ לְבָנָה ... אַונ אוֹיפָּס דָּעָם שְׁלָאָפְּעָנְדָרְגָּן זיך אַיִלָּת וְאָסָּעָר פֶּאֲלָט אַ קְּאַלְשָׁטָר שְׁטָרָאָחָל אַונ בְּעַלְוִיכָט עַבְעַס שְׂוֻעָבְעָנְדִּיגָן אוֹיפָּזְן דִּי רְחוּגָעָן, שְׁלָאָפְּעָנְדָרָהָעָ חֹוָאָגָעָס. אַלְיָין תּוֹלְיָעָט זיך, הַילְּט זיך אַונְטָעָר דִּי פֶּלִיעָנְגָלָן פָּוּן דָּעָר שְׁבָנָה אַיִז, בְּעַטְעָנְדִּיגָן אַיִז דְּרָעָר שְׁמַעְטָל טִיטְפָּאָלְטָט: גַּאֲטָמָ וְיַיְעָרָאָרְמָדִינְג אַיבָּעָר אַונְנוּ!

אַגְּנָצָעָן אוֹיפָּזְן פֶּעֲלָד אַיִז דָּס וְאָסָּעָר פֶּעְרָגְלִיוּוּרָט אַיִז אַיִלְמִיק, אַיִז דָּעָם אוֹירָ פָּוּן דָּעָר נָאָכָט. פֶּעְרָגְלִיוּוּרָט מִיטְמָ אַלְעָם: מִיטְמָ דָּעָר וְוּלָט, מִיטְמָ דָּעָר עֲרָד, הַיְּמָעָל אַונְגָּט. בְּיַיְמָ בְּרָעָגָן, אוֹיפָּזְן דִּי פֶּלִיגָגָלָן אַ שְׂוֹאָרְצָעָן רְיוֹהָיוּרִוְּגָעָן אַרְלָאָלָעָר לְיַעַגְעָן וְוָעָר... צָעָזָעָן עַס מַעְנָשָׁן, אַדְרָעָ מַוְּטָעָ שְׁאָתָעָן פָּוּן דָּעָר נָאָכָט? ... פְּנִים' עָר קוּקָעָן אַיִז דָּעָר לְבָנָה אַרְיִין, בְּעַטְעָנְדִּיגָן עַבְעַס.

אַונ שְׁטִיל אַיִז אָרוּם

פֿון דערווײַיטען הערט זיך ווי עם RIDערט זיך עפֿעַס אין ואַסְטָר ... אַין וואָל
פֿאלט אויף דער צוֹיִיטער אָגָן דָּאָס גַּעַסְט זיך צוֹאַמְעָן, ווי עפֿעַס קִישְׁעַן זיך אָגָן
פֿליַּיטְשְׁעָן אַין דער שְׂטִיל ... צוֹעַנְעַן מְתִים דָּא דִינְשְׁמוֹת יוֹיְרָעַטְמָבָל אַין ואַסְטָר? ...
בְּאַלְדָּר בְּעוֹנֶנט זיך אַ שאַטְעַן אַין דער קוֹפְּט, שְׂעוּבְּעַנְדִּיג אַיְבָּרָן ואַסְטָר.
עם RIDערט זיך אָגָן עַס נְעַרְעַנְט זיך, דער שְׂאַטְעַן. אַט הערט זיך, ווי עַס שְׂוִימְשָׁה:
לאָקָך ... לאָקָך ... דָּאָס ואַסְטָר קִישְׁט אַין דער שְׂטִיל דָּעַם ברעַג ... דָּאָס ואַסְטָר
קְלָאַפְּט אָוֹף דָּעַם ברעַג ... דָּאָס ואַסְטָר שְׁלָאָגָט דָּעַם ברעַג ... עַס אַין וועַר צָום
ברעַג צוֹ גַּעַפְּאַהְרָעַן.

אַ שאַטְעַן אַיְ אַיְוף דָּעַם ברעַג אַרְזְוִיפְּ ...

— שָׁא, שִׁשְׁטֵיל זִוְּט!

עם RIDערט זיך אַיְופְּצָן פֿעלְד, טְרִיטְטְּ קְנוּיְטְשָׁעַן אָגָן בְּיִגְעַן ווַיְיך דָּעַם טְהִוָּה
בְּעַדְקְעַטְעַן גְּרָאָז.

— יְווֹעָן!

— וְוֹאָו זִוְּט אַיהְר? זַעַנְט אַיהְר אַלְעַ צְוֹאַמְעָן? ...

— קוֹמֶט!

— שׁ ... שְׁטִיל.

עם RIDערט זיך אַיְופְּצָן פֿעלְד, פֿיְילְטְּ גְּרָאָז קְנוּיְטְשָׁט זיך אַונְטְּעַר טְרִיטְט.

— לְוַיּוֹעַ, הַאַלְסְטָט אַבְּרָהָם לְעַן?

— מְעַן פְּלִיסְטְּעַט אַין דָּעַם שְׂטִיל,

— בְּרוֹבְּלָ, וְוֹאָו בִּיסְטָט דָּו?

— בְּיִים טָאַטְעַן.

— מְעַן גַּעַתְּ.

— יְווֹעָן הַאַלְטָט אַיְיך אָן בְּיַי דִי הַעַנְד, קְאַמְּאַנְדוּוּעַ וְוֹעַר אַין דָּעַם שְׂטִיל.
— מְעַן גַּעַתְּ.

— שׁ שׁ שׁ שׁ אַ.

— שְׁטִיל זִוְּט נְאָר.

— שְׂוִוְיִינְטְּ, חַאְרְכָּט!

— עַס הערט זיך אַ וְRIDערעַן צְוֹיִינְשָׁעַן צְוֹיִינְגָּעַן פֿון דערווײַיטעַן.

— מְעַן חַאְרְכָּט דָּאָקָט זיך?

— יָא.

— חַאְרְכָּט נְאָר —

— מְעַן גַּעַתְּ.

— מְעַן יְאָגָט נְאָר ...

— שְׁטִיל זִוְּט — שׁ שׁ שׁ ...

— לעַנְט אַיְיך פְּאַמְּעַלְיך אַיְוף דִּיעַרְד אַ נְדַעַר.

— בְּעַהְאַלְטָט דָּאָס פְּנִים אַין דִי גַּרְעַיְעַר.

— הַאַלְטָט אַיְין דָּעַם אַטְהָעַם

שְׁטִיל אַיְ אַרְוּם.

— דִי לְבָנָה אַיְ בְּעוֹזָלְקָעַנְטְּ וְיַי וּוּעַלְעַן אָגָנוֹ נִישְׁטָה וְעַהְעַן.

- גוט .
 — זי ווועט איז פְּלִינְק פָּן די וואָלקען נישט אַרְזֶס קִמְעָן .
 — גוט .
 — אַ גָּנְגָּצָּע מְחֻנָּות שְׂוֹאָרְצָּע וואָלקען צִיהָעָן זיך אַיבָּעָר אַיְדָּר .
 — גַּעֲלִיבָּט צַי גַּאַט .
 — עַס הַעֲרֵת זיך אַ פִּישְׁצָּעָן פָּן אַ קִינְדָּר .
 — הַאֲלָט דָּעַם קִינְדָּר דָּאָס מְוַיְּלָץ גַּן זָאַל עַס נִישְׁטָה שְׂרִיעָן .
 — גַּעֲרַעַנְקָט אַין גַּאַט וְאַס טְהָוָת אַיְדָּר ?!
 — דָּאָס קִינְדָּר הַעֲרֵת אַוְיָפָּה פָּן פִּישְׁצָּעָן .
 — עַס הַעֲרָעָן זיך טְרִיטָּס צַי פָּעָרְד .
 — מִיר זַעַנְעָן פָּעָרְלִירָעָן !
 — האַט קִין מְוֹרָא .
 — לִינְטָם אַיְרָה דִּרְעָרָד , רִידְעָרָט אַיְיךְ נָאָר נָוָט .
 — בָּעַט גַּאַט אַין הַאֲרָצָן .
 — רְבּוֹ—בָּה שְׁלָל עוֹלָס !
 — שְׁדַּשְׁטִיל .
 — מַאְמָעָן זַאוּ בִּיסְטָה דָו ?
 — דָאָ, דָאָ! ..
 — שְׁוֹוַיְגָנְט !
 — מַאְמָעָן אַרְךְ הַאֲבָבָמָרָא .
 — זַי שְׁטִילָן , אַרְךְ בָּעַט דִּיךְ .
 — מַאְמָעָן פָּעָרְדָּק מִיךְ מִיטָּן טָוָךְ .
 — שְׁטִיל ווועט אַיְדָר זַיְן ! ..
 — מַאְמָעָן ...
 — ווֹאָרְקָט אַיְתָם אַיְן ווֹאָסְטָר ! ..
 די טְרִיטָה פָּן די פָּעָרְד הַעֲלָעָן זיך שְׁוִין נַעֲהָנְטָעָר .
 — שְׁדַּשְׁ-שְׁטִיל .
 די פָּעָרְד הַאֲבָעָן זיך אַבְגָּנְעָשְׁטָעָלָט .
 שְׁטִיל אַיְן אַרְוָם .
 — Шевелится, настъпь ?
 שְׁטִיל אַיְן , מען האָרְבָּט .
 — Не слышно .
 עַס הַעֲרֵת זיך אַ גַּאַלְאָט , מען רִוְיָת גַּעֲשְׁוִינְדָּר .
 די טְרִיטָה פָּן די פָּעָרְד הַעֲלָעָן זיך שְׁוִין פָּן דָּעָרוֹוִיטָעָן .
 באָלָד , זַי פָּעָרְשְׁטִימָעָן אַיְן דָּעָר שְׁטִילְקִיטָה פָּן דָּעָר נַאֲכָט
 — גַּעֲלוֹבָטָה השָׁם יְתִבְרָךְ !
 מען שְׁוֹיְגָנְט .
 — וְאַס פָּאָר אַ גַּוְטָעָן גַּאַט מִיר הַאֲבָעָן !
 — הַוִּיכְבָּט אַיְיךְ אַיְרָה פָּאָמְעָלִין ...

— האלט איז אן בי די הענד .
 — קומט , יודען .
 עס הערען זיך טרייט פון מענשען .
 אט איז די לאדקאע, לענט אריין די געפֿען .
 דאס וואסער קלאפט אויף דעם ברעג .
 — וווע אי אברהמאעל ?
 — דא' דא' ,
 — שטוייגט איין , פְּלִינְקָעַר .
 — דאס לעצטעה מאל וועה איך דיך , מיין לעצטער טרייט אויף דיין ער !
 — וועטש שפעטער ואגען קנות .
 — דעם טאטען טיט דער מאמען דא אין קבר איבער געלאות , אונדי טראָז
 קיד די בײַנער יוואו אנדערש וואו ...
 — מאכט דיך נישט צום נאר .
 — היידא ... פְּלִינְקָעַר , קיין צײַט נישטנא .
 — פֿערטֿינ ?
 — שמופּ אָב .
 — פֿאמְעָלִיך , אין דער שטול .
 עס רירערט זיך , דאס וואסער קלאפט אויף דעם ברעג , עס הערט זיך
 חוואָלעַס יאנען , מען שייפֿט זיך : לאָקָך ... לאָקָך ... מיין פֿאָטְשָׁטָן דאס וואסער ...
 די לבנה שיימט רוחיג פון די וואָלקען אַרוּס , די שמייבֿעַלְט , עס פֿאָלְטָן
 & קאָלְטָעַר שטראָהַל אויף די וואָלְעַן .

אַ בְּרוֹגָן.

(געווידמעט ה. ד. נומבערג.)

מיט אַ פָּעָרְבִּיטָעֶרֶת הָאָרֶץ בֵּין אֵיךְ פָּנָן דָּעַר הַיּוֹם אֲזֻוּקְגַּלְאָפְּעָן, אֲגַגְּ גַּלְאָוֹת וַיַּךְ גַּעַהַן גַּאַךְ לַעֲנַטְשִׁין צַו מִיןָן מְהֻחָםָן נְהַדְּפָעָלָעָן.

גַּעַוּוֹעַן אַיְוָן עַס אַיְינְגָּעָר פָּקָן יַעֲנַע טָעַג, וּאֲסָם גַּאַךְ דָּעַם וּוּעַטְעַר אַיְזָה שְׁוֹעָר צַוְּ וּוּסְעָן, אַיְבָּעָס אַיְזָה אַ וּוּנְטָמְרָדָעָר אַ וּמְעַרְטָאָג: דָּעַר הַיּוֹמָל אַיְזָה נְרָוָי בְּעוֹאָלָה קָעַנְטָן, דַּי עַרְדָּפְטִיכְטָאָג דָּעַר שְׁתָחָה אַיְזָה מִיט אַ שְׁוֹעָרָר לַופְטָ אַגְּנָגְעָפְּיָהָלָט.

דָּעַר וּוּגָן, וּאֲסָם אַיְךְ גַּעַהַן אַוְיָף אַיְהָם, צִירָת וַיַּךְ שְׁטוּמָטְיוֹתָם וּוּיְטָמָקָעָק, אַוְנָן אַיְן דָּעַם רָאָב וּוּאֲסָם אַיְזָה צְוַיְשָׁעָן דָּעַם וּוּגָן דַּי וּוּיְטָעָב בְּעוֹאָלָקְעַנְטָה פָּעַלְדָּעָר. פָּאַשְׁעָן וַיַּךְ קִיה אַוְנָן פָּעָרָד. נְעַבְעַן וַיַּיְצַעְנָן קְלִינְיָעָן שָׁגְזִיםְלִין, אַיְינְגָּעָקְרָטְשָׁעָט אַיְן בְּרִיְּטָעָפָאָטְעִישָׁע וּוּעַטְמָעָן, אַוְנָן קוּקָעָן אַוְיָף מִידָּנְאָרְדָּגָי אַרְוִיָּס פָּקָן אַוְנְטָעָר דַּי טְעַפְּעָה הַיְּטָלָעָן, וּוּלְבָעָן וּוּנְעַנְעָן אַרְיְבָעְגָּעְצִיְּגָעָן אַיְבָּעָר וּוּיְעָרָע אַיְוּרָעָן. עַם גַּלְכָּטָה וַיַּךְ וַיַּיְנִשְׁטָה, וּהָרָתָה וַיַּךְ אַוְסָּם, אַנְאָאָזָה וּוּמְעַרְטָר מִיטָּמָר צַוְּ שְׁעַפְעָן אַנְגָּזָה לְאַזְעָן מִיךְ רְוֹהָגָוּ וּוּיְטָעָר גַּעַהַן. בָּאִיד אַיְזָה אַ קְאָרָעָטָע דְּרוֹגְגַּעַפְּאָהָרָעָן אַוְנָן אַיְךְ הָאָבָּא גַּעַוְאָרָטָעָן אַ וְלִיקָּן דַּי קְאָרָעָטָע אָרְיָין. אַיְנוּוֹנָגָן לִיגְטָעָמָט אַיְזָה אַוְיְסָגְגָעָן אַיְוֹטָן גַּעַוְעָס אַוְנָן קְוֹקְטָשְׁוָתָם אַיְן אַ צִימְטָגָן אָרְיָין, וּאֲסָם אַיְזָה אַיְבָּרָעָן וַיַּיְנָעָן קְנִיהָ אַוְיְסָגְגָעְפָּרִיט, בָּאַלְדָּא אַיְזָה קְאָרָעָטָע מִיטָּמָר דָּעַם הַעֲרָעָן אַוְיָף דָּעַם וּוּגָן, וּוּיְטָעָר אַוְעָקָגָעָר גַּעַפְּאָרָעָן.

אַיְךְ גַּעַרְעָנָק, אַוְ דָּעַסְכָּאָל, גַּעַהַעָנְדִּין אַוְיָוָן וּוּגָן, הָאָבָּא אַיְךְ עַפְעָמָט פָּנָן אַיְזָה גַּעַקְלָעָט, וּאֲסָם חָאַטְמָאָק שְׁתָאָרָק דְּעַרְשָׁאָקָעָן אַוְנָן פָּעַרְשָׁעָמָט; אַיְךְ הָאָבָּא בַּיְּמִיר גַּעַקְלָעָט, אַוְנוּגָן אַיְךְ וּוּאַלְטָחָלָת חֲלִילָה אַיְהָום גַּעַוְעָן, מִיןָן מַאֲמָעָ וּוּאַלְטָחָלָת, חֲלִילָה, אַוְיָוָן „גַּוְתְּעָן אַרְטָה“ גַּעַלְגָּעָן, וּוּאַלְטָחָלָת אַיְךְ וַיַּאֲוִי לִיעְבָּר גַּעַהַתָּאָמָר, אַוְיָוָן לִיעְבָּר! בָּאַלְדָּא, אַבָּרָעָן, הָאָבָּא אַיְךְ מִיר דְּעַרְמָאָגָט, אַנְגָּזָה וּאֲסָם פָּאָר אַיְזָה קְלָעָר, אַוְנָן אַיְךְ הָאָבָּא מִיךְ פָּאָר וַיַּךְ זְעַלְבָּסְטָה פָּעַרְשָׁעָמָט: „שְׁטִיקָּנְגָּלָם, נָאָר. – הָאָבָּא אַיְךְ צַוְּ מִיר גַּעַטְעָהָת, – וּוּרְ וּלְ דָאָסָה הָאָבָּעָן, אַוְ אַמָּאָמָעָ וְאַלְ שְׁתָאָרְבָּעָן? וְעוּרְ?“

בָּאַלְדָּא הָאָבָּא אַיְךְ מִיךְ אַלְיָין גַּעַטְרִיסָט, אַוְ אַיְךְ מִיןָן חֲלִילָה נִישְׁתָּה דָאָס, וּאֲסָם הַיִּסְטָה אַמָּאָמָעָ אַלְ שְׁתָאָבָּעָן. אַיְךְ מִיןָן עַפְעָמָט גַּאָרָנְדָעָיָשׁ; אַוְנָן שְׁתָאָבָּט חֲלִילָה בַּיְּ וּוּגָן אַמָּאָמָעָ, אַיְזָה דָאָךְ אַוְיָף נִישְׁתָּה גַּוְתָּ, גַּאַטְ אַיְינְגָּעָר!

אַגְּ גַּעַרְאַכְּטָה הָאָטָה וַיַּךְ מִידָּנְאָסְכָּאָל, אַוְיָף וַיַּיְנָעָן אַיְגָעָנָעָן אַמָּאָמָעָ וּוּאַלְטָחָלָת

אויף מיר רחמנות געקריגען, אונט מיט גראום ערבראידמייט נעמטע יי מײַן קאָפּ אַרְוֹם אוּמָּן
געלעט מיך אָזִי ווַיֵּיךְ מיט אַדְּרָהָן אָזִי מַיִּין בָּאָקָּ, אָונְט זָאנְטָ צָוּ מַיר,
ערבראַרְמְרוֹגּ גַּעֲלִיעַטְמְעָרְיוֹל :

— נַאֲרָעַלָּעּ, וַיְאַרְבָּעָן, אָזִי מַאֲמָעָן וְאֶל שְׁמַאֲרָבָעָן? וַיְאַרְבָּעָן? ...

די גַּרְזְּיוּן וְאַלְקְעָן וְעַנְעָן טִינְקְלָעָר אָונְט גַּעֲרִיכְטָעָר גַּעֲוָאָרָעָן, אָונְט האַרְטָעָר צְוּ דָעַר עַדְרָ אַרְאַבְּגָנְעָרָקָט. דָעַר אַסְמָד אַוְיֵּהָן וְעַגְּ אַזְּזָ פִּיְּכְטָעָר אָונְט אַנְּ-

קְלַעְבְּנְדִּיגְעָר, אָונְט דָּאַרְטָעָן וְוַיְיָט בְּעַהְאָלְטָן זְיךָ דִּי פְּגַעַלְדָעָר אַזְּ אַגְּנְדִּיכְטָעָן טְוִיָּ-
נֻעְפָּלָעּ. אַגְּנִיָּה אַיְּנְגָּנוּוֹיְקָלְטָן אַזְּ אַגְּרָאָבָּטָן אַזְּ דִּי דָּוְלְגָּנְלָאָפָּעָן, זְיךָ הָאָטָן זְיךָ גַּעַ-
אַיְּלָטָן, וְוַיְיָט אַוְיָט, וְוַאֲסָס נִיבָּעָר אַחֲרָיָה כְּזָוְקָמָעָן. בָּאַלְדָּ אַזְּ אַפְּתָהָר בָּזָן וְוַיְיָט אַנְּ-
גַּעֲקְוָטָעָן צְוּ פָּאָהָרָעָן, דִּי צְוַהְיְצָטָעָן, מְאַטָּעָר פָּעָרָד וְעַנְעָן מִיטָּ אַרְאָבָּעָלְאָוּטָעָר קָעָפּ,
פָּאַמְּעָלִיךְ, מִיטָּ קְלִיְּיָעָן טְוִיָּט צְוּ שְׁמָאָדָט גַּזְגְּעָנָגָנָגָעָן; דָעַר פּוַיְעָר, וְוַאֲסָס אַזְּ
אוּפּ דָעַר פָּתָהָר גַּעֲוָעָסָעָן, אַזְּ גַּעֲוָעָן אַיְּנְגָּהָיְלָט אַזְּ אַפְּיְכָטָעָן זְאָקָ אַגְּ עַר הָאָטָן
מְאַטָּגְעָט גַּעֲקָוּקָט אוּפּ דִּי אַבְּגָנְעָרְבָּטָעָר פָּעָרָד. דָעַר חָוָת אַזְּ בְּיִ אִיחָם, בְּיִ אַזְּ
הָאַלְבָעָן קָאָפּ גַּעֲוָעָן אַרְוִיְּגָנָרָוקּ, דִּי פִּיְּכָטָעָר הָאַבָּעָן זְיךָ גַּעֲלָבָטָמָן
אַקְסָעְנְדָרְגָּעָן, בְּעַשְׁמוֹצָטָעָן שְׁטָמָרָן; אַזְּ זְיִינָעָן קְלִיְּיָעָן שְׂוֹאָרְצָעָן אַוְיָגָעָן הָאָטָן עַמָּ-
גַּעֲבְּלְשָׁצָעָט : גַּעֲלוֹיְבָט צְוּ נְאָטָן, מִירָן וְעַנְעָן שְׁוִין אַזְּ דָעַר הָיִם! אַגְּטָקָעָנָן פָּזָן דָעַר
שְׁמָאָדָט צְוּ אַזְּ צְוַהְיְצָטָעָר פָּתָהָר אַגְּנָקָומָעָן צְוּ פָּאָהָרָעָן, דִּי פָּעָרָד הָאַבָּעָן נְאָךְ וְלְבָרָעָנָ-
שְׁמָעָלָט וְיַעֲרָעָה הָאַרְטָעָר טְרִיטָמָעָן דָעַר, אָונְט מִיטָּ אַיְּסָנְעַשְׁתָּרָעְקָטָעָה הָעַלְיוֹעָר
הָאַבָּעָן זְיךָ יַרְגָּנִיךְ וְוַאֲזָן דָעַר וְוַעֲלָט אַרְיָין גַּעֲאַלְיָילָט ... דָעַר פּוַיְעָר, וְוַאֲסָס אַזְּ
אַוְיֵּהָן וְוַאֲגָנָעָן גַּעֲוָעָסָעָן, אַזְּ נְאָךְ אַזְּ אַטְּרָקָעָנָעָם זְאָקָ אַגְּנְגָּהָיְלָט, דָעַס הָוָשָׁ-
גּוֹט, בְּיִ אַזְּ דִּי הָאַלְבָעָן אַוְיְעָרָעָן אַרְאַבְּגָנְרָוקָט, אָונְט עַר הָאָטָן רָוְהָוָגּ פָּאָרָזְיךָ גַּעֲקָוּקָט.
אַזְּ וַיְיָגָעָן אַוְיָגָלְאָשָׁעָנָן אַוְיָגָעָן אַיְּן עַפְּעָם אַמְּעַטְּגָּנָעָם גַּעֲוָעָן: דָעַר וְעַגְּ הָוִיְּבָטָ-
זְיךָ יַרְשָׁתָמָט אַזְּ ...

בָּאַלְדָּ הָאָטָן זְיךָ גַּעֲוָיְזָעָן אַגְּלָלָעָר קְלָאָץ מִיטָּ רְוִיְמָעָ אַבְּגָנְעַאְבָּטָעָר פָּאָסָעָן,
לִיגְעַנְדִּינְגָּהָלָבָּ אַיְּמָגְעַבְּוָגָעָן פָּזָן אַיְּנָן וְיִיטָּן וְעַגְּ אַזְּ דָעַר צְוַיְמָטָעָר זְיִיט אַרְיָבָעָר, —
אַגְּרָעְנִיךְ צְוַיְשָׁעָן דָעַס וְוַעֲגָ אָונְט דָעַר שְׁטָאָרָט. פָּזָן אַיְּנָן וְיִיט אַזְּ דָעַר קְלָאָטָ-
צָעָן גַּעֲוָוָעָן הָעַבָּר, אָונְט עַס הָאָטָן זְיךָ פָּזָן דָעַר הָוִיךְ אַקְיָיט אַרְאַבְּגָנְצָוָנָעָן. בְּיִ אַ-
בְּוֹדְקָעָלָעָ, אַיְּיָעוֹקָעָלָט אַזְּ אַפְּטָעָר, וַיְצַטְתָּזְמָנָה נְחָה פָּעָרִילָ. זְיךָ הָאָטָן
אַבְּגָנְדוֹנְגָעָן דָעַט שְׁמָאָדָט "שְׁלָאָבָעָן", אָונְט זְיךָ לְאָסָט נִישְׁתָמָט קִיְּזָן פָּאָהָר פָּזָן דָעַר שְׁמָאָדָט
אָרוֹסָים אָונְט נִישְׁתָמָט קִיְּנָעָן אַזְּ דָעַר שְׁמָאָדָט אַרְיָין, וְוַאֲזָן בְּעַצְאָהָלָט אַיְּזָה נִישְׁתָמָט
דָעַרְאָרָ. עַס דָאָכָט זְיךָ, אַזְּ וְיִ אַיְּ דִּי שְׁוֹמְרָטָעָן פָּזָן דָעַר שְׁמָאָדָט. וְוַעֲגָן יַיְוָילָ,
גִּיטָּן זְיךָ בְּיִ דָעַר קִיְּטָ, לְאָטָן דָעַם קְלָאָטָן פָּזָן דָעַר הָוִיךְ אַרְאָבָּ, אָונְט שְׁנִירָ-
אָבָּ לִיעַנְטָשָׁין פָּזָן דָעַר גַּעֲנָצָעָר וְוַעֲלָט .
אַיְּדָקְבָּן זְיךָ אַיְּדָר צְנָגְעָנָגָעָן, נְאָר אַבְּעָר דִּי בְּלָאָטָעָר, אַבְּעָר וְוַיְלָ אַיְּדָקְבָּן
פָּאַמְּעָלִיךְ מִיטָּ מְוֹרָא גַּעֲנָגָנָגָעָן, הָאַבָּעָן זְיךָ מִינְיָעָן טְרִיטָמָעָן נִישְׁתָמָט. אָונְט זְיךָ
גַּעֲוָעָסָעָן אַיְּנְגָּנוּוֹיְקָלְטָן אַזְּ אַיְּדָר פּוֹטָעָר, אָונְט הָאַלְטָמָעָן דָעַם קָאָפּ אַרְאַבְּגָנְבָּוּגָעָן,
אָונְט דָרְיָוָטָלָט.

— גוט נ' אָווענד! — האָב אַיך שווואָך אַרויַּסְגֶּערעדט.

ז' זיצט אָונֵג הָעֲרֵת נִישְׁט.

— גוט נ' אָווענד! — האָב אַיך נאָך אַטְמָל, שוֹן אַבְּיסָיל הָעֲכָר, מִיט
הָאַרְץ-קָלָפָעַן גַּעוֹאנְט.

מיין מַוְהָמָע זִיצְט. עַם הָאָט זַיְד מִיר גַּעֲרָאַט, אוֹ מִיט אַזְפְּלִים מַאֲכָט
זַיְד אָזְוִי, ז' ווֹלְמַךְ נִשְׁטָמָעַן.

אַיך בִּין גַּעַשְׂטָאַנְעַן אָונֵג גַּעַוְאָרט.

דאָך הָאָט זַיְד אַוְמְנַדְּרָהָט, אָונֵג דָּרְזַעַהָנְדָרִינְג מַיְיך, הָאָט ז' מִיט דָעַם
דוּקָעַן אַשְׁוִידָרָעַנְג עַטְהָוָן אָונֵג גַּעַזְעַנְט; "שְׁמוֹאַל", בָּאַלְדְּ הָאָט זַיְדָמָעָר דָעַם
אַרְאַבְּגָעְבָּוְגָעַן, אָונֵג אַיְזָן וּוּיְדָרָעַר שְׁטָל גַּעַבְּלָבָעַן. גַּעַרְאַטְהָאָט זַיְד
אוֹזְוִי וּאַיך וּוּאַלְטָבִי אַקְלָמָקָע פָּנָן אַטְהָיר אַגְּנָעַהָמָע, פְּרִיוּעָנְדִּינְג זַיְד
עַפְּעָנְעַן. דַיְהָיָר אַיְזָן פְּעַרְשָׁלָמָעַן.

בָּאַלְדְּ, נִיט אַוְפְּהָוְבָּעְנְדָרָג דָעַם קָאָפָ, הָאָט זַיְדָמָעָר גַּעַרְעָנְט:

— מִיט וּמָעַם בִּיסְטָ דַוְגְּעָקְעָנְט?

גַּעַרְאַטְהָאָט הָאָט זַיְד, אָזְוִי וּזְאַקְלָמָקָעַן קָוָל וּוּאַלְטָבִי פָּנָן אַונְטָמָעָר דָעַר
בָּאַנְקָה אַפְּוּרְגָּנְדָרָעַר.

— מִיט אַפְּוּרְגָּדָרָעַר, עַר הָאָט זַיְד דָאָרָט אַיְן דָאַרְפָּ אַבְּגָעְשְׁטָעַלְט, — וּוּיְזָאַיך
אַיְדָה מִיטְּזָן פִּינְגָּנְדָרָעַר.

אוֹן זַיְד אַיְזָן שְׁטָל גַּעַוְאָרָעַן אָונֵג הָאָט וּוּיְדָרָעַר דָעַם קָאָפָ אַרְאַבְּגָעְחָצְלָעַן, זַיְד
זְרוּטְלָעַן, אֹוֵיב וּוּאָס?

דָרְנוֹאַךְ הָאָט זַיְד פָּאַמְּעָלִיךְ דָעַם קָאָפָ אַוְיְגָעְהָזְבָּעַן, גַּעַוְאָרָפָעַן אַזְפְּזָמָר
חַשְׁדְּגָעַן בְּלִיכְ אָונֵג הָאָט בִּיטָעָר אַבְּגָעְיִיפְצָט.

מיין מַוְהָמָעָס קְרָעַלְיָן הָאָט מַיְיךְ בְּעַרְהָוִינְט. גַּעַוְוָעָן אַיְן עַס עַפְּעָם וּזְאַקְנְטָמָעָר
שְׁרִיפָט אַונְטָמָעָר וּוּהָרָאַקְלָמָקָט.

שְׁטָלְבִּין אַיךְ נאָךְ אַיךְ הָיָן דָעַר שְׁטוֹב אַרְיִינְגָעָנְגָעָנְגָעַן.

— וּעַז דַיְךְ. שְׁרָה דָאַבְּרִישׁ וּוּסָט בָּאַלְדְּ קְוֹמָעַן, וּוּסָט זַיְד פְּיִיעָר
בָּאַלְדְּ הָאָט זַיְד שְׁטוֹב פְּרַלְאָטָוֹט.

אַיְן שְׁטוֹב הָאָט שְׁוִין אַגְּנָעַהָבָעַן תּוֹנְקָעַל זַיְד וּוּרְעָנָן. דַיְזָוְוִי אַיְבָעַגְנָעַבְלִיבָעַנְעַ
שְׁוִיבָעַן, וּוּסָט דָאָס פְּאַרְהָעָנְגָלְהָאָט זַיְד נִשְׁטָמָעַט, זְעַנְעַן פְּעַרְלָאַפָּעַן גַּעַוְוָעַן
אָונֵג טְרָעָדָעַן זְעַנְעַן אַיְבָעַר זַיְד גַּעַרְנָעָן. פָּאַר דַיְזָוְוִי אַוְיְגָעְבָּעַטְבָּעַ
איְזָן טְרִיבָעַט פְּעַטְמָעָרָס עַלְיוֹ-הָשָׁלוֹם בְּיַלְד גַּעַהָנָגָעַן, אָונֵג דָעַם
טְוִימָעָנָס אַיְסְגָּעַבְלִיבָּיְכָטָע
גַּעַיְכָט הָאָמָמָשְׁתָרָעָגָן אַזְפְּזָמָר אָונֵג גַּעַקְוָט אָונֵג גַּעַנְעָבָעַן אַזְפְּזָמָר,
זַיְד טָהוֹ. אַזְפְּזָמָר דָעַר צְוֹוִיְתָעָר וּוּסָט וּזְאָנָדָר אַיְזָן בִּי דָעַר שָׁאָנָק אַקְמָאָד
גַּעַשְׁטָאַנְעַן, בְּרָעָקָט מִיט אַגְּשָׁטְרִיקָטָעַן טְשִׁיטָהָךְ. אַזְפְּזָמָר אַיְהָמָס זְעַנְעַן גַּעַוְוָעַן אַיְסְגָּעַבְלִיבָּיְכָטָע
שְׁוִידָעָנָעַ קָלְיָרָטָע טְעָלָעַ, צְוֹאַטָּעַן-גַּעַלְיִיסְטָע גַּלְעָלָעָרָנָעַ קָלְאָשָׁעָן, צְוֹוְשָׁעָן זַיְד אַיךְ
גַּעַשְׁטָנָגָעַן & גַּלְעָזָרָנָעַ צְקוּרָפָשָׁקָע. אַיךְ הָאָב עַס אַוְיְגָעְדָרָעָקָט. אַינְוּנָגָי
גַּאָךְ גַּעַלְעָנָעַן וּוּצְטָעַ, אַרְאָטָיָן נאָךְ פָּנָן מִיטָּן פְּעַטְמָעָרָס אַהֲרָוֹן עַלְיוֹ-הָשָׁלוֹם.

אַיךְ הָאָב בִּיךְ אַגְּנָעַגְנָעַעַצְטָמָעָס בַּיְמָטִישָׁלָם, גַּעַנוּמָעַן & סְפָרְלָאַיךְ אַנְדָר
אַונֵג חַאָב דָרְעָנָעַן אַרְיִינְגָעָקָט.

אין הארץ האב איך מורה געהאט, או עם זאל מיר חיליה נישט אינטאלען, צוועגעהן אונ דיאזוקען-פושקע צו צווערעכען, אדרער גלאט אווי געהטען א טעלעריל' קון קאמאר, אונ עס אויפ ערער אראבווארטען, נאָר איך האב מיר דיאזיזען. מהשבות פֿן קאָפּ פֿעריאנט אונ אין סְפִּרְלַז וְיךָ פֿערטראָט. באָלֶד האט זיךָ דיאָר טהיר אַוְיכְּנָעָעָפּעָנֶט, אונ אַטְּמִירְלִי אַיְנָגְוּוּקָעָלֶט אין אַטְּמֵךְ אַזְּרִינְגְּנָעָקְומָעָן.

זי האט דאס טוך פֿון אַיְהָרָה קאָפּ אַרְאָבְּנָעָרָקְט אַונְעָס האַבָּעָן זיךָ בְּעוּזְּעָן אַיְהָרָה צוֹאַמְּנָעָגְעָפְּרָעָסְטָעָה האָר אוּפּ אַיְהָרָה שְׁלִיעָן. זי אַיְזָעָן גְּבָּלְיָעָן שְׁמָעָהָן אַין מִיטָּעָן שְׁטוּב אַונְעָס האַט דְּרָעָקָעָנָט אַין אַיְהָר, או זי וּוּיסְטָט נִישְׁתָּוּסְטָט צְזָנָעָן, אָגָּוּסָט צְזָהָן. באָלֶד האט זיךָ דאס לעמְפִּיל אַנְגָּעָצָנְדָעָן אַונְעָס זי האט עס אוּפּ דְּעָם טִישְׁלָט. פֿאָר מִיר אַנְדָּרְעָנְשְׁטָעָלֶט.

איך האב טיך טינעפּ אַין סְפִּרְלַז פֿערטראָט.

דו בְּיסְטָט, דְּעָרָה מְוַהָּמָעָה מְלָכָהָלָעָם זְהָהָן? — האט זיךָ זיךָ פְּלָצְלִינְגָּעָט, אַרְאָבְּבָוְגָּנְעָנְדָרִיגָּעָט, צְוָהָקָעָנְדָרִיגָּה האָלָז אוּפּ דְּעָרָד, — יְאָ — עַנְטָפְּעָר אַיךְ אַיְהָר. אַונְעָס דְּעָרָה מְוַהָּמָעָה נְחָה פֻּעָּרְלִיס טָאַבְּטָעָר? — יְאָ, — זְאָגְּטָט זָ.

אונ איך האב ווּוִיטָעָר אַין סְפִּרְלַז אַרְיְינְגְּנָעָקְט.

— לאָגָּנָה ווּוּסְטָט דְּוָעָרְבָּלְיָעָן? — האט זיךָ זיךָ זיךָ פְּלָצְלִינְגָּעָט. — אַיךְ קְלָעָהָר דָּא, אַין בֵּית-הַמְּדָרֶשׁ צְזָהָן. — זְאָגָּנָה אַיְהָר מִיטָּעָדָה אַעֲרָסְטָעָן טָאָזָן.

— טָאָקָן? — טְרָעָנָט זָ.

— יְאָ, — פְּרָעָה אַיךְ טיך אוּפּ מִינְעָן אַיְנְטָאָל, — דְּיָ צִוְּתָא אַזְּזִיבָּי בְּיֵ אַונְעָס. שְׁלָעָכְט, דְּעָרָה טָאַטָּע פְּרָדִינְטָט נִישְׁתָּוּסְטָט; עָרָקָן מְלָמְדָהָת גָּלְדָּר נִשְׁתָּוּסְטָט צָאַהָלָעָן, פֿעָן אַיךְ גְּנָאַהָרָעָן אַונְעָס דְּעָרָה פְּרָעָמָד לְעָרְנָעָן.

— צִוְּתָא דְּעָרָה טָאַטָּע עַלְיוֹנְהַשְׁלִוּם, אַזְּזִיבָּי גְּנָשְׁתָּאַרְבָּעָן, — זְאָגָּנָה זָ מִיטָּאָזָן. טְרוּרִינְגָּעָן נִיגָּוֹן אַונְעָס גָּעָטָמָן אַזְּזִיבָּי דְּיָ פְּנִינְגָּר דְּעָרָה שְׁוֹאַ-צִּעְןָן סְאַטָּעָט בְּעַנְדִּילָוּ וּוּאַסְטָט. זְיָ טְרָאָגָט אַיְטָפְּן הַאָלָז, אַזְּזִיבָּי אַונְעָס אוּפּ דְּיָ צִוְּתָא שְׁלָעָכְט. דְּעָרָה „שְׁלָאַבְּעָן“ אַיזָּה טְיִירָרָר גְּנוּוֹאָרָעָן, מָעָן אַזְּזִיבָּי גְּנָנְצָעָן גָּעָלָט אַונְעָס פְּרָדִינְטָט גָּאָרָ נִשְׁתָּוּסְטָט.

בָּאָלֶד זְאָגָּנָה זָ וּוּוִיטָעָר:

— הָיָ ווּוּסְטָט דְּוָעָרְנָעָן לְעָרְנָעָן, שְׁלָאַקְּעָן ווּוּסְטָט דְּוָבִּי אַונְעָס, שְׁבָתָ אַונְעָס יְסִידְבִּים ווּוּסְטָט דְּוָאַרְאִי אַזְּזִיבָּי עַסְעָן בְּיֵ אַונְעָס, אַונְעָס מְאַרְגָּעָן ווּוּלָעָן מִיר בִּידָעָ אַרְיְבָּעָגָעָהן צְזָהָן דְּעָרָה מְוַהָּמָעָה רְבָּקָהָלָע — אַעֲזָמָעָת „טָעָן“, ווּוּסְטָט האַבָּעָן צְזָהָן.

איך קוֹק אוּפּ אַיְהָר אַונְעָס שְׁוֹוִינְגָּן.

— ווּשְׁוּסְטָט דְּרִיר אַזְּזִיבָּי נִשְׁתָּאַסְטָעָן, — זְאָגָּנָה זָ וּוּוִיטָעָר, — אַין אַיְיכָנָעָט מִיטָּה דְּיֵ אַונְעָסְעָזָעָז ווּוּטָעָט מָעָן דְּיֵינְעָז אַזְּזִיבָּי אַזְּזִיבָּי אַזְּזִיבָּי. נִשְׁתָּאַסְטָעָט גְּנוּאָרָעָט ווּוּסְטָט דְּזָהָן עַזָּה גְּבָּפְּעָן.

איך האב מיך אין שטיביל אַרְומָגָעָקָט, אונ אַלְןַ האט מיר שווין אווי פֿרִינֶרְזַלְךְ, אווי הייטיש אויסגעוויזען.

— דא, זעהסט, — זאגט זי צו מיר, ווייזענדיגן מיטןן פֿינְגְנֶדֶר אויף דעם שטיקיל לֵידְגָּעָן אַרט, וואס איז צוישען דעם שענקל אונ דעם קאמאר. — וועט בען קענען א בעטיל אַנְידְּעָרְשְׁטָעָלָעַן, בעטנעוואָנד איז אַהֲן עַזְּדָהָרָעַ דא בַּי אַנוֹן גענוג.

איך האב געויאָרְפָּעַן אַבְּלִיךְ אויף דעם לֵידְגָּעָן שטיקעל ווינקלע, אונ אַזְּאָרִיםְקִיְתַּמְּ אַיז דורך מײַן האָרֶץ דַּרְגְּנָעָלְאָפָּעַן. דא וועט מײַן, "מקומָן מנוחה" זיין. — גוט? — אונ אַהֲרָעַ צוֹיִגְנָוּסְ אַונְגָּעַן האָבָעַן לַיעְלָקְ נְעַשְׂמִיכָעָלַט צו מיר.

איך האב געשוויגען אונ געקוקט אויף אידער. אונ קוּקְעַנְדִּיגְ דַּרְגְּנָאָךְ אוּפְּן פֿעַנְסְטָעַר — האָב אַיךְ מיר געטראָכָט: דַּרְוִיסָעַן אַיז פֿינְסְטָעַר, אַונְ אַיךְ בַּין מִיר אַין דער הַיִם ... יַי האָט מיר אַגְּלָאָן טַהְיִי דַּרְלָאָגָט.

— טְרִינְקַ, דְּרוּוֹאָרִים דִּיךְ, בָּאלְדַּו וְוַעַט דַּי וְיַעַטְשְׁרָעַ פֿאָרְטִינְגַּו וְוַעַרְעַן. דַּי טַהְיִרְ האָט זיך אוּפְּגַעַעַטְנַט, מִין מוּהַטָּע אַין אַרְיוֹנְגְּזָקְמוּן. אַיך האָלְטְעַנְדָּגָן דַּאָס גַּלְאָן טַהְיִי אַין דער האָנְדַּר, האָב אַיך עַפְעַס בַּי מִיר גַּעַפְּקַט, אַז אַיך טַהְוָ אַעְלָה.

— וְוַיִּסְטַּ, מַאֲמַעַ, שְׁמָוֹאָל דַּרְ מַוְהָמָעַ מְלֻכְּהַלְעַם אַיז הַיִּהְעָרְ גַּעַקְוּמָעַן לְעַנְגָּעַן. עַר וְוַעַט עַסְעַן "טְעַנְּ", בַּי אַנוֹן וְוַעַט עַר גַּעַטְגָּעַן, וְוַסְ נִישְׁתְּ?

דַּי מוּהַטָּע האָט אוּפְּגַעַעַטְנַט דַּעַם פֿוֹטְשָׁעַר, אַונְ עַס האָט זיך גַּעַוְיָוָן דַּאָס שְׁוֹאָרְצַע בָּאנְדַּר, וְוַס זַי טְרָאָנְטַמְּ אַזְּרִיךְ האָלְוַן. מִין מוּהַטָּע האָט אַבְּגַעְזְּפָאַט אַונְ גַּעַשְׁוּגָעַן.

— זעהסט, מַאֲמַעַ, צוֹיִשְׁעַן דַּרְ שָׁאָנְקַ אַונְ דַּעַם קַאְמָאָד וְוַעַט מַעַן

קַעְנָעַן א בעטיל אַנְידְּעָרְשְׁטָעָלָעַן, דַּאָס זַי בַּי דַּרְ מַוְהָמָעַ רְבָּקָהַלְעַ אַיז דַּאָס אַיְרְבִּינְגַּ בְּעַטְיל. אַיך וְוַעַל מְאָרְגָּעַן זַי אַיְרְבִּינְהָעָעַן.

— פְּמַאְן דִּיךְ נִישְׁתְּ צַו נָאָרְ! שְׁמָוֹאָל וְוַעַט מְאָרְגָּעַן אַהֲיָם פֿאָהָרְעַן.

אַונְ אַרְאָבְ בִּינְגְּעַנְדִּיגְ דַּעַם קַאְפְּ האָט זַי אַין דַּרְ שְׁטִיל גַּעַוְיָפָאַט:

— אַ קְוִינְדַּ מַאֲלָט זַי צָוּמָן נָאָרְעַן, חַאְפָט זַי אוּפְּ אַונְ לְוִיפְטַ פַּן דַּרְ הַיִּים

אַזְּוּעַק. אַזְּ, אַזְּ, יוֹנְגָעַ נְאָרְשִׁיעַ קִינְדָּרְעַהָעַן!

שרה דַּאְבְּרִישַׁ אַיז גַּעַשְׁטָאָנָעַן אַין מִיטָּעַן שְׁטוּב אַונְ גַּעַקְוּטַ אַזְּפַרְטַ פַּעַרְ,

זַוְאָגְדָּעָט אַונְ רְחַמּוֹתְדִּיןְ.

אַיך האָט מִין פֿעַרְשָׁעַמְטַ אַין סְפָרְלַ פֿעַרְטְּרָאָכָט,

אַין שְׁטוּב אַיז שְׁטִיל גַּעַוְאָרְעַן.

בָּאלְדַּ האָט זַי גַּעַהְעַרְטַ אַ פֿוֹהָרְ פֿאָהָרְעַן אַונְ מִין מוּהַטָּע אַיז פַּן שְׁטוּב אַרְוֹסִים.

שרה דַּאְבְּרִישַׁ האָט שְׁוֹן נָאָרְ נִישְׁתְּ גַּעַרְעַטְ, דַּאָס פְּנִים האָט זַי אַזְּ קִימְעַן

פֿאָרְבָּאָרְגָּעַן.

אַיך בַּין צָוּמָן פֿעַנְסְטָעַר זַי אַונְ אוּפְּ דַּרְ גַּטְסַ אַרְיוֹסְגָּעָקָט.

דרַוִיסָעַן אַיז וְהַרְחַבְּאָרְגָּעַן אַיז קָלְפָעַן בַּן רְעַדְרַעְ גַּעַחְעַטְ, אַונְ אַקְוֹתְדִּ מִיטְ

א לאכטער איז דורך געפֿאָהרען . די פּוֹהַר איז געפֿאָהרען אָגִן פּוֹן דערוויטענס האט זיך אַ פּוֹנְקַן לִיכְתִּיגְקִיט אַין דער פְּנִיסְטְּעֶרְנִיש גַּעֲטְנִיקְט ...

אויף מַאֲרְגָּנוּן אַין דער פֿרִיה האט מֵיר מִין בּוּהָבֵעַ מִיט אַ פּוּרִישָׁר פּוֹהַר אוּפֿגְּדָרְגָּנוּן אַגְּמִינְקִיט צְוִירִיק אַהֲיִם גַּעֲשִׁיקְט .
שרה דָּאָכְּרִישׁ , מִינְיָן מַוְהָמָעָס מִידְיָל אַיִן גַּעֲשְׁתָּאָגָּנוּן בַּיִם שְׁלָצְבָּעָן אַגְּמִינְקִיט
מיְרַן נַאֲכְּגָּנוּנִיגְּנוּן :

— פְּאָחָר גַּעֲנְדָּרְהִיחִיט , גְּרִים די מַוְהָמָע מַלְפָּהָלָע .
די פּוֹהַר אַיִן זְוִוִּיתָעַר גַּעֲפָּהָרָען .

דער הימעל אַיִן גַּעֲוָעָן בְּעַזְּאַלְקָעָנט . אַ גַּעֲדִיכְטָעַר קָאָלְטַ-בְּלָטְגִּינְעַר דַּעֲגָעָן
הָאָט אָחָן אַגְּנִיְּהָעָר פּוֹן דער הוֹיךְ , פְּאָמְעָלָךְ , אוּפִיךְ דער ערְד גַּעֲנָאָסָעָן . עַס אַיִן
גַּעֲוָעָן אַיְנִינְרַע פּוֹן די רַעֲגָעָנָס , וּוֹאָס מַעַן וּוֹיְסָט נִישְׁתָּמָעָן , וּוֹעַן זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן
וּוֹעַן זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן . עַס דָּאָטָע זַיִדְיָהָעָן , אַז עַס רַעֲגָעָנָס שָׂוִין אַזִּיִּהָעָן , די
וּוֹלָט אַזִּיִּהָעָן בְּאַלְדָּא אַזִּיִּהָעָן בְּעַשְׁאָפָּעָן גַּעֲוָאָרָעָן מִיטָּן דַּעֲגָעָן , אַגְּמִינְקִיט וּוֹיְטָעַר רַעֲגָעָן
גַּעֲגָעָן , וּוֹיְטָעַר , אַזִּיִּהָעָן לְאָגָּן בַּיִם די וּוֹלָט וּוֹעַט שְׁטָהָעָן ...

אַגְּמִינְקִיט הָאָט מֵיר אַיִינְגָּנוּנְאָרָעָט אַיִן אַזְוָנְקָעָלָעָן וּוֹאָגָּנוּן אַרְיִין , בְּעַהְאַלְטָעָן
מֵיר אַונְטָעָר דֻּעָם נַאֲסָעָן גַּעֲוָעָס , אַגְּמִינְקִיט הָעָנְדָר אַיִן אַונְטָעָר מִין קָאָפְּאָטָע
אַרְגָּנְטָרְגָּנְעָשְׁתָּעָקָט , אַגְּנְעָמְטָאָפָט דָּאָס הָעָמָד אַזִּיִּהָעָן דַּעְרָ בְּרוֹסָט , אַיִן הָאָט בַּיִם
מִיר גַּעֲשְׁפִּירָט , אַז מִינְיָעָן הָעָנְדָר זַעֲגָעָן בַּיִם אַיִן דַּעְרָ הָיִם , אַיִן מִין אַיְנָעָן
וּוֹנְגָּקָעָל בְּעַהְאַלְטָעָן .

אַ קִּיטְיָלְהָעָט זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן אַגְּנְעָמְטָשְׁבָּעָט אַגְּמִינְקִיט זַיִדְיָהָעָן אַיִּהָעָר אַיִן
די בְּרָעְטָעָר גַּעֲקָלָאָפָט , דַּעְרָ רַעֲגָעָנָס הָאָט גַּעֲקָפִּיעָט , אַגְּמִינְקִיט הָאָט נַאֲךְ
אַגְּנָאָרְדָר גַּעֲקָלָאָפָט . אַגְּמִינְקִיט עַס דָּאָטְזִיִּיךְ גַּעֲדָאָט וּזְיִזְרָעָל אַגְּמִינְקִיט אַגְּמִינְקִיט
גַּעֲקָלָקָנְט .

אַגְּמִינְקִיט דַּי וּוֹאָלְקָעָנָס צְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן אַיִן קָאָפָט . אַט דָּאָט זַיִדְיָהָעָן
אַיִן די האָנְדָר אָוָס אַגְּמִינְקִיט זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן זַיִדְיָהָעָן
רַעֲגָעָנָס קָאָפִּיעָט . אַט מְרָאָפָט צַוְּאָט מְרָאָפָט , אַט מְרָאָפָט צַוְּאָט
פְּאָלָעָן אַיִן די וּוֹאָסְעָרְלִיךְ , וּוֹאָסְעָרְלִיךְ זַעֲגָעָן דֻּעָם וּוֹעַג אַגְּמִינְקִיט
נַאֲסָעָן פְּעָלְדָרָעָן , אַגְּמִינְקִיט וּוֹאָסְעָרְלִיךְ רַעֲדָלָעָן זַיִדְיָהָעָן , אַגְּמִינְקִיט
די מְרָאָפָעָנָס אַיִן .

אַיִן קוֹיךְ אַזִּיִּהָעָר פּוּרְעָה . עַר זִמְצָמָט אַיִינְגָּנוּקָאָרְשָׁעָט אַיִן זַיִן נַאֲסָעָן פְּאָלָטָא
אַרְאָבְּ-בוּגְּנָעָנְדִּיגְּ דֻּעָם קָאָפָט אַזִּיִּהָעָר בְּרוֹסָט , אַגְּמִינְקִיט אָוָס טַעַף פְּעָרְחוֹשְׁכְּט .
זַיִנְיָע אַגְּמִינְקִיט קָוּקָעָן וּוֹיְט אָוּעָקָעָן , עַר האָלָט אַגְּמִינְקִיט דָּאָס כּוֹיל אַגְּמִינְקִיט
אוּסְגָּעָנְשָׁטְרָעְקָטָעָר רַקְעָן דָּאָט זַיִדְיָהָעָן , וּזְיִזְרָעָל אַגְּמִינְקִיט גַּלְיוּכְּנִילְטִיגְּ אַיִינְאָפָעְנְדִּיגְּ
אַיִן זַיִדְיָהָעָן , די מְרָאָפָעָנָס רַעֲגָעָן : וּוֹאָס גַּעֲתָהָעָט עַמְּמִיךְ אַיִן ?

אונ די פער געהען זיך פֿאַוָּאַלָּע, מיט אַרְאַבְּגָנְעַלְאָוּטָע קעפֶ אונ שטעעלען זיכער
זוייערע הארטע טרייט אין דער פֿיַכְטָעֶר ערֶד.
איך קוֹק אַוְיֵן רָאֶר פּוֹן וְאֲגַעַן, וְוַיְ עַס דְּרֻעַת זיך אַרְיֵין אין דער בְּלָאַטָּע.
אט באָלֶד פֿאַחַרְתָּ אַהֲלָטָה רָאֶר אין דער היַיך אַרוֹף, אַרְיַינְצָהעַנְדרָגָן אַגְּמָנָעֶר זיך
דאַם אַגְּדָעָרָעָה האָגְבָּעָה רָאֶר אין בְּלָאַטָּע. אונ אַזְוִי דְּרֻעַת עַס זיך, אַמְּאָל אַיְן
הַאֲלָבָעָה רָאֶר, אַן דער בְּלָאַטָּע אונ דִּי אַנְדְּרָעָה הַעֲלָטָה אין דער היַיך אַגְּ דַּאַם
צְוִיּוּתָה מָאֵל פֿאַרְקָהָרָת.

אונ איך קוֹק מִיךְ אַרְוֹם — דִּי פֿאַלְרָעָרָעָה וְעַנְעַן בְּעוֹאַלְקָעַנְט אַונְ נָאָס, דער
הַיְמָעָל אַיְן גְּרָאָה; דער העַנְגָּט, דְּאַלְטָה זיך, נָוָר אַרְאַבְּגָנְעַלְאָוּט אַילְס צְוִזְדָּעָקָעָן ~
אונ גְּנָאָלָטָה הַאֲטָה זיך מִיר, אָז דִּי גְּנָאָנְצָעָה וְעַלְטָה, אַט דַּאַם אַלְזָן וְאָס אַיְן אַרְוֹם
איַן בְּרוֹנוֹן אַיְיף דְּרֻעַת וְוּלְטָטָם מְאַטָּעָן, זַי אַנְטְּלִוִּיתָט פּוֹן חָודֶר צַו דְּרֻעַת מְוֹהָמָעָן נְחַחַד
פְּעִירָל. אונ דִּי וְוּלְטָה הַאֲטָה אוֹיךְ אַלְעָטָרָן בְּרוֹדָרָעָה, וְאָס עַר וְוַעַט זַי פֿרְעָנְגָּעָן?
פְּעַן זַי וְוּעַט אַחֲרִים קְוֹמָעָן: וְאוֹ בִּיסְטָה דַּו גְּנוּוּן?

אוֹיְפָן פְּעַלְדָּק אַקְעָרָט אַפְּוּירָעָה. דַּאַם פְּעַרְדָּא אַיְינְגָּעַשְׁפָּאָנָט אַין דַּעַם אַקְעָרָאַיְוּן,
צִיהָת זיך אַונְ שְׁלָעַפְּט זיך אַיבָּעָר דְּרֻעַת פֿיַכְטָעֶר ערֶד, עַס שְׁטַיקָּת דַּעַם קָאָפֶ אַרְוֹם
אונ צִיהָת וְוַיִּימְטָא אַוְסָּדָם הַאֲלָוָה. דַּאַם אַיְזָעָן שְׁלָעַפְּט זיך נָאָבָּן פֿעַרָּד — אונ דְּרֻעַת
פֿוּירָעָה גַּעַת אַגְּטָעָר זיך, אונ שְׁמִינְיסְטָט מִיטָּדָר בִּיטְשָׁה.
אונ דִּי פֿוֹהָרָה פֿאַחַרְתָּ אַטָּה בְּאָלֶד וְוַיִּוּזְטָא זַי אַלְעָגָן שְׁטִיקָה שְׂוֹאָרָאָץ
אַיְסְנָעַשְׁנִיםְעָן פְּעַלְדָּק פּוֹן טָאָרָבָּע. בְּאָלֶד צִיהָת זיך אַשְׁוֹאָרָעָה שְׁטַעַנְעָלָה פּוֹן פְּעַלְדָּק
און וּוֹגָן אַרְיֵין זַי אַוְעַג וְאָס פֿוֹהָרָת זַי אַ "בּוֹדָעָלָם" זַי.

אונ אַרְוֹם שְׁוּעַבְּט אַנְעַפְּלָא אַן דְּרֻעַת לְוֹטָטָעָן אַונְ שְׁטִיקָּת אַלְעָם זַי.
אונ גְּנָאָלָטָה הַאֲטָה זיך מִיר, אָז מִיד אַלְעָה — אַך, דְּרֻעַת הַיְמָעָל, דִּי פֿאַלְרָעָרָעָה
דְּרֻעַת פֿוּירָעָה מִיטְן אַקְעָרָאַיְוּן, אַלְעָס אַרְוֹם וְיִמְצָעָן אַין חָדר. עַס אַיְן דְּאַנְגְּרָשָׁמָאָג
נָאָךְ אַנְבְּיָסָעָן; דִּי וּנוֹן אַיְן עַרְשָׁת בְּיִם שְׁפִיטָן פֿעַנְשָׁעָר, אַסְמָן, אָז עַס אַיְן
עַרְשָׁת הַאֲלָבָעָה אַיְינָס, אונ מִיד וְאֲגַעַן אַיבָּעָר דַּעַם שְׁיעָרָה פֿאָרָן רָבִי, אונ מִיד קָעָנָעָן
נִישְׁטָה דְּוּרְכָּקָמָעָן.

בְּאָלֶד הַאֲטָה זיך בְּעוֹיְזָעָן אַהיַבָּעָר פְּאַלְאָצָן אַהֲוָנְעַדְיְגָנְעַלְט מִיטָּה זַי נָאָרָטָעָן.
פּוֹן דְּרֻחָהָן הַאֲבָעָן זיך גְּנוּיְזָעָן פֿוֹהָרָה גְּנוּיְסָטָעָר, אַין מִיטְמָעָן אַבְּלָאָקָן.
פּוֹן פְּאַלְאָצָן צִיהָת זיך אַלְעָגָן אַלְעָעָא אַרְוֹם הַיְיָהָעָבָּוּמָר.

אונ איך האָבָעָמָה מִין פְּנִים טִיעַפְּרָעָה אַין דְּרֻעַת אַקְפָּאָטָעָה בְּעַהָּלָטָעָן. דִּי העַנְד
גַּעַרְהַלְטָה הַיְמִישָׁרָה, אַיך בִּין בִּין מִיר ...

אונ עַס הַאֲטָה זיך בְּעוֹיְזָעָן פֿאָרָמִינְעַע אַוְיְגַעַן מִין בְּרוֹדָרָעָס פְּנִים, עַר
שְׁלָאָנָט מִיךְ נָאָךְ נִישְׁטָה, עַס הַאֲלָטָה דַּעַם שְׁטַעַקָּעָן אַין הַאֲנָדָה אַונְ קוֹקָט אַיְוףָמָר,
קוֹקָט מִיךְ נָוָט אַן. אַונְ בִּין דְּרֻעַת מְהֹורָה שְׁטַעַהָתָה דְּרֻעַת פֿוּירָעָה, עַר פֿעַרְלָאָנָגָט דִּי
פֿעַרְצִיגָּג גְּרָאָשָׁעָן, וְאָס דִּי מְהֹמָּעָה הַאֲטָה אַיְהָם צְוָנוּאָגָט ...
אונ דָּא שְׁטַעַהָת דְּרֻעַת פְּאַלְאָצָן — אונ באָלֶד אַט עַטְעַנְט זיך דִּי גְּרוּיְסָעָה
פּוֹן דַּעַם פְּאַלְאָצָן אַיְוףָמָר — אַונְ דִּי פֿוֹהָרָה פֿאַחַרְתָּ מִטָּמֵת מִיר אַרְיֵין, מַעַן גִּיטָּמָר
עַרְגָּעָן אַנְעָמָה אַיְזָעָן ... אַיך לִגְנָעָן בְּעַטְגָּוּוֹצָנָד ... מִיר אַיְן וּוֹאָרִים ...

באלד באדר איך מיך אין א וואנע, אונ דא זענען אַנגענערײַט פאר מיר ניע קליידער
פָּהָן קָאָפּ בֵּין דַּי פִּים ... אַיךְ שְׁפִּיר וּוֹי דָּאָס זְׂיָרָעָנָעּ הַעֲמָדָר קְנָאָקָת אַוִּיפּ מִין רָוקָעּ ...
אָונָג אַטְּלָעָסָעּ קָאָפּ אַטְּקָעָלָעּ, טִימָט אַ גָּאָרְטָעָלָעּ ... אַיךְ קוֹקּ, דָּוָרְכָּנָהָעָנָדִין, אַין
שְׁפִּינְגָּלָרְיָין, אַיךְ וְהָ אָוִיס וּוֹי אַ בְּנָמֶלֶךְ ... צְׂוַיְּוִי לְאָנָגָעּ שְׂוֹאָרְצָעּ פָּאוֹתָלָךְ ...
עַפְּעָם אַ פָּוֹהָר אַיז דָּוָרְכָּנָהָעָנָדִין, דָּעַר פּוֹיעָר אַיז פָּוֹן וּוֹאָגָעּ אַראָגּ, אָונָג
עַס דְּאָכְטָמָז, אַז עַר הַאָט בֵּין דִּעָם צְׂוַיְּוִיטָעּ אַ פָּאָפְּרָאָס פָּעָרְוּכְּעָרָט.

... אָונָג טָעַן פְּיִהְרָתָמָז אַין אַ גָּרוּם צִמְעָר אַרְיָין ... עַס בְּלִישְׁטָצָעּ אַזְּוִי פְּיִיעָל
לְיִכְּטָ אָונָג זְׂלָבָרָעָנָעּ רַעֲדָרָעָן ... בֵּין אַ לְאָנָג גַּעֲדָעָתָמָעּ טִישׁ וַיַּצְּטָ אַ אלְשָׁעָר יָודָ
אָוִיבָּעּ אַז ... מִיטָּא וּוֹיְסָעּ בְּאָדָר ... אַ זְׂלָבָרָעּ טָאָפָּאָקּ-פּוֹשָׁקָעָלָעּ אַין הַאָדָר אָונָג
קָקְטָ אַז ... סְּפָר אַרְיָין ... עַפְּעָם אַ זְׂלָבָרָעּ אַין גְּרוּסָעּ בְּרִילָאָנְטָעָנָעּ אַוְרִינָגָעּ, אַין
אַ זְׂיָרָעָנָדָר הַיּוֹב גְּרִיְּתָ צָומָטְשׁ ... אַיז עַס מִין מַאֲמָעָ ? נִין ... אַ פְּרָעָמָדָע ...
מָעַן פְּרָעָהָת יָיךְ מִיטָּמָר ... שְׁלוֹם-עַלְיכֶם ... מָעַן קִישְׁטָמָז ... דִּי מְהֻחָנָת-טָעָ
וּוֹיְנָנָט ...

עַפְּעָם אַיז וּוֹר דָּוָרְכָּנָהָעָלָאָפָּעּ אַיְגָנָעָוּיְקָט אַין רָעָנָעּ. אַוִּיפּזְן פָּעָלָד שְׁטָעָהָת
אַ פָּוֹתָר אַהֲן אַ פָּעָרָד, נָאָר דָּעַר דִּישְׁלָעָל אַזְּוִי לְאָנָג.

... אַיךְ זְׂוִיטָן בְּיִסְטִישׁ ... שְׁמוּסָא אַין לְעָרָנָעּ ... אַיךְ פָּעָרְעָנְטָפְּעָר אַ האָרְבָּעָן
רַמְבָּסָמָ ... דָּעַר מְחוֹתָן וּוֹעֲנָרָטָמָז אַבְּ מִיטָּא כָּרְלָס אַ קְשָׁיא ... אַיךְ בְּרָעָנָגָאָרָם
אַ רָּאִיהָפָּז אַ רָּאָשָׁ ... אַלְעָלָקָעָן אַוִּיפּ מִיר ... נָהָר מִין מְחוֹתָן שְׁטָעָהָת פְּעָרָנְגָּאָפָּט ...
דִּי מְחוֹתָנָת-טָעָ וּוֹיְשָׁטָמָז זְׂרָקְדִּי אַוְנָגָעָן מִיטָּא אַ טְּבִילָ ... אָונָג דָּאָרָט ... פָּזָן אַ שְׁפָאָלָט
פָּזָן דָּעַר טְהָרָ ... אַ זְׂלָבָרָעּ קְלִיְּדָלָ ... זְׂיִהְאָכְטָמָ ... זְׂיִהְעָנָטָ בְּרִיטָמָעָר אַוִּיפּ דִּי
טְהָרָ, אָונָג קָקְטָ ... אַיךְ מָאָזָמָז וּוֹי גָּאָר נִישְׁטָמָ ... אָונָג דָּעַר וּוֹיְטָעָר, פָּעָרְעָנְטָפְּעָר
אַ “תְּבוֹאָתָשָׂוָר”

... מָעַן פְּיִהְרָתָדִי בְּלָה אַרְיָין ... זְׂיִהְעָנָטָמָ ... אַין בְּלוּסָיְדָ אָונָג
סְּאָמָעָט ... אַין צְׂוַיְּוִי שְׂוֹאָרְצָעּ צָעָפָ ... אַין אַ וּוֹיְסָעּ שְׁעָרְצִילָ ... זְׂיִהְעָנָטָמָ ... אַיךְ אַרְאָפָּט אַין מִיר.

... — וּוֹי גַּעֲפָלָטָמָ דִּיר דִּיןָן בְּלָה ? ... דִּי קִינְדָּעָר שְׁעָמָן זְׂרָק ! זְׂהָמָטָמָ,
זְׂהָמָטָמָ וּוֹיְסָעּ עַר אַיז גַּעֲוָרָעּ ... אָונָג אַיךְ שְׁטָמָעָקָמִין פִּינְגָּנָר אַין גַּעֲטָמָעָל אַרְיָין
אָונָג דָּרָהָה מִזְּרָק אַיְבָּרָזְן שְׁטוֹב ...

... זְׂיִהְעָנָטָמָ זְׂרָק אַלְיָין גַּעֲוָהָגָעָן אַיְגָנָעָר צָומָ צְׂוַיְּוִיטָעּ ...
... מָעַן גְּרִיְּתָ צָומָטָשׁ ... אַ גְּרוּסָעּ הַעֲנֶגְלִיְּכָטָעָר הַעֲנֶגְלִיְּכָטָעָר הַעֲנֶגְלִיְּכָטָעָר
מִיטָּא גְּרוּסָעּ בְּרִילָאָנְטָעָנָעּ גַּלְעָוְלִיךְ ... אַיךְ מִיטָּא מִין מְחוֹתָן וַיַּצְּצָעּ אַוִּיפּ אַין זְׂיִיטָמָשׁ ...
זְׂיִיטָמָשׁ דִּי מְחוֹתָנָת-טָעָ אַוִּיפּ דָּעַר צְׂוַיְּוִיטָעָר זְׂיִיטָמָשׁ ... דָּעַר הַעֲנֶגְלִיְּכָטָעָר פְּעָרְעָנְטָפְּעָר ...
זְׂיִיקָּטָ אַוִּיפּ יְעָנָעָם זְׂיִיטָהָעָנָדָר, אַיךְ אַוִּיפּ דָּעַר זְׂיִיטָ ...

... אַיךְ זְׂאָג וּוֹיְטָעָר תּוֹרָה ... דָּאָס פְּשָׁתְּלָ אַוִּיפּ “שְׁחִיתָת חַוִּין” ... פָּעָרְעָנְטָפְּעָר
דִּעָם רַמְבָּסָ ... דָּעַר מְחוֹתָן וַיַּעֲנֵד אָפָּ ... אַיךְ לְאֹז נִישְׁטָמָ ... בְּרָעָנָג דִּי גְּמָרָא פָּזָן
חוֹלְזָן ... זְׂיִינְקָט ... קָקְטָ אַוִּיפּ מִיר : לְאֹז דִּיןָן נִישְׁטָמָ ... אַטְּ אַזְּוִי ... פָּעָרְעָנְטָפְּעָר ...
דִּיבְּתָגָ ... זְׂיִטְמִיְּגָעָלָט ... הָא ? !

מָעַן פְּיִהְרָתָמָז מִין בְּלָה זָו ... אַיךְ נָאָק דִּי אַיְגָעָן זָו ... אַיךְ קוֹק נִישְׁטָמָ ... מָעַן

ויט מיך א גילדענים זיינער ... זי געהט ... נעהט, זאנט זי, אונ קוקט מיך אן ... איך פאך די אוינען צו אונ געהט ... איך טראג איהם אויף די אטלאטען וועסט איך זומין כיט אידר אליאן ... איז א גלוועגער אלטאנגע ... זי קוקט נישט ... איך אויך נישט ... מען קוקט איז וואסער אריין ... ניין איז א ספרל אריין ... זי שמייבעלט ... ניין ... זי זיטצט, האלט דעם קאָפַ אָרְאֶפְגָּבוֹנְגָּעַן ... ניין ... זי זיטצט אונ קוקט אויף מיר נליין איז פנים אריין ... רינגען אראָפַ די טרעהָרָעַן אַיבָּעָרַ די באָקָעַן ... אַרְיָין ... זי זוינט ... יא, עס רינגען אראָפַ די טרעהָרָעַן אַיבָּעָרַ די באָקָעַן ... איך האלט די צעפַ ... ניין ... מען מען דען? ... איך קוק אויף אידר ... איך זוינ אוייך ... זי האט אויף מיר רחמנות ... אַזְוִי רחמנות ...

איך געהט זי אַזְבֵּי דער האנד ...

די האט נישט דעם פּוּיָעַר צו בעצְהָלָעַן? האט מורה פֿאָר דיין עלטעין
פֿראָדרע? ..."

איך קוק מיך אום, דעם פֿאָלָאָז אַיְזָה מען שיין לאָנג פֿאָרבי געפָאָהָרָעַן, עס
齊חען זיך נאסע בעוּאַלְקָעַנטָּע פֿעלְדָּר.

עס בעוּוִיּוֹת זיך אַקלְיִין הייל, דער שטוריידאָך אַיְזָה רעגען דוּרְגָּנוּווּיקָט,
פֿון קוּמָעַן געהט אַגערְטָעַר ווֹזָך אָרוֹיָס אָונַן צוֹלְעַנְטַז זיך געדיכט אַיבָּעָרַן וועג,
פֿאָר דער טהָרַ שטעהָט אַפְּוֹהָר, דָּאָס אַיְמָגָעַשְׁפָּאַנְטָע פֿאָרְדָּהָאָלָט דעם קאָפַ
איַן ווֹאָגָעַן בעהאלטָעַן, אָונַן גִּיט אַיבָּעָר זוֹין רוקען אַכְפָּרָה דעם רעגען. דער
פֿוּהָרָמָאָן שטעהָט איַן דער טהָרַ בַּיּוֹם הייל, אַיְגָעַקָּרְטָשָׁעַט איַן זיַן צֻוּוּיְקָטָעַן
מאָנְטָעַיִ, האָלָט די בִּיְתָשָׁאַן אָרוֹיָס, פֿערְלָעַנטָּע די הענד אָונַן קוקט נָאָרְעָדָגָן פֿון
מאָנְטָעַל אָרוֹיָס :

עס בעוּוִיּוֹת זיך דָּאָס ווּלְדִיל, עס שטעהָט איַן רעגען אָונַן קעַן זיך נישט
רייזען, אָונַן די בּוּטָעַר טוֹלִיעַן זיך צו אַיְנָעַר זום צוּוּיְתָעַן .

נאָך דעם ווּלְדִיל וועהָט מען שיין דעם שְׂפִיצָן קִירְבָּעַ פֿון אַנוּעַד שטעדטְיל
אָרוֹיָס, אָונַן מִין הָאָרֶן האָט אַנְגָּהָרָיָבָּעַן צָקְלָאָפָּעַן : שיין אַן דער הָיָם! ...

אוֹיפֿ דָעַם וְועֵג קִיּוֹן שְׁעַמְעַנְעַן .

אָנוּ דָעַר וְועֵג צִיהָת זֶיךָ, אָנוּ עֲרָגָעַן וְוַיִּיט וְוַעַר פָּעָרְבָּלָאנְנוּשָׁעַט, צְוִישָׁעַן
זֶיךָ פָּעָלְדָעַר, אָנוּגְטָעַר אַבָּאָרג. אָנוּ דָעַר הַימָּעַל שְׁמִיכְבָּעַלְת אָרָאָב זֶיךָ דָיָ פָּעָלְדָעַר,
אָנוּ דָיָ פָּעָלְדָעַר — אָרְיוֹף אָנוּ אַלְצָן אַיזָּאָווּ רְדוּחָג, אַזְּוִי וְכָעָר בְּיָיָ זֶיךָ, אַזְּוִי פָּעָסְט;
אַלְצָן אַרוּם אַיזָּאָווּ קְלָאָר, אַלְסָן אַיזָּאַינְגָּעוֹאָרְצָעַלְת וְכָעָר מִיטָּן אַפְּעַסְטָעַן יְסָרָאַין
דָעַר עַדְן, נָור אַיךָ אַלְיָין בְּלָאָנוּשָׁעַ אַרוּם, צְוִישָׁעַן הַימָּעַל אָנוּ עַדְן ... אָנוּ
בְּלָאָנוּשָׁעַן, מִין אַיךָ, צְוִישָׁעַן הַימָּעַל אָנוּ עַדְן וְוַעַל אַיךָ יְאָהָרָעַן לְאָנָג, יְאָהָרָעַן
לְאָנָג ... צְוִישָׁעַן הַימָּעַל אָנוּ עַדְן, צְוִישָׁעַן אַלְעָרְלִיָּן נָאָטָס בְּעַשְׁעַטְעַנְיָשׁ. אָנוּ דָיָ
שְׁאָסָעָ שְׁטִינְגָּר רְעַטָּס אָנוּ לִינְקָט, דִּי שְׁטִינְגָּר מִיטָּן דִּי נּוּמָעָן וְאָגָעָן מִיר, אַזָּוּ
אָוּעָק פָּוּן אַלְעָם, אַיְסְרִיםָעָן זֶיךָ, אַנְטָלְיוֹפָעָן פָּוּן דָעַר חְבָרָה אַיזָּאַנְשָׁט אַיזָּוּ לִיְּכָת ...
אָוּמָעָטָם מְעַנְשָׁעַן, אָוּמָעָטָם וְיִעָּר אַבְּיִיט, יְיִיעָּר הַעֲנָר .

נָאָךְ גָּוָט, טְרָאָטָט אַיךָ, וְוָאָסְטָמָט אַיךָ אַזְּוִי יְיִיעָּר הַעֲנָר קָעָנָעָן צָום הַימָּעַל נִישָׁט דְּרָבְּרִיכָעָן,
זָאָלָטָעָן זֶיךָ אַיְהָמִי אַיךָ אַבְּגָעָנָמָטָעָן אַיְוֹפָט וְוַיְאָרְסָטָעָן אָנוּ מְיִילָעָן ... בִּיטָּת דָעַר
צִיְּטָט וְוָאָלָט זֶיךָ אַגְּרִיסָעָ אַקְצָאָנָס-גָּנוּזָשָׁאָפָט גָּנוּזָמָאָטָט אָנוּ וְוָאָלָט בְּעַקְוּמָעָן אַ
מְאָנָאָפָאָל זֶיךָ עַקְסָפָלָאָטָטָרָעָן דִּי זָוָן, דִּי לְבָנָה, דִּי שְׁטָמָעָרָעָן ... אָנוּ מְיִילָאָנָעָן
„טְשִׁינָאָנוֹגָיָקָעָם“ וְוַאָלָטָעָן גָּנוּזָעָן אָנוּ מְיִילָאָנָעָן „שְׁלָאָבָעָנָם“ ... אָנוּ עַם שְׁלָעָפָעָרָט
זֶיךָ, דָעַר וְועֵג צִיהָת זֶיךָ ... אָנוּ וְוַיִּיט צְוִישָׁעַן הַימָּעַל אָנוּ עַדְן הַוִּיבָּט אַן צָוָן
טְוָנְקָלָעָן, אָנוּ גָּאנָצָעָ מְחַנּוֹתָאָבָגְנָוִיסָעָן שְׁטִיקָעָר וְוַאָלָקָעָן זִיהָעָן זֶיךָ אַרְיוֹסָאָן פְּלִיעָסָעָן
אָנוּ טְיִקָּעָן זֶיךָ, אָנוּ גָּיְסָעָן זֶיךָ צְוֹאָמָעָן, אָנוּ רְיִיסָעָן זֶיךָ אַיְבָעָר ... אָנוּ אַנְדָרָעָר
שְׁטִיקָעָר הַימָּעַל פָּעָרְשָׁלִיְּרָעָן זֶיךָ, אָנוּ לִיְּכָת אָנוּ דְּרָכְיִילָטָגָן וְעָגָעָן דִּי לְבָעָרָעָן
שְׁלִיעָר ; אָנוּ דִּי שְׁלִיעָר צִיהָעָן זֶיךָ צְוֹנִיףָ, בְּעַהָעָטָעָן זֶיךָ, עַס וְוַעַרְתָּ אַזָּוּ
הַיְמָלִיךָ, אַזְּוִיְּפָרִינְדָּלָךְ, נְלִיךָ מָעָן שְׁפָעַלְתָּ אַין בְּעַהָעָטָעָן ...
אָנוּ קִיּוֹן אַיְנָצָיגָעָס הַיּוֹלֵל זְעוּחָתָמָן נִושָׁט ... אַוִּים ! גָּאָטָס וְוַעַלְתָּ — נִישָׁט
קִיְּנָעָטָס נָור דָעַם רְבָוָנוֹ שְׁלָוְלָמָס אָנוּ דִּי טְוִי בְּעַדְעַקְטָעָ פָּעָלְדָעַר הַוִּיבָּעָן זֶיךָ זֶיךָ
דִּי טְוִי-בְּעַדְעַקְטָעָ הַיּוֹלָעָן, אָנוּ דִּי הַיְּיִכְטָעָ הַיּוֹלָעָן לְאוּעָן זֶיךָ אָרָאָב זֶיךָ זֶיךָ
אָנוּ עַס וְוַעַרְתָּ אַיְין וְוַעַלְתָּ, וְוי אַיְין נָאָטָס ... אָנוּ דִּי אַיְנָצָיגָעָס-קָסָעָן גְּרָעִילִיךָ אַיְן
דָעַר עַדְן בְּעוּוּנָעָן זֶיךָ שְׁטָמָילָ, וְכָעָר, וְוי עַפְעָם אַקְנָדָ, וְאָס וְוַעַנְתָּ זֶיךָ אַיְן דְּשָׁרָ
שְׁאָמָעָם שְׁוִיסָ, שְׁפָעַלְעָנְדִיגָ זֶיךָ פָּעָרְגָעְנְגָעְנְדִיגָ.

אָגֵן ווּעַן אִיךְ וְעוֹה דָּסֶם אַלְצִין פָּעָרְשָׁעָם אִיךְ סִיךְ פָּאָר זִיךְ אַלְיִין, פָּאָר ווּאָסֶם אִיךְ אַלְיִין בֵּין הַעֲכָרָה פָּון דַּי אַלְעַן נְרַעְיוּעָר, ווּאָסֶם ווּאַקְסָמָעָן אָרוּם. אַלְצִין אַיזְ אַיְנָה גַּעֲוָאַקְסָעָן, אַיְנָגַעַוְאַרְצָעָלָט אַיְן דַּעַר עַרְד, נְאָר אִיךְ אַלְיִין קְרִידָרָוָם, עַפְעָם אַוְזָן ווּאַלְטָט מִיךְ פָּון דַּעַר עַרְד אַבְגָּנְרִיסָעָן, אַיְן דַּעַר ווּוּלָט זִיךְ גַּעַלְאָות. אִיךְ הַאָפָּמִין מַאֲמָעָן פָּעָרְלָאָט, מַיְינָן טַאַטָּעָן אַזְוּקְגַּעַוְאַרְכָּעָן אָגֵן ווּזְאַתְּ דַּרְעָה אִיךְ מִיךְ אַלְיִין אָרוּם, וּבְעַנְדרִיגָּן עַרְגָּעָץ אַמְּקָוּם מַנוֹּחָה ... עַפְעָם וְעַתְּה דָּסֶם אָוִים חַזְעָפָה דְּגַן, פָּעָלָאָט אַיזְ אַעַם ... אָגֵן דַּאֲרָט אַיְן טִיעָעָן פָּעַלְדָּר, הַוְּנָעָמָן אַן אַטְּהָאָל שְׂמִינִית אַ-בִּימְלִיל אָרוּם אָגֵן גַּלְאָצָט אַיזְ אַיְן דַּעַר ווּוּלָט אַרְיִין. דַּאֲרָט זִיךְ עַרְפִּיהָלָט אַיזְ אַדָּסֶם וּלְבָעָעָ: הַעֲכָר גַּעַוְאַקְסָעָן פָּון אַלְעַן נְרַעְיוּעָר ... דַּעַר גַּרְעַסְטָעָר פָּון אַלְעַן ... אַשְׁעָן פְּנִים הַאָטָה דָּסֶם ! ...

אָגֵן דַּי שְׂמִיקְלִיךְ אַבְגָּנְרִיסָעָן ווּאַלְקָעָן הַאָבָעָן זִיךְ צְוָאָמָעָן בַּעַהֲעַקְטָ אַיְנָמָט דַּעַם צְוָיְיָטָעָן, אָגֵן עַס שְׂוּעָבֶט שְׁוֹן אַ לִיְּכָטָעָר פָּאַגְּסָעָר אַבְגָּר דַּעַם הַיְמָעָל: תְּהִוֵּיל עַרְטָעָר אַיְזָה דַּעַר פָּאַגְּסָעָר דַּוְרְבָּגְנָרִיסָעָן אָגֵן פָּון דַּי אַוְיְגָנְרִיסָעָן עַרְטָעָר גַּלְעָנָצָט עַפְעָם, ווּזְאַתְּ בַּעַשְׁמוּבְטָעָ לִיבָּט אַזְוִי ווּיְיךְ, אָגֵן פָּעָרְהִילָּט אַזְוִי קַוְשָׁעָנְדִּיגָּן דַּי לִיְּכָטָעָר נְיוֹזְעָנְדִּיגָּן ווּאַלְקָעָן .

אַגְּרָעָן ווּעַט זִין !
דַּאֲרָט זִיךְ עַס פְּרָעָהָט מִיךְ ! אַלְיִין בֵּין אִיךְ אַוְיְטָן ווּעַג, ווּזְאָסֶם גַּרְעַזְעָלָעָן
זֹעַל אַיךְ זִין . נִישְׁתְּהַאֲבָעְנְדִּיגָּן פָּאָר דַּעַם רַעְגָּעָן זִיךְ זֹוָא צַוְּבָעִיצְעָן .

אַגְּשָׁלְיָעָ לִיְּבָעָ אִימָה הַעֲרָשָׁת אַבְגָּר אַלְעָם, דַּי גַּרְעַזְעָר בִּינְגַּשְׁ דַּי קְעָפָט
אַיְין אָגֵן רַוְּהַמָּעָן אַיְן דַּעַר שְׂמִילָא אַיְנָס צְוָם אַנְדָּעָעָן : "אַגְּרָעָן ווּעַט זִין !" דַּעַר
לְאַגְּנָנָר ווּעַג ווּסְמַחְתָּזְיָיךְ זִיךְ דַּאֲרָט, דַּאֲרָט זִיךְ, נְרִוְתָּזִיךְ אַזְוִי צְוָם רַעְגָּעָן :
"זַוְּאָסֶם קָעָן אִיךְ טְהָן" — ווּאַלְטָט עַרְגָּעָץ וְאַגְּעָן. פָּון עַרְגָּעָץ ווּוִיטָקָומָט אַ פְּוּגָעָל אַן צְוָם
פְּלִיהָעָן אָגֵן פְּלִיהָתָט מִיטָּרָעָש אַדְרָאָרָק, אַנְאַגְּנָנְדִּיגָּן : אַגְּרָעָן ווּעַט זִין ! אָגֵן דַּאֲרָט
אַיְן פָּעַלְדָּר שְׁאַקְעָלָט זִיךְ דַּעַר בּוּסָם, דַּי צְוּוִינְגָּעָן דַּוְיְשָׁעָן מַטְ אִימָה ...

אָגֵן דַּי פָּעַלְדָּרְעָר צִיהָעָן זִיךְ, נַלְאַצְעָן אַיְן הַיְמָעָל אַרְיִין : הַקְּרוּשׁ בְּרוּךְ הִיא,
בְּמִיר ווּנְעָן גַּרְיִוְתָּ אַנְצּוֹנְהַמָּעָן דִּין גַּטְמָס ווּאָס דַּי שְׂקִיפָט אָגָן !

אִיךְ גַּעַה אַוְיִף דַּעַם ווּגָן.
דַּאֲרָט ווּוִיטָקָומָט אַ ווּינְדָד דַּעַם שְׁמוּבָט, אַגְּנָדָטָעָר, כַּגְּדִילָטָעָר קוּרְוִישׁ ווּוּרָט. פָּון
אַגְּנָטָעָר אַטְּהָאָל קְוּמָעָן צְוִויִּי פָּעָר אַרְוִיָּה שְׁלַעְפָּעָנְדִּיגָּן זִיךְ . מַעַן וְעַתְּה ווּזְאַיְטָעָקָעָן
דַּי הַעֲלָעָר אַוִּים אַרְוִיָּשָׁלְעָפָעָנְדִּיגָּן זִיךְ בָּאָרְגָּן אַרְוִיָּה — דַּעְרָנָאָךְ ווּוִיטָקָומָט זִיךְ אַ פּוּעָלָן
שְׁפִיט אַ בִּיטָש אַיְן הַאָנָדָר.

אַטְּ ווּוִיטָקָומָט זִיךְ אַ דַּעְבָּיל .
דַּאֲרָט אַיְן טְהָאָל שְׁטָעָהָט אַ הַיּוּלָל, אָגֵן עַפְעָם ווּזְאַתְּהָשָׁעָטָמָט בַּעַהֲאָלָט עַט
שְׁךְ אַיְן דַּי גַּדְיכָטָעָ צְוַיְיָגָעָן אָגֵן דַּי פִּיעָלָעָ בַּלְעָטָעָר פָּון דַּי בּוּסָעָר, ווּאָס שְׁטָעָהָעָן
שְׁרָם. אָגֵן דָּסֶם הַיּוּלָל ווּזְאַיְנָגַעַטְוָנְקָט צְוַיְיָשָׁעָן דַּי גַּרְגָּנָעָן בַּלְעָטָעָר וְעַתְּה אַוִּים פָּון
דַּעְרוֹוִיט ווּזְאַתְּהָעָם ווּאַלְטָט פָּון דַּעַר חַוְילָעָר עַרְ אַרְוִיָּשָׁלְעָפָעָנְדִּיגָּן,

א קלין שמאל וווניל פוררט פון דעם וועג אראב אונ פערשלענגעטל זיך אויף די פעלדרע. עס פיררט צום הייל צו.

עס הובט אן ליבט צו טרייעטן ... די ערעד ואפט אײַן די טראטן .

עס טרייעט אונ די טראפֿען בליכען הענגען אווּטֵן גראזוי גוטש טראודען ... אונ פערוואָלקענט איז דער הימעל נור פון איזין זויט ; אויף דער צויטער זויט שמייכעלט די זון מיט א גוט געלעטעריל ... עס הייסט : וועת, וואס זיין ליעבער גאמען קען !

אייך געט מיך אראב איז זוין בעהאלטען הייל צו, עס לווֹט אַהנְד אַגונט מיר פֿרײַנְדִּיך אַקעגען, לאָט מיך דורך אונ בעגלאַט טיך נאָך צויריך צו דער טהוֹר.

א פֿוּערישׂ הייל, נידרג אַפְּער זוּער ליגט דער באַלען אויף פֿיַעַר אַבְּגַעַז זוּיסְטַע ווּנד ... דַּיְלַיְגַּע בְּילְדַּע אַרום . אַנטַּע אַיְנָעַס אַין אַוְינְקַעַלַּע, לִיבַּט אַעֲמְפַּיל אַקְלִינְג, דַּעַר שׂוֹאַכְּעַר שֵׁין פָּוֹן לְעַמְּפַּיל צַוְּלִיעַסְט זיך אויף ווּירַיך אַין דַּעַר טַוְּגַעַלְקִיט פָּוֹן שְׁטוֹבַּס, מִישְׁטַס זיך אוּסְטַס דַּי לְיַלְטַע בְּעוֹגְלִיבַּע שְׁאַטְעַנְס, בַּיְמַס קִימַעַן זוּטַס דַּי פֿוּערטַע אַגְּנַטְעַר צַוְּוִי הַעַצְלִיכִיר ... קְלִינְג, קְלִינְג יְזַגְּנִילִיך מִיט אַבְּגַעַרְנַטַּע פְּנִימְיָעַר אַגְּנַטְעַר הַלְּאַקְסַעַן הַאַרְגַּנְגַּלְעַן טִיךְ אַגְּרַומ אַגְּרַומ בְּעַקְעַן בַּיךְ פֿרְעַוְאַנְדֶּרֶט, אַיְן צַוְּיַטְעַן עַק בִּין אַוְוּנְגַּל שְׁטַעַת נָאָך אַיְינְס מִיט אַגְּרַומָּן קָאָפַּס, וואָסְטַאָלְקַעַט זיך אויף אַדְגַּעַט אַגְּרַומ קִיקְטַּמְּיךְ אַן פָּוֹן זוּיסְטַע אַגְּנַטְעַר שְׁמִיכְעַלְט, בַּיְיַי דַּי בָּאוּוּטַע פִּים לְגַנְתַּחַם אַוְוּרְצַעַר אַקְדַּלְאַטַּע ווּנד אַגְּקַט אַיהם אַיְינְס אַגְּרַומ זיך אויף אַבְּעַתְּהַל ...

— קען אייך מיך פֿרְהַאַלְטַען דַּא, בַּיְיַי דַּעַר רַעַנְעַן ווּעַט אַרְבַּעַר ? דַּי פֿוּערטַע עַרְלִוְיַטַּע עַמְּ מִיר פֿרְיַנְדִּיך אַגְּרַומ דַּעַרְלַאַנְטַמְּט מִיךְ אַשְׁתַּהְלַל צַעַן .

פָּוֹן דַּרוּסְעַן הַעַרְט זיך אַזוּיטַר דַּוְגַּעַר ... גְּלִיַּיך פֿיַּהַרְעַן ווּאַלְטַעַן דַּוְרַכְנְעַרְבַּען אויף אַהְרַטְעַן ווּגַּעַן . אַגְּנַטְעַר אַיְזַיְלַעַן גַּעַוְאַרְעַן, אַגְּנַטְעַר שְׁטַיְלַקְיַט דַּרְהַעַד אייך אַיְזַיְלַע שְׁחוֹאַלְעַ שְׁטוּמַע :

— ברוך אתה ה' אלְהַינוּ ... אַברְכָּה אַיְבָּרְעַן דַּוְגַּעַר : אַיך קַיְקַי טִיךְ אַסְטַס, אַין ווּינְקַעַלַּע, בַּיְמַס פְּעַנְסַטְעַר, זוּצַט אַיְנְגַעַהוּקַעַט אַיְוד אַיְבָּרְעַר אַשְׁנִידְעַרְשַׂר אַרְבִּיט .

עַס ווּעַרט מִיר הַיְמַלְכַּעַר, עַס פֿרְעַהַט זיך צַוְּרַעַען נָאָך אַיְוד אַיְזַיְלַע נִישְׁקַע שְׁטוֹבַּס, מַעַן שְׁפִידַט זיך עַפְעַם הַיְמִישַׁ .

— שלְוָם עַלְיָבַס, פְּעַטְעַר !

— עַלְיָבַס שְׁלוֹם אַיְוד .

— אַודְאַי גַּעַהְהַגְּרַעְמַן ! טַרְעַטְעַט עַד .

— נִין, אייך גַּעַהְהַגְּרַעְמַן ?

— וּוֹאַי אַהְיֵן ?

— קיין שעטונגען .

— אוֹי, נָאָך שעטונגען, אייך בִּין טַאַקְיַי אַשְׁטַעַנְצַע .

אונ דאס האָפּ אוֹךְ אַלְיִין גַּנוּאָסֶט . מען דערקענט עס אין אַיהם , צוַיְישׁען
די קנייטשען אוֹיפּ ווַיַּן אַלְטָעַ פְּנִים לִינְט שֻׁעְמַעְנִיךְ אוַיסְגַּנְגַּאַסְעַן אָונְשְׁמִיכְבָּלַט !
יעַדְעַ קְהַלָּה האָט שְׂוִין אַיְהָר סְטַעַמְפֵילּ , ווָאַס זַי לְעַנְתּ אוֹיפּ אַיְהָר אַיְנָה
וואָהָנְגָעַר ...

דאָס לאָגָג אוַיסְגַּנְגַּאַסְעַן פְּנִים , די מַאנְגָּרָעַ באָקָעַן , די קנייטשען אַרְסָום די
אוֹיגָעַן , די קנייטשען אַרְסָום אַיְנְגַּעַפְּאַלְעַנְעָם מוֹילּ , וְעַנְעָן עַלְפִּי נָסָחַ שֻׁעְמַעְנִיךְ .
על פִּי נָסָחַ שֻׁעְמַעְנִיךְ וְעַנְעָן די שְׁוֹאַרְצָעַ טַאַבָּאַקְצִיְּבָעַן אַונְטָעַר , דָּעַר לַאֲגָנְגָעַר
שְׁפִיצְגָּעַר נָאַו ...

— ווָאַס טְהָרָת אַיְהָר דָּא , רַי יָודָ ! פְּרָעָן אַיךְ אַיְהָר אַבְּיַץ פְּרָעָן !
— אַיְהָר וְעַתְמַת דָּא !

— אַיְיָ אַיְן דָּעַר הַיָּם קִיְּן אַרְבָּיוֹתַ נִשְׁתַּת דָּא ?

— נִיְּעַ מַאֲדָעַם — זִיפְּצָחַ עַר — אַיְוָגָן פָּוָן אַלְדִּי שְׁוֹאַרְצָעַ יָאָהָר גַּעֲקָטָעַן
מִיטַּ אַ אַלְטָט קָאַנְטִינְגַּ הַיְּטִילַ , אַ "וּוְאַרְשָׁאָוּעָר שְׁנִירָעָר" נִגְּנַט עַר ... האָט עַר שְׁפָעַ ...
אונְגָּאַ אַוְיָפּ דָּעַר עַלְטָעַר מוֹה אַרְמוֹנוֹעָהָן אַוְיָפּ דיַרְוָהָעָר ... עַר נִיְּעַטְמַנְתַּס ...
אַיךְ נִיְּיָ , אַזְוִי וּוּמִיְּן טָאַטָּעַ האָט מִיר גַּעֲלָרָעַנְטַ , אַונְגָּאַזְוִי וּוּמִין טָאַטָּעַנְטַמְתַּעַ
הַאָט מִין טָאַטָּעַנְטַ גַּעֲלָרָעַנְטַ ... קִיְּן אַיְבָּרַ שְׁפִיטְפְּלָעַךְ קָעַן אַיךְ נִשְׁתַּת

אונְגָּלִיךְ עַר וּוּלְמִיךְ טְרִיבְּכָטָעַן , נִיטַּעַר צַוְּ :

— יָעַדְעַן פְּרִירִיטָאָגַן קָוָם אַיךְ צַוְּ טִיְּן אַלְטָעַר ... אַהֲיָם ! — בָּאַ ... אַוְמָעַטָּם
גַּאַטָּסַס וּוּלְטַ אַונְגָּוּ וְיַיְנַע בַּעֲשַׁעַנְיִישָׁעַן ! אַונְגָּוּ וּוּדָעָר אַרְסָום , נִגְּנַט דָּעַר אַלְטָעַר נָאָךְ אַ
לאָגָג אַיְבָּרַ קְלָעוֹהָעָן יְזָרְ , וּוּדָעַר דָּאַנְקָט אַונְגָּוּ לְוִיכְטָהָאָט אַיךְ נִשְׁתַּת
פְּהָאָר אַלְעָם וּוָאַס עַר האָט אַונְגָּוּ בַּעַשְׁאָבָּעַן ? אַוְנִשְׁתַּת אַיְדָה וּוָאַס פְּעַרְבְּלָאַנְדוֹשָׁעַט
זַקְאָמָלְ אַלְהָעָר ...

דָּעַרְוּוֹיְלַ האָט זַקְאָזְ אַוְיְגָעַלְיְטָעַרְטַ אַונְגָּוּ דָּי וּוּן אַיְן פְּעַנְכְּטָעַר אַרְיָין .

— נָאָךְ וְיַיְתַּטְמַד קִיְּן שֻׁעְמַעְנִיךְ ? פְּרָעָן אַיךְ .

— אַ וְיַאֲרַסְטַ דָּרְיָי , דָּעַר וּוּגְ פְּהִידָהָטַ גַּלְיִיךְ צַוְּ .

אַיךְ דָּאַנְקָט דָּעַר בַּעַלְהַבִּיתְעַטְ , גַּעֲוָעָגָן מִיךְ , דָּעַר אַלְשָׁסְרַ האָט מִיר לַאֲגָג
יְקָטַ .

— עַרְשָׁתְמַאֲנָטָאָג ! הַעַר אַיךְ אַונְטָעַר מִיר זַיְן זִיפְּצָחַ

צְוַרְיךְ אַוְיָפּן וּוּגְ ! דָּעַר הַוּמְעַל אַיְן קְלָאָר , די וּוּלְקָעַן צִיהָעָן זַקְעַרְנִיךְ
שְׁוּעָק ; די נִאְמָעַ פְּעַלְדָּעַר שְׁמִיכְלָעַן זָום הַוּמְעַל אַונְגָּוּ דָּאַנְקָטַ פְּאָר דָּעַר שְׁפָעַ ...
אונְגָּוּ אַיְבָּרַ דָּעַם קְלָאוּנָן הַוּמְעַל מִיטַּ בְּלִוְיָעְ פְּעַרְתָּוּנְקָעַנְעַ וּוּלְקָעַן בִּינְגַּט זַקְאָ
אוֹים אַ גַּאֲלָרוֹעָנְעַרְ רַעֲגַעַנְ-בּוֹיְגַעַן מִיטַּ בְּלִאָעְ קָאַנְטָעַן . "גַּאֲטַ אַיְזָאַרְמָהָעָרְצָגְן , עַר
הַאָט זַקְעַדְרָמָאָטַ" — וְעַנְטַ דָּעַר הַוּמְעַל אַונְגָּוּ טְרוֹקָעַנְטַ די עַרְדַּ מִיטַּ לִיכְטָנְגָעַר
לִיעַבְשָׁאָפְטַ , וּוּי אַ מַאְטָעַ וּוּשָׁטַ אַבְּ דָי בְּקָלְרַן פָּוָן אַ פְּעַרְוּוֹגִינְטַ קִינְהָהָאַ ...
אַוְיָקְעַדְרִינְגַּן וּנְעַנְעַן די פְּעַלְדָּעַה אַרְסָום ... זַיְן גַּעֲדָעַנְקָעַן פָּוָן גַּאֲרַ נִשְׁתַּת אַובְּ
אַיְסָעַן פָּוָן גַּאֲרַ נִשְׁתַּת ...

די זון טיקט זיך. אַ לײַטער ווֹאלקען שׂוועבט אַיבערָן הַוּמָעַל, אַין דער גַּיְעַסְט זיך אוִים אַ גַּאֲלַדְעַנְעַר יִם מִיט צוֹוֶאָרְפָּעַנְעַע בְּלָאַ אַינְגָּעַלְן. אַרְגְּנָגָנַע לְבָנָה שְׁנִידָת זיך אוִים פָּון די ווֹאלקען אָגֵן קוּכְט אַפְּעַר, וּווִי פָּון אָונְטָעַר אַ פָּאָרָהָאנְגָּן, אָגֵן שׂוועבט אַיבָּעַר דָּעַר ווֹאלקען בעוֹעַגְט זיך לְיִיכְט וּווִי אַפְּאָרָהָאנְגָּן, אָגֵן שׂוועבט אַיבָּעַר דָּעַר לְבָנָה ...

אָגֵן ווֹאָס אַמְּאַל מַעַהַר ווּעַרטַר דָּעַר רַוְּיטַר יִם ווִינְצִיגְעַר, די טוֹנְקָעַל בְּלָאַעַן אַינְגָּעַלְן — נְרַעַסְעַר, דָּעַר הַוּמָעַל אַרוֹם אַ לְכְטִינְגַּעַר יִם פָּעַרְטִינְקָעַלְט זיך, אָגֵן דָּעַר ווֹאלקען אַיבָּעַר דָּעַר לְבָנָה ווּעַרטַר שִׁיטְעַרְעַר אָגֵן לְיִיכְטַר, אָגֵן שׂוועבט אַרְבָּעַר אָגֵן עַבוֹוַיְישַׁט זיך שְׁזִין אַ וְלוּבְּעַרְנוּ לְבָנָה.

פָּון דָּרְרוֹוִיטַעַן בעוֹיְיוֹעַן זיך עַטְלִיכְעַע שִׁיטְעַרְעַע בְּוּמְעַר ... גַּלְיִיך זיך היְבָעַן זיך פָּון עַרְגָּעַץ אַפְּעַר, אָגֵן זַיִּה עַרְהָרָעַן זיך — עַס ווּעַרטַר פָּון זַיִּה אַ וְאַלְדַּל ... אָגֵן דָּעַר ווּגַּן פָּעַרְבָּלְאַנְגָּקָעַט זיך צְוַיְשָׁעַן די בְּוּמְעַר אָגֵן עַס שׂוּוּמְעַן אַרוֹם אַיִּן דָּעַר לוֹטַט פָּעַרְבָּלְאַנְגָּעַטְעַע קְוֹלָה ... מְעַנְשְׁלִיכְעַע שְׁטִימַעַן צְוַאַמְעַן מִיט אַ גַּעַקְוָאַקְעָרִי פָּון פְּרָעַשׁ .

אַ פָּוּירְעַשְׁ יְוָנְגִילְעַד קְוֹמַט מִיד אַקְעַנְעַן מוֹט אַ לְיִעְדַּיל, מִיט אַ ווִוְיַדְקְלִינְגְּנָדְגַן לְיִעְדַּיל, אָגֵן עַד נְעַמְט זיך עַרְגָּעַץ אַרְאָב אַיִּן עַק זַיִּת אָגֵן ווּעַרטַר פָּעַרְשָׁוֹאַנְגָּעַן, אָגֵן דָּאַס לְיִעְדַּיל ווּוְעַנט זיך נַאֲך אַיִּן דָּעַר לוֹטַט .

די בְּוּמְעַר ווּעַרטַר שִׁיטְעַרְעַר, דָּאַס שִׁימְעַרְעַן פָּון די בְּלָעַטְעַר הַעַרְטַּת אַ וְוַיְילַעַ אָוִיפַּ, עַפְּעַס ווִי הַאֲרַכְבָּנְדִּיגְעַשְׁתַּחַטְעַת די גַּעַנְגַּנְדַּר ... מְעַן רַוְּחַת זיך אַב ... פָּון דָּעַר ווּיְטַעַן הַעַרְטַּת מְעַן נָוֵר דָּאַס גַּעַקְוָאַקְעָרִי פָּון פְּרָעַשׁ .

אָגֵן דָּאַרְטַּה ווּוְיַטְשַׁטְּאָרְטַּה עַפְּעַס אָגֵן דָּעַר לוֹטַט ... עַס קְוֹמַט ווֹאָס אַמְּאַל שָׁאַרְפָּעַר אַרוֹם, נַאֲך ווֹאָס ווִוִּיס אַיך נַאֲך נִשְׁתַּחַט . אַ הַנְּגָד בִּילְט ... דָּרְגָּנָאַך גַּעַתְּאַת אַ אוּמְגַעְצִיגְעַנְגַּעַר „מַעַ” בְּלָשׁוֹן רַבִּים. קִיה גַּעַהְעַן אַחֲיִים זיך מְעַלְקָעַן ... גַּרְוִיסַּע גַּעַלְעַע פָּלְעַקָּעַן בעוֹוְגַּעַן זיך ... מְעַעַע ...

אַ פָּוּירְעַשְׁ מִיט אַ צְוִוְיִינְגְּלִינְגְּנָהָעַת נַאֲך . צְוִוְיִינְגְּלִינְגְּנָהָעַן אַיִּין דָּעַר הַעַנְד אָגֵן גַּעַהְעַן .

טוֹנְקָעַל ווּעַרטַר, הַיְמִישַׁ אַיִּין אלְמַאֲזִי ווִי בַּיִּהְרַע מַאֲמַעַן אַיִּין דָּעַר הַיִּים, אַט שְׁטַעַחַת אַ פָּוּהָרַ פָּאַר אַ הַיְיּוּעַל אַ קְעַלְבִּיל לִיגְט אַוִּיפַּ די פָּוּהָר אַגְּנִיטַּיְתַּ, יוֹגְלָעַנְקָעַן שְׁטַעַחַן פָּאָרַן הַיְיּוּעַל אָגֵן פָּרָהָעַן זיך מִוט די פָּעַרְדַּר.

די צְוִיְיִי יְוָדַעַן קְוֹמַעַן אַנְשְׁטַעַלְעַן זיך אַב בַּיִּהְרַע אַגְּרָעַן עַפְּעַט מִיט דָּעַם פָּוּיְעַר, אַיְנָעַר מְטַאְפַּט דָּאַס קְעַלְבִּיל ווֹאָס אַיִּיפַּ דָּעַר פָּוּהָר אָגֵן דָּוְנָגַט עַם.

דָּעַר פָּוּיְעַר הַאֲלָטַט אַ פִּיְפְּקָע אַיִּין מַוְיל אָגֵן לְאַזְתַּחַט גַּעַרְיַטְהָעַן רַוְּךְ אַרוֹם, אָגֵן לְאַבְּטַח .

דָּעַר הַיְמַעַל אַיִּין שְׁוֹן טוֹנְקָעַל ; קְלִינְגַּע שְׁטַעַרְעַן וְעוֹהָעַן אַוִּיס — וּווִי לְיִכְטִינְגַּע

פָּעַנְעַטְעַרְלִיךְ אַיִּין די שְׁטוּבְּלִיךְ פָּאַר מְלָאַכִּים, די לְבָנָה ווִי אַגְּרָוִינְקָט דָּאַס זַיִּה לְיִבְּעַן נְאַמְעַנְסַט פָּאַלְאַן ... אָגֵן נַאֲך עַק, ווִוִּיט, ווִוִּיט . פָּעַרְזִינְקָט דָּאַס

לְעַצְטָע בִּיסְיַלְוַיְקָט אָגֵן רַוְּטִיקִיט אָגֵן ווּעַרטַר פָּעַרְטְּוָוְנָקָעַן אָגֵן אָפְּשַׁר גַּנְאַצְעַ כְּחֻנוֹת

פָּעַרְבָּלְאַנְגָּעַטְעַע טוֹנְקָעַלְבְּלָאַע ווֹאַלְקָעַן ... אַעֲדָעַר ווִוִּיס אַיך ווִי וְעַנְעַן ? ...

עַם בעוֹיְיוֹעַן זיך שְׁעַמְעַנְגִּיצְעַר הַיְוִילְקַן ... נְדִירְגַּע הַיְוִילְקַן אַיִּינְס אַבְּגָרְוקַט

בן צוועטען, פלאין אויז ביליגן! ווייבער זיעצען אויף די שועעלען פאר די טהירען אונט שמויינען. קינדרער לוייטען ארטס אבערין שטינינערנען בריקיל פון איבערן אויסגעטראקענטען טיכיל פאר די הייוע. אין מיטען טארק ליגען גרוועט בידר שטרוי; אודאי נאך א מארקטאג. אין א ברויטע "ליך" צוישען צוויי הייליך שפיעעלען זיך חדר-יינגליך אין זעלנער.

א אינט-אָרְדִּיהָוִן. א שילד מיט רוייטע מראנס-בעראנט אותזהו ... א לעטפֿל רײַיכָעַרְט ויך פון הונטען. אויף א שועל פון א געוועל שטעהט א מיידיל מיט אויגנערקעטעה האָר אין א ווים פֿאָרְטוֹבְּל אונט קוּקֶט אָן גָּאָס אַרְיִין. וואו אַנדְרָע טִידְלִיך שְׁפָאַצְיִירָעַן, זי קוּקֶט זו דעם פֿאָלְדְשְׁעָרָם שׂוּעָל גַּעֲנַעַנְאַבְּרָע. דָּאָרְט שטעהט א יונְגַּדְּרַהְתּוֹן אויף אַשְׁפִּיז "גְּרוּיוּעַ", עַד ווּינְקֶט זו אַהֲרָה ... קָוק דָּעַע ווּילְדְּרַיְזְעַנְיָהָרִין מִידְרָעָל. דִּין זונְגַּלְעַט זיך ערְשְׁתָּרָס פְּשַׂט זו "ברְּמַזְּחָה" ...
סְּפָאַמְּעַד ווּיְבָרָע אָונְגְּנָדְרָע — וואו זענען די מענְנָר ?
— יַהְגֵּדְלָה וַיְתַקְּרַשׁ ... רַיְסְטָה זיך פָּנָן בִּיתְהַמְּדָרִיש אָרוֹסִים: דָּאָרְט זענען זי ?
"אַמְּנָן יְהָא שְׁמָה רְבָּא ..." עַמְּטָעַרְטָה דָּעַר עַולְם מִיט אַרְשָׁ .
אָונְגְּנָדְלִיך ווּיְבָרָע אַוְיף די שׂוּעָלָן ווּישָׁעַן זיך די העַד אָן די ... וְאַנְדָּר אָונְגְּנָעַן : אַמְּנָן, יְהָא שְׁמָה רְבָּא ...
שְׁעַמְּנָעַץ דָּאוּעָנְט !

די גָּאַלְתָּ אַוְ צְנוּעָקָלָעַן. וַיְבָרָע אָונְגְּנָדְלִיך שְׁטִיל שְׁטָעַהָעָן די קְלִינְגָה הייליך אָרטָס
מַאְרָק זי זעהען טָרָא אָוִס, ווֹי אַלְטָע ווּיְבָרָע מִיט שְׁטָרְוִיקָן-אַנְדָּלָעָן אָן די האָנְדָּר ווּאָסָּד
הָאָבָעָן זיך פְּעַרְזָאַטְלָעָט אַין אַגְּרָוּסָע שָׂוֹהָל אָונְגְּנָדְלִיך זַיְהָן וְאַלְקָהָן,
די זָאַגְּנָעַן מִיט בְּרָלִיעָן אויף דָּעַר נָאָן, סְמָטָן פְּעַקְלִיל הָתָהָוָת אַין דָּעַר האָנְדָּר ...
אָבָרָע אַלְבָנָה האָט שְׁעַמְּנִין,

טְנִקְעַל אַוְיְזָעַר הַיטָּעַל, מִיט שְׁטָעָן ווֹי מִיט לְכַטְּגָעָן מִאָן בעַשְׂתָּה, אָן מִיטָּעָן
עַנְיִידָּת זיך אָוִיס אַרְכְּטִינְגָה לבָנָה, טָאָקִי יְהָוָשִׁיעָס פְּנִים, אָן אַיְנִיצִין פְּנִימָהָלָע,
די שְׁלִינָה שִׁינְטָט אוּפְּהָן הַיְּלִינָן פְּנִים ... אָונְגְּנָדְלִיך אַרְאָבָה, די לבָנָה, אויף אַהֲרָע
לְיעַבָּע "בְּנָסָת יִשְׂרָאֵל" אָונְגְּנָדְלִיך צַיְן אַהֲרָה, אַהֲרָה בְּנָסָת יִשְׂרָאֵל דָּאוּעָנְט .
אָונְגְּנָדְלִיך מִיר פְּרָעָנְט אַיְזָנָע שְׁטִימָע :

— מַעַן מַעַן דָּעַן קוּקָעָן אָן דָּעַר לְבָנָה אַרְיִין ? יָא, מַעַן מַעַן ?
אַרְקָוק מִיך אָוִס אַפָּאָר גְּרוּסָע קִינְדָּשָׁע אַיְגָעָן אָן אַלְאָס דָּאָר פְּנִים לָ .
— יָא מַעַן מַעַן קוּקָעָן יָא ? מַעַן מַעַן ?
אָונְגְּנָדְלִיך מִיר : די שְׁעַמְּנִיצְעָר לְבָנָה אַוְיָה אַפְּשָׁר דָּעַרְבָּר אַוְיָה קְלָאָר .
אַזְוִי הַיְּלִינָן, אַזְוִי רִין, ווּילְדְּרַיְזְעַנְיָהָרִין קִינְדָּשָׁע אַוְיָה אַהֲרָה ...

אנע'גט פֿאָרְפֿאָלָג.

איָל, ש ע הײַסְט דָּם שְׁטָעַרטְּסִיל. קְלִין אֵיָעַס, דַּי הַיּוֹעַר טְוִילְּעַן וֶיך צְנוּנָּף אָוָן
שְׁטָעַהָּעַן וּוּי וּוֹאֲגַטְּעַן צְוִישָׁעַן וֶיך בְּהַאֲלְתָּעַן אַפְּרָטְּרוּיְּרָטָּעַן סָוד. אָגָּנָּגָן
לְאָגָּנָּגָן אָגָּנָּגָן בְּרִיּוֹתָן צִיהָתָן וֶיך אַרְבְּיַבְּעַר דַּעַר הַיּוֹמָעַל אַיְבָּעַר וּוּי אָגָּנָּקְטָּמָּט אַרְאָבְּפָּוּן
דַּעַר הַיְּיך צַוְּדִי טְעַנְשָׁעַן, וּוּאָס קְרִיבְּגָעַן אַרְוָם צְוִישָׁעַן דַּי הַיְּילִיך. אַבְּעַר, וּעהַט אַיְהָר, דַּעַם
אַיְלְוָשָׁר הַיּוֹמָעַל הַאֲטָּמָּט שְׁאָקִי דַּעַר אַיְבְּרָשְׁטָּעַר דַּוקָּא דִירָעָקָט פָּאָר אַיְהָר גַּעַמְאָכָּט, —
דַּעַם שְׁטָעַרטְּסִילָּס הַיּוֹמָעַל. אַבְּגַעַפְּאָסְטָּמָּט אֵיָעַר, אָז עַר זָאַל זְיךָהָעַן פָּוּן דְּאָרָט,
פָּוּן נָאָך דַּעַם גַּוְיִשְׁעָן „בֵּית עַולְּמָן“ בְּיוּ וּוֹיְטָן אַונְטָעַר דַּעַם בָּאָרְגָּן, וּוּאָס אֵיָוָף יְעַנְעָדָר
זְיוּוֹת שְׁטָעַרטְּסִיל. אַבְּגַעַפְּאָסְטָּמָּט אֵיָעַר, אָז דַּעַר סָאָכָע מִיטָּס וָאָל גַּלְיִיךְ אַיְסְקוּמָעָן
גַּעַגְעָנָאַיְבָּעַר דַּעַר שְׂוֹהָל. וּוּקְעַן מָעַן זָאַל דַּעַם הַיּוֹמָעַל מַעֲסָטָעַן, אָגָּנָּמָּט אַבְּגָּוּן
אָז דַּאָּס שְׁעַגְדָּרִיל פָּוּן דַּעַר שְׂוֹהָל שְׁטָעַהָּט פְּגַקְטָּמָּט אַיְן מַטְעַן הַיּוֹמָעַל, אָגָּנָּמָּט אַבְּגָּוּן
אָזִי דָּס אַזְּוִי גַּעַמְאָכָּט גַּעוּוֹאָרָעָן, כְּרוּי דַּעַר הַיּוֹמָעַל וָאָל קְעַנְעָן אַלְיִין צְוָרָעָקָעָן, אַלְלָעָ
שְׁיזְעָן, אַפְּלוּ אַזְּיִיךְ דַּעַם גַּוְיִשְׁעָן „בֵּית עַולְּמָן“. יְיִי וּעְנָעָן דָּאָך גַּעַוּוֹן אַיְלְוָשָׁר נְוִים,
אָגָּנָּגָן אַיְלְוָשָׁר נְוִי, מַזְחָט אַיְהָר וּוֹיְסָעָן. אֵיז אַרְבְּעָטָר צְדִיק, הַאלָּמָּט מַעֲרָר פָּוּן שְׁבָת
שְׁיִידָּר פָּוּן וּוֹנְטָאָג — זָאַל עַר וֶיך אֵין עַצָּה גַּעַבְעָן, אָז שְׁבָת וּעְנָעָן דַּוקָּא אַלְלָעָ
גַּעַוּוֹלְבָּעַר פֻּרְמָאָכָּט אָגָּנָּגָן דַּוקָּא אַפְּגָעָן... אַפְּלוּיְיָ דַּעַר אַיְלְוָשָׁר סְטוֹרָאָזְשָׁנִיק אֵיז
אַזְּיִיךְ טָהָר יְוָד וּוּגְוִי: עַר רַעַלְעָנָט וֶיך מַעֲהָר מִיטָּן יְוִידָּשָׁן לְיִחְיָה, אַיְרָעָר מִיטָּט
צְיִיעָר... אַפְּלוּ זַיְן מַוְנְדִּיר טְרָאָנָט אֵיזְזָאָר עַפְּסָיְרָמִיטָּן חָן, אַזְּיִיךְ
דָּסָם הַיְּטִיל וַיְיָס אָגָּנָּג דַּי שְׁלִיאָסָם; נָאָך מַעֲהָר, אַפְּלוּ אַיְפָּס דַּעַם שְׁפִיטָּמָּט פָּוּן דַּעַר
קְדוּבָּעָ וּוָאָלָט מָעַן גַּעַקְעָנָט בְּעַמְרָקָעָן אַזְּיִיךְ עַפְּסָיְרָמִיטָּן: אַיְפָּס דַּעַם דְּרִיְידָעָ אָגָּנָּמָּט
חַנְדִּיל, וּוּאָס אֵיז אַיְפָּס דַּעַם שְׁפִיטָּמָּט לִגְטָעָס אָוִים גַּעַגְעָסָעָן נְחוֹם מַאְרָדָעָם
גַּלְעָוָרָם שִׁיק...
אֵיז דָּאָך שְׁוִין קְיִוָּן וּוֹאֲגַנְדָּעָר נִישְׁט, וּוּאָס דַּעַר הַיּוֹמָעַל דַּעַקְטָּמָּט צַו אַפְּלוּ וּוֹיְעָר
„בֵּית עַולְּמָן“, דַּעַר נָאֲגַעַר אַיְלְוָשָׁר הַיּוֹמָעַל שְׁטָעַהָּט דָּאָך אַיְפָּס דַּעַם בִּיסְטָל תּוֹרָה,
וּוּאָס לְאָזָט זְיךָהָעַן פָּוּן דַּי שְׁפָאָלָטָעָן פָּוּן דַּעַם קְלִיְינָס בֵּית הַמְּדָרָשָׁ. אָגָּנָּגָן דַּי
עַיְם וּוּאֲלָטָעָן נִישְׁט גַּעַרְבָּעָט, וּוּאֲלָטָעָן יְוִידָּשָׁן נִישְׁט גַּעַקְעָנָט וּזְיכָעָן אָגָּנָּגָן דַּי
חַיְילְגָע תּוֹרָה.

אלישא, מות איהר וויסען, האט א מעלה, וואס האט קיין אנטערנץיעס נישט אין זיך. יעדעם האט זי צו איזנס: אין רב, אין דיין, אין רבוי, שחתטים דוקא צוווי — נאר אינגערא איז אחזון, — אין בעל הבית אוון אין חסיד, אין נגיד אוון אין ארימאן, אפלו א משונגענים מיט א נאר, מיט כל מני קליקעס האט זי אווך נור צו אין, אין אינציגעס. אויך א "דייטש" אויך אטמאל בי איהר געווען נור אינגערא, א פעלדשער איז ער געווען, איז ער אבער געשטארבען, אוון פון דעםאלט אהן בענט אלישע נאר א דיטש... נאר דעם חסרון פערפליט יהוקאל מיכאלס, וואס קומט צו פאהרען אויך יעדען יומדטוב צו זיין עטלערן.

יהודים טיכאלס איז אטמאל געווען אטמדרש בחור, האט ער התונה גע-האט טאקי פון אלישע, אוון דערנאר איז ער האט שוין געהאט א קינד, פאלט איהם אין א נארישקיות איז ער פאהרט אוועק נארך ואראשי. קומט ער צורייך דייטש געלליידעט. דער שוער הוייפט אן שריין, דאס וויביל ווינט אוון מען האט דעם גוי אריין צום רב.

דאם ואסער אין אלישע האט א נאמען אוון נתן מען מען...
אוון דאס וויביל ווינט אוון נעמט גט.

דאם קינד איז געללייבען בי איהר, ער איז צורייך נארך ואראשי.
אויף אלע יוסטוב קומט ער אחים צו זיין עטלערן. אין שטערטיל ואנט מען אפלו, איז דאס פאר פאלק האט זיון נאר צוויישען זיך א גרים שייבות, נאר דאס איז א ליגען. דאס וויביל קען זיון נאמען נישט הערען, אוון וויל נור נישט נארך אטמאל התונה האבען נאר דערפאל, וויל זו וויל דאס קינד ואל אביסול עטלער וווערען.

געווען איז עם שבת נאר מיטאג. אלישע האט אווּטנעַעַט איהרעד טויערין אוון אָרְוִיסְגָּעֵרְהָרֶט איהר ביסיל פערמעגענס אין גאט אריין. איטליךעס וויביל, וואס האט נאר וואס עס איז פערמאגט, איטליךעס מירידיל, וואס האט נור געהאט בע-האלטען א וועלבע עס איז א שמאלטען, האבען זיך א גגעטען, איזונגעפוצט איז שפאצ'ירען גענאנגען. אויף צו צירען זיך, איז צו שפאצ'ירען האט אלישע איהר בעונדרען שיק. עפיס דאס געהן פון יעדען וויביל, פון יעדען מירידיל איז מיט א בון, עפיס מיט א בעונדרען מין: "ווערטט, איך האב מיך איזיס: עציירט, געה איך מיך שפאצ'ירען, כדי צו בחנייען אלישע מיט מײַן שענקייט"...

פאר א הויז שטעהט יהוקאל מיכאלס, א הויבער יונגער מאן, אַנְגַּעַתְּהָוָן אָן א שוואצ'זען קאפעלווש. דאס שניריל פון קאפעלווש איז צוואמעגעטלאלטען מיט דעם שניריל פון די ברילען, וועלבע ייטען עותזייג אויף זיין נאָז, אוון דאס שניריל אויז אריינגעשטעקט איז אקנאָפ פון פאלטה, איז ער שטעהט אונ קומט מיט א געלעכטעריל אויף די שפאצ'ירענדע. קינדרער רינגלען איהם אָרָס, בעקוקען איהם פון קאָפּ בְּיִז פִּים די עטלערע מענשען שטעהען פון דערוּוּיטען. אינגערא מיט קאָפּ אונ בָּאָרְדּ פָּול כוֹט פָּעָרָעָן אונ מיט ואַנְצָעָם, וואָס טָרָגָעָן נאָך אויף זיך דעם סִימָן פָּן גַּעֲטָרָוּקָעָנָעָט רוּיטען ווישניאָק, שטעהט אונ טיט מיט א פֿינְגָעָר אויף איהם. מיטילדך אונ וויבילז ווֹאָרְפָּעָן אַוְגָּעָן אָוְן פֻּעָרָשְׁעָמָעָנָדִין לוֹפָעָן זַי פְּלִינְקְפָּאָרְבִּי. טהיל

וועיינען, או זיין זענען נישט קוין קלײַנשטערטינגע בעמזה אונ קוקען איהם גלייך אין די אויגען ארין. אונ ער קוקט, שטייכעלט, מאקט אטען פון א גרויסשטערטינגען אקטיאר, וווען ער ועהט וויאָן קלײַן שטעדטנער קטשעניזק טאנצט. באָלד, עפֿים ווי פון דומעל אראָבענערנונגען, אויז צו איהם צונגעאנגען אַן קלײַן פֿינַף יעהרג מײַדיל, אַנגעטההן אין אַרום קלִיריל מיט אַזווים שערציז, אונ גלעטענדונג ווחקאל מיבְּאָלָס ביַי דער האָנד, האָט ווי ליעבליך געקוויטשעט:

— טאָטעש, טאָטעש!

— יוחקאלס מיבְּאָלָס האָט אַרוםגענומען דאס קינֶר, עם אויגענעהויבען, צונגענומען עס צו זיין הארץ אונ געטרוי געקושט.

— זעהסט, טאָטעש, — אַנט דאס קינֶר, — מאָט האָט געקויכט, — אונ זי ווייזט דאס נײַע רויטע קלִידיל, אַין וועלכען זי אויז געווען אַנגעטההן, דאס שירציז אונ דִּישוֹאָרְצָע שִׁבְּלִיךְ,

אונ ער גלעט דאס קינֶר:

— מײַן טאָטעריל, מײַן קינֶר, מײַן לעבען...

— מאָט האָט אַנגעוואָשען, אוֹוָונעקעט, אונ געשיקט צום טאָטען, — אַנט ווייטער דאס קינֶר אוֹיְהוּבְּרִינְג דִּיְלִינְג אַיְגִינְלִיךְ אַין דער הוֵיךְ צום פָּאָטָע צו אונ פון די דינְעַר רוּיטַע צוֹאַמְעַנְגַּעַצְיַעַנְעַן לִיפְעַלְיךְ האָבעַן זיך אַרוֹיסְגַּעַזְוּן צוֹוַיְיַה שְׂרוֹתַה ווַיְסַע צִידְגָּעַר. דִּי העַרְלִיךְ האָבעַן לִיפְטַע גַּעֲזִיטָעַר אַיבָּעַר אַיהֲר דִּינְעַס הַאָלָן.

ער שוֹוַיְינְט אַונ גלעט דאס קינֶר.

הינטער אַטוּיר, וואָס אַיְגַּע גְּלִיךְ גַּעֲגַּעַנְיַאְבָּעַר, שְׁטַעַת אַוְנָג ווַיְבָּיל אַטְּ קוקט אַרוּס דָּרָךְ אַשְׁפָּאָלָט. זי ועהט, ווי ווחקאל גלעט דאס קינֶר, אַזְּוַי ווַיְזַהְיַה אַזְּיוֹ טָאָטָעָרִי, אַונ זוּ דאס גַּעַיְכַּט פָּוּן קינֶר לִיבְּכָת פָּוּן פְּרִירַיְה, שְׁפְּרִינְגַּט זָוַב טָאָטָעָן. דער מּוֹטָעָר תָּהָוָת דאס אַרוֹיסְעַה הנָאָחָה בָּאָלָר אַבָּעַר רַוקְט זיך אַרְאָב אַירָאָב קְלִינְגַּר שְׁטָרָעָן, אַונ אַוְיַּחַד לְאַוְתָּה זיך הַעֲרָעָן אַין דער שְׁטָיל.

— טאָטעש קָם, — רַיְסַט דאס קינֶר דָּעַם פָּאָטָעָר בַּיְיַי דִּעְרַע האָנד.

— יוחקאל מיבְּאָלָס האָט אַנגענומען דאס קלִינְגַּעַן קינֶר בַּיְיַי דָּעַם קלִינְגַּעַם הענְטָיל אַונ מיט אַיהם שְׁפָאַצְיַרְעַן גַּעַגְגַּעַן.

די זון האָט זיך אַלְּזַי מַעֲהָר אַונ מַעֲהָר אַנגעוואָשַׁעַן אַרוֹנְטָעָר לְאַזְּוּן אַונְטָעָר דָּעַם באָרג, אַונ האָט זיך פְּעַרְבְּלָאַנְשָׁעַט דָּאָרט טִיעַה זוֹוַיְשַׁעַן פְּעַלְלַעְלַע אַינוּעַלְלַע. אַלְּיַקְטַּשׁ חַמְאָרָע שׁוֹעַבְט אַוְיַּף דָּעַם הַיְמָעַל, אַונ דָּאָרט אַיבָּעַר דָּעַם באָרג זענַען עַפְּים ווַיְסַע וואָקְעַן, זוּ ווַיְסַע בָּרָג בְּעַנְלָדָעָט גַּעַוְאָרָעָן, בְּעַנְלָדָעָט אַיְזָעָרָעָן דָּעַר שְׁפִיטַח פָּוּן דָּעַרְחָרְבָּה, וואָס אַיְזָעָדָעָמָה באָרג.

— יוחקאל גַּעַת מיט דָּעַם קינֶר טְרִיטַבַּי טְרִיטַבַּי, אַונ גַּלְעַט עַמְּלַעְלַע עַמְּלַעְלַע זְהַעַר דָּעַם באָרג.

הַאָנָד אַונ טְרִיטַבַּי טְרִיטַבַּי זְהַעַר דָּעַם באָרג.

טָאָטָע מִתְּמַן קינֶר גַּעַהְעַן פָּאָרְן טְהַוְּיָעַר דָּרָךְ.

דָּס ווַיְבָּיל אַיְזָעָדָעָמָה פְּלַנְגַּק אַרְגְּוַטְּרַעְטַב דָּעַם פְּלוֹיטַיל, וואָס אַיְזָעָדָעָמָה.

טוּיְעַר, אַונ קוּקְט מִיט אַיְזָעָדָעָמָה אַזְּרוּס.

זוי זענאנ פֿאָרְבִּי גענאנגען, אונז זי איי אָרוֹסֶן פֿון דעם פֿלוּוּטֶיל. אַיהֲרַ רְוִיטֵן געוויכט, ווֹאמֶן האָט זיך אַרְיוֹסֶן עַווּזֶן פֿון אַונְטָעֵר דעם שְׂוִישֵׁל, האָט אַין דער שְׂטִיל גַּעַשְׂטִילְבָּלֶט.

— זעהנטס, טאטעש, דא וואהנט דַּי מַאְמָעֵשִׁי, קָום! — זאנט דאס קִינְדֶּר, ציהענדיין דעם פֿאָטָעֵר בַּי דעם אַרְבָּעֵל. ערד אַיז שְׂטִיל געוואָרָעָן אונז האַלְטָעָנָרִיג פֿעַסְטַּסְטַּס דאס קִינְדֶּר בַּי דעם הענדטִיל, אַיז ער ווֹיטָעֵר גענאנגען.

דאס קִינְדֶּר האָט זיך פֿלְצָלִינְג אַומְגַעְדָּרָהָט אונז האָט דַּרְזְוּהָעָן, דַּי מַוְתָּעֵר שְׁטָמָהָט פֿאָר דעם טִיעָר. אונז ציהענדיין דעם פֿאָטָעֵר בַּיִם אַרְבָּעֵל, האָט זי נְעַשְׁרִינְגָן: — טאטעש, טאטעש, — דַּי מַאְמָעֵשִׁי, דַּי מַאְמָעֵשִׁי! — האָט דאס קִינְדֶּר שְׁרָעָהָלֶך געטאָנְצָט, ווֹיזענְרָג מִיטְּצָן פֿינְגָּר אַהֲן אָום טּוּיְיד... .

עפְּסִים נִיט ווַיְלַעֲנְדִּין האָט זיך יְחֻקָּל מִיכְאָלִים אַומְנָעָקָעָרט אונז האָט דער-זעָהָן זיינ זעוועזען פֿרוּי. אַמִּינְגָּת אַיז דאס פֿאָרִיךְאָלָּק געשטָמָנְגָן אונז געקוּקָט אַיְינָעָר אוּף דעם אַנדָּרָעָן, בְּאַלְד אַכְבָּעָר האָבעָן זיך זיך בִּירְעָן אַן עַפְּסִים דַּרְמָאָנט, זי אַיז פֿלְינְק אַרְוָנְטָעֵר דַּיְנָטָעֵר דעם טִיעָר, אונז ער האַלְטָעָנָרִיג דאס קִינְדֶּר בַּיִם הַעֲנְטִיל, אַיז מִיט גִּיכָּעָד ווַיְוַיְטָעֵר אַוּעָק אַין גַּסְמִיל.

— טאטעש, טאטעש, — דַּי מַאְמָעֵשִׁי, דַּי מַאְמָעֵשִׁי דַּרְאָט.

מחלוקת אין קארטשען.

דרער וועג קיין קארשעו לאנט זיך אין א מהאל אראב. פון אלע וויטען לאזען זיך טיט אין דעם וועלבען מהאל אראב לאנגע בייטען ערעד, מהיל נאך שוואציגע ערשת בעקערטע; פון א מהיל בייטען הייבען שין אן גריינ קערענדייך שמייכעל דיג די קעפ אroiסאושטוקען, אונ זוי שמייכעלן אונ ווינקען אוי שען פון דער וויטען אונ מהיל בייטען וועגען שין אין גאנצען מיט גראז בעוואקסען. פון דער אנדרער זייט שטעדטיל זעהט זיך, זוי עס ציהט זיך פון מהאל בארגן-איזויף איזאמידינער וועג, פון פידע וויטען מיט בעקלאנצע בעיטער. צהאמען מיט דעם וועג ציהען זיך מיט אין דער הויך די לאנגע, מהיל נאך שוואציגע, מהיל שון בערגאטע, אונ מהיל שון נאך אין גאנצען מיט היוכע גראז בעוואקסען בייטען אונ מישען זיך דארט אלע צויאמען, בי זוי וווערען אין גאנצען פון דערויטען פערשואוגראדען פון דעם אויג. איבער דעם אלע שפריט זיך אויס פון אויבען אן גאנץ לאנגער אוב א גאנץ ברייטער ליכטיגער הימעל. אין וועלבען גרויע וואלקענדייך באדען זיך אוב טיקען זיך אין איהם.

הונטען אין דעם מהאל איזוף א קליגען פלאטען, הארט בי א ואסערלי פון איזן זויט, הארט בי א וועלדייל פון דער צויטער זויט, וועגען צויאטען איינציגעלנע הייליך, די דעלדר זענען איינס צויגוינט זום צויטען, — דאס איז דאס שטעדטיל קארד שעו, א עיר ואם בישראל. קוקענדיג איזוף דעם המעל, וואס פערשפיט זיך איבער דעם שטעדטיל, זוי א גאנץ בריטע אונ אונגריליכ' חופה איבער א קליגען שוואצען פונקט, וואס איז פערטרונקען אין א גרינען. גראזודיגען ים, דאכט זיך או דער הימעל פערנעם עפעם קורתשעו. קורתשעו איז א פונקט, פערקלעתקא איזוף דעם אויבער דעך פון זיין בלה — די ערעד. נור קורתשעו טראבלט בי זיך נישטן איזו, דער הימעל שייצט איבער איהר מיט א בעונדר געטראישאקט אונ ליעבע. קארשעו איז טאקי א קליאן שווארץ פלאקל, וואס איז אויס-געמאט איזוף דער ערעד, אונ איבער דעם דיאזען פלאקל שייצט דער הימעל מיט גרים רחמים אוב לאיז זיך איבער איהם אראב איזו וויך אונ גלעטנידיג. וואס אמאל ניריגער אונ ניריגער.

דאכט זיך דער הימעל שייצט איזו וויך, איזו געטרי איבער דעך לאנטען וועלדייל, זוי איבער קארשעו — ער בעשטעט דאך נור פון בויטער.

וואס שטעהן וארטענדייג, בי מען ווועט זיין אַבָּהָאַקָּעָן אָג פֿערברענען, אין פֿיעֶר אין קָאַרְטְּשָׁעָו גּוֹפָא... ? אָג קָאַרְטְּשָׁעָו אָבָּעָר — דָּעַר חִוְמָעֵל אָיָנוּ נָוֶר דִּירָעָקָט צּוֹלְעָב אַיְדָר: זַיְהָא אָוֹף אַיְדָר גּוֹט — אַרטְּ דָּרוּי הִילְגָעֵץ צְדִיקִים בענְרָאַכְעָן, אַיְדָר שָׁוָּלֵל, בֵּית הַמְּרוֹשָׁה, חָוָן שְׁטִיבָּלֶיךָ אָגָ פֿרְיוֹאָט מְנִינְעָם, וּוּלְכָעַ שְׁפָאַלְטָעָן דָּוָרָךְ דָּעַם הִימָּעֵל דָּרוּי כּוֹלָא אֲטָאנָג,

נָאָךְ מַעְהָר אָיָן דִּי קָאַרְטְּשָׁעָו עַרְכָּה בְּעַרְיכָתְמַט מִיט אַיְדָר נְחַלָּה-שְׁאָפָט, יַעֲרָעַר
טַעַנְשׁ אָיָן קָאַרְטְּשָׁעָו מָוֹזִין אַיְגָעָנָע נְחַלָּה האַבָּעָן — זַיְן שְׁטוֹב חָאַטְשָׁ זַיְן אַיְגָעָנָע זַוְּעַטְיל.

עם זָאָל דִּיר אָבָּעָר נִישְׁתַּוְתְּ וְאוֹנְדָעָרָן, וּוּעַן דָּו גַּעֲפִינְסָט קָאַרְטְּשָׁעָו עַרְכָּה הַיּוֹלִיךְ פֿערָה-שְׁדָעָן-פֿאַרְבָּע אַפְּגָעָמָלָט: אַיְן שְׁטִיקָל וְוָאנְדָרוּיט, דָּאָס צְוֹוִיטָע שְׁטִיקָל וְוִוִּיסָּה-אַבְּגָעָמָלָט, פָּן דָּעַם דָּרוּטָען שְׁטִיקָל וְוָאנְדָרוּט מָעַן אַרְוִוָּס דִּי שְׁטִיקָלְיךָ הַאָלָזָן, זַוָּאָס זַוְּנָעָן אָיָן דָּעַר לְעָנְגָן אָג אָנָן דָּעַר בְּרִיאָת צְוֹאַמְּבָעָנְקָלָפָט (אוֹדָאָי אֲטָהְיָלָקָן אֲפָבוֹן). זָאָס דָּאָק אָיָן אוֹיךְ נִיט אָוּמְפָטָם נְלִיךְ, אַיְן שְׁטִיבָּלְ-דָּאָק אָיָן בְּעֵי-שְׁלָאָגָעָן מִיט שְׁנִידָלָעָן, דָּאָס צְוֹוִיטָע אָיָן גַּעֲדָעָקָט מִיט שְׁתוֹרָי, דָּאָס דָּרוּטָע מִיט בְּלִיעָן, זַיְהָיָל אָיָן גָּאָר אָיָן נְאָגָעָן אֲפָעָן. דָּאָס אָיָן נִישְׁתַּוְתְּ פָּן שְׁעָנְקִיָּת וְזַוְּנָעָן — גַּעַהָ, זַיְהָיָל, אָג לְיִעָּן אַיבָּעָר דִּי נְעַמְּנָן, וּוּלְכָעַ וְזַוְּנָעָן אַנְגָּשָׂרָבָעָן אוֹיפְּ דָּעַם בְּלָעְבָּיל, זַוָּאָס אָיָן אַנְגָּשָׂרָבָעָט פֿאָר דָּעַם דְּזַיְן, אָג וּוּסָט גַּעַוּאָהָר וּוּעָרָעָן, פֿאָר גַּוָּאָס עַמְּ אָיָן אַיְיָ:

№ 3

חַזְקָל מְעַנְדָּלָאָוּוּטָשׁ.
יְשֻׁ�ה וְאַרְשָׁאָוּסָקִי.
וּרְחָ פֿיְגָעָנְשָׁתָאָק.
נְדִילָה גּוֹטְבָּאָן.
אָגָן אַזְוּז וְוּוּיטָר...

שְׁעַן אָיָן צַוְּעָהָן אָיָן מַעַרְ פֿרְיהָ. וּוּעַן דִּי בְּעַלְיָבָתִים פָּן דִּי שְׁטִיבָּלְיךָ
לְאָזְעָן וְזַק אָזְוִים, יַעֲרָעַר זַיְן שְׁטִיקָל גַּאָס פֿאָר זַיְן דְּזַיְיָ אַבְּצָקָעָהָן.
חַזְקָל קְעָרָתָא אָוּוּק זַיְן שְׁטִיקָל רְנַשְּׁטָאָק. יְשֻׁ�ה זַיְן שְׁטִיקָל אָג וְרָחָ
זַיְינָם, נָאָר הַמִּידָּל בְּלִיבָּתָא אַיבָּעָר צְוֹוִישָׁעָן אָיָן טְהִילָּה רְנַשְּׁטָאָק אָג דָּעַם צְוֹוִיטָע
אֲשְׁטִיקָל נִישְׁתַּוְתְּ רֵיַן גַּעַמְּאָלָט. דָּעַר סְמָרָאָשְׁנִיק קְוֹמָט אָן, וּרְחָ "שְׁרִיּוּת": אֲדָק
הַאָבָּדָס מִיְּנִינְעָא אָוּוּק גַּעַקְעָדָרָת, גְּדָלָה: דָּאָס שְׁטִיקָל גַּעַהָעָרָת צַוְּדָר,
הַאָזְקָל מְאָכָּט זַיְן גָּאָר אָן גַּאָגָעָן גַּוְנְשָׁוּבָאָרָוִים.

אָג דָּעַר סְמָרָאָשְׁנִיק גַּעַטְמָט אָרוּס דָּאָס בְּיכָיל, הַאלָט דָּעַם בְּלִיְשְׁטִיקָט אַיְזָן
דָּעַר הַאָנָדָא אָג דָּרוּיְעָלָט טַת דָּעַר הַאָנָדָא אָגָרָס אָרוּס, צִיקְעָלָט וְזַק עַפְסִים
אֲזַאת צַוְּעָהָן אָגָן קוּקָט דָּרוּוּיְל מִיט אָיָן אוֹגָן אָוֹפָה דִּי בְּעַלְיָבָתִים, וְזַוָּאָס
הַאָלְטָעָן דִּי בְּעַוּמָס אָיָן דָּעַר הַאָנָדָא אַיְן קְרִינְגָן זַיְן.

— גַּעַהָ גַּיְבָּה אַיְדָעָר (אֲצַהְגָּרָה), לְאֹזֶן אַזְחָס נִישְׁתַּוְתְּ פֿרְבָּגָעָן
פֿעַרְשְׁרִיוּבָעָן) — שְׁרִיּוּת וּרְחָ.

— איך ואל געהען? --- שרײַט חצקיל — וואס איז עס מײַן געשעפט? געה צוּבְּרָעֵךְ הענֶר אונַ פִּים!

— בַּיְמָם גְּרִינְעָם טִישׁ וּוּסְטָט דַּו שְׂוִין אֹזָא בָּרִיהָ נִישְׁתָּמַת זַיְן — וּוֹאָרָעַנְתָּ אֲחָתָם יְשֻׁיהָ.

— גְּרִינְעָם גַּעַל זָאָל דִּיר דַּיְין טְרָפָה פְּרִצּוֹף וּוּרְעָעָן, רְבָנוֹ שֶׁל עַולְםַ פָּוֹן הַוּמָעָל, בַּעֲקוּמָת עַר אַעֲנְטָפָעָר פָּן חַזְקִילָם וּוּיְבָ. וּוָאָס שְׁטָעַקְטָה דִּישְׁלָאָפְּהָבוֹיבָא אֲרוֹסָם פָּן דָּוָךְ אַפְּעַסְטָעָר אַן דָּעַרְהַיְיךְ.

דָּעַר סְוֹפְּ אַיְזָעַן לְעַנְתָּ וִיךְ צְוַאַמְעָן. יְעַדְעָר גִּיטָּ אַפְּהַדְעָר אַגְּמָעָן טְרָאַגְּטָעָט עַס צְוָעַם סְטָרָאַזְנִיקְ.

דָּעַר לְעַצְמָעָר שְׁפִּיטָּ אֹסִים, הַיִּסְטָּמִיט אַפְּיְוּרְדִּינְגָּעָר שְׁטִימָע אַוְיסְקָעְהָרָעָן, גַּעַבְּעַנְדָּרִינְגָּן צְוָעַרְשָׁטָעָן, אַו מִיטָּ דָּעַם אַיְזָעַן נַאֲרָ נִישְׁתָּיְצָא, אַגְּרִינְלָעְגָּנְדִּיגְ.

די גְּרָאַשְׁעָן אַזְנְבָּעָן קַעַשְׁגָּעָן גַּעַתְּמָעָט עַר אָוּעָק וּוּיְטָעָר.

א בְּעַשְׁטָעַנְדִּינְגָּעָר מַחְלָוקָה אַיְזָעַן קָאַרְטְּשָׁעָן צְוַיְשָׁעָן לִיבְּלָי דָּעַם מַלְמָד אַגְּמָעָן בָּעַרְיָל דָּעַם פָּהָרְמָאָן.

די מעַשָּׂה אַיְזָעָן:

אַמְּאָלָה האַבָּעָן וַיְיִבְּרָא גַּעַחַצְתָּ, צְוַיְיָ אַיְינְגָּעָפָּאַלְעָנָעָ שְׁטִיבָּלִיךְ אַגְּמָעָר אַיְזָעָן דָּעַבְּלִיל — אַיְרָוָה פָּן וּוּיְעָרָעָלְעָטָעָן. גַּעוֹאָהָנָטָה האַבָּעָן וַיְיִבְּרָא גַּעַחַצְתָּ דָּאָרָט, אַיְינָס דַּי פָּאַלְיִיעָּחָטָהָט נִישְׁתָּמָעָט גַּעַלְאָוָטָט, וַיְיִלְלָי זַיְהָטָט פָּעַרְלָאַנְגָּט, מַעַן זָאָל דַּי דָּוָבָהָט צְוַאַרְהָטָן. נַאֲרָ וּזְעָן זַיְהָט אַפְּהָלוּי יְאַפְּהָלוּי גַּעַעַונָּן, וּוּאַלְטָעָן זַיְיִסְיִי וַיְיִסְיִי דָּאָרָט נִישְׁתָּמָעָט גַּעַוְאָהָט: דָּעַר דָּאָקָלָעָן זַיְהָט, אַגְּרִינְלָעָן דָּאָרָט, אַיְסָעָר וּוָאָס טַעַן דָּאָרָף אַרְיִינְלִינְגָּעָן גַּעַלְדָּ, צְרוּעָלָט צְוַטָּאַבָּעָן דַּי חַוְּבָהָט (וּוָאָס נִישְׁתָּמָעָט בַּיַּדְעָ), וּוּאַלְטָעָן זַיְהָט דָּעַרְמִיט אַיְינְגָּעַשְׁטָעָלָט וּוּיְעָרָעָלְעָנָעָן אַגְּרִינְלָעָן זַיְהָט, אַגְּרִינְלָעָן זַיְהָט לִיבְּלָי מַלְמָד וּוּאָוּרְגִּין אַנְדָּרְעָשָׁן זַיְהָט חַדְרָא אַגְּרִינְלָעָן בָּעַרְיָל וּוּאָוּרְגִּין שְׁטִיבָּלִיךְ. אַגְּרִינְלָעָן דַּי בָּעַלְיָהָט לְעַבְּעָן צְוַיְשָׁעָן זַיְהָט זַיְהָט שְׁלָמָה. טְרָעָט בַּעַן זַיְהָט אַמְּאָל צְוַאַמְעָן אַן בַּתְּהַדְּרָשָׁה אַן אַשְׁבָּתָה פָּאָר נַאֲכָט, גַּעַתְּמָעָט בָּעַרְיָל דָּעַר קַהְרְבִּיאָן צְוָעָן לִיבְּלָי אַגְּרִינְלָעָן לְאָוּט אַרְאָבָּה וַיְיִזְרָעָה בַּעַשְׁמָוֹצָטָה הַאֲנָדָה אַוְיָף לִבְּלָיָס אַוְיָסְגָּעָמְגָּרְטָעָן רַוְּקָעָן וּוָאָס הַאֲלָט הַמִּיד אַיְזָעָן אַיְזָעָן צִיטָעָן.

— נְ, לִיבְּלָי, וּוָאָס הַעֲרָטָה מַעַן עַפְים טֶפֶח אַגְּנוּעָר נַחַלָּה?

— לִיבְּלָי קַהְדָּרְתָּ זַיְהָט אָסָם, בְּרוּמָט אַגְּמָעָר די נַאֲזָן, פָּאָר זַיְהָט.

— גַּרְאָבְּרָעָר יוֹנָגָן.

וּוָאָס טְרָהָט דָּעַר יְצָרָהָרָעָ, וּוָאָס לְאַקְעָרָט אַוְיָף די כְּנַתְּיָהָרָאָל צְוָעָן טְפָרְיוֹתָעָן קְרָעָגָן צְוַוְשָׁעָן זַיְהָט? שְׁקָטָה עַר אַן פְּיִיעָר אַוְיָף קָאַרְטָשָׁעָוָו. דָּאָס פְּיִיעָר לְעַקְטָה אָבָּה דַּי נַחַלָּה פָּן אַגְּנוּעָר בַּיַּרְעָה הַעֲלָדָעָן, אַגְּרִינְלָעָן לְאָוּט אַיְבָּעָר אַ, בּוֹתָל בְּגָרְבִּי.

אַרְוָס וּגַעַתְּמָעָט מִןְזָנָא אַרְוָס שְׁוֹאַרְצָעָ, הַאֲלָבָאַיְינְגָּעָפָּאַלְעָנָעָן קוּמוּעָנָס, וּוָאָס

שטעהען ווי אַבְגָּנֶשָּׁאַפְטָע שְׁמִישִׁים אָגּוֹן צְוִישָׁעַן דֵי קוּיְמָעַנס שְׁמַעַתְּהָט וַיְךָ אַיִּינְגָּעָה קָאַרְטָשָׁעַט, אַנְדָּרִינְג שְׂוֹאָרֶץ וּוּנְטָיל, צְוַאָמָעַן גַּעֲלָאַפְט פָּן אַפְּאָר פְּעַרְבָּרְעַנְטָע בְּרַעַטְלָךְ. דֵי קוּיְמָעַנס וּוּנְעַן בָּאַלְד צְוֹרִיק בְּעַמְוּעָרֶט גַּעוֹאָרָעַן, קָאַרְשָׁעַוְן אַן צְוֹרִיק — קָאַרְשָׁעַוְן, אָגּוֹן נּוֹר דָּאָס פְּלוּיטִיל שְׁטַעַתְּה אַגְּדָעַטְעַנְיָישׁ פָּן דָּרָר שְׁרָה. קָרִינְגָּעַן וַיְךָ אַבְעָרְד דָּעַם פְּלוּיטִיל צְוֹוִי בָּעֵלְיָהִים — לִיבֵּל מְלָמָד אָגּוֹן בָּעֵרְיָל פְּוּהָרָמָן.

לִבְיָל וּוּיְזָת אָוָס מִטְּחָרְתָּה אָגּוֹן פְּעַדְשִׁידְעָנָע פְּשַׂטְּלִיךְ אוֹ דָאָס פְּלוּיטִיל אִיז אַפְּוּנְטָיל פָּן זַיְן שְׁטוֹב. עַר דְּרַקְעַנְטָט נָאָך אַפְּלִוְיָה דֵי צְוּוּקָעָם, וּוָאָס עַר הָאָט אַרְיִינְגָּעַלְאַפְט אַן וּוּאָנְד אַוְיְצָהָעָנְגָּעָן דָּעַם וּוּיְגָעָר אָגּוֹן דֵי אַטְלָעַסְעָנָע קָאַפְּאָטָע; עַר דְּרַקְעַנְטָט דָּעַם צְוֹאָק, וּוָאָס אַוְרָאָיָהָם הָאָט עַר גַּעַתְּהָעָנָע טְלִית אָגּוֹן הַפִּילְין — עַר אִיז נָאָך אַבְיָסְל אַיְגָעַבְוִיְגָעָן. בָּעֵרְיָל טְעַנְּהָט אַבְעָר: עַר וּוּיְכָט, אָגּוֹן דָּאָס פְּלוּיטִיל אִיז אַגְּוּנְטָיל פָּן זַיְן שְׁטוֹב; קִיְּן רָאָה וּוּיְל עַר נִישְׁתָּפְרַעְגָּעָן — לֻרְגָּעָן קָעָן עַר נִישְׁתָּ.

גַּעַתְּהָעָנָע וַיְיִבְרָא צָוָם רָב. דָעַר רָב מַאֲכָלָט אַפְשָׁרָה: וּוּאַהֲגָעָן דָּאַרְתָּ קָעָן בַּעַזְן דָּאָך סִי וּוּסִי נִשְׁתָּמָט, אַלְאָ מִה אָגּוֹן וּוָאָס קָעָן נִיטְצָעָן דָּאָס פְּלוּיטִיל? נּוֹר אַוְרָאָפְט אַגְּזָה אַגְּזָה, אָגּוֹן אַסְפָּהָה דָּאַרְאָעָן זַיְן דָּאָך בִּידְעָ, לָאוֹ דָאָס פְּלוּיטִיל שְׁטַעַתְּהָעָנָע אַוְרָאָפְט, אָגּוֹן לְאַעֲזָן זַיְן וַיְיךָ בִּידְעָ אַסְפָּהָה מַאֲכָלָן.

טְעַנְּהָט אַבְעָר בָּעֵרְיָל: לֹא, עַר דָּאָרְפָּה דָּאָס פְּלוּיטִיל אַוְרָאָפְט אַגְּשָׁטָל? פָּעָרְד. אַגְּרָאַבְעָר וּוּנְג אָזְעָר עַר אָגּוֹן וּוּיְסָט אַפְּלִוְיָה נִשְׁתָּמָט זַיְן וּוּאַגְּעָן קִיְּן לְהַבְּרִיל צְוֹוּשָׁעָן אַסְפָּהָה אָגּוֹן אַגְּשָׁטָל.

לִיבֵּל מְלָמָד וּוּרְעָט אַוְיְגָעְרָאָט: זַיְן נְהָלָה, זַיְן פְּאַטְמָעָר הָאָט דָאַרְתָּ גַּעַוְאָהָנָט, זַיְן זַיְדָע — זַיְן עַלְמָעְרוֹיְדָע, פָּן דָּעַם פְּלוּיטִיל מַאֲכָלָן אַגְּשָׁטָל?

נְיַיְן, אָסְמָעְבָּעָן זַאֲלָעָם אַיִּהָם גַּעַתְּהָעָנָע. בָּעֵרְיָל פְּוֹרָהָט אַזְוּעָק אַהֲרָן צָוָם פְּלוּיטִיל אַנוֹ מִטְּחָרְתָּה אַגְּזָה אָגּוֹן אַהֲרָן, נְעַמְתָּ דָעַר נְיַיְן אַרְוִוִּים אַשְׁטְרִיקָעָל אָגּוֹן הַיְבָטָה אַן דָּאָס פְּלוּיטִיל צְוּסְטָעָן, וּוּרְעָט דָעַרְפָּן גַּעַוְאָהָר לִבְיָל מְלָמָד קּוֹמָט עַר אַן זַיְן לְוִיְּהָעָן. אָגּוֹן עַר פְּעַרְשְׁטָעַלְטָט דָאָס פְּלוּיטִיל בְּסִטְבִּיְתְּה בִּידְעָ פְּאַלְעָם אָגּוֹן לְאַזְטָן נִשְׁתָּפְרַעְגָּעָן.

— גַּעַהְסָט אַוְוָעָק — אַיְךְ צְוָהָאָק דָּרָר דָּעַם קָאָפְט — שְׁרִיְתְּה בָּעֵרְיָל.
— לְאַזְטָן מִיקְּ זַיְן צְוָם עַוְרָ, לְאַזְטָן מִיקְּ, אַיְךְ וּוּלְ אַיִּהָם קָרְעָ בְּדָג זַיְן,
שְׁרִיְתְּה לִבְיָל.

וּסְקָעָ לְאַבְוָס — אַבְּאַרְטִיסָעָר אָגּוֹן נְאַקְטָעָר יְוָגָג מִטְּחָרְתָּה דָעַרְבִּי אָגּוֹן קִוְקָט.

— וּוּרְעָהָלָט אַיִּהָם דָּעַן זַיְן? — לְאַזְטָן אַיִּהָם, לְאַזְטָן אַיִּהָם, — אָגּוֹן וּוּינְקָאָז
בְּיַט אָגּוֹן זַיְן בָּעֵרְיָלִין: גַּעַם אַיִּהָם.
עַסְמָוּרָט אַקְרִינְגָּרִי, יְוָרָעָן קָוְמָעָן זַיְן צְוָנוֹיָף, מַעַן מִשְׁתָּחָט זַיְךְ אַלְיָין, מַעַן רִיסְטָט
אַזְוּעָק בָּעֵרְיָלִין פָּן אַיִּין וּוּיְט, לִיְבָלִין פָּן דָּרָר צְוַיְוִיטָעָר זַיְט אָגּוֹן דָעַר גַּוְיִן גַּעַתְּהָעָנָע
צְוַיְיךְ אַחֲיִים מִטְּחָרְתָּה זַעַן.

דָעַר מְלָטָד הַיְבָט אַבְעָר אַן זַיְן פְּעַרְנָאַלְעָגָנָעָן זַיְן כְּלָמְרוֹת, גַּעַתְּהָעָנָע
שְׁאָגּוֹן אַרְוִוִּים אַגְּלָעָר וּוּנְעַן דָעַר נְהָלָה, אָגּוֹן וּוּאָזְעָהָט אַגְּזָה פְּאַרְבִּיגְנָהָעָן מִטְּחָרְתָּה

א האק אויף דער פלייעצע קלעפעט איהם דאס האָרֶץ אונ ער געהט איהם נאך קוּקט אויב ער-געהט נישט אהין צו ווין פֿלְּטוּלִיל . מהיל מאל ליגענדיג בי נאכט אונ בעט, האָפַט זיך דער מלטד אויף, מהוּט זיך אָן דעם שלאָדראָק אונ לוּטַט אהין צום פֿלוּטַיל . עס דאָכַט זיך איהם אלִין, אָז בעריל שטעהט מיט א האק פֿאָר דעם פֿלוּטַיל אונ צולענט עס, אונ מאָכַט זיך פֿון איהם אָשְׁטָאַל .

וין וויב שווייט: גַּלְּן, קוּלְּעַסְטַּט דאָק דֵּזְמִיטַּט דִּי קִינְדְּרָעַר אָזּוּק, לאָנוּ געהן אַפְּרָה בְּעֵילְמִיטְן פֿלוּטַיל אָן אַיִינָם . וואָס האָסְטַּט דַּו דָּעַן דָּעַפְּוֹן ?

— חצופה, מײַן טָאטָעַנִּים ! . . .

אָנוּ אַגְּאנְצָעַן טָאַק דָּרְעַתְּה זיך לבְּלִיל אָרוּפַּע אָנוּ אַרְאָב פֿאָר דעם פֿלוּטַיל, האָפַט אָן יְדָעַן פֿאָרְבִּיְגָהָעָר, נְעַמְּתַּט אָיהם אָן פֿאָר דִּי לאָצָעַן אָנוּ גִּיט אָיהם צוֹ פֿערְשְׁתְּעָהָעָן, מַאֲכְּעַנְדִּיגְמִיטְן דִּי פֿינְגְּנֶעֶר :

— זעה, זהא ראייה, אָנוּ דאס פֿלוּטַיל אַיז מִינִים — זעה, דָא אַיז גַּעוּעַן אַגְּזָעַר שְׁטִיבָעַל, דאס פֿלוּטַיל אַיז טָאַקְיַן גַּעוּעַן דִּי מַוְּחַ-זּוּאַנְדַּר, פֿלְּעַג אַיך אַמְּאַל אַין דער הַיּוֹם מְנַחַה דָּאוּוּנָעַן שְׁטָעַל אַיך מַיך אַנְידְּרָעַ בֵּי דעם וּוּנְטִיל טָאַקְיַן בֵּיִם פֿלוּטַיל, אַט דָּרְקָעַן אַיך נאָק דִּי צְוּעַקָּעַס, האָסְטַּט דַּו דָא דִּי צְוּעַקָּעַס וואָס אַיך האָב זוי אַלְיַין צְרִינְגְּנֶעֶלְשָׁאַלְעָן .

אָנוּ ווּעַן דַּו גַּעַתְּסַט אַזְוִי בֵּי נַגְּכַט אַיְגְּנֶעֶר אַלְיַין אַין דִּי נַאֲסָעַן פֿון קָארְטְּשָׁעַוּ, וְעַסְטַּט דַּו ווּי אַוְּבָעַן אַין דָּרְעַה הַיּוֹקְשָׁעַט זיך שְׁפִּיגְעַלְמַט זיך אַפְּ דִּי לְבָנָה אָנוּ קוּקט טְרוּיְעָרִגְנִין אַיִן עַרְעַנְסַט אַרְאָב אוּפַּי דִּי נִירְגַּע הַיּוֹלִיךְ, אָנוּ אַגְּנְטָעַר אַקְלִין נִידְרִין שְׂוֹאָרֶץ פֿלוּטַיל, וואָס זְעהט אֹוִים ווי אַשׁוּאָרְצָעַר פֿלְּעַק, לְגַט עַפְּסַט וועָר אַיְנְגַּעַטְוּלְעַט, דעם קָאָפְ צְוּגְעַנְיַגְט צום פֿלוּטַיל אָנוּ שְׁלָאָקְט . דִּי בְּלִיְבָעַ לְבָנָה קוּקט אַרְאָב צוֹ אָיהם, בְּעַיְוַטְעַנְדִּיגְמִינְגְמִינְג, עַמְּוֹאַס טְרוּיְעָרִגְנִין זוּיְן קָאָלְטָעַן קָעְרָפְעָר . וואָס אַיז אַרְוָמְגָעַ זְוִיקְעַלְטַט אַין אַיִין לְיִתְעַן חַאָלָאַטְיל . דאס אַיז לְבִילְעַד דָּרְעַה מַלְטַד, הַיּוֹט אַב זוּיְן

רוֹזְשָׁה •

תְּשִׁיעָה בְּאָב

(טפיילר אין דער גאט)

... אונ דיא נאכט ישראלי האבען זיך מיטן הקרויש-ברוק-דיאו אַ ברונגל געמאָט !
 זיך אַ שעגען כלֶה , וואָס וואָרטט צוריק דעם חרטן דיא כלֶה-מַתְנוֹתַלִיך : געה דיר , געה .
 אַזוי האבען די נאכט ישראלי אויך צורייך געווארקען די תורה דעם בָּרוֹא עָולֶם : געה
 דיר , אוים בְּחוֹתָנִים-שָׁאָפֶת ! ווֹגָעַ אַיְדִּילְך , וואָס וענָען אויף קעָסֶט , אונ בְּחָוּרִים
 דְּרֻעָהָעַן זיך אַרְוָם פּוֹסֶט אַונְ פָּאָס . חָדָר-יוֹנָגָלִיך , זיך עס וואָלֶט שְׂוִין קִין קָאנְטְשִׁין .
 קִין חָדָר , קִין אַבִּי אַיְדִּידָעָר וּוֹלְעָט נִשְׁתַּמְתַּגְעָעָן , לוֹפְעָן פְּרִיאַן אַגְּ פְּרָאָנְק אַן מִיטָּעָן פְּאָרָך .
 אַרְוָם , אַגְּ אַינְ דַּעַם אַלְטָעַן בֵּית-הַמְּדָרָשׁ וַצֵּט די תורה אַינְנַי אַלְיָן . זיך אַינְ אַוְינְקָעָלָע
 טְרוּוּרַט , אַגְּ האָטַט פֿרְעָטָעַזְיָעַס צַוְּ דָעַר שְׁכִינָה : אַלְעַ האַבָּעַן טְמַךְ פֿרְעָלָאָט !

די זוּן האָטַט נָאָך גַּעֲוָאָרְקָעַן אַבְּגָלָאָנִין אויף די דָעַבָּעָר פָּוֹן שְׁטָעַדְטַיל , אַיְטִין
 האַבָּעַן קָלָאָטִיך , וואָס שְׁטָעַתָּה אַין מִיטָּעָן בְּצָרָק (אַ שְׁוִידַּעַטְהַיְתַּיְתַּי פָּוֹן אַ צְוִילְעַנְטַעַן
 צְרִיךְ) , נָאָך בְּעַנְילְרָט די שְׁוִיבָעַן פָּוֹן דַּעַם נְרוּסָעַן אַיְנְפָאָרְהָהָוִי , וואָס שְׁטָעַתָּה אַין
 אַנְהָוָבָה שְׁטָעַדְטַיל ; אַין מָרָב וַיְתַּיְתַּי אַבָּעָר האָטַט שְׂוִין די רְוִיְתָאָלְדָעָעָן זוּן גַּעַנְסָעַט .
 אַונְ אַשְׁוּרָדָר וּוֹאָלְקָעָן , וואָס האָטַט זִיךְ קָאָלָט-בְּלָוְתִּינְג גַּעַטְרָאָגָעָן פָּוֹן יְעַנְעַר וַיְתַּיְתַּי
 שְׁטָאָדָט , האָטַט אַוְדָר פְּלָאָמְעָנְדָגָן אַוְיגָן בְּעַזְוִינְיָן וַיְתַּיְתַּי אַנְרוּעָר הוּוּט . די פְּעַילָּע
 לִיכְתִּינְג שְׁטָרָאָהָלָעָן , וואָס בָּלָאָנוֹשָׁעָן נָאָך אַן פְּאָרָך , ועַנָּעַן שְׂוִין וַיְתַּיְתַּי דָּסָם לִיכְתִּינְגִּים
 פָּוֹן אַלְאָטַט , וַיְאַסְמַע בְּעַן האָטַט אַיְהָרָ קְנוּיָט אַרְאָבָן גַּעַרְדָּהָת . . .
 אַין הָעַלְעָן טָאגְ הַוְּבָעָן זיך אַינְ דָעַר גַּאֲסָטָן די גַּעַוּעַלְבָעָר צַוְּ פֿרְמַאָכָעָן ,
 אַיְנְצִינוּיָיָי , אַיְנְצִינוּיָיָי . . . אַגְּ יְדָעָם גַּעַוּלָבָן , יְעַדָּעָם גַּעַוּלָבָן , וַיְיַי עַטְפָּהָאָקָעָן
 זיך גָּוָר די טְהָוִרָעָן , וַיְיַי עַס וּוֹרָעָן פֿרְעָשָׂוָאָגָדָעָן די פֿעַרְשִׁידָעָן פֿאָרְבִּינָעָן שְׁלָדָעָן
 אַונְ אוֹיפָה וַיְיַיְתָּר אָרָט בְּעַוְוִיּוֹת זיך אַשְׁוּאָרְצָעָר פְּלִעָק אַוְיפָה דָעָר לִיכְיָנָעָר מוּעָר , —
 יוֹהָתָם עַס אוֹים וַיְיַי אַלְכָטָיל , וואָס וּוֹרָט בְּיוֹזִים אַינְ אַלְיכְתִּינְג הָעַלְעָן בְּעַלְוִיכְתָּעָנָר
 שְׁטוֹב אַוְיסְגָּעָלָשָׁעָן . . . אַגְּ בָּאָלָר נָאָך אַלְיכְתִּיל אַגְּ בָּאָלָר , אַגְּ פֿינְסָטָעָר
 וּוֹרָט עַפְסָ וַיְיַי אַגְּאָסָט , וואָס פֿעָרָלָאָטָט דַּעַם חַהְוָה-וְאָלָל ; בָּאָלָר נָאָך אַגְּאָסָט , אַגְּ
 נָאָך אַיְנָעָר . . . אַגְּ עַס גַּנְבָּהָט זיך אַגְּאָוּמָעָט אַרְיִין . . .
 עַרְגִּין . פֿאָר אַטְהָוָר שְׁטָעַתָּה אַהֲיָכָעָר , דָאָרָעָר יְוָד , אַגְּגָעָתָהָוִן אַינְ אַכְרִיסָעָנָעָר
 קָאָפָאָטָע , די לעַנְדָעָן פֿעָסֶט מִיט אַגְּאָרְטָעָלָט אַרְוָם גַּעַנְאָרְטָעָלָט ; עַר פֿעָרְגָּלָאָצָט די

אוינגען אונ קוקט אין הימעל אריין, די דארע באקען בעוועגן זיך, ווי א ווינדטַל זואָלַט צוישען צוּיִי הווילע בלעטער געפֿוּטַט, באָלַד נעם ער די אוינגען פון הימעל אֶזְוֹעַק, אונ ער קוקט פֶּרֶס אָן טַאַיק אַרְיַין, מיט אַמְּנֵע ווי אַיְנָעַר זאנט: רבונַצְלָל עַולְם, אַיך ווֹאַרט אַיְףַּ דַּיְן בַּעֲלַה... דֻּרְוֹוְילַעַן זַעֲמַן נאָך די כְּנַסְתַּיִשְׂרָאֵל אַן די שְׁטַבָּעַר פָּרְעוֹזָמְעַלְתַּ, חָאַעַן אַרְיַין דַּעַם לְעַצְמָעַן בִּיטְעַן — אָונַ מאָלְעַן זיך גְּרִיטַט, מיט אַטְרוּירְגַּן פְּנִים, זיך צו גַּעַמְעַן צו דַּעַר "אַיכָּה". אַין דָּעַר נַעַט אָטַשְׁטַיל, די היַזְוָלַך שְׁטַעַן אַרְטַט דַּעַם קָאַפְּטַט. פָּוֹן דַּעַם קָאַלְעַד צִיחַת זיך אַרוֹס אַהוּלָעַר, דַּאַרְעַר הַאַלְזַן, אַוְרַפְּ וּוּלְכַעַן עַט בעווענט זיך אַלְאַגְּנַע אַוְסְנַעַזְיָגַע פְּנִים, מיט גַּעַלְעַז האָהָר, אַגְּנַע בַּאַרְד אָונַ אַלְאַגְּנַע בַּלְיְיכָע נָאו. פָּוֹן אַגְּנַטְעַר די פְּאַלְעַס צִיהָעַן זיך צּוּזַי לְאַנְגַּע פִּים אַרוֹס, אַגְּנַטְהָן אָן ווַיְיטַע זַאַקְעַן אַחַן פָּאַנְטָאָפְּעַל אָונַ דָּעַר יַיְד אַין די זַאַקְעַן גַּעַט, אַינְטָאָפְּרַנְגְּנַעַדְגַּג אַלְעַז וּוּלְיַעַז, פְּשַׁעַת עַר טְרַעַט אַיְף אַשְׁפִּיצְיָגַע שְׁמַיִּין. עַר טְרַאַגְט אָן דָּעַר האָנְדָר אַסְפְּרַעְלַע אַחַן טְאַוּלָעַן אָונַ דָּעַר יַיְד גַּעַת אַבְּרָעַן פָּאַרְק אָונַ מאָלְטַט דַּעַם אַיְנְדַּרְקַט פָּוֹן אַטְוַיְמַד שִׁיחַל — קָלָאָפְּעַר וּוּאַס רַוְּפַט סְתָּהִים אָן שִׁיחַל אַרְיַין... .

בָּאָלַד בְּעֻוּיוֹת זיך נאָך אַיְיר, אָונַ נאָך אַיְיר, — פָּוֹן יַעֲדַען הוּוּ לְאוּן זיך אַרוֹס קוּפְּקָעַס. יַוְרַעַלְך אַגְּנַטְהָן אָן צְרוּסַעַן קָאַפְּאָטַעַס, אָונַ ווַיְיטַע זַאַקְעַן ווי די אַבְּלַים, אָונַ אַלְעַזְעַן זיך זַוְּמַעַן צּוּמָּאָגְזַעְלַע. אַין גַּאַס ווּרְעַט שְׁטַיל. וּאַבְּעַנְדָּגָן אַזְעַלְזַן, לְאַגְּנַע בַּלְיְיכָע, וּאַבְּעַנְדָּגָן יַוְרַעַן, צִידְרָגַע אַיְנְגַּטְאָלַעַן וּאַבְּעַנְדָּגָן הַיְּוֹלֵךְ אָונַ דָּעַר קָאַלְטַעַר וּאַבְּעַנְדָּגָן פָּאַרְזַעְלַע זָאַבְטַע פָּוֹן גַּעַבְטַע, פָּוֹן אַיְרַעַן דַּי גַּעַוּלְבָעַר, פָּוֹן קָטַזְוַיְהָאָגַג פָּאַרְגַּטְעַן, פָּוֹרְמָאָטַע. עַפְּס ווי אַין מִיטַּעַן לְעַבְעַן אַבְּגַעַהָאָקַט גַּעַוְאָרָעַן. אָונַ ווּאַס אַטְאָל ווּוּרְטַט עַס שְׁטַילָעַר אָונַ טְוַנְקָלָעַר; אַט דָּאַכְט זיך ווי ווּעַט אַלְוִיה פָּוֹן וְהַר אַנוֹסָעַן רַב דָּוֹךְ דַּעַם פָּאַרְק דַּוְרְבָּגָהָן... .

אַין מִיטַּעַן טְאַרְק בֵּין בָּרוֹגָעַשׂ שְׁטַעַהָעַן נאָך אַקוּפְּקָעַלְעַז יַוְנָע בַּלְיְיכָהִים, צְהַיִל בָּחוֹרִים אָונַ חָאָפְּעַן דַּעַם לְעַצְמָעַן טְרַוְּגַעְן פָּאַרְצַן תָּעַנְתַּי; די עַלְשָׁרָע בְּעַרְיָהִים וּוּאַרְפָּעַן. גַּעַטְעַנְדִּין די שְׁפַעַרְסָמַע צוּזַי הַיְּוֹרְדָהָאָגָג, צְהַיִלְךָן, אַבְּלַיק, דֻּרְוֹוְילַע אַן הַיְּמַעַל אַרְיַין, צִי הַאַט אַשְׁתָּרָעַן זיך נִישְׁתַּחֲלִילָה, פְּלִיצְיָם, שׁוֹן בעוּזַעַן. אַונַ דָּעַר צּוּוִיתְמַעְרַז וּוּתְמַסְּלֵל, דַּאַרְטַט פָּוֹן אָוְנְטַעַר דַּעַם דָּאַטְהַיְוֹן, פָּוֹן דַּיְמַזְעַן וּוּגַעַן, ווּאַס פִּיהָרַט זַוְּמַעַן בְּיַהְוָלָם, קָוְמַט צְוִילְעַן אַחֲרָה קָוְנְדָּגִים; ווי דַּיְלָטְעַן בְּעַלְעַלְך אַין די העַנְדָר אָונַ שִׁיםְעַן אַיְנָעַר דַּעַט צּוּוִיטַעַן. פָּאַרְאוֹס לְהַיְקַט אַקְנְדָּטָס — מִיט אַבְּגַעַיסְעַנְדָּר קָלָאָפְּעַז פָּוֹן אַיְבְּרוּמְאַנְטַעַל, עַר קָוְמַט אַן פָּאַר די בְּיַהְמֹדוֹש טְרַעַפְּלִיךְ, אַגְּנוֹקְט מִיט פָּרִירִיד צוּ די יַוְרַעַן, ווּאַס שְׁטַעַהָעַן דַּאַרְטַט, זְוַיְוַנְדָּג מִיט דָּעַר האָנְד אַיְף די אַגְּנַעַלְלַטְגַּג קָעַשְׁנָעָס: פָּוֹלָע קָעַשְׁנָעָס, אוּי אַלְגָּבָעַן!

עַפְּס אַנְיָרִינְג יוֹיְלַע, מִיט וְהַר אַבְּרִיטַעַר באָרְד, ווּאַס זְוַחְט אַוְס ווי צְדַקְעַלְגַּט צוּ זַוְּיִן זְנוּכְטַט, כָּרוּ די דַּאַרְעַר, בַּלְיְיכָע, באָקָעַן צוּ פָּעַרְשְׁטַר עַן,

שטעדט אויף די טרעפליך אונג בעטראכט טרייעדריג דעם קונדס, זונג עט דאכט זיך אוים, או פון זיין מירוקגען יעבען הערטט זיך אַ בָּרוּם: אַ שׁוֹאָרֶץ וְאַ הַלְּמָדָג אַיִּיף אֵיכֶם!

אונג שטיל ווערט אַזְיכָן שׁוֹהָלְגַּעֲסִיל, די זונג אַזְיכָן אַרְוַנְטָעָר אַונְטָעָר דעם רָאַטְהָווּ, אויף דעם זונג ווֹאָס פָּהָרָהָט צָוּ בֵּיתַ-עוֹלָם צָו. יְוָרָעָן חָבָעָן זיך אלעַ פְּעַרְזָעַמְפָּעָלָט אַזְיכָן דָּרָעַ שָׂהָלָל, אַזְיכָן דָּעַם קָפַר אַונְטָעָרָן אַרְעָם, אַזְיכָן אַלְכָטָל אַזְיכָן יְוָרָעָן וְאַבְּעָנְדָרִיג גַּעֲלִילְיָדָעָט הַאַלְכָטָל אַגְּרָאָבְּסָרָר אַונְטָעָרָן אַרְעָם, אַזְיכָן יְוָרָעָן זיך דָּעַרְתָּאָנְדָר, אַזְיכָן גַּעַתְּהָט דָּעַם קָפַר אַרְאָבְּגַּעֲפָגָעָן. די נִידְרָגָעָן הַיְּזָלִיךְ אַזְיכָן גַּעַלְטִיל, אַזְיכָן זַיְוָוָאָלְטָעָן מְוֹרָא הַאַבָּעָן אַלְיָזָן, אַחַן יְוָרָעָן, אַזְיכָן גַּלוֹת צָו שְׁטָהָרָן — קָרָאַרְשָׁעָן זיך עֲפִים אַיִּין, אַזְיכָן דָּוָגָט זיך, זַיְהָבָעָן זיך צִים רְבִינִים נִיעָרִיכָן הַיְּוָיָל צְוָגְבָּיְגָעָן: אַעְצָה זיך צָו הַאַלְטָעָן, ווֹאָס צָו מְהֻהָן אַזְיכָן אַזְיכָן שְׁלָלְטָהָט צִים?

פון דעם רְבִינִים פְּעַנְסָטָעָר שִׁינִינָט עֲפִים אַשׁוֹאָרֶץ טְרוּוּרִינְגִּיכִּים אַרְעָם, אַזְיכָן פְּינְקָעָלָט אַקְלִין לְכָטָל אַזְיכָן דָּעַר פְּינְסָטְרָנִישׁ; עַמְּ דָאַכְטָל זיך אַזְיכָן אַינְוּנִינְגָן סָמוֹ לִינְגָעָן אַזְיכָן אויף דְּרָעָרְדָר, צְגַעַדְעָקָט טִימָט אַשׁוֹאָרֶץ לִילְעָךְ, אַזְיכָן אַרְאָשְׁעָנְדָרִיכָן לְכָטָל צָו קָפְעָנִים, אַזְיכָן דָּעַר רְבִי פְּעַלְאָוֹת וַיַּן מָתָּה; עַמְּ אַזְיכָן אַגְּנָעָתָהָן אַזְיכָן אַלְכָטָל צָו וְאַפְעָנִים, אַרְאָבְּגָעָנְדָרִיכָן דָעַם קָפַר אַזְיכָן דָעַר אַלְיָזָן אַזְיכָן אַזְיכָן אויף דִּי שְׁפִיצְגִּינְגָן שְׁטָיְנָעָר, אַזְיכָן עַר לְאֹוֹט זיך אַזְיכָן בְּהַחְמָדָרָשָׁ אַרְבָּעָר. אַפְשָׁר וּעַט עַר דָּאַכְטָבָר דָעַר יְוָרָעָן.

אין דעם גַּעַלְטִיל גַּעַתְּהָט זיך מְאַטְשָׁקָעָן פָּוֹן דָעַר פְּאַשְׁעָ אַחִים. די קַוְהָ מִינְחָה אַרְאָכְנָעָלְאַיְוָטָעָ קָעָפָלְאָוּן זיך פּוֹרָאָוִים. אַזְיכָן עַר מִיטָּה וַיַּן בְּהַעַלְפָעָר דָעַם הַנוֹּבָר פָּוֹן הַינְטָעָן, שְׁפִיעָלָט זיך זַיְן זַיְנִילְוִילְוִי נְעַבְטָעָן, וְזַיְיָעָרְגָּעָטָעָן...

בַּיִּ נְזָבֶט •

נאָכָט. שְׁטִיל אַזְיכָן דָּעַר שׁוֹהָלְגָאָטָם. די לאַדָּעָנִס זַעַנְעָן פְּעַמְמָאָכָט, די פְּחוּיְעָן פְּעַרְשָׁלָאָסָעָן, די לְבָנָה אַיִּינָעָ אַלְיָזָן, בְּלָאָנוֹשָׁעָט אַרְוָם אַיְבָעָן אַזְיכָן דָעַר זַחְיָק אַזְיכָן הַיְמָעָל, אַבְעָר אַגְּנוּרָעָ קָעָפָ, אַזְיכָן זַיְקָוָט אַרְאָבָן אַזְיכָן שׁוֹוִיגָט. הַגְּנָטָעָן עַרְגִּינִּיךְ וַיַּן, פָּוֹן אַשְׁפָּאָלָט פָּוֹן אַלְאָרָעָן, לְאֹוֹט זיך הַעֲרָעָן אַזְיכָן שְׁוַיְינְדִּינְגָר גַּגְגָן, ווֹאָס גִּיסְטָמָט זיך שְׁטִיל אַרְיָין אַזְיכָן גַּעַלְטִיל, עֲפִים וַיַּן פְּאָר זיך זְלָאָט אַזְיכָן — אַגְּנוֹן אַחַן אַפְרָעָטְעָנוּעָ אַזְיכָן אַשְׁוּסָזָאָךְ, — אַזְיכָן עַר שְׁוֹעָבָט דָוָרָךְ, די נָסָם, שְׁוֹוִמָּט אַזְוָעָק, אַזְיכָן עַר וְוָרְטָט פְּעַרְטִינְקָט וְוִוִּיט — עַרְגִּינִּיךְ אַזְיכָן גַּעַלְטִיל, דָאַרְטָט, נָאָךְ דָעַם רָאַטְהָהָווּ, אויף דָעַם וַיַּן, ווֹאָס פְּיוֹרָהָט צָו בֵּיתַ-עוֹלָם. פָּוֹן אַשְׁפָּאָלָט פָּוֹן דָעַם רְבִינִים לְאַדָּעָן שִׁינִינָט נָאָךְ אַרְוִיס דָאָס שְׁטִילָעָ יְאַדְצִיּוּתְלִיכָּט. פְּאָר אַחְיָלִינָעָ נְשָׁבָהָס וּוֹעָגָעָן, אַזְיכָן אַינְוּנִינְגָבִּיִּים רְבִינִים שְׁוֹוִינִינְטָמָעָן. די לְבָנָה וְאַרְכָּט אַקְּאָלְטָעָן שְׁטָאָהָל אַזְיכָן בְּעַשְׁיָנִינְטָקָלְטָדָיְט דָיְטְרוּסָעָ שְׁוַיְבָעָן פָּוֹן בֵּיתַ-הַמְּדָרָשָׁ; אַינְוּנִינְגָבִּיְטָמְסָטָרָעָן. אַזְיכָן רְזָוְעָרָט זיך עֲפִים אַזְיכָן דָעַר שְׁטִיל. אויף די מְדִינְעָלָךְ פָּוֹן בֵּיתַ-הַמְּדָרָשָׁ, לִינְגָעָן עֲפִים, מְעַנְשָׁעָן, צָו מְתִים, די קָעָפָלְאָוּט, די הַעֲנָרְפָעָלְאָוּט, לְעַנְטָמָעָן אויף די אַנְדָרָעָ, זַיְהָבָעָן שְׁטִיל, די לְבָנָה, שְׁוֹוִמָּט פְּאַרְבִּי, וְאַרְפָּאָט.

א קאלטען שטראַהַל אוֹפַּה דִּי לִינְגֶּנְדָּע. דִּי שׂוֹהֵל אוֹי פֿערמַאַכְּט, מִיטּ דָּעַר שׂוּעַרְעַר טִיחַר פֿערהַאַקְּט, אוֹי וּמַעַן וּוּאַלְטַ אַינוּוֹנִיגַּן עֲפִים וּוּאַס אַרְיִינְגַּעַחַט אָנוּ מַעַן לְאַזְּטַ נִישְׁתַּ אַרוֹם... נָאָר פָּוּן אַ קלִין פֿעַנְטַעַרְילּ עַרְגִּינִץ אַיִן אַ וּוּינְקָעַלְעַ בַּיִּ דָּעַר טִיחַר דָּאַרְטַ וּוּאַיִן חַבְרַה תְּהִלִּים אַיִן, שְׁטַרְאַהַלְטַ אַ רְנוּסַ אַ שְׁוֹאָךְ לִיכְטִינְגִּיטּ, דָּעַר שִׁיןּ שְׁפִינְגְּעַלְטַ זַיִקְ אַקְּלַטַּ, וּוּי פֿערְטְּרָוְנְקָעַן אַיִן דָּעַר פֿינְסְטְּרָנְדִּישּ אַיִיףּ דָּעַם גַּעַמְיוּרְטָעַן קְלָאַזְּ, וּאַס שְׁטַעהַתּ פְּאַר דָּעַר שׂוֹהֵל, אַונְטְּשְׁפְּאַנְדְּגִין דָּעַם גַּאַנְקָעַן דָּעַר שִׁיןּ בַּיִּ דָּעַר שִׁיןּ פָּוּן אַ קלִין לִיכְטִילּ קוּקַטּ עַר אַיִן אַ אַפְּעַן סְפַּר אַרְיִין, אָנוּגּ עַר שׂוּוּיְינַטַּ...

בַּיִּ דָּעַר רְבִיצִין אַיִן עַס-צִימַּעַר, וּזְאַבְּעַן זַיִקְ דִּי "פְּלִידְ-קוֹרְשַׁ" וּוּיְבַּעַר פֿערְזָאַטַּ, טַוְנְקָעַל אַיִן אַיִן דִּי שְׁטוּבּ, בַּעַלְעַבְטַ פָּוּן שְׁאַטְעַן; אָנוּ אַיִיףּ דָּעַר עַרְדַּ, אַוְיַּסְּנַטַּ מִיטּ קִישֻׁעַנִּים, יוֹצְעַן אַרוֹם דִּי וּוּיְבַּעַר, הַאַלְטְּעַנְדִּיגַּד אַיִן דִּי אַרְעַמְסַ דִּי שְׁלַאַפְּעַנְדִּיגַּעַן קִינְדְּרָעַר, אַנוּ הַאַרְכָּעַן זַיִקְ אַיִין צַוְּ דָּעַר בַּשְׁעַרּ, פֿרְוּמָעַר, רְבִיצִינְסַ קָלַ, זַוְּאַס זִיצְעַן אַיִן מִיטְעַן דָּעַם קְרַעְנִיצַּלְ, אַוְיַּפְּ אַ שְׁטִיחַל אַיִן אַוְיִסְגְּעַשְׁפִּירִיטַ דָּעַר "צַיְּנָהּ רְאוּנָהּ" בַּעַלְיְוָטָעַן פָּוּן דָּעַם פֿערְזְוַעְתָּעַן קוּקְ-לְעַטְפִּילַ, אָנוּ דִּי רְבִיצִין מִיטּ אַ וּוּיְנַעַן. דִּיגְעַר, הַיְּוּרְיִינְדַּר שְׁתִּימַּעַד דְּרַעַצְהַלְטַ דִּי מַעַשָּׂהּ פָּוּן חַהָּןְ מִיטּ אַהֲרָעַ וּוּבְּעַן יְהָןְ. אַיִן בַּיִּת-דִּין-שְׁטוּבּ בַּיִּםְ רְבַּ, אַיִן דִּי אַיְגַּעַן הַאַלְבָעַן פֿינְסְטְּרִיקִיטַ; אַוְיַּסְּנַטַּ טַשְׁ בְּרַעַנְטַ זַיִקְ אַיִרְחַ-צִיְּתַ לִיכְטַ, אַרְיִינְגַּעַשְׁטַעַקְטַ אַיִן אַ שְׁעַפְּ פּוֹלְ מִיטּ וּאַמְּדַ, אַגְּ פָּוּן דָּעַם לִיכְטַ טְרִיפְטַ דָּעַר חַלְבַּ אַיִן זַמְּדַ אַרְיִין. אַיִיףּ דָּעַר עַרְדַּ, אַיִן אַ וּוּינְקָעַלְעַ בַּעַהְאַלְטָעַן דָּאַס גַּעַוְיַטְמַטְ צַוְּיִישַׁעַן צַוְּיִישַׁעַן פְּאַלְגָּעַס וּאַס זַוְּעַן אַגְּנַעַשְׁטַעַלְטַ מִיטּ סְפִּירַס אַזְּצַטְ דָּעַר רְבַּ, מַהְיַלְמַאְל בְּלָאָסְ אַוְיִנְטִילַ, עַמְּזִיעַר שְׁפָאַצְיַרְטַ דָּוְרַקְ דִּי שְׁטוּבּ דִּזְרַקְ, וּיִ אַשְׁוּרְעַר שְׁאַטְעַן, אָנוּ דָּעַר בַּעַהְאַלְטַ דָּאַס פְּנִים צַוְּיִישַׁעַן דִּי פְּאַלְגָּעַס בְּפְרִים, אָנוּ עַר שׂוּוּיְינַטַּ...

אָנוּ גַּאַס הַעֲרַשְׁתַּ אַלְעַ דִּי פֿרְיהַעַרְדִּינְעַ שְׁטִילְקִיטַ, דִּי לְבָנָה בְּלָאַנְשָׁעַטְ אַרוֹם אַיִן הַיְּמַעַל אָנוּ קוּקַטְ מִיטּ קָאַלְטַעְ אַיְגַּעַן אַיִיףּ דָּעַם פֿינְסְטְּרָעַן גַּעַסְילַ. אַלְעַ אַיִזְ וּיִ עֲפִים פֿערְטְּרָוְנְקָעַן אַיִן זַיִקְ אַלְיִין, צַיִּ וּוּנְעַן שְׁוֹן דָּעַן אַרְאַבְּגַעַעַלְעַן גַּאַטְסַ צַוְּיִיְסַעְטַ שְׁרַעְרַעְן אָנוּ הַאַבְּעַן אַלְעַ, אַלְעַ פֿערְטְּרָוְנְקָעַן?... אָנוּ עַם דַּוְבַּטַּ זַיִקְ אַיִסְ, אַגְּ אַוְיַּטְמַן וּוּגַּן צַוְּסַ בַּיִּתְלְמִין צַוְּשְׁפָאַנְטַ יְרִיחַוְהַ הַנְּבִיא אַיְנְעַרְ אַלְיִין, עַר גַּעַתְמַ צַוְּ דִּי אַבְּוֹתַ, עַר גַּעַתְמַ צַוְּ יְיִ וּוּקְעַן פָּוּן דִּי קְבָּרִיםַ, אָנוּ בַּאֲלַדְ וּוּעַטְ זַיִקְ אַנְהִיבְעַן דַּאַזְן גַּעַסְילַ דָּעַר גַּרְוּסְעַר וּבְחַ...

א בֵּית הַמְּדָרְשָׁל.

דאָס שטָּרְטִיל האָט זיך זיין "עיר המקְלְטָל" דאָס בֵּית המְדָרְשָׁל. אָז מיטען גאָס שטָּעהָט עַם, פַּיעַר שַׂוְאַרְצַע, פַּיעַר פַּעֲרָהְיְלִיטַע, בּוֹ צַי דַי עַדר אַיְנוֹגְעַונְקָעַנְעַז וּאוֹנדֶר; דאָס אלְטָע שִׁינְדָּעַלְדָּאָכְלִיל פַּעֲרָהְיְלִיט פָּון רַעֲנָן —, עַם גָּלָאנְצַט שָׁוֹן מַעַן אַראָבַע פָּון דַעַר דָּרִיךְ. אָגָן אַיְיךְ יַי צַוְוֵי שְׁפִינְ-בְּעוּבְנְטַע פַּעֲנְסְטְּעַלְעַךְ וּוַיְיַעַן זַיְעַן גָּאָךְ דַי אַבְגָּנְעַרְיוּבְּעַע מַנְדְּוַדְּלִעְךְ אַרוֹסִים.

די טְרַעְפְּלִעְךְ אַיְנוֹגְעַנְקָעַן, די טְהַרְעַן שַׂוְאַרְצַע, גַּלְעַזְעַנְדִּיגְ פָּון די קָאַשׁ פָּטָן בְּרוּמְעַ וּוַיְיַבְּרַע וּאָס לִיְגָעַן די יִפְעַן זַי דָּוְרְגְּעַהְעַנְדִּיגְ, אָגָן פָּון נִישְׁתַּחַטְ פְּרוּמְעַ וּאָס לְאָזַען זַיְעַן בְּעַנְגְּעַן מִיטַּ אַבְלִיסְעַן האָנְדֶר אַגְּרִירְהָוָגְגַג.

קוֹינְגַּעְרַ וּוַיְיסְטַע נִישְׁתַּחַט וּוְרַע עַם האָט דאָס בֵּית-הַמְּדָרְשָׁל אַיְיךְ גַּעַשְׁטַעַלְטַ, די אלְטָע בְּעַלְיַ בְּתִים וּוּעַן זַיְעַן גַּעַשְׁטַאְגַּעְן וּוַיְאַיצְטַעְדַּר: דַעַנְטְּמָאַל אָז שְׁמַתְתַּה תֹּהַה וּוּעַן זַיְעַן מִיטַּ די פְּעַנְעַר אַיְיךְ זַיְעַן פַּעֲנְסְטַע גַּעַטְאַנְגַּט.

אָגָן דאָס בֵּית המְדָרְשָׁל קַעְדָּר זַיְעַן פְּלַל יְשָׁאָל אָן, יְעַדְעַר יַוד האָט דְּעַרְאַיְעַן אַחַלְקַ, יְעַדְעַר וַיְיַרְעַ האָט אַצְּגָעַל אָין אַירָם אַיְנוֹגְעַמְּטַרְטַ, אַבְּעַהְלְטַעְנִישׁ פָּאָר דְּיַ שְׁפַעְטְּעַרְיְגַע דְּרוֹתָה ... אָגָן פָּאָר נַאֲכַט וּוּעַן עַם וּוְרַטְמַנְקָעַל צִינְרַט דַעַר שְׁמַשׁ די וּעַקְסַ לִיְכְּטַלְעַךְ פָּאָרְזַן עַמְּכָר אָן, אָין דַעַר הַוִּסְמָעַן אַיְזָאַלְטַ, אָין דַעַר שְׁטוּבַזְעַן וּוַיְבַּא אָגָן קַינְדְּעַר אָגָן הַוְּגַעְרָעַן, אָגָן בֵּית המְדָרְשָׁל בְּעַהְאַלְמָעַן זַיְעַן בְּהַהְמָ, עַדְעַר וּמַץ זַי אַיְיךְ זַיְעַן אַרְטַ, חַלְעַבְעַן עַם פַּעֲרְגַעַט זַיְעַן דַעַק אַיְזַ.

אַהֲרֹןְטַעְרַ נַעֲהָעַן, וּוּעַן עַם וּוּעַט זַיְעַר אַלְעַ יְוִידְשַׁע קַינְדְּעַרְלִעְךְ, אַבְּאַכְטַ כְּאָגְנָעַר — אַהֲרֹןְיְמִידְיְגַע, עַם מַאֲכַט דַעַק נִישְׁתַּחַט קִיְּן אַוְנְטְּמַעְשִׁידְרַ יַאֲ אַהֲרֹןְטַעְרַ נִשְׁתַּחַט קִיְּן הַגְּנָעַר ... וּאָס אַיְזַעְדַּר חַלְוקַ? הַיְנַטְמַגְעַן קַינְדְּעַר פָּון אַבְּרַמְדָעַן בֵּית-הַמְּדָרְשָׁל בַּיִּאִירָה, צָאָרְגַעַן וּוּעַט פָּאָר דֻּעַם יְעַנְסַ בֵּית המְדָרְשָׁ, אַוְנְטְּמַעְרַ אַיְרַדְרַ דַעְכִּיל אַיְהָרַס זַיְעַן אַהֲרֹןְטַעְרַ נַעֲהָעַן, וּוּעַן עַם וּוּעַט זַיְעַר אַלְעַ פַּעֲרְבָּלְאַנְדוֹשְׁטָעַן וּוַיְיַט ... אַפְּעַן אַיְזַעְדַּר בֵּית המְדָרְשָׁ פָּאָר אַלְעַ, וּוְרַע עַם וּוּילְ קַומְטַ אַרְיָן .

עם דערשרעקט נישט מיט זיין ריליכייט, אונ הערליךיט, זייןע אריכע שווארטצע פיער וואנד זענען דיר זער היומיש, זיין שווארטצע פערזנטער באלקען זעהט דיר אויס ווי דער באלקען פון דיין מאמעס שטיבעל, דראט וואו דו ביסט געבורען געווארען. די ווינקעלעך מיט שפינועבעס; די פענסטער פערשטוייט, ביידער מורה וואנד שטעהט אָ אַרְנוֹן קּוֹדֶשׁ אַ לְטָמֵס, מיט אלטע איזו לייבען; אַבְּעָר דעם אָרוֹן — אָ פֿרְוּכְתָּל אַנְאַוְסְגּוּרְבָּעָנִס, מיט אָ אַבְּגָרְוִיסָעָן שְׁעַחְצִין מְגַנְּדוֹרָל. בְּיַם אָרוֹן שטעהט אָ הוּכָּעָר עַמְּדָה מיט אַ לְטָמֵס פֻּעֲרָפְּעָצְטָעָן מְנוֹרָה, אוּפְּ רָעָם אַלְטָעָן עַמְּדָה אֵין מיט קְרִיְּת אַנְגְּשִׁרְבָּעָן די קְרָאנְקָעָן פָּן דָּרָשׂ שְׁמָדָרָט. אָונְ פָּן דִּי אַרְיָמָנָגָע פָּלְצָעָס מיט דִּי סְפִּים גַּעֲהָת אָ שְׁמוּבָאָרְוִים אָונְ לְעַנְתָּו זַיְקָאַן דָּרָעָ ... לְקָטָ פָּן דָּעָם בֵּית הַמְּדָרְשָׁל ...

אָונְ אָוּ דָרָעָ בֵּל הַבִּית קְוֹמֶט אֵין בֵּית הַמְּדָרְשָׁל אָרְיָן פֻּעֲרָגְעָסְטָעָר אָן דָעָם הַדְּגָנָר וּוּסָם עַר הַאַט אֵין דָרָעָ הַיּוֹם אַבְּעָר גַּלְאָזָט, זַיְנָע "צְרוֹת" די בִּיטְעָר, די וּאַבְּעָנְדִּיגָע פְּרָנְסָה ...

אָונְ יַאֲהָרָעָן כָּאָגָג אָונְ טָעָג לְאָגָג שְׁטָעָהָט דָּאָס בֵּית הַמְּדָרְשָׁל אָונְ לְעַבְתָּו זַיְקָאַן דָעָר שְׁטִיל מִיט אַיְהָר עַדְהָ יְוָדָעָן. אָ חָדָר יְוָנָגְעָל אַנְטְּלוֹפְּטָעָ פָּן חָדָר קְוֹמֶט עַר אֵין בֵּית הַמְּדָרְשָׁל אָרְיָן בְּעַהְאָלָט זַיְקָאַן דָעָר אַנְטְּטוֹר אַרְיָהָר קָאַסְטָעָן "שְׁמוֹת" אָ טָמָע לְיוֹכֶט אָוּוּקָעָ פָּן. דָעָם הַוְּגָעָרְגָּעָן וּוּבָבָ, פָּן די הַוְּגָעָרְגָּעָן קִינְדָּעָר, בְּעַהְאָלָט עַר יְשִׁימָת קְשָׁה, דִּיְן טָמָע הַאַט אַזְּקָאַל אַזְּיָיָהָם זַיְנָע שְׁוֹאַרְצָעָן וּוּאַנְדְּרָיְסְטָעָן אַיְהָם: גַּנְבָּ, וּוּסָם סְמָרָאַשְׁעָט אָ גַּאֲנָץ אַזְּקָאַל אַזְּיָיָהָם זַיְנָע הַעֲהָעָן שְׁמָאָרָעָן זַיְקָאַל אַזְּמָאָל, אֵין אָ שְׁלַעַטְטָעָ צִיְּתָה, אֵין בֵּית הַמְּדָרְשָׁל ... אָונְ דָּאָס בֵּית הַמְּדָרְשָׁל נַעַמְתָּ אַלְעָ שָׁעָן צָוָה, נַיְשִׁמְתָּ קְשָׁה, אַזְּקָאַל אַיְהָרָם אָ קְנִידָר ... אָונְ דָּוָר אָונְ עַס לְעַבְתָּו זַיְקָאַל וּוּיְטָמָר מִיטָּה יְוָדָעָן דָעָר קְוֹמֶט אַיְשָׁעָ אָזְּיָהָר מִיטָּה יְוָדָעָן דָעָר קְוֹמֶט מִיטָּה נַיְעָן דָרָוָ, אָונְ אַזְּיָיָהָם וּוּיְטָמָר, אָונְ וּוּיְטָמָר ... עַס דְּאַכְּטָזָיָה זַיְקָאַל, אָזְּיָהָר אָלְטָעָ בְּאַבְּעָאי אַיְהָר דָאָס בֵּית הַמְּדָרְשָׁל פָּן אַלְטָעָ אַיְהָר שְׁעַרְצָעָן וּוּסָם בְּעַהְאָלָט אַלְעָ אַיְהָר אַיְנְיקְלָעָן אַונְטָמָר עַר שְׁעַרְצָעָן אַרְוֹנָטָמָר.

אֵין עַפְעָם אָ אַיְגְּנָשְׁאָכָט הַאַט דָּאָס בֵּית הַמְּדָרְשָׁל, קוּיט קְוֹמֶט מַעַן אֵין זַיְנָע תְּהוֹרָעָן אָרְיָן פֻּעֲרָגְעָסְטָעָר זַיְקָאַל בָּאַלְדָּ אֵין דָעָם נַעַמְתָּ אֵין בֵּית הַיּוֹם אַיְבָּעָנְדָלָאָזָט, אַלְעָן פָּגְעָגְעָסְטָעָר זַיְקָאַל דָּאָרָט ...

אָינְ יַאֲהָרָעָן לְאָגָג, אָונְ טָעָג לְאָגָג שְׁטָעָהָט זַיְקָאַל דָּאָס בֵּית הַמְּדָרְשָׁל, אָונְ אַלְעָן דָּוָר נַאֲךָ אָ דָוָר קוּמֶט אָרְיָן, בְּעַהְאָלָט זַיְקָאַל אֵין אַיְהָם, אָונְ גַּעַת זַיְקָאַל אָוּוּקָעָ ... יְעַרְעָם דָּוָר לְאָזָט אָ צִיְּבָעָן פָּן וּיְנָעָן צָוָה, אֵין אַיְהָם אַיְבָּעָר אָנְדָּ פְּעַזְעָצָט, די מְנוֹרָה פֻּעֲרָקְלָאָפָט ... יְעַרְעָם דָּוָר פְּעַרְצִילָט פָּאָר אַיְהָם זַיְנָע לְיִרְעָן, נַיְשִׁמְתָּ אַזְּסָמָז זַיְנָע טְרָהָרָעָן אַנְטָמָר זַיְקָאַל פְּרָוָת, אָונְ דָּאָס בֵּית הַמְּדָרְשָׁל, אַזְּיָיָהָר זַיְנָע סְמָעָם שְׁטָעָהָט אָונְ וּוּשְׁטָמָט אָבְּ דִּי טְרָהָרָעָן פָּן די קִינְדָּעָרָס גַּעַיְלָט ...

— וּוּיְנָט נַיְשִׁט — אַיְצְרָעָ אַלְטָעָן הַאַט זַיְקָאַל אַזְּקָאַל אַזְּמָאָל אַזְּיָיָהָר גַּעַטְרָפָעָן. עַס דְּאַכְּטָזָיָה זַיְקָאַל דָעָר קִינְדָּעָר זַיְנָע מִיטָּה זַיְנָע צְגָעָל גַּעַע וּאַרְעָן צְזָאָמָעָן גַּעַנְעָטָעָן, דָוָרָק דָעָם שְׁטָעָהָט עַס דְּאַקָּאַל אַזְּיָיָהָר לְאָגָג ...

טהיילמאל, דאכט זיך, דאס בית המדרש ל שטעהונגנדיג איז צוישען די קליען, איריכע, איינגעפאלען היילעך, אין דער קלינגר שטראט, איז עפעס וו א „מאור הנלה“ א לאכט אין גלוות — א יוד, מיט א לאגנע וויסע באדר, אונ א לולקע אין פוייל... אלע היילאען זיך אוף אירס... אונ בוי נאכט, שטיל איז ארום, די לבנה אין דער הייך באדרט זיך צוישען דרי ואלקען, אונ קווקט זיך אין געסעל אראפ. אונ דאס בית המדרש, וו א נאלטער הערד, שטעהרט אונ פערצעהטלט, פאר די ארימינג היזער, מעשות פון לאנגן...
 אין א ווינקעלע, אין בית המדרש ברעהנט זיך א לעמפעלע, א נר המירל. שטענידיג ברענט עם זיך דאס לעמפעלע, בי מאנג אונ בוי נאכט, סי זומער סי ווינטער. ווער וויסט וו עס זונען איצט די הענד וואס האבען עם אונגענידער?... אונ ווער וויסט ווועלכע הענד וועלען עם אויסלעשען.
 בי נאכט טויט שטיל איז ארום, אין דער פינטערער נאכט, אונ דער שטראטהל וואס דריניגט פון א שייבעל פון דעם בית המדרש וועת אויס וו א פיניקעלדיג אונ וואלאט איז א שווארצען שטערען געווען איינגעועצעט — אונ דאס איז פערצעהטלט מעשות פון לאנגן... פון נאר לאנגן...
 ——————

יעדען אין דער פראה, יעדען פאר נאכט, וווען די קינדרער געהען אין חדר אריין, אונ געהען פון דעם חדר אהרים, שטעלען ווי זיך א מינוט פאר דעם בית המדרש אפ.

— העבער געוואקסען מיט א ארבעם — זאנט איז יונגעל צום צויזיטען.
 — יא, העבער געוואקסען מיט א ארבעם ענטפערט איז יונגעל דאס צויזיטען.
 די קינדרער זונען אלטען יורהן געווארען, די אלטען יודהן זונען געתטאפרבען,
 אונ א אנדער דור איז אוף געשטאגען, אונ בוי יעדען דור, איז יעדען פראה-מארגען,
 יעדען פאר נאכט, וווען די חדר קינדרער געהען אין חדר, אונ געהען פון דעם חדר,
 שטעלען ווי זיך פאר דעם בית המדרש אפ, אונ איינס זאנט צום צויזיטען:
 — העבער געוואקסען מיט א ארבעם.

— יא, העבער געוואקסען מיט א ארבעם, ענטפערט אירס ווין חבר אפ.
 אונ דאס בית המדרש ל שטעהרט איינגעונגקען ביז צו די פענסטער אין די
 שערד, אונ הערט זיך אois יעדען פראה-מאָגָנָען אונ יעדען פאר נאכט וואס די חרד-
 זונגעלעך רעדען איינס צום צויזיטען, אונ עס דאכט זיך, איז דאס אלטען ביה
 זטראטשֵל שאקעלט זיז מיט ווין אלטען, שווארצען איינגעפאלענען דאָז: יא, העבער
 געוואקסען מיט א ארבעם.
 א נאכט פראההע האט נאָז דאס בית המדרש ל אois געהארט וואס די
 חרד-זונגעלעך האבען גערעד איינס צום צויזיטען, אונ נאָז ווי מיט זיין אלטען
 דאָז אָב געשאָקעלט.

א ווינט האט בוי נאכט געלאָזען.
 פאר מאנג — וווען דער שםש איז צו החות געגעגען דעם עולם וועקען, האט

ער בעמעקץ אוֹ דער שטראָהַל ווֹאָס דריינגעט המיר פֿון דעם בֵּית המדרשִׁים פֿעַנְסְטָעַרְיֶל
אַרְוָס — אַיְזָן אַוְיסְנַעַלְאַשְׁעָן, אָגָן גַּעֲדָאַכְטָה הַאָט זִיךְ אַיְתָם, אָז דָּאָס אַוְינָן אַין דעם
שְׂוֹאַרְצָעָן שְׂמַעַרְעָן פֿון שְׂטַעַרְטָעַל אַיְזָן אַוְיסְנַעַשְׁטָאַכְעָן גַּעֲוֹאַרְעָן ...
— יָדָעָן צָוְחָזָות! — האַט דער שְׂמַשׁ גַּעֲרוֹפְּעָן.
דער עַולְמָן אַיְזָן צָוְחָזָות אַנְפָעָן בֵּית המדרשִׁיל ...
מייט די הענְדָּר דָּאָס טְהִירָעָלְפֿון דער זְוִוְּנָה אַבְּעָן צָוְחָזָות
בֵּי דֵי עַרְשְׁטָעַ שְׂטַרְאַהְלָעָן פֿון דער זְוִוְּנָה אַבְּעָן זַיְדְּרִיעָהָעָן, דָּאָס אלְטָע
פֿערְפּוֹלְטָעַ דַּעַבְּעָלְלָאַיְגָט אַוְיפְּ דֵי פִּיעַר שְׂוֹאַרְצָעָן אַיְנְגַּעַפְּאַלְעָנָעָן וּוֹעָנָר — אַהֲלָב
סְפַר הַוְּרָהָלָע מִיט אַעַצְמָאַיְתָה וְאַלְגָּרְטָה זִיךְ אַוְיפְּ אַפְּעַרְטָוְילָטְבָּרְעָט .
דָּאָס לְעַמְפָּעָל, דָּאָס אַוְינָן אַין שְׂמַעַרְעָן אַיְזָן אַוְיסְנַעַלְאַשְׁעָן .
דָּאָס "עיר מקְלָט" צָוְחָזָות ...

בַּיִת אֶפְרַעֲמָדָען טִיקָּה.

שבת נאכ'ן עסן. אין שטערטליל איז שטיל ווי איינגעוינט צום שלאך; אויף די בענק פאר דרי טהווען יומצען שנידיער געוועלען אין שבת' דינגע וויסע קראגענעלען אונג ווינקען מיט דרי אוינען צו דרי רונסט-מיידליך. וואם שפאצירען אונגעטהון אין דרי שבת' דינגע קלידעלען, מיט דורך-ארץ, איבער דער גאנט.

ר' אנשיל ווינפויים, דער החשוב פון שטערטליל, שפאצירט זיך מיט זיין אייניקעל יודעלע איבער דער גאנט, איזום צום וואסער. דרי וויסע האר ציטערן אויף דעם רויטען שנוב-טיכעל, וואם ר' אנשיל טראנט אויף זיין שבת' דינגע קאפאטער, אונג דרי וויסע שיטערען, לאנגע בארד, וואם בעוואונט זיך אויף זיין ברוסט, דאלט זיך, ווי זיך וואלט רחמים בעשען, או מען זאל איהר מיט א רוייך נישט אוווק בלאען. ר' אנשיל איז גענאגען פאמעליך, נישט איז איבער דרי עלטער ווי איבער די שבת' דינגע פנוחה, אונג ער האט זיין אלטען קאפ אינגעבעונען, אויסחהרכענדונג וואם דאס אייניקעל פערצ'ילט.

דאס אייניקעל יודעלע, א הוייכער יונגער מאן, אונגעטהון אין א שבת' דינגען שנייטראק, אבןעוואקסטע שטיוועל אין א בעל הבטייש געברעסט קראגענידיל. אונג דער יונגער טענש האט זיך געללייסט צו צופאסען זיינע איזילינדרינע טריסט צו דעם ווידענס מנוחה-דינגען גאנג. זיין שטילער טאן אונג זיין שטילע פאמעליך-דינגע בעוונגעגען מיט דרי הענד האבען זעהר ערענכת זיין שמוען געמאט.

טהוילמאָל האט א דורך געהער א שאקעל מיטן קאפ געגעבען — אונג דער „עומט שבת“ האט דעם שביעס איבער געהאקט.

זוי זענען דורך גענאגען דאס געסיל, באָלד אונגעקומען צו דעם וואסער, וואם קילטט אונטער דעם שטערטליל.

א ברייט אויסגעטרעטען פעלד לאָט זיך צו א וואסער אראָב, דער ברען איז מיט בעלקען, מיט זעליך מעל, מיט טינטלאָען נאָקט בעלענט. א וואגען אהן א פערד שטעהט, הארט בייס וואסער, אונטען איז וואסער, א הוייכער בערלַינְקע אונג פון דער בערלַינְקע ציריך זיך א לאָגגע שטגעעל בי צום וואגען ארוּפַּעַט, דאס וויאָט אַז געגעבען איז לכבוד שבת דרי ארבעט אונגעאקט געווואָרען.

יודען שפאצירען זיך מנוחה-דינגע נאכ'ן עסן בייס ברען אונג קוּקָּעָן איז וואסער

אריין, מיט א מינע פון רגנון בעיל בתים. דארט אויף א לאודקע שטעהן פיערען אונ ציהען ואמד פון וואסער, באלאר עם געהן וויבער שבת'רג געלקיירעט, אין נאלדענע אוירינגנלייך, איינע פערציילט עפעם, אונ אידר ווינגענדינג קול שלאנט אב פון דערויזטען, ווי א חתונה געווין, הינטטען הארט ביים וואסער וואויזען חדר יונגליך ארום — אונ וואקרפער איננס דאס צויזטעה די הוות אין ואסער.
ד' אנסיל אין זיין אינקעל האבען זיך בירען אויף א בעליך בעיימ ברען געועצט.

ארום אונ ארום האט גערוחט די מנוחה פון שבת, דאס וואסער זיכערדיינ זיין אין זיין ברויטען דאס, איינגעזאסט אין ביידע זויטען ברען, האט זיך סנזההדייג געוענט אונ געקיצעלט דעם בעראזוטען ברען, זיין שכן. שטיל איז געוען אויףן זואסער, די בערלינקעס אונ די לאודקע האבען זיך פון די ברעגען נישט געריררט, אונ דאס וואסער האט זיך געווינט במנוחהדייג. איין וואל האט זיך לייכט אין די צויזטעה ארין געוואשען, אוזו ווי ואולטען וויסען, או מען טאר אין שבת קייז פסעה נסה נישט מאכען, אונ דאס וואסער האט איסגעועהען ווי א יוריישער, וואסעריגער בעל בית, פערהארעוועט א גאנצע וואך, שבת נאכלן עסן, מאכט ער זיך א געלעטעריל, קיצעלט דעם ברען, לפבוד שבת, בטנווהזיג אינצעז שלאפען ...

אונ דער יונגער מאן האט זויטער פערציילט :

... — פאר אלטיזהן יאה' צוריק, זירען, איז דאס געוען, זירען פון פער שידענע פארטיען, דاكتרים, אדרואקאמען וונען קיון ארץ-ישראל אראבענונג האהרען אונטער זיך איז געווען ר' שמואל מוהליךער, אונ אוזו ווי וונען הינטטען אראב געקומען, האבען זיך אויף די ערעד געקבער, אינגענרגאבען אין אידר דאס גיעילט, איה'ו שטיבע געקושט. אונ האבען אונעהויבען צו וויאגען, אויףן פעלד, אונ דערונאך האבען זיך אויפן פעלד מנהה געדאוועט, די ערשטער איל ערעד געקויפט, אונ די ערשטער קלאני גענירונעט".
— א' ווא — וואונדרט זיך דער אלטער אונ שאקעלט מיטן קאַפַּ אונ קווקט אין וואסער ארין :

"זיין", אונזער ציון, "זיין" וואס שטעהט אין חומש, דארט גאנץ זוית איז עס, א' לאנד, דארט האבען זירען געוואהנט, די בני ישראל, וואס שטעהט אין חומש, אט געהט זיך א וועגן אוועק, מיט שטינינערלעך בעשאטען, מיט טענענער ביימער בעזעצעט, דאס איז דער וועג קיין "בֵּית לְחֶם" אט שטעהט א כבר, די מאטער רחלס קבר, "קבר רחל", וואס שטעהט אין חומש, יעקב אבינו האט טפ געמאט, זיינע הענד האבען דעם שטין געלענט, יעקב אבינויים הענד ... אט אט איז די "מִירְתַּת הַמִּכְבָּלָה" א' הייל וואס אברהם האט פון די בני חת אבןקויפט, אוזו ווי עם שטעהט אין חומש, פאר פיער הונדרט טאלער, דארט ליגט אברהם, יצחק יעקב אונזער אבות בערנאבען, מיט די אמהות, די הייליגע, איז איז, ווי מואקט מען זיך די אלטער בײַינער אהין ...
— ציון. אונזער ציון, וואס שטעהט אין חומש קרעצעט דער אלטער — אונ קווקט אין וואסער ארין.

אט ניסט זיך דאס וואסער איזוי וויט איזס, אונגעדר וואסער .
... יונגעל וויט, זומער לעכ ... דער רבלי לאזט פירעהר פון חדר אהים ... פאר נאקט
מען לאזט זיך צום וואסער אראב, אט שטעהט אַלְדוּקע, ער חזפט זיך אַרְיף, מען
שטיפט זיך אַב ... דער נאך אַ יונגער מאן איי ער, ער עסט קעסט — אַט געהט ער
באים ברענ שפאייזערען, יעשען צייט, אלץ איי איזוי טרייזיג, די בלעטער פאלען
פון די ביימער אראב. דער ברענ איי נאס ... דאס וואסער לוייט מיט אַ בעפייער;
ברוהט אונטער שרעליך, ער געהט באים ברענ — , ער קלעהרט וועגען אַ הכליה,
אויף פרנסה ... דאס וואסער קלאפעט זיך אויפֿן ברענ ... אונ דארט וויט לוייט אַ
וואל, שוימט וויט אַוועק ...

— «הארט איי געווען די ער, פערציילט וויאטער דאס אַיניקעל, אַכטצעהן
האנדרט יאָהָר האט מען זי נישט בעארבעט, אַכטצעהן הונדרט יאָהָר האט אונגעער
פומער אויף אַיהָר קינדרעלעך געווארט, אויף אַיהָר קינדרער אין גלה ...
אנדרע פעלקער האבען זי געוואָלט צו געמען, בעארבעטן אַיהָר ער, זי האט
אַיהָר פֿרְכְּטָעָן, אַיהָר בלוט פֿאָר פֿרְעָמְדָע נישט געוואָלט געבען ... וויסט האט
זי געוואָלט זיין בי אַיהָר קינדרער וועלען זי אַיהָר צויק קומען ... אונ זען
צ' אַיהָר קינדרער צויק געקטען; אונ מיט דעם בלוט פון זיירען געד
יעטער, אונ מיט דעם דעם שוויז פון זיירען געד, אונ דעם געמאָט,
אונ היינט איין אונ צואנציג דערפֿער האבען מיר שווין אין ציון, אונגעער בירדרער
בעארבעטן שון די ער דארט ...».

אונ דער אלטער וויטצט אונ הארכט .

... ציון וואס שטעהט אין חומש, אט שטעהט דארט זיך מיט אַ אַקְרָאִיּוֹן
אונ בעארבעט אַיהָר ער — אונ דארט אין ירושלים שטעהט דאס בית המקדש,
אונגער בית המקדש שטעהט נאך, איין ואנד אַיבער געבלבען, די פֿותְּלָן מערבי ... מיט
ביימער ... אַט דֶּאָ אַזְּ דער הר הבית, דאס אַרט וואס אויף אַיהם האט יעקב אַבְנֵו
גענעלטינט. איזוי וויט זס שטעהט אין חומש, אונ גאנט האט זיך צו אַיהם בעוויזען ... דֶּאָ זענען
זידען געשטאנגען אונ האבען קרבנות מקריב געווען ... עלה רגל געווען ... איזוי פֿיעַל
זידען פון גאנץ וויט קומען מיט פֿערשידענע זאָבען, אַזְּאָ שטויַב וווערט אין די
גאנגען פון ירושלים ... אונ אַט שטעהט אַ ואַנד, נאך איין וואַנד. אַט זעה אַקְרָיִי מיט
זי אוונגען, אט שטעהן יורך אונ זיינגען אונ בעמען דארט צו הקירוש ברוך הו ...

או, או ... החאָטָשָׁאָרָץ יִשְׂרָאֵל ער אין. קבר מיט צו געמען ...
אונ דער אלטער זומצט אויף דעם קלאָטָז אונ קוּקְטָז אין וואסער אַרְיין, דֶּאָ
גייסט זיך, דארט זעהט זיך די האָלְצְעָנָע בְּרוּק וואס לְגַטְּ אַיבָּעָרן וואסער ...
אונ דארט לאזט זיך וויט אַזְּוַעַק דער וועג וואס פֿהָרָת אין דעם דארפֿל אַגְּקָשָׁין,
זיך דעם אלטערן פֿרְיַז — דארט זוי ער קוּפְּטָז יעדעס יאָהָר די שעהפֿעָן וואַהָל —
דארט, אַזְּ מען פֿאָהָרָת אויפֿן וועג זעהט מען דאס גאנצע שעהדרטיל אַרְזִים, עט
שטעהט אויפֿן באָרג אונ קוּקְטָז אַרְיבָּעָר זומצט ...

אונ ער הערט זוי דאס אַינְיקְעָל פֿערציילט וויאטער מיט אַ שטילען טאן.
— אונגער הייליג ער, זעהט זויער, אויפֿבלעהן וועט זי וויטער, אונגעער
ברודער בעארבעטן זי מיט זיינְדָע שוויז אונ בלוט.

אונ רעד אלטער קוקט אויפֿן ברען — אַ וואָל קלאָפְט אויףֿ דִי שטיינען. דעם שטודטילס'ס וואָסער ... פֿון שטענְדֶיג אָן ניסט עַמ זיך אָזּוּ ... דאָרט בִּיטְרָאָב אָיז זַיְן לִיְבִישָׁלְעָלְעָל עַרְטְּרוֹנְקָעָן גַּעוֹאָרָעָן, לִיְבִישָׁלְעָם גַּוף אָיז מִיטְ דעם וואָסער גַּעוֹאָרָעָן אוֹסְגַּעַמְשַׁת, זַיְן קָבָר אָיז דָאָ, אַ שְׂטִיק וואָסער אָיז לִיְבִישָׁלְעָל גַּעוֹאָרָעָן, אַ חַוָּאָלָעָ ... אָונָ עַמ דָאָכְט זַיְך אָז יְעָרָעְחוֹאָלָעְ וואָס קלָאָפְט אויפֿן ברען אַיְבִּישָׁלְעָל מִיטְ וַיְיַעַן חֲבִירָם שְׁוֵימָעָן דָאָרט וַיְיַט ... וַיְיַט ... תְּחִילָמָאל בְּרִימְט עַמ אָזּוּ, עַמ דָאָכְט זַיְך אָז לִיְבִישָׁלְעָם וַיְיַעַן גַּעֲנְגָעָן קָל ... אַטְ קלָאָפְט אַ וואָל וַיְקָאָלָט אויפֿן ברען, לִיְבִּישָׁלְעָל גַּרְוָסְט אָונָ ערְ שְׁוֵיכָמְט שַׁוִּין אַוּעָק ... וַיְיַט ... דָאָרט רִיאַוּת עַמ ...

דעְר אלטער וואָסְפְט אַ בְּלִיק אָזּוּ דעם אַיְנְקָעָל — עַמ בְּרָעָנְט אַ פְּלָעַמְעָל אָיז וַיְיַעַן אַוְגָעָן — דָאָס הָאָרֶץ קלָאָפְט אָיז אַיְהָם, זַיְן קָול צִיטְעָרָט ... אָונָ ערְ פְּעַרְעָז שְׂטִיל וַיְיַעַן אַ וַיְגַנְגַּעַר הָעָלָד וואָס וַיְאָלָט עַרְשָׁת פֿון דִי מְלָחְמָה צְוִירָק גַּעֲקָמָעָן. אַזְוּ דִי פְּעַלְדָּעָר דָאָרט אָיז צַיְן שְׁתַּעַהָעָן אַוְגָעָרָעָר בְּרִידָעָר — עַמ הָעָרָעָן זַיְך שַׁוִּין אַוְגָעָנְגָעָן.

— אָונָ וַיְיַעַן אַוְסְטָסְטָס דָאָרט דִי פְּעַלְדָּעָר אַוְלָכָעָ וַיְיַזְרָאָהָמָ ... פְּרָעָנְט דָעָר אַלְטָעָר, דִי אַיְגָעָנְעָה תְּבָאוֹת ? ...

— וַיְיַזְרָאָהָמָ, חָוָרְתָ אַבָּעָר דָאָס אַיְנְקָעָל, אַוְגָעָרָעָר פְּעַלְדָּעָר, רִעְרָטָעָר עַמ הַיְמִין, דָאָרט בְּעַרְבָּעָטָעָן אַוְגָעָרָעָר בְּרִידָעָר דִי פְּעַלְדָּעָר, דִי אַוְגָעָן וואָס וַיְאָקָעָן — דִי גְּרָעָעָר, דִי גַּעֲוָאָקָעָן הָאָבָעָן יְוָרָעָן בְּעַרְבָּעָט — וַיְיַעַד אַרְבָּעָט וַיְיַעַר תְּבָאוֹת ...

— אָונָ אַ טִּיךְ דָאָכְט זַיְך אָיז אַזְוּ הַגְּנָעָן דָאָ, וואָס פְּלִיסְט אָיז לְאָנָדָר, וַיְיַזְרָאָהָר ?

— אַ טִּיךְ, הַגְּנָעָן הָאָבָעָן מַוְרָא אַוְגָעָרָעָן יְוָרָעָן, אַוְגָעָרָעָן לִיְעָבָעָן יְוָרָעָן וואָס פְּלִיסְט אָיז זַיְן וַיְיַזְרָאָהָר, וַיְיַזְרָאָהָר עַמ הַיְמִין לְאָנָדָר, דָאָרט ... בַּיְיַעַן בְּרָעָנְעָן הָאָבָעָן יְוָרָעָן דִי עַרְבָּעָט אָונָ גַּעֲקָמָק אָיז זַיְן וַיְיַזְרָאָהָר ...

— וַיְיַזְרָאָהָר זַיְך וַיְיַזְרָאָהָר זַיְן וַיְיַזְרָאָהָר זַיְך ... אַוְגָעָנְעָר וַיְיַזְרָאָהָר זַיְן וַיְיַזְרָאָהָר זַיְן ... אַזְוּ דָאָרט יְוִידָש בְּלַשְׁתָ גַּעֲנְגָעָן — הַגְּנָעָן, וַיְיַזְרָאָהָר אַרְצָה אַזְוּ דָאָרט, מַיר בְּעַנְקָעָן דָעָרָנָאָךְ.

— וַיְיַזְרָאָהָר אַרְצָה יְשָׁרָאָל, בְּרִיחָמָט דָעָר אלטער אָונָ שאָקָעָלָט בִּיטְן קָאָטָה אָונָ קָוָקָט וַיְיַזְרָאָהָר.

דָאָרט אַבְּיִסְלָל וַיְיַזְרָאָהָר, זַאְגָט דעם שְׁטָעַרְטִיל, בִּים בְּרָעָן, וַיְיַזְרָאָהָר זַיְך דָאָט: "בִּיהְיָה עַלְתָּן" אַרְוִים, דָאָס צְוָמָעָל אָיז אָן דָעָר אַיְגָעְנְיִינְקָעָן. עַמ וַיְיַזְרָאָהָר זַיְך נַאֲר אַיְנְגָעָן מִט אַיְנְגָעָן בִּימְשָׁע וואָס שְׁטָעַהָעָן אַוְפֿן בְּאָגָן, אָונָ מַטְהָעָן: דָעָר דָאָק פֿון אַוְהָל, דָעָר הַיְלָגָעָר רְפִי לִינְטָ דָאָרט בְּעַגְרָאָבָעָן. אָונָ אַט נַאֲכָלָגָעָן אַוְהָל וַיְיַזְרָאָהָר זַיְך אַשְׁפִּיצְיָן מִצְבָּה אַרְוִים, אָונָ קָוָקָט זַיְך שְׁטוּם זַיְך וַיְיַזְרָאָהָר רִינְט — דָעָם פְּאַטְעָרִים מִצְבָּה, דָאָרט בַּיְיַעַן קָבָר אָיז אַשְׂטִיקָעָל אַרְט אַיְגָעָן צִוְימָט, אַ קָּבָר שַׁוִּין פְּאַר זַיְך, בִּים פְּאַטְעָרִים קָבָר אַגְּנְגְּנִירִיט ... דָעָר אלטער וואָסְפְט אַ בְּלִיק וַיְיַט, דָאָס וואָסְפְט הַיְלָט אַוּעָק.

דא ביים ברענונג וועט ער ליגענען, אין די ער אײַינגענרגאבען, שטעהנדיג... זיין
בצ'בה ווועט שטעהן, צו קוקען זיך צום וואסער, אַ שטימער שכן, אונ דאס וואסער
זועט ווייט, האיד אוועק שוויכען ...
— מיין קינד, זאנט דער אלטער דערהיינגענרג זיך פון ארט, דו פיסט
זאג, קענסט נאך אלען מיט דיביגע איגענע אונגען ועהען ... איך מיין קינד, צו
אלט שוין, עס ווינקט דאס קבר צו מיר ... פערפֿאָלען, זיך מועען נור בעניגען לאווען
זיט גלגול' מחלות ...
— אלטע, טויטע נשמות, אונ דער מרבר וועט איהר פֿאָלען, גלאת קנעכט,
דער יונגער דור ווועט קיין אַדְלִין יִשְׂרָאֵל קוממען, ברוחמת דער יונגער אונטער
פֿאָר זיך.
דער אלטער האט מיטין קאָפּ צו געשאָקעלט — ווי ער וואלט מסכימים געווען
וואָי, מיין קינד אָוי ...

א שבת אין א שצנדטיל.

I.

דער שבת ארייניקום.

די יונן האט זיך שיין געטיקט אין דעם וואסיריל וואס איז אונטער דעם שטעדטיל. אונז האט בעגענדינג געקובט אויכן שטעדטיל — דער שבת קומט אין, זיך געהט אועוק . . . יונגען, בעל ענולות האבען זיך פלינקער פון ואסער אהוים געהט היילט. די געוועלבער אין מארך זונגען אלע שיין פערמאכט, אבגעוואשגעגע יודען מיט שבת/דינע קאפאטטעם לאיען זיך איבערען מארך אין דעם שמאלען שלו געסיל ארין. פאר ר' עוזר ווינשענקרעם געוועלב שטעהט איז זיך א שנידער סיט א געלע באָרד, האלט עפֿים אונטער דעם ארים, אונז ער קלאָפְט אין טהיר ארין: — "עַפְנֵט ר' עוזר". פון אינעיגנונג הערט זיך אַקּוֹל: — "עם איז שיין שפֿעַט", די ערביינעהunerיגע יודען שאקלען טיטן קאָפּ איזיף דעם געלען שנידער, טהיל ברומען היילענדיין זיך: — נישט געקענט פֶּרְהָעָר קוייפּען! אונז דער שנידער פֶּרְשָׁעָמָט זיך, קלאָפְט שטארקער אין טהיר: — נו עַפְנֵט שיין!

צויישען די פֶּרְמָאָכְטָע געוועלבער זויאָט זיך אַרְוּם אין עק מארך די אַפְּעַנְעַע אַפְּתָחִיק פון דער צויאָט זויאָט די אַפְּעַנְעַע שענָק, פון וואגען עם הערט זיך אַהֲרָן מאנייע שפֿיעַלְעַן, אונז די אַפְּעַנְעַע. געוועלבער ווירען עפֿים פֶּרְשָׁעָמָט פֶּרְהָעָר די צונגען מאָכְטָע יודישע קראָטְלָעָך, העדרען זונגען זיך איז וויער דערוואָכְעַנְדִּיג ליעבען. אין מארך בלאָזֶט אַלְיכְּט ווינטעל אונז דער לופְט פֶּלְהָט דורך אַגרְנְיָעָר, אויסגעטרעטנענָר בלאָט פון שאָלָאָטָע אַשְׁטִיקָעָל פְּלִים פֶּאָפְּיָעָר, פון איין אַינְגָּעָוִוְקָעָלָט פֶּלְעָשִׂיל זויאָן: אַיְנָגָע צַיְעָנָע שטעהן אונז עסען געשמאָק דאס אַבְּעָרְגָּעְבִּילְבָּעָנָע גְּרִינְס פון די "שְׁטָעַלְעָן". ביַי דער ברונען אין מיטען מארך שטעהן אַפְּאָר גוּים אונז גוּים נעכְעַן ואָסָר. אונז וויער דער וואָלְעָנְדִּינִיג אַיְסָוְהָעָן מַאֲכָעָן זיך געפִּיך, דעם אַינְגְּרוֹק פון "קְנַעַטָּת". עפֿים אַזְּוִי זוּי בען וואָלְט פְּלִיצִים קָנוּ ווַיְיָעָר גַּוְיִכְתָּעָר די מַאֲסָקָעָם אַרְאָבְגָּעָרִיסָעָן: גוּים, נישט געשמאָנָע אַוְיכָן אוּפְּקָן בָּאָרגְסָיו! . . .

פון די שוואָצָע הילצענָע, פֶּרְעָיָם-בִּקְעָנְדִּינָע" היילעך שיינען אַרְוּם די

אנגעענדנע ליכט אונ קוקען מיט עפֿים אַ פרויליכֶרֶנֶע הילגקייט אין מאָרָק אַרְיוּן,
די פֿער' חַוְשְׁכִּידְגֶּעֶן היְוּלָעַ מיט די ליכטיגע שְׁבַתְּרִינֶגֶע פֿעַנְסְטֶרֶר וְגַעֲהָעַן אוִים וּוָי
אָרְעָמָעַ מְחוֹתְנִים וּוָאָס קְמֻפָּן: אַזְיףַ אַ חַתּוֹנָה אין צְרוּטָנָעַ בְּגָדָרִים...
אין דער שְׁוַהְלִינָּאָס.

פָּן אַיִין זַיְתַּ שְׁטַעהַת די הוּוֶּעָ אַרְיסְטָאָקָרָאָטִישׁ שְׁוֹהָלֶ, פָּן די בְּרִיטַעַ
פֿעַנְסְטֶר פֿינְקְלָעַן די בְּרַעְנְדִּינֶגֶע הענֵלְיַיְתְּשָׁרֶר אָרוּים, דַעַם חִוּנִים לְכַהְ-דָּרוּיַ אָנוֹגְטָעַרַ
גַּעַהְאַלְמָעַן פָּן וּעְקָם מְשֻׂרְרִים הַולְעַטְטָ אַיִן גַּעַסְיַל, גַּעַגְעַנְאַיְבָעַר דַעַר שְׁוֹהָל שְׁטַעהַת
דַּאָס בְּעַלְ-הַבְּתִישׁ בֵּית הַמְּרִישׁ, פָּן די פֿעַרְשְׁטוּבְטָעַ פֿעַנְסְטֶר שְׁיַגְעַן זַיךְ די
ליַיכְלָעַךְ אָרוּים אַונְ דַעַם שְׁוֹחָטִים „לְכַהְ-דוּרִי פָּן בֵּיתְ-הַמְּדָרֶשׁ פֿעַרְשְׁעַטַּמַּט זַיךְ פֿאָרָן
חוֹזָם קוֹל. אַיִן טְהָרָ פָּן בֵּיתְ-הַמְּדָרֶשׁ שְׁטִיפְעַן וְוִיְּסַעַחַבְרָה/נִיקָעַס אָרוּם, אָרוּחִים שְׁפָאָרָעַן
זַיךְ צַוְּ דַעַרְתָּהָרַ, אַיִן מַעַן זַאלַ זַיךְ אַזְיףַ שְׁבָה גַּעַמְעַן.
איַן דַעַם צְווֹיְתַעַן האַלְבָעַן הוּיַיְ פָּן בֵּיתְ-הַמְּדָרֶשׁ וְאַהֲנָטַ דַעַרְ רָבַ, די פֿרְוּמַעַ
רְבִּיצְעַן שְׁמַעְקָט אָוֹהָרַ שְׁבָדְרִיגַ, צְנוּעָדָגַן גַּעֲוָכְטָ אָרוּם — איַן די וְוִיְּסַעַחַבְרָה/נִיקָעַס
הַוּבָ — זַאנְטַ עַפְּים די נָאָס אַן: גַּוּת שְׁבָה.

איַן די חַסְדִּים-שְׁמַבְּלָעַךְ האַטְמָעַן שְׁוֹן מְקָבֵל שְׁבָה גַּעַוְעַן, נָאָרַ מַעַן וְאָרְטַ
מִיטַ מְעַרְבַּי בְּיוּעַס וְוּעַטַּ גַּוְטַ שְׁפָעַט וְוּרְעַעַן, דָעְרוּוֹיַל שְׁפָאָצְרָטַ דַעַר וְיְנָגָעַר וּלְמַיְם אַיִן די
אַטְלָעַסְעַנְיַ אַפְּאַטְקָעַלְעַךְ אַיִן די יְיָדְעַנְעַנְיַ אַרְטָעַלְעַךְ אַיִן
צִיטְעַרְעַן אַזְיףַ די בָּאַקְעַן, אַונְ רָוקְעַן זַיךְ אַלְצַ נְהַגְנָטָרַ צַוְּ, אַונְ רָיְבָעַן זַיךְ צַוְּ דַעַר
צְווֹיְתַעַם רְדָעַל „חַתּוֹנְ-בָּחָרוֹם“ וְאָסַגְעַן אַונְטָעַר וְיַיְשְׁוִין פְּאַמְעַלְבָעַר, גַּעַלְאַסְעַנְעַר
אַונְ קְוקָעַן מִיטַ גַּדְלוֹת אַזְיףַ די „פְּרִוְיְבָחוֹרִים“, אַונְ די חַתּוֹנְ-בָּחָרוֹים רָוקָעַן זַיךְ אַלְצַ
נְהַגְנָטָר אַונְ רָיְבָעַן זַיךְ צַוְּ דַעַר חַבְרָה יְגַעַנְיַ לְיִתְלָךְ, וְאָסַגְעַן זַיךְ נְאָרַ פְּאַמְעַלְעַדְבָּר,
נָאָרַ גַּעַלְאַסְעַנְעַר אַונְטָעַר זַיךְ, די יְגַעַנְיַ-לְיִתְלָךְ, וְאָסַגְעַן זַיךְ נְאָרַ שְׁטְרִוְיְטָלְעַךְ אַונְ דַעַר
וְיְוִיטְעַרְן זַיךְ פָּן די „חַתּוֹנְ-בָּחָרוֹם“ אַונְ קְוקָעַן עַפְּים אַזְיףַ זַיךְ פָּן דַעַר הַוִּיךְ, מִיטַ
רְחַמְנוֹת: נָאָרַ נִשְׁתַּמְתַּחַ קִיְּן גַּאנְצָעַ יְוָדָעַן.

אוַיְפַן צְווֹיְתַעַן יוִיטַ גַּעַסְיַל, גַּעַהְעַן צְעוֹרֶשֶׁט עַטְלִיבָעַ יְוָנְגָעַ מִיְּדָלְעַךְ מִיטַ
רוּטַע אַבְגָּנוּוֹאַשְׁעַנְיַ פֿנִימְרַ, שְׁוֹאָרְצַעַ שְׁבַתְּ-דָגָעַ צַעַפְ אַונְ וְוִיְּסַעַחַבְרָה/פֿאָרְטוּבְלָעַךְ,
זַיךְ גַּעַהְעַן גַּעַלְאַכְעַן לְיִפְעַן אַונְ קְוקָעַן זַיךְ אַלְצַ אַונְטָעַר זַיךְ צַוְּ דַעַם רְעַדְעַי „בְּלָהָ-
מִירְלָעַךְ“, וּוּלְבָעַ וּוּלְעַן זַיךְ אַלְסַ צְרוּבְיַעַן צַוְּ דַעַם רְדָעַל וּוּיְבָלְעַךְ, וְאָסַגְעַן גַּעַהְעַן,
אַונְטָעַר זַיךְ נָאָרַ פְּאַוּאָלָעַר, נָאָרַ גַּעַלְאַסְעַנְעַר. די לעַצְטָעַ טְרָאָגָעַן טִיעַפְעַ שְׁיִתְלָעַן,
מִיטַ נִיעַשְׁלָאָפְרָאַקְעַן, זַיךְ האַלְמָעַן די קַעַפְ פֿעַרְרִיסְעַן אַיִן דַעַר הַוִּיךְ אַונְ קְוקָעַן מִיטַ
גַּדְלוֹת אַזְיףַ די בְּלָהָ-מִיְּדָלְעַךְ וְאָסַגְעַן גַּעַהְעַן פְּאָרָאָוִים פֿאָרַ זַיךְ אַונְ שְׁטָעַלְעַן זַיךְ אַלְעַלְ

בָּאָלַ אַבְ זַיךְ וְוּאַרְטָעַנְדָגַן אַזְיףַ עַפְּים...
אַונְ אַטְינְקָעַלְעַד שְׁאַמְעַן הַילְטַ שְׁוֹן דַעַם שְׁטָעַדְטַיַּל אַיִן אַונְ עַרְ לְאֹותַ זַיךְ
אוּוּקַ וְוּיטַ, אַונְ יְוָדָעַן גַּעַהְעַן פָּן שְׁוֹהָל, פָּן בֵּיתְ-הַמְּדָרֶשׁ אַהֲיָם, נָאָרַ טְהִילַ שְׁלַעַפְטַ
זַיךְ אַוּרָהַ מִיטַ, אַונְ זַיךְ גַּעַהְעַן זַיךְ אַהֲיָם, רְוּחָגַן, שְׁבַתְּרִינָגַן.

II.

כְּרִיטִיג צָו נַאכֶּט •

די נאכֶט שועבת לוייט איבער דעם שטערטיל, די געוועלבער זענען פער-
טאַנט, אונ פון די אַפְּגעַנָּע פֿעַנְסְּטָעָר נִיסְט זַיךְ דָּאָס שְׁבָרְדָּגָע לְכַטְּגִּיקִיט אַרְאָפֶר דָּעָר
גַּס אֲרוֹיִם, פָּון אַוְיְבָּעֵן, פָּון הַוּמָּעָל פֿינְקְלָעָן די גּוֹתְּהַעַרְצִינָּע שְׁמָעָרָעָן אַרְאָפֶר אָונְזָעָהָעָן
אוֹים וּוּי לְבָטָט וּוּאָס זַעַנְעָן אוֹיךְ לְכָבּוֹד שְׁבָת אַין הַוּמָּעָל אַגְּנָעָצִינְדָּעָן גּוֹוֹאָרָעָן. אַ לְּיִוְּט
וּוֹנְטָעָלָע בְּלָאָט אָונְזָעָן אַהֲנָגְנָעָנָיָע שְׁלָדָל קְלָאָפֶט זַיךְ אַן דָּעָר וּוּאָנָּר. טְהִילְמָאָל פֶּעָר-
בְּלָאַנְדוּאָט זַיךְ אַין גַּעַסְלָר אַשְׁטְּוּלָר זְמִירָה-נָנוֹן פָּון אַכְּבָל-הַבִּתִּיחָ. אָונְזָעָן
אַגְּנָעָנָיָע פֿעַנְסְּטָעָר, וּוּאָס אַיְזָן מִיטָּעָן מָגָּרָק, פָּון וּזְנָעָן עַס נִיסְט זַיךְ אַגְּרוֹזִים
לְכַטְּגִּיקִיט אֲרוֹיִם, קְנָאָקָט אַגְּנוֹאַלְדוּרִינָּר „מִנְחָה וּשְׁמָחָה“, אָונְזָעָן אַפְּקִינְגָּט אַפְּמִיט רָעָש
אַין דָּעָר גַּס, מַעַן דָּעָרָעָט בָּאָלָּד אַן זַיְן עַוְתְּ/קִיְּטָ, אָוּ דָּעָר נָנוֹן קְוָמָט פָּון
אַגְּנִידְיוּשָׁן טִיש אַרְאָפֶר.

אָונְזָעָן שְׁטְּוּלָר וּוּרְטָר אַין גַּעַסְלָר, די אַגְּנָעָצְּוֹנָרָעָן לְעַטְּלִיךְ אַיְזָן די פֿעַנְסְּטָעָר
פֶּעָרְלָעָשָׁן זַיךְ, טְהִילְמָאָל שְׁפָאַצְּיְעָרָט זַיךְ אַיְזָר. אַן אַווּיסְעָן שְׁלָאַפְּרִירָאָק מִיט
בְּמִנְחָה/דָּגָעָן טְרִיטָרִיט, אָונְזָעָן אַגְּנָעָנָיָע אַשְׁטָל מְרוֹעָרִיגָּן גְּנוֹנְדִּיל, גָּאָר
בְּשַׁטְּ, גָּלָאָט אָזְוִי ...

אַיְזָן דָּעָס קְעִבְּשָׁן גַּעַמְלִי זְמִינָעָן יְוָדָעָן, האַלְּבָּגָּנְאָקָעָט, פָּאָר דָּעָר מָהָר אָוּ
שְׁמוּסָעָן צְוִישָׁעָן זַיךְ; פָּאָר טְהִילָּה הַיּוּרָר אַיְזָר דָּעָר טְהִיר אַוְיְנְגְּבָעָט מִיט
בְּעַטְּגָּנוֹוָאָנד אָונְזָעָן אַשְׁטְּעָדְטִישָׁר בְּעַל הַבִּתִּיחָה אַיְזָר זַיךְ הוּא אַיְזָעָן גָּלוֹת אָונְזָעָט
זַיךְ פָּאָר דָּעָר טְהִיר ... עַרְגָּעָץ אַגְּנָעָר אַל אַדָּעָן שְׁמָעָת עַפְּסָיָם אַיְינְגָּר שְׁוֹאָרָץ
אַגְּנָעָתָהָן, אָונְזָעָן יְעָרָעָס מְאָל, וּזְנָעָן עַס הַעֲרָתָה זַיךְ טְרִיטָגָעָהָעָן, פְּלִיהָתָה דָּעָר שְׁוֹאָרָץ
שָׁאָטָעָן אַיְזָן הַוִּי אַרְיִין, אָונְזָעָן דָּעָר נַאֲכָט וּזְיִוְּסָט זַיךְ אַגְּרוֹזִים פְּאַרְטִיכְעָלָל ... אָונְזָעָט
הַעֲדָר האַלְּטָעָן בִּים לְאָדָעָן אַן, גָּאָר נִישְׁתָּמָן, גָּלָאָט דָּעָס לְאָדָעָן צְמוֹאָלָעָן ...

אַיְזָן אַגְּנָעָטְרָבְּסִיל דָּרְהָעָן זַיךְ פְּנִיפָּקָיָה יְוָדָעָן אַרְאָפֶר, גַּעַהָעָן אַיְבָּעָר
דָּעָר גַּס אָונְזָעָן יְיִיעָרָעָט מְרִיטָקְלָאָפָּעָן אַיְזָעָן דָּעָר שְׁטְּוִילְקִיָּט פָּון דָּעָר נַאֲכָט, שְׁוּמָרִים זַעַנְעָן
דָּאָס, וּוּאָס הַיְּטָעָן מְעָן זַאל חַלְיָה דָּאָס שְׁטְּעָדְטִיל פֿוֹיְעָרָעָן וּוּילָעָן דָּאָס שְׁטְּעָדְטִיל אַגְּנָטְרִיצְיָרָעָן — וְאָרוֹס
אַקְּול אַיְזָן אַרוּסְגָּנְגָּנָעָן: אָוּ די אַרְעָמָעָט זְמִינָה אַגְּנָטְרִיצְיָרָעָן —
כְּדִי זַיךְ זַאָלָעָן אַרְבִּיטָה אַבָּעָן.

בָּאָלָּד הַעֲרָתָה זַיךְ אַרְדִּי פָּון אַגְּרָעָנְגִּידָּר, אַגְּרָעָנְגִּידָּר, אַגְּרָעָנְגִּידָּר
עַנְגְּעָרָט דָּעָס גְּרָעָנְדָּר, אָונְזָעָן עַס וּוּרְטָר וּוּיְטָעָר שְׁטָל.

פְּלוֹזִיזָם הַעֲרָתָה זַיךְ אַגְּשָׁרְרִי, דָּעָרָנָאָךְ אַגְּלָלוֹוִיָּה.

זְוִידָן דָּרְשָׁרְעָקָעָן זַיךְ, מַעַן לְיִוְּטָפָּון די הַיּוּלָעָק אֲרוֹיִם, האַלְּבָּגָּנְאָקָעָט וּוּבִיעָד
הַאַלְּבָּגָּנְאָקָעָט קִינְדָּרָעָר אָונְזָעָן מַעַן קְוָקָּט גְּלִיָּק אַיְזָעָן הַוּמָּעָל אַרְיִין: פָּון וּוּלְבָעָר זַיְם אָוּ
עַרְזִוִּיט.

— פָּאָר ווֹאָס קְלִינְגְּטַן מֵעַן נִישְׁטַן.

— ווֹיִיס אַיךְ?

— וּוֹאָו? כְּעַן וְעַהַת דָּאָךְ נָאָר נִישְׁטַן.

— אַוְדָאַץ עֲרַגְעַץ אַין אַדָּאָךְ.

— פָּן דָּעַרְוּוַיְמַעְנָס הַעֲרַתְּ וַיְךְ אַקְולְ.

— מֵעַן הַאָט זַיְ נַעַחַאַפְּטַן.

אַיְוֹגֶג קְוַמְּטַ אַין דָּעַר גַּסְטַן צַו לְוִיפְעַן, אַונְ שְׁרִיּוֹטַ אַין דָּעַר גַּסְטַן:

— גַּעַחַאַפְּטַן!

אַונְ דָּוָרְךְ דָּעַר גַּסְטַן פְּהִירַתְּ מֵעַן אַיְוֹגֶגְלָעַל מִיטַּ אַמִּידְעַל דָּוָךְ, אַלְעַ לְוִיפְעַן,
יעַדְעַר בָּעֵל הַבִּית הַיְבַּט זַיְ אַוְפְּ פָּן דָּעַר טַהָּר אַונְ גַּעַתְּ נַעַתְּ נַעַתְּנָטְעַר צַו אַונְ קוּמַט
זַיְ אַין דַּי אַוְיְגַעַן אַרְיַין.

— וּוֹעֵר וּוֹנְעֵן דַּי הַעַלְדָּעַן?

— דַּו ווֹיִסְטַן נִישְׁטַן? דָּעַם שְׁוֹחַטְסַטְּ טַאַכְטָעַר מִיטַּן טַאַמְעַשְׁאַוּעַר בַּחַדְרַ שְׁרִיּוֹטַ
אַיְוֹגֶג.

— אַ בִּיוּצְ נַאֲכַט אַוְפְּ זַוְיְרַע קַעַפְ... טַפְוּ, דָּעַרְשָׁרָאַקְעַן זַיְ. הַעֲרַתְּ זַיְ
אַוְיְבָעַרְשָׁרְ קְולְ אַין קְצַבְּשַׁעַן גַּעַטְלַ.

III.

דָּעַר שְׂוֹהַלְגַּאנְגַּן

פָּאָר טַהָּר אַונְ טָהַוְיְרַעַן שְׁטַעַהָעַן נָאָר נִישְׁטַן אַבְגַּעַוְאַשְׁעַנְעַיְוַעַן יְוַעַנְעַם, נָאָר
נִישְׁטַן אַוְיְגַעַקְעַטְטָעַ מִירְלָעַק אַיְגַעַוְיְקָעַלְטַן אַן פָּאַטְשְׁיְלָעַם אַונְ ווֹיִסְעַ סְפָאַגְנִיצְעַם,
אַונְ קוּקָעַן.

פָּן דָּעַם שְׁוֹהַלְגַּעַסְילַ לְאַוְעַן זַיְ יְוַעַדְעַן אַהֲיָם, טַהַיְלַ טַרְאַנְעַן פָּעַרְלִינְגַּט דָעַם
טַלְיַת אַבְעַרְץ הַאַלְוִ, וַיְ אַהֲלְוִ-טִיכְעַל; טַהַיְלַ אַגְּנָטְעַר דַּי קָאַפְּטָעַם טַהַיְלַ טַרְאַנְעַן
נָאָר פְּרַיאַי אַונְ פְּרַאנְקַ דָעַם טַלְיַת אַוְתִּיךְ דַי אַטְלָעַסְעַן קָאַפְּטָעַ, אַוְיִוְיִם
דָאַוְעַנְעַן. נַיְוִם שְׁטַעַהָעַן אַין גַּסְטַן אַונְ לְאַבְעַן, נַוְאַלְעַן זַיְ לְאַבְעַן, וּוּעַמְעַן אַרְטַן דָאַסְ?

דָרְנָאָר צִיהַת זַיְ אַשְׁוֹרָה ווֹיְבָעַר, יְעַדְעַ גַּעַתְּ אַנְדָּעַרְשַׁ אַנְגַּעַתְּהַן פָּן דָעַם
צְוִוְיְטָעַ, שְׁטִיקְלָעַק אַרְבִּיטַיְטַן פָּן דָעַם שְׁטַעַדְטִישְׁעַן ווֹיְבָעַר-שְׁנִיְידָעַר, פָּעַרְשִׁיעַרְדָּעַן
מִינְעַ-קָּאַפְּעַלְאַשְׁעַן אַונְ גַּלְאַט אַזְוִי בְּעַדְלָעַק אַונְ טַשְׁיְפָקָעַם. אַיְנוֹעַ פּוֹרָאַוִּים, רַיְוַעַלְעַ
דַי נְבַחְ'עַ, אַונְ אַשְׁטַעְרַעְנִיבְאַגְּרַ מִיטַּ פְּעַרְלַיְטַ עֲפַרְגִּזְט אַוְיִפְּן קָאָפְּ. נָאָר דָעַר עִקְּרַ אַיְזַי
דָאַסְ גַּעַהָעַן. פּוֹרָאַוִּים גַּעַתְּ, וַיְ טַרְאַנְעַנְדַּגְג אַפְּהָרַן אַיְגַעַלְעַ. עַר הַאַלְטַן אַיְזַי
דָעַר הַאַנְדַּר דַי מַאֲמָעַס סְדוּרַ מִיטַּ נָאָךְ עַפְסַ אַסְפָּרְלַ אַיְגַעַוְיְקָעַלְטַן אַין אַנְזָ-טִיכְעַל,
דָעַרְגָּאָר גַּעַתְּ זַיְ אַלְיַיְן אַונְ קוּקָעַן זַיְ אַנְדָּעַרְשַׁ אַוְיִבְּעַר, זַי דָרְעַתְּ אַוְיִוקְ דָעַם

קָאַפּ אֹגְ קָוֶקֶט פָּאָר זִיךְ, נָאָר נִישְׁתָּ, עַם הַיּוֹסֵט נְלָאָטָם: אַיךְ הַאֲבָדָה אַין דָּעַ
עַד...
בָּאַלְדְּ צִיהָת זִיךְ נָאָךְ אֲשָׁוָּה וַיְוִיבָּרָה. קְוִירָאִים לְוִיפְּטָא אֲמִידָעָלְ צִי אֲוַיְבָּעָל אַין
אַפְּ וַיְוִינְטָעָרְגָּעָ נִיעָ רַעַטָּאָנְדָה — אַין דָּעַ גְּרוֹיסָעַ הַיִּצְן, אַוְיָהָן קָאַפּ טְרָאָגָטָה יִזְהָר
אֲדִיק שִׂימְטָעָל מִיטָּה אֲגְרִיסָּעָן קָאָפְּעָלָאָשָׁ, וּוּלְבָעַ הַאלְטָעָן מִלְחָמָה מִיטָּה דִּי אַבְּגָנְשָׂוּרָעָנָעָ
הַאֲרָ וְאָסָם וַיְוִיזָּעָן זִיךְ אַוְיָהָן שְׁטָעָרָעָן, דָּאָס שִׂימְטָעָל מִיטָּה קָאָפְּעָלָאָשָׁ רָוקָעָן זִיךְ אַיְבָּעָן
קָאַפּ אֲרָאָבָּ וַיְוִילָּעָן זִיךְ מַאָכָּעָן פָּאָר אֲוַיְבָּעָל, דִּי הַאֲרָ פָּן שִׂימְטָעָל וַיְוִיזָּעָן זִיךְ אַלְאָסָרָיָס
אָגָּן וַיְוִילָּעָן זִיךְ צִוְּרִיקָּ פָּאָר אֲמִידָעָל מַאָכָּעָן. נָאָךְ אַיְהָר לְוִיפְּטָא נָאָר עַטְלִיבָּעָ וַיְוִיבָּרָה.
טְהִילָּי אַלְטָעָ קָעָנָעָן נִישְׁתָּ נַאֲבָלִיפְּעָן, קְרִיבָּעָן זִיךְ פָּן הַיְנָטָעָן, אֹגְ דִּי אַרְיָסְגָּעָ
וּקְעַלְטָעָ מִידָּלָעָ פָּאָר דָּעַ טְהִירָ וַיְוִיזָּעָן מִיטָּה פְּינָגָעָר אֹגְ שְׁרִיוּזָן הַוִּיכָּן, אַיְגָרָאָמָעָנָה
זִיכְ אַיְזָעָ דָּעַ צְוִוִּיתָעָ אַין אַוִּיעָרָ אַרְיָיָן: דָּאָס אַיְ דִּי פָּלהָ! דִּי פָּלהָ!

ו

גָּאָבָּן עַסְעָן.

זַי הַיְמָלָעָן וְעַנְעָן אַיְבָּעָר דָּעַ שְׁטָעָרְטָיָל אַיְבָּלְגָּזְוִינָעָן וַיְיָ אַוְיָיְטָעָר לִיְלָעָן,
אַהֲנָעָ זִיךְ צָוּ בְּעוּעָנָעָן. עַם דָּאָכָּט זִיךְ וַיְיָ דִּי הַיְמָלָעָן דַּוְרְבָּרְיְזָעָנְדָה גָּאָכָּטָעָן פָּוּן וַיְוִיטָּט,
עַרְנָיָי אַין דָּעַ וּוּלְטָ אַרְיָי הַאֲפָעָן זִיךְ אַבְּגָנְשָׂעָטָעָלָט, רָאָ, אַין שְׁטָעָרְטָיָל שְׁבָתָ צָזָ
הַאלְטָעָן... אֹגְ דִּי גְּלִיהָעָנָדָע שְׁטָרָאָהָלָעָן פָּאָלָעָן אוֹרָף דָּעַ לְעַנְלִיבָּעָן גָּעָטָלָן אַלְאָבָּ
זָוָאָס צִיהָת זִיךְ וַיְוִיטָּט אֲוֹעָקָ. אוֹרָף עַרְגָּי אֲמְרָעָפָל פָּן אֲגָעָוָעָלָבָּ לִיגָּשָׁ אֲרָנְדָה אַיְסָנָעָ
צָיוֹנָעָן, דִּי אַוְגָעָן פָּעָרְמָאָכָּט אֹגְ ערְעָנָט עַפְּעָנָט וּלְרָעָם מְאָלָדָן אַיְוָף אֹגְ חַפְּטָ
אַפְּלִיגָּן... פָּאָר דִּי טְהִוָּרָעָן יְזָצָעָן וַיְוִיבָּרָה, הַאלְטָעָן נַרְאָכָעָ סְפָרִים אַיְן דִּי הַעֲנָרָ אֹגְ לְיַעַנָּעָן.
עַרְנָיָן אַין אַפְּגָנְטָעָר, פָּוּן וְעַנְעָן עַס וַיְוִיטָּט זִיךְ וַיְיָסָעָ פָּאָרְהָאָגָעָנָעָן אֹגְ בְּלוּמָן טָעָפָ
קִימָקָט אֲמִידָעָל אַרְוִוִּים אֹגְ הַאלְטָעָט אֲבָקָד אַבָּאָקָדָה אַיְזָעָן שְׁנָיְיָדָרָ
זָוָנָעָן אַגְּנָעָתָהָן אַיְן אַיְגָנְעָשָׂעָטָעָלָט קָעָלְגָּעָל מִיטָּה קָוָעָצָעָ רָעָק אֹגְ זְוִישָׁה הַיְתָלָעָ
אֹגְ קָנָאָקָעָן קָעָרְלָקָ, טְהִילָּמָאָל שְׁפָאָצִירָט זִיךְ דָּאָרָךְ אֲבָלָהָבָיתָ, דָּאָס טְיַבָּעָל
אוֹיָהָן הַאֲלָוָ פָּעָרְלִיָּנָט אֹגְ בְּעַקְוּבָט דִּי הַיְוָעָלָעָ; עַרְגָּית אֲמָל אֲשָׁאָקָעָל מִיטָּה קָאַפּ
אַיְן אַפְּגָנְסָטָעָר אַרְיָיָן: גָּוֹט שְׁבָתָ! פָּוּן וְעַנְעָן עַס וַיְוִיטָּט זִיךְ צְוָאָטָקָ
שְׁאָקָלְעָנְדָן: — גָּוֹט שְׁבָתָ!

אַין דָּעַ גָּאָס אַיְ שְׁטָילָ. בָּעָלְיָהָבָתִים שְׁלָאָפָעָן, בָּעָלְיָהָבָתִים לְיַעַנָּעָן.
בָּאַלְדְּ וַיְוִיטָּט זִיךְ אַיְהָ, נָוָר דִּעְרָ אַיְ שְׁוִין בִּיכְלָ אֹגְ טְרָאָגָט דָּאָס טְיַבָּעָל אָס דִּי הַאֲנָדָ
אַרְוָם נַעֲבָדָרָעָן, אֹגְ גָּעָט זִיךְ אַלְעָ מְאָל אַרְיָיָטָ מִיטָּה הַאֲנָדָרָה דָּעַ וְוְאָנְסָעָ — דָּעַ
פְּעַלְדָשָׁעָ... אַנוֹיָעָ גָּהָתָ דָּוָרָךְ, טְרָאָגָעָנָדָן צְוָיָעָמָרָם וְוְאָסָעָ, אֹגְ פְּלָזָלָאָגָן
זְוִיְוָעָן זִיךְ פָּעָרְשָׁלָאָפָעָן יְרָעָן. הַאֲלָבָ נַאֲקָעָט, דָּאָרְשָׁטִינָגָן וַיְוִיבָּרָה, אֹגְ שְׁלָעָפָעָ
מִיטָּה זִיךְ כְּנָדָעָר וְאָסָמָרָעָן: קְרִינְגָעָךְ, גָּלְעוּרָ, אֹגְ יְרָעָרָ שְׁעָפָט וְוְאָטָעָ
שְׁפָן דִּי עַמָּרָ. דִּי גְּנוּעָ שְׁלָטָ, שְׁרִיטָ, רִוִּיכָט אֲוֹעָקָר עַמָּרָ, וְוְעָלָ קָוֶקֶט אֲפָעָר
אוֹרָף אַיְהָ? ...
אֹגְ וַיְוִיטָּרָ וְוְעָרָטָ שְׁטָילָ אַיְן גָּאָס.

דָּאָרָטָעָן אַיְן עַקְמָאָרְקָשְׁפָאָצִירָט זִיךְ אֲמִידָעָלָעָלָיָן. זִיךְ גָּהָתָ, פָּאָוָאָלָעָ. אַ וְדָאָ
הָאָטָם זִיךְ הַיְנָטָעָן שְׁבָה מִיטָּה קָלְיַדָּעָל בְּעַגְיָעָט! אֹגְ קָעָן זִיךְ גָּיְשָׁתָ אַיְגָרָהָלָעָן

VI.

שְׁבָתְּ/דִינָע פֶּעֲרָגָנִינִיגַעַם

א שבת/דין קרעמל מיט שבת/דין קונס.

דרער מארשעליך האט זיך זיין שבת/דין קרעמל. ער מאכט זיך עפֿס אואטן לימאנגע, נאך זיין אוון נאך. קאכט צווארמען פָּאמְעָרָאנְצָעָן מיט צימרינג, שנייט אריין אפָּאָר צימרין, אונז ואָרָע, אונז דאס האט עפֿס אַטְּנִין משונה/דין קאליער. אונז איז מען געהט אראָב די דראָט וואָס אַיְוֹפָּן קאָרָעָק פָּוּן פֶּלְעָשֵׁל, ניט עס אַ וְעַטְּצֵן ווי פָּוּן אַהֲרָמָט אונז דער קאָרָעָק פֶּלְחָתְּ גְּלִיכָּר אַין שְׂוִיב אַרְיִין, אונז פָּן דעם פֶּלְעָשֵׁל געהט אַרְיִין בָּלְקָעָן — אונז דאס וואָסער האט עפֿס אַטְּנִין טַעַם, וואָס צוּהִיצְט נישט זיס, נאך עס דרעַהַט עפֿס אַינְעָוִינִינִיג, בָּרוּשָׁעַט אַוְף די גַּעַטְיָגָעַ פַּיְשָׁ מִיט דעם היינטיגען משאַלעַנט.

דאָס ווַיְוִיב זַיְגַּס האָט זַו פָּעַרְקִיְּפָעַן אַוְף שְׁבָת פֶּעֲרָגָנִינִיגַעַם קָנָאָקְקָעָלִיךְ, נְלָאָטָע אָגְּנָטָנִינִיג, שְׁוָאָרְגַּע אָגְּנָטָנִינִיג, אַרְיִין-יְשָׁרָאֵל/דִינָע אָגְּנָטָנִינִיג אַג אַו אַיְדָה געהט דָוָךְ פָּאָרָן מָאָרְשָׁלִיקִים שְׁטוּבָה, קָעָן מען דָּרְטָרְנוּקָעָן ווּוּרָעָן אַין דעם יַם שְׁלָאָלְעָטָס וואָס לִינְטָט פָּאָר דער טָהָר.

טָאָמָעָר ווַיְוִיל אַיְדָה עפֿס אַהֲנָהָה האָבעָן שְׁבָת פָּוּן אַעֲנָעָעָמָה, מִיט אַבְּנָמָלָךְ אָגְּנָטָנִינִיג דָּרָע בָּתְּ-מְלָהָה, אָגְּנָטָנִינִיג דָּרָע גְּלָאָט אַזְּוִוִּישָׁמָרָס אַעֲלָמָט אַינְטָעָרְעָסָאנְטָעָן רָאָמָאָן קוּמָט מען אַרְיִין זָוָם מָאָרְשָׁלִיק. — אַין אַשְׁוָאָרָץ שְׁאָקָעָלָע וואָס הָעָנָגָט אַוְף דָּרָע ווָאָנְדָעָר שָׁעָנָעָמָהָיוֹת, וואָס אַיְודִישָׁהָאָרָץ קָעָן נאָר גְּלִיסְטָעָן . . .

אָגְּנָטָנִינִיג קָרְעָמָיל האָט פָּרָנָה נאָר פָּוּן שְׁבָת. דָּא פָּעַרְקִיְּטָט מען חְלִילָה נִישְׁטָהָאָר קִין גְּעָלָד, חְלִילָה. אַוְף דָּרָע ווְאָנָדָה העָנָגָט אַמְּנִין לְאָנְגָּרָה טָאוּוּל מִיט אַוְתִּיחַת אַיְוֹפָּנְגָּשְׁרִיבָּעָן. אָונְגָּטָר יְעָרָעָן נָאָמָעָן צִיהָת זַיךְ אַוְעָקָע אַשְׁוָרָה לְעַכְלָעָן. געהט אַיְנָעָר אַפְּלָעָשֵׁל וואָסער — שְׁטָעָקָט טָעָן אַין אַלְעָכָל אַשְׁטִיקָעָל פָּאָפִירָע. געהט ווְעָר אַהֲנָדָר קָנָאָקְקָעָלִיךְ שְׁטָעָקָט מען אַרְיִין צְוּוִי שְׁטוּרָוִי, געהט עָר עפֿים אַבְּוֹךְ זָוָם לְעוֹזָן, שְׁטָעָקָט מען אַלְעָכָל נאָר אַיְין שְׁטוּרָוִי אַרְיִין. טָהָרָל, ווְיִתְּעָרָהָאָגְּנָטָלָעָן מִיט עפֿים אַזְּוִינָעָמָה מִינִי קוּיְטָעָלִיךְ, וואָס זַיךְ קוּיְטָעָן דִּי קוּיְטָעָלִיךְ שְׁאָרָאוִים. אָגְּנָטָנִינִיג דָּרָע וואָס האָבעָן נִישְׁטָהָאָר קִין קָאָנָטָע, לְמַשְׁלָ, יְשִׁיבָה בְּחָרוּבִּים אַיְלָעָן טְרִינְגָּעָן וואָסער, לְאוֹעָן זַיךְ יְיָ אַיבָּעָר דִּי נָאָרְטָלָעָן אַמְּשָׁבָן, אַדְרָע אַלְעָכָל אַלְיָאָל אַרְאָמָאָן געהט זָוָם לְעוֹזָן — לְעַנְטָט זַיךְ אַטְּהָיִילְעָפָּעָלִעָאָן, אַטְּמָשָׁעָן. *

*.

אַין גָּאָרְטָעָן בַּיְיָ חָנָה בְּיִלְעָן.

חוּעָן דָּרָע עַולָּם אַיְזָעָרְטָהָן מִיטָּן שְׁלָאָפְּ — אָגְּנָטָנִינִיג אַדְרָע

טרינקען, קלוייבען זיך צו האטען יונגע חברה בי הנה פילען איז נארטען אונ האפען א טענツיל.

צווישען פיער בײַמער שטעלען זיך אויס פיער דאמען אונ פיער הערען, נעהפֿ ערה אָרְעָוּעָטָע דִּינְסְטְּמִירְלִיךְ, מיט שניידער יונגען. דער מנגג איז בײַס מאגען נישט צו רעדען פראסט יודיש אָזֶוּ ווי מען רעדט התמר, נאָר מען פֿערְדְּיִמְשְׁטָדָם יודיש רעדען.

איינערן פֿון זַיְזַע אָזֶפּ דעם גראָז אונ באַמְבָּעַלְתַּע עַפְּים אָונְטָעַר דער נאָז אַטְּזַיְּדָעַלְעַ, אונ דער עולְם דְּרָעַתְּזַיְּדַעְעַ זַיְזַע אָזֶן אָחָר. איינערן פֿון זַיְזַע — מיט אַונְטָעַר גַּעֲדָאַקְטַּע אָזֶג אָזֶמְטַע אַטְּזַעְפַּע אַבְּגַעְזְּשִׂירְעַנְעַ פָּאָה, אונ אַפְּרְשְׁפִּילְעַוְעַטְעַן גַּעֲרָאַחְמָאַלְיִעְטַּעְנַע קָאַלְנָעַר — לעערנט דעם עולְם.

— פֿ-יְיִלְעָן דְּאַבְּשַׁע גַּעֲבָעַן זַיְזַע דִּיְהָאנְדַּר, אָט אָזֶוּ, רְאַנְדָּע, רְאַנְדָּע.

דער בְּזַן רֵי לִיבְּשַׁע וּוּרְטַע עַס גַּעַוְאָהָר, עַר חָאַפְּטַע דעם בֵּית-הַמְּדָרֵשׁ שְׁמַשׁ אָז
לאָזַע זַיְזַע אַיְזְנָעַן אַרְיוֹן.

— הוֹלְטִיקָעַם, עַוְּדָרִים, דִּי שְׁטָאַדְטַע בְּרַעְנְגַט אַיְזְנָעַר
אָזֶג דער עולְם הָאַפְּטַע דִּי פְּסַמְּדַע אָזֶפּ דִּי פְּלִיזְיָעַם אָזֶג מַאְכַּט פְּלִיטהָה.

٧.

שְׁבַת אַזְּיַקְּן פְּאַרְגָּן

אָזֶג דער שְׁבַת אַזְּיַקְּן אַזְּיַקְּן בָּאַרְגָּן. דָּאָס שְׁטָעַדְטַיל שְׁלָאַקְטַּע זַיְזַע גַּעַשְׁמָאָק, אָונְטָעַר דִּי
טָאַמְמָעַם פְּאַרְטַּיךְ — דִּי מְנוֹחָה פֿון שְׁבַת, אָזֶג חָרְדִּינְגְּן דָּאַקְעַן זַיְזַע אַזְּיַקְּן בָּאַרְגָּן פֿערְקְּלִיבְּעַן,
אָזֶפּ דָּעַס שְׁיִטְמַץ בָּאַרְגָּן שְׁטָעַהָעַן יונגען אָזֶג קוּקָעַן דָּוָרְקַעְנַד דִּי פֿוַּיסְטָעַן אַזְּיַקְּן שְׁמַעְטָעַל,
מְרָגְלִים הַיּוֹסְעַן דָּאָס "שְׁפִירָעַן אוּסְמַ" דָּאָס "אַרְטַט" מִיט שְׁפִיצְקְּתִּיחְעַן, בָּאַרְגָּן-אַרְאָבָּ
גְּלִיטְשָׁעַן זַיְזַע יְהִוְשִׁיעָן קִינְדָּרְעַר אַיְינָס נַאֲבָן אַנְדָּרְעַן, אָזֶג
צְרוּבְּעַן דִּי שְׁבַת/דְּגַנְעַ קָאַפְּטָקְעַלְעַךְ, מִיט דִּי שְׁבַת/דְּגַנְעַ שְׁטוּוּלַע. וּוּבְּעַרְגַּעַהָעַן
שְׁפָאַצְּרִיעַן אַזְּיַקְּן וּוּג, פְּאַרְגָּן, אָזֶג שְׁטָעַלְעַן זַיְזַע אַבְּ, שְׁרִיְהָעַן אַזְּיַקְּן בָּאַרְגָּן אַרְוִיָּה:
נְחוֹם דִּי שְׁבַת/דְּגַנְעַ קָאַפְּטָקְעַלְעַךְ, חַיְם גַּעַהְסַטְמַ אַרְאָבָּ, דִּזְוּ גַּעַהְסַטְמַ ? חַבְרָה הָעָרָעַן נִישְׁטַח,
אָזֶג גְּלִיטְשָׁעַן זַיְזַע וּוּיְטָעַר אַיְינָס נַאֲבָן אַנְדָּרְעַן בָּאַרְגָּן-אַרְאָבָּ. בָּאַלְדְּ שְׁרִוְיִת אַיְגָעַל:
דָּעַר רְבִי גַּעַתְמַ, דָּעַר רְבִי ! אָזֶג חַבְרָה מַאֲכָעַן פְּלִיטהָה, וּוּיְטַ אַוּעַק ...
אָזֶג דָּאַרְטַט וּוּיְטַ אַנְטָעַרְן בָּאַרְגָּן, צִיהָת זַיְזַע דָּעַר וּוּג אַוּעַק, אָט וּוּיְטַ זַיְזַע
דָּאָס וּוּאַסְעַרְלַיל וּוּאָסָם עַמְּשָׁהָיַט דָּאָס שְׁטָעַדְטַיל דָּוָרְקַעְנַד, דָּאַרְטַט אַיְזְנָעַן דִּי וּוּאַסְעַרְמַיְעַל,
דָּאָס רָאַר קָלָאַפְּט אַיְזְנָעַן וּוּאַסְעַרְ, אָזֶג עַס פְּאַטְשַׁ פֿון דָּעַרְוּיְטַעְנַד, אָזֶג דָּאַרְטַט נַאֲרַ דָּעַר
וּוּאַסְעַרְמַיְעַל גַּעַהָעַן בֵּית-הַמְּדָרֵשׁ בְּחַוִּים וּוּיְטַ אַזְּיַקְּן וּוּג שְׁפָאַצְּרִיעַן ...

V1.

כָּעֵר טְהוּרִיל שְׁבַת וּאַס קְעֻדְרַת צָו נָאָט.

כָּעֵר עֲולָם דָּעָרָה יִבְטַח זֶיךְ פָּוֹן שְׁלָאָף, אַנְדִּי גָּאָסָעַן הַוִּיבְעָן אָן צָו רַעַשְׂן, פָּוֹן דִּי
 אַפְּגָעָנָע פָּעָנְסְּטָעָר לְאֹזֶט זֶיךְ דָּעֵר קֹל תּוֹרָה הַעֲרָעָן. אַטְ הַעֲרָט זֶיךְ אַקְוִיטְשְׁעָנְדָרִיךְ
 קֹל פָּוֹן אַיְגָעָל פָּעָרָה הַעֲרָעָנְדָרִין זֶיךְ בִּים טָמְאָטָעָן. אַיְיר וְאַנְטָר עַרְגִּינְץ „פָּרָק“
 דָּזָן, אַיְפָּן קֹל. פָּוֹן עַרְגִּינְץ וּוֹאוּ הַעֲרָט זֶיךְ זָוְוִי אַצְוִוְוִיטְשָׁעָר יוֹדָר לְעַרְמָן חָמְשָׁ,
 בְּעַגְלִיטְמָן עַפְּסָמָן פָּוֹן אַוְיְגָעְנְדִּינְעָן וּוּבְּיְבָלְיכָע שְׁטִימָעָז אַגְּנְדִּינְגָּתָהָלִים. בָּאַלְדָּר קָוְמָטָן
 עַרְגָּעָץ אָן אַטְרוֹוּעָרִיגְנָר נַמְּרָא-נַגְּנוּן צָו שְׁוֹוִיְמָן. אַנְדָּר גָּאָסָמָרְשָׁרָט אַשְׁרַעַנְגָּעָן
 צָו פָּאָרְלִיךְ, פָּאָרְאָוִיסָּט דָּעֵר בְּעַהְעַלְפָּעָן, וּוּאַפְּאַסְּפָּחָר פָּאַזְּדָעָר סְטָאָרָעָן, אַנְטָמָעָן דָּעֵר
 זָבִי; וּוּגְהָהָעָן בָּאַלְדָּר אָן אַחְוִי אַרְיִין, אַיְגָעָל הַוִּיבְעָט אָן אַדְרִי חָמְשָׁ צָו לְעַרְגָּעָן.
 דָּעֵר טְהוּרִיל אָגְנְדִּינְגָּס אַיְ הַוִּילְמָעָן, וּוּבְּיְבָרָעָר אַגְּנְעָמָהָן שְׁבַתְּדִינְגָּז וְתִצְעָן פָּאָרָ
 שְׁוּסְּטָעְרְגָּסָם, הַאַלְטָעָן יְדוּשָׁן יְגָנְלָעָךְ מַלְחָמָה מִיטָּשָׁקְצִים, שִׁסְעָן מִיטָּשָׁמִינְגָּר,
 אַגְּנְלִוְיָף וּוּרְטָט, יְדוּעָן לְוִיְּפָעָן וּוּסְעָן אַלְיָין נִישְׁתָּוָא: אַגְּנְטִי! .. .
 דָּאָס בִּיתְ-הַמְּדָרְשָׁ אַיְיָ פְּלִיל, דָּעֵר בִּירְעַמְּטָעָר לְאַמְּזָעָר מְשָׁולָחָן וְאַנְטָה הַיִּנְטָט פָּאָרִיךְ
 שְׁוּלָם, אָגְנְזִין קֹל הַעֲרָט זֶיךְ פָּוֹן דִּי אַפְּגָעָע פָּעָנְסְּטָעָר, מִיטָּשָׁ אַוְיְגָעְנְדִּינְגָּעָן
 „דָּבָותִי!“ אָגְנְזִין דָּעֵר עֲולָם שְׁטָעָהָט צְוָאָמָעָן גַּעֲקוּעָטָשָׁט אָגְנְזִין, עַלְטָעָר
 זְוִיְבָרָעָר אַוְוָף דִּי אַפְּגָעָטָר בְּיִגְעָן דִּי אַוְיְעָרָעָן אָן בִּיתְ-הַמְּדָרְשָׁ אַרְיִין, וּוּלְעָן אַיְזָק
 אַגְּוָארָתָה הַעֲרָעָן.

דָּי בְּעַלְיָבָהִים פָּוֹן דָּעֵר אַרְיִיסְטָאָקָרָטִישָׁ שְׁוּלָה לְאָוָן זֶיךְ בְּגָגְגִינְעָן מִיטָּ
 אַגְּבָלְוָעָן קָאַלְטָעָן מְנָחָה... .

אַנְדָּר גָּאָסָמָס זְעַהַת מְעַן נָוָר וּוּבָרָעָר.

אָנְדָּר זְעַלְבָּעָ שְׁוּלְגָּסָם, עַגְּנִין אָן אַחְוִי, אַיְוף קְרוּמָע טְרָעָפָעָן, אָנְ
 אַגְּלִיְיָן שְׁטִיבָעָלָעָ, דִּי עַלְ דִּ, הַאָבָעָן זֶיךְ אַפְּאָרָר יְוָנָגָן לְיִתְלָרָן צְוָאָמָעָנְגָּעָלְבָעָן.
 דִּי וּוּנְדָר אָנְדָּר דָּעַם קְלִיְיָנָם שְׁטִיבָעָלָעָן וּוּנְדָעָן בְּעַהְגָּנְגָּעָן מִיטָּשָׁ בְּלִדְעָר אָגְנְצִיְבָעָנִישָׁעָן;
 אַגְּרוּסְעָר „מְנַנְּדָוָר“ אָנְמִיטָעָן „צִוְּן“ אַוְסְגָּעָקְלָעָכְטָמָסָר מִיטָּשָׁ רְוִיטָפָאָפִיעָר, פָּוֹן אַיְין וּוּמָ
 בְּגָנְ-דָוָר הַעֲנָגָט הָעָרְצִיְלָס בְּבִידָר צְוָאָמָעָנְגָעָנְשָׁמָעָלָט פָּוֹן קְלִיְיָנָע פִּינְטָעָלִיךְ, וְאָסָרָם,
 זְאָגָטָמָעָן, וּוּנְדָעָן אַוְתִּיחָוָתָה; אַיְוף דָּעֵר צְוִוְוִיטָעָר וּוּמָהָעָנָטָהָן אַרְאָם, דָרְגָעָן אַשְׁטִיקָה
 בְּפָאָפִיעָר, מִיטָּשָׁ פָּעָרְשִׁיעָדָעָנָע פָּאָרְבָּעָן אַוְיְסָנְעָמָאָלָט, דָרָס וְאָלָיְן אַיְודָר, וְאָסָמָקָרָעָט
 דִּי עָרָד, אָגְנְטָעָן דִּי הַיְּכָעָט עַגְּנְגָּבְיוּטָר נְגָעָן צָו פָּעָרְשְׁתָּעָהָעָן, אוֹ עַם אַיְזָק אַרְיִין
 יְשָׁרָאֵל, אַוְנְטָעָן אַיְזָק גְּרוּסָע נְגָדְעָנָע בְּוּכְשְׁתָּאָבָעָן אַוְיְסָנְעָמָאָלָט: „מָתָּהִי גְּעַצְּלִי
 בְּנַ-צִּיּוֹן“. אַיְוף דָּעַם טִישָׁ, וּוּעַם וּמְצָעָן דִּי יְוָנָגָן-לְיִתְלָרָן (צָו מְעַרְסָטָעָן טְרָאָגָעָן
 זְיִי בְּרִילְעָן), לְיִעְגָּנָט אַיְוף פָּאָרָאָדָעָ אַוְיְסָנְעָשְׁפָרִיטָה אַיְינִינָעָ אלְטָעָ גְּעַלְעָ נְוּמָעָן „לְדוֹ
 עַרְעַט“, אַגְּגָעָר-מְאַנְטָשִׁיק מִיטָּשָׁ אַרְוָמָעָשְׁוֹרָעָן בְּעַרְדִּיל אָגְנְזָעָן בְּלָאָעָ בְּרִילְעָן, אָנְ
 אַגְּטָעָן פָּוֹן פָּאָטָעָמָאָגָט עַד עַפְּסָמָאָסָמָאָגָט אַגְּיִינְגָּעָנְשָׁמָעָטָט, אָנְזָעָן וּוּלְפָעָעָן

עם אוּ קונצ'ליך אַ מאָנְדָּר אוּיסְגָּעְקִירִיצֶט — אָגָּ דָּרָר וָנוּגָּעָר מָאָן שְׁטוּלַת זִיךְּ אֹוּבָּעָן
אָן, נְהַמֵּט אַ נְוּמָעָר "וּוְלָטָן" אַין האָנְדָּר אַריִין אָגָּ הוַיְבָט אָן לְעֵזָן :
— רְבוּתָיו ! הַוְיָבָט עָר אָן, וְוִי דָּרָר מְנִיד אַ דְּרָשָׁה .

VII.

דָּרָר שְׁפָאַצְּיָה .

עם האָט שְׂוִין אַנְגָּעָה וָהָיָבָעָן צָו טִינְקָלָעַן, דַּי זְוִין צִיהָת זִיךְּ פָּאַוָּאַלָּעַ מִימָּרוּהָיְנָעָ
שְׁבָתְּרִינְגָּעָן טְרִיטִיט אַרְוָנְטָעָר אַונְטָעִין שְׁטָעְרְטָילִיל . יְוָדָעָן גַּעֲהָעָן אַהֲיָסְפָּן
סְעוּרוֹתָהָעָן . זְעַלְּיגָּפְּרָוְמָאָן לְאָטָה זִיךְּ טִימָה וַיְיִן "וּוְיִיסְעָן אַרְלָעָרָן" שְׁפָאַצְּיָרָעָן צָוָם
ברִינְגָּעָן, דָּרָר וּוְיִסְעָר, טְרָאנְגָּט אַוְיִפְּן הָאָלוֹז דָּרָם עַמְּרָע, אָגָּ גַּעֲהָתָה זִיךְּ מִימָּטְפּוּלָעָ
טְרִיטִיט, מְנוּחָהָדִיגָּן, אָזְוִי וּוְעַר וּוְאַלְטָן גַּעֲוָאָסְטָן, אָזָוָעָן טָאָר אָסָם שְׁבָתָ קִיְּזָן
"פְּסִיעָה גַּסְהָן" נִישְׁתָּמָט מַאֲכָעָן . אַין דָּרָם גַּעֲסִיל הַוְיָבָט זִיךְּ שְׂוִין אָן וּוְיִזְעָן פָּאַרְעָלִיךְ,
מִידְלָעָק קוּוּטְשָׁעָן זִיךְּ אַיְינָעָן אַין דָּרָר צְוַיְוִיטהָע אָגָּ גַּעֲהָעָן וּוְאַמְּעָנְגָּנְדָּרְקָט
שְׁפָאַצְּיָרָעָן . בָּאָלָד צִיהָת זִיךְּ אַ שְׂוֹרָה וּוּבְּפָרָר אַין טִיעָפָע שִׁיטְלִיךְ, בָּעַלְעָנְט
מִיטָּאַלְעָלִי מִינוּן צִירָוֹנָן : קִיְּטָעָלָעָק אַוְיִירָה-רוֹגְּנָעָלָעָק, אָגָּ יְעָרָה הַאלָטָם בַּיִּ דָּרָר האָנְדָר
מְשָׁהָלָק, שְׁלָמָהָלָק אַנְגָּעָתָהָן אַין כְּפָנָהָלָעָק אָגָּן אַיְתָהָלָעָק אַלְטָמָעָן
זִיךְּ אָן בַּיִּ דָּרָר מַאְמָעָם הָעָדָר, אָגָּן דַּי וּוּבְּפָרָר מִיטָּה וּוּיְעָרָעָק כִּינְדָּרְלָעָק אַהֲן עַזָּן
הָרָע, פָּרְשָׁטָעָלָעָן דָּרָם וּוּגָן, בָּאָלָר לְאָטָה זִיךְּ אַ דָּוָרָק אַ גַּוּפָעָטָן סְפָרְשָׁוְנָעָן אַלְעָ
גְּלִיק אַנְגָּעָתָהָן, נָאָר תְּהִילָּה אַבָּעָן גַּעֲלָעָן בָּעַרְדָּלִיךְ, תְּהִילָּה שְׁוֹאָדָצָעָן, תְּהִילָּה רְוִיטָעָן
(דַּי עַרְוּאָקָסָעָן קִינְדָּרָעָן גַּעֲהָעָן מִיטָּה דַּי טָאָטָעָם מִיטָּה), אָגָּ דָּרָר עַולְמָם שְׁמוּעָטָה זִיךְּ
אַין דָּרָר גָּאָסְפָּן פְּעַרְשִׁיעָרְדָּעָן שְׁטָאָדָט-אַגְּבָעָן .

— אָוּפָה דַּי בְּעַנְקָה פָּאָר דַּי הַיּוּרָע יְמִיצָעָן אַלְטָעָן וּוּבְּפָרָר אָגָּן קוּקָעָן שְׁטוּמָן,
איְנָפָה דָּרָם יְגָנְנוֹאָרָק ; בָּעַטְרָאָבָטָעָן דָּרָם דָּוָר, וּוָסָם זַיְיָ לְאָעָן נָאָךְ זִיךְּ אַיְבָרָעָן,
תְּהִילָּמָאָל מַאֲכָלָט אַיְנָעָן דַּי צְוַיְוִיטהָע אַ בָּעַמְּעַרְקָוָגָן אָגָּ רְוִיטָמָט אַיְהָרָע עַפְעָם אַיְיָרָע
אַיְנָעָן, נָאָר טָעַמְטָעַנְשָׁהָיָל אַיְיָרָע אַלְטָעָר עַולְמָם שְׁמִילָה אָגָּן בָּעַטְרָאָבָטָעָן דַּי
שְׁפָאַצְּיָרָעָן .

VIII.

גַּזְצָאִי שְׁבָתָ .

עם טִינְקָלָט שְׂוִין, דַּי זְוִין זְהָאָט זִיךְּ לְאָגָּן שְׂוִין אַרְאָב גַּעֲלָאָות אַונְטָעָר דַּי
שְׁפִיטָן דְּבָרָעָר, אַונְטָעָר דַּי "אַעֲנָדָעָן", אָגָּ דָּסָם שְׁטָעְרְטָילִיל אָגָּן אַ טְוָנְקָלָעָן

שאטען איינגעhalbט געווארען, עפעם ווי איינזושלאָטען, איבער געהען אילענדען
פָּון שְׁפָאַצִּיר אֲהֵיָּם אָגָּסְקָלִין מִירָעָלָע שְׁטָעָהָת פָּאָר אֲהֵיָּם אָגָּסְקָלִין
„מְאַכְּבָעַ!“

אָלָע בָּעָלִיבָּחִים וּעֲנָעָן אֵין בֵּית הַמְּדֻרְשׁ פָּעָרָאַמְּעָלָט, אָגָּסְקָלִין בֵּית
הַמְּדֻרְשׁ יֵזְקַר שְׁטָאָק פִּינְסְטָעָר, אַיְנָעָר שְׁמוּעָסְטָ מִיטָּן צְוִוִּיטָעָן, נִישְׁטָט צְיָוָעָה
זַיְן גַּעֲנִיכָּט. פָּון דָּעַם פִּינְסְטָעָן עַולְם לְאָסְטָ וּזְךָ פְּלוֹצְלִינְגָה הַעֲרָעָן אָגָּסְקָלִין
רְחוּסָה, דָּעַר שְׁבָשָׁ שְׁטָעָהָת אַוִּיפָּרְךָ פָּון דָּעַם בֵּית הַמְּדֻרְשׁ אָגָּסְקָלִין קָוְקָט אֵין
הַוּמָעָל אַרְיָין, זַוְּכָּט אַשְׁטָעָן, אָגָּסְקָל קָעָנָעָן אַלְיכָט אַנְצִינְדָּעָן.
בָּיִם רַב זַעֲנָעָן דִּי פָּעָנְסְטָעָר אַפְּעָן, אָגָּסְקָל דָּאָרְטָ דָּרְגִּינְסָט אַטְרוּעָרְגָּעָר „שִׁיר
הַמְּעֻלָּות“-גַּנְוָן אַרְוָסָם, יַוְּדָעָן בְּגַנְּלִיטָעָן דָּעַם שְׁבָה מִשְׁגַּעַיאָנָן ...
אֵין דִּי נָאָס אַיְזָה שְׁטָלִיל — דָּאָרְטָ אֵין עַק אַיְזָה שְׁוִין פִּינְסְטָעָר, אָגָּסְקָל פָּון אַ
אַפְּעָן פָּעָנְסְטָעָר פָּעָרְבָּלְאָנְדוּזָה וּזְךָ אַשְׁטָילָעָר טְרוּעָרְגָּעָר „גָּאָטָ פָּון אַבְּרוֹהָם“;

פָּון דָּעְרוּיִיטָעָם הַעֲרָטָ מַעַן :

— שְׁרָהְלָעָ, מַעַן מַעַן זַיְן אַנְצִינְדָּעָן .

אֵין אַשְׁוֹאָרְץ פָּעָנְסְטָעָר בְּעַוּוֹיִת וּזְךָ אַבְּרָעָנְדָּרִין לִיכְטָ .

אָגָּסְקָל דָּעַר עַולְם לְאָסְטָ וּזְךָ פָּון בֵּית-הַמְּדֻרְשׁ אֲהֵיָּם, טְהִילְמָאָל הַעֲרָטָ וּזְךָ
צְוִוִּישָׁעָן עַולְם אַטְרוּעָרְגָּעָר „גָּוֹט וּזְאָךְ“, דָּעַר אַיְבָּגָעָר עַולְם אַיְלָט וּזְךָ שְׁטָלִיל,
טְרוּעָרְגָּעָר אֲהֵיָּם .

אוּבָעָן אֵין הַוּמָעָל בְּעַוּוֹיִעָן וּזְךָ וּאָסְטָמָאָל מַעְהָר דִּי שְׁטָעָן, עַס אַיְזָה נַאֲכָט,
פָּאָלָט עַרְגָּעָץ וּזְאָוֹ עַפְּנָעָט וּזְךָ, פְּלוֹצְלִינְגָה, אַגְּוּוּלָבָה, אָגָּסְקָל גְּרוּשָׁר פָּאָט
לִיכְטִינְגִּישׁ פָּאָלָט פָּון גַּעֲוָעָלָב אֵין דָּעַר פִּינְסְטָעָרְגָּעָר נָאָס אַרְיָין .
בָּאָלָר בְּעַוּוֹיִת וּזְךָ אַזְוִוִּיטָעָם, אַדְרִיטָעָם גַּעֲוָעָלָב אָגָּסְקָל דִּי פִּינְסְטָעָרְגָּעָר
וּוּעָרָט לִיכְטִינְגָּעָר .

פָּון דָּעְרוּיִיטָעָם הַעֲרָטָ וּזְךָ אַקְוָל :

— טָאָטָעָ, זַיְלָג שְׁבָאָנָט שַׁוִּין דָּעַם וּוֹגָעָן אַיְזָן ...

א ווינטער אין א שטנידליך.

פערשלעפּען, פֿאָר זיך אונ אין זיך אליען ליגט זיך דאס שטנידליך, טיעפּ אין
טהאל; פֿון אין זוית מיט בערגער בעשטעטלט, פֿון דער צוויתער זוית מיט היילע
בײַמער. אונ איבען טיעפּ אין דער הייך צווגנטש זיך זוינר אונ רײַך די זונן איבער
די לאנגע אונ ברײַיטה הימלען ...

זומער ווען דער ואלדר, דער גראנען זוידע פֿון שטנידליך בליחט, אונ דארט
אויפּ'ן באָרג צ'קען זיך אויפּ'ן גראנע פֿעלדרער אונ איבען, דרייבּען, יומְטוּבִּידְגָּען זונן
ווערען די אַרְמָה היילעך פֿאָר ש עטט פֿאָר גָּאטָם רַיְבּוּזָע וּוּלְטָן; אַרְמָע, אַיְנָן
געפּאַלעֲגָען היילעך שטעהן וויסט אונ טריוּרגּן; קלעהרען אויפּ אַ הַבְּלִיתָה, פֿון
יענע וועט ... אונ דָּא אַיבָּער זיך ציהען זיך אַזְּאַלְדָּע רַיְבּוּזָע אַונְכְּבּוֹתְדִּינָע הַיְמָלָעָן ...
אונ די הייליך קוקען געבעך אָוּסָם, די ווי אַזְּאַבְּעַנְדָּגָן מְנִין אַונְכְּבּוֹרְגָּעָן
טַלְבּוֹשִׁים וּזְאַלְטָעִין זיך צוֹנוֹףּ גַּעֲלִיבָּעָן אַין שָׂוָּהָל, אַין אַ שבָּתָּה, לְמַשֵּׁל, די
שירה צו זונגען ...

ווינטער — אַיְנָ-אַרטִיגּעָר גַּרוּיָּר, וּזְאַבְּעַנְדִּינְגָּעָר הַיְמָלָעָל לִיגְטָשׁוּר אַיבָּער
רַעַם שטנידליך. קָאַלְטָה אַיְן עַר, דָּרָעַ הַוּמָעָל, אַיְן גָּלְסָטָזָה זְמִינָה סְטָאַל
זֶה זָאָרְגָּעָן ... דָּרָעַ מָאָרָק אַיְן שטנידליך אַיְן זְמִינָה שְׁנִי בְּעַשְׁאָטָעָן, הוֹכְבָּעַ קוּפָּעָם
שְׁנִי וּוּ ערְשָׁתָם יְעַטְצָטָה פֿון גָּאטָם אַוְצָרָבָגּ עַפְּאָלָעָן. אַזְּוִי גְּלִיכָּץ, אַזְּוִי אַבְּגַעַטְאָקָטָם,
גְּלִיכָּץ, הוּי מָעַן וּזְאַטָּמִת צְוֹהָלִים אַיְינָן צְוֹוִיטָעָן אַרְזְּפַנְדְּגָהוּבָטָם.
וּיְלִינְעָן פֿאָר די הייליך, אַונְכְּבּוֹרְגָּעָן די הייליך, וּוּיְסָעָט נַאֲבָטִיקָאַפְּקָעָלָעָק אַוְתָּה די קָעָפָּה, חָא
חָא חָא, אַ גַּעַלְעַטְטָעָרִיל האָטָע ער זיך גַּעַמָּאָטָט דָּרָעַ קָוְנָדָאָס, דָּרָעַ שְׁנִי. אַלְטָע
הייליך שטעהן געבעך פֿאָר זיך, האָבעָן מִיט זיך וּלְבָסָ צְהָוָן ... קָוְמָטָע אַונְ
שְׁחוֹתָם זֶה אַוְתָּה די קָעָפָּה זֶה קָאַפְּקָעָלָעָק אַן ...
אַ גַּעַלְעַטְטָעָרִיל מַאֲבָטָע ער זיך.

צְוֹוִי בְּיַמְלָעָךְ שְׁטַעַהָעָן אַיְן מִיטָּעָן מָאָרָק,
זומער, ווען די פֿעלְדָּרָעַ אָרוּס דָּעַם שטנידליך צְיהָעָן זְיוּעָרָע בְּלִיעָבָּן אָרוּס,
אונ דָּרָעַ באָרג וּוּרְטָע בְּעוֹזְקָסָעָן, פְּרִוּוֹת אַ בְּיַמְלָעָל אַוְיךְ פֿון אַ צְוֹוִיגָעָל אַ

בלעטעל ארים צו ציהען. עם הייסט, איך קען אויך ... אונ ער בליחט זיך דאמט צויניגעל אונ לאכט אין מארכ אריין. מהילמאן קומט גאר אין א פַּיְגַּנְעָלָע שטעלט זיך אויף דעם צויניגעל אונ פישצעט. איך מיר וועמר, אויך מיר בזום, אויך מיר פַּיְגַּנְעָל ... געהט זיך א יונגען פֿון חדר אַהֲרֹן הַיִּם: ועהט ער דאס צויניגעל בעלהט אונ א פַּיְגַּנְעָלָע פישצעט לענט ער אונטער צוויי זאגנונג מיט סמאָר עאיינגעטשרט; נעמט ער אונ ריסט זיך שיין די צויניגלך אַב ... פְּלִיהַת דאס פַּיְגַּנְעָלָע אונ קלעכט זיך אין די סמאָלָע אַן, אונ פַּאֲנֶגֶט זיך דאס זונגעלע דאס פַּיְגַּנְעָלָע ... קומען די צינען אַן אונ שטעלען זיך ארום די ביימערלעך אונ ער בענשאָק די שאַיְעָן ...

די ביימערלעך בליהען אין ווינטער.

ארום דעם מארכ שטעהן די הייליך, אלע ווים בעשנויות. דער מארכ, די שווארצע בריך, מיט שני בעשיט אונ ער דאכט זיך, אונ אלעט בליחט פֿון זיך מיט שני ... אונ אויך די צויניגעלעך פֿון די ביימער ציהען פֿון, זיך לאַמְגָע שְׂנִי-בְּלוּטְלָעך פֿון זיך אַרְוִיסְגַּעְזִינְגָּען ...

אונ דער שני האט פַּיְגַּל גַּעֲמָכָט די לעכער אין די שאָל, וואָס די צינען האבען אויסגענסען.

אונ ארום אונ אוויסע וועלט, אַ וויסער מארכ, אַרְוִיסְגַּעְזִינְגָּען, אַיך וואָלָט גַּעֲשָׂוָרָעָן, יודען אין קיטלען מיט וויסע קאָפָעַלָּע ... דער באָרג אין וויסען אַנְגַּעַתָּהָן, אונ מיטען שטעהן זיך די צוּיִי ביימערלעך אַג בליהען ... זיך צידען פֿון זיך וויסע בלימערלעך אַרְוִיסְ ...

וועמר ווען די זונן שיינט, די הימלען זונען לִיכְטִיג, די ערעד בעוואקסען, נאָטָם וועלט אויף געלעט ווערען די בעלי בהם פֿון שטערטעל פַּעֲרַשְׁעַט, ער אין נבעך אַלְעָגָג לְזַעַג לְרַשׁ; ער דערעהט זיך אַיְדָה אין גַּאֲסָם אַרְוִיסְ, אַחַן פרנָה, אַחַן תְּכִלִּתָּה; אין דער הַיִּם אַהֲרֹן הַגְּנָעָרִיג ווַיְבָב מיט הַגְּנָעָרִיג קִינְדָּרָעָר, אַונ דאָ פְּרַעַת זיך אַלְעָגָג — ער דאָכָט זיך, אַז גַּאֲסָם אַלְיָין מַאֲכָתָ, חַלְלָה, חַזְקָה אַוְתֵּד דעם אַרְעַבְ-דְּמָאָן ...

וועינטער, אין שטערטיל ועהט שטערטיג אַוְתֵּד ווי צו מנהה צוית — די גַּרְוִיעַלְבָּעָה הַיִּמְלָעָן, חַלְבָּעָן האבען אויך אין דער הַיִּם הַגְּנָעָרִיג קוֹנְדָּרָע אַיבָּעָר געלאָט, אַחַן קְזַיְעָן ... אַונ דער שני פְּאַלְטָט, וואָס וויל ער? דערעהן זיך יודען אין גַּאֲסָם אַרְוִיסְ, פַּעֲרַשְׁעַט ער זוּי, מַאֲכָתָ פֿון זונָג אַלְטָט, פֿון אַלְטָט, אַונ דאָרָט פֿון אַגְּוָוָילְבָּעָן גַּלְטָשָׁט זיך אַרְוִיסְ אַ גַּרְוִיעַלְבָּעָר לעמְפָעַל-שיין אַונ פְּאַלְטָט ... אַוְתֵּד די קוֹפְּקָעָם שְׂנִי וואָס לִינְגָעָן פְּאַר די היְיָעָר ...

אונ חדר יונגעלע טרעטען אין שני אַוְתֵּד זונָג אַונ פִּוְתִּיחָמְדָרָש אַרְיָין אַונ ער לאָזָען זיך אויף דעם אויסגעטרטען שטערטיג, צוֹוַשְׁעָן די קוֹפְּקָעָם שְׂנִי, אַיְזָן יוד נָאָבָּן אַנדָעָן, אַיְינָגָעָמָגָעָן, אַז בֵּית המדרש אַרְיָין מנהה דאָזָוָעָן. אַונ דער שני פְּאַלְטָט, אַונ פְּאַלְטָט ... אַט שִׁינְטָ שְׁוִין פֿון דעם בֵּית המדרש פַּעֲנַסְטָעָרָיל אַ לִיכְטָעָל אַרְוִיסְ, דער שטש צינָד שְׁוִין די לִיכְטָעָל אַן ...

א פשׁוֹתָה מעשה.

פִּינְגָּלֶעָה האט לַיְעֵב וּוּ אַלְעֵזְנָעַ מִידְרִיךְ יַדְךָ צְסַחְרוֹעַן אָנוּ צְזַפְּצַעַן . אַין דָּעַר וּוּאַכְּבָעַן האט זַי קִין צִיְּתַנְתָּ צְזַו אַזְוָעַן נַאֲרִישְׁקִיטָעַן , אַרְבָּיִט אַיְזָה דָּא אַהֲן עַזְנַה הַרְעַ אָנוּ נַיְהָעַן מוּן , דִּירַה גַּעַלְךָ קַאֲסַט טִיעַר אָנוּ דַּי צִיְּתַנְתָּ אַזְשַׁלְעַט . דַּעַר טַאַטָּע פְּעַרְדִּינְט וּוּעַנְגָּז אָנוּ צְזַו דַּי דְּרִי הַנְּגַדְעַרְתָּ רַוְּבָּל נַדְן פְּעַלְמַן נַאֲךָ נַאֲרַ אַסְךָ . דַּעַרְצַי גַּעַמְטַדְּיַה פָּוּן נַדְן צְזַו בִּיסְלִיךְ אַוִּיפָּ שַׁבָּת וּוּעַן עַס פְּעַהְלַט אַיְהָר אַוִּיסָּם .

— חַתְנִים זַעַנְעַן דָּא וּזַי דַּי הַיְנָד אַבְּעָר יַעֲדַר הַנְּגַד וּוּל אַפְּעַטְעַן בֵּין , — פִּיקְשַׁ אַגְּדָאנְק אַין אַיְהָר קַאֲפָה .

קְלֻעָּרַעַן פִּיעַל האט זַי פְּיַינְט . אַיְונָג מִידְרִיל , אָנוּ שָׁעַן . אַמְתָּה מַעַן טָאַר זַיְזַיְתָּ אַיְנְרַעְדָּעַן , אַבְּעָר דָּאָךְ וּוּעַן זַי שְׁטִיחַת בַּיִּם שְׁפְּגָעַל וּוּהַתָּ זַיְזַיְתָּ אַיְהָר לִיְּתָגְנַג פְּנִים מִטְּאַרְתָּעַ רָאוּעַ בַּאֲקָעַן , אָנוּ זַיְזַיְתָּ שְׁוֹאַרְצַעְתָּ הַאָרְלָאָעָן זַיְזַיְתָּ אַרְאָבָּן . נַאֲרַ בַּאֲלָד פְּעַרְנַעַט זַי אַזְנַעַט דַּעַם , וּזַי גַּלְיִיךְ זַי וּוּאַלְטַמְּ מַוְּרָא הַאֲבָעַן , אָזְנַעַט זַי זַאֲלַעַט זַי קִין עַזְנַה הַרְעַ נַיְשַׁת גַּעַבְעַן .

שַׁבָּת אַזְנַעַט זַיְזַיְתָּ אַיְהָר קִין אַיְזַי אַנְדַּרְעַע זַאֲךָ , דַּעַנְמְטַבָּאַל אַזְנַעַט זַיְזַיְתָּ זַי דַּעַם , אָנוּ דָּאָס פְּוּטְצַעַן דָּאָס סְטַחְרוֹעַן — גַּעַמְטַדְּיַה קִין עַנְדָע נַיְשַׁת . דַּי מַאמְעַדְשָׁרִיוֹת : פִּינְגָּלֶעָה שָׁוֹן גַּעַנְגַּן זַיְזַיְתָּ גַּעַפְּוֹטְצַעַט , בִּיטַח אַזְוִי אַוִּיךְ שָׁעַן . נַאֲרַ וּוּאָס וּוּיְוִסְעַן אַלְמָעַ וּוּיְבָעַר ? פָּאָר זַיְזַיְתָּ אַזְוִי אַוִּיךְ נַעַט . אַהֲן אַקְאָפְּעַלְשַׁ אָנוּ אַהֲן אַזְשַׁקְעַט אַזְנַעַט אַזְוִי אַוִּיךְ רַעַט . אַבְּעָר אַיְונָג מִידְרִיל וּוּיְסַט וּוּאָס דָּאָס בְּעַדְיַה , דַּאֲרַטְעַן אַיְיַה דַּעַר בַּאֲנָק וּמִצְטַע עַר — אַלְעַוְר מִטְּאַר אַקְאָרְבָּה קָלְעַגְעַס אָנוּ וּוּאַרְפָּט אַזְוִיְעַן , עַר מַיְוִינַט אַזְנַעַט וּוּיְסַט נַיְשַׁת , קָוְקַט מִטְּיַה זַיְעַן גַּבְּהַשְׁעַ אַזְוִיְעַן , שְׁטוֹפַט דַּעַם זַוְּיִיטַעַן קָלְעַגְעַס : "זַעַהַטְסַט , פִּיעַר אָנוּ פְּלָאַמְּ" , אָנוּ זַי , פִּינְגָּלֶעָה , מַאֲכָת זַי וּזַי גַּאֲרַ נַיְשַׁת , זַי גַּעַהְתָּ אַדוֹרָךְ , גַּלְיִיךְ , קָלְטַבְּלַטְיַה נַיְשַׁת וּזַי וּוּאַלְטַמְּ מַעַן גַּעַמְיִינַט , פָּוּן הַגְּנַטְעַן קוֹק , קוֹק נַאֲךָ , אָנוּ גַּעַם דִּיר דָּאָס לַעֲפַעַן , הַעֲנָג דִּיךְ אַוִּיפָּ ...

אַבְּעָר אַמְּאָל וּזַי גַּרְוִים אַזְנַעַט דִּיר דָּאָס פְּעַרְדָּוּט , דָּאָס עַגְמַת נַפְשָׁ . וּוּעַן דָּזָה גַּעַהְתָּ אַדוֹרָךְ , אָנוּ עַר בְּעַמְעַרְקַט דִּיךְ נַיְשַׁת , נַאֲרַ קוֹקַט אַזְוִיְעַן , אַזְוִיְמַלְפְּהַן וּוּאָס גַּעַהְתָּ אַגְּגַעְתָּחָן דַּעַם נַיְיִיעַם זַשְּׁקַעַט מִשְׁעַט דַּעַם קָאָפְּעַלְשַׁ אָנוּ עַס פְּאַסְטַט אַיְהָר

וַיְיִדְעֵן אֲבָנָה אֲשֶׁר שָׁלִיכָה, אֲבָנָה אֲשֶׁר שָׁלִיכָה אֲבָנָה, אֲבָנָה אֲשֶׁר שָׁלִיכָה, מִתְּמֻמָּה דָּקָה נִשְׁתַּחַת וּמִסְּמַנְדִּג (עַמְּפָטָה דָּקָה נִשְׁתַּחַת), נֶאֱרָה פָּנָן הַנִּטְעָרָיוֹיָלָעָם וּוְאַרְףָ אֲוִינָעָן אֲוִונָה דָּו זַעַהַסְתָּ, וְיַעֲרַפְתָּ עַמְּפָטָה גָּוָר אֲוִיפָ מַלְפָהָן אֲוִונָה יַיְן גַּאנְץ פְּנִים לַיְיכָת פָּאָר פְּרִידָה, עַר שְׁמַופָּט זַיְן קָאָלָעָנָעָ, וְיַיְזָאנְדִּיגָן: "דוֹ זַעַהַסְתָּ?" • האָבָ דַעַנְסְמָאָל אֲאוּזָעָן הַאָרֶץ, אֲשֶׁרְלָעָנָעָ נָאָל, אֲוִי זָאָל דָו נִשְׁתַּחַט פְּלָאַטְצָעָן פָּאָר קָרָעָנָגָן.

טָאָקָיִן, דַעַנְאָךְ, אֲוִי עַר בְּעַמְעַרְקָט זַיְן, נָו מָו זַיְן שְׁוִין מַלְפָה אַפְּטָרָאָגָעָן אַיְן אֲזַיְט, אַט דַעַהַוְיַבְט עַר זַיְקָן שְׁוִין אֲוִיפָ פָּנָן בָּאָנָק, שְׁלַעַפְתָּ מִיטָּ דָעַם קָאָלָעָנָעָ אֲוִונָה גַּעַהַעַן נֶאֱרָה, נֶאֱרָה, וְיַיְזָאנְדִּיגָן אַיְן מָאָל דָוָרָךְ, קָוָקָט: גַּות שְׁבָה! שְׁאָקָעָל אַיְהָם צְוִירָק מִיטָּ דָעַם קָאָפָ שְׁטָאָלָץ, עַס הַיִסְטָה גָּוָר נִשְׁתָה ... עַס אַיְזָר אַלְעָם אַיְינָס, וּוּעַל אַיְךְ נֶאֱרָה אַרְיִינְגָעָהן אַיְן אַנְדְּרָעָ אַלְעָעָ. אַט אַיְזָר אֲוִיךְ דָא, עַר גַּעַהַת נֶאֱרָה, עַר גַּעַהַת נֶאֱרָה וְיַיְזָאנְדִּיגָן.

אֲוִונָה דַעַנְסְמָאָל אֲוִי אֲזַיְט גַּוְתָּ, אֲזַיְקִין, דָו מָאָךְ זַיְקָן גַּרְנִישָׁת קָוָקָעָן, נֶאֱרָה אַיְהָם נִשְׁתָה בְּעַמְעַרְקָעָן. נֶאֱרָה גַּעַהַת דִּיר שְׁטִיףָ, פְּעַטְמָה, דָעַם קָאָפָ אַיְן דִּיר הַוִּיךְ, אֲוִונָה עַר קָוָקָט אֲוִונָה גַּעַהַת נֶאֱרָה. חַאַטְשָׁ אַיְן עַק וּוּעַלְטָ, אַיְן פּוֹסְטָה מִדְבָּרוֹתָה גַּעַהַת נֶאֱרָה, חָא, חָא, אֲזַיְקִין.

נֶאֱרָה אַיְזְגָּבָאָל, אַיְן אֲשָׁבָה פָּאָר נָאָכָט, אַיְן גָּרָטָעָן, אֲזַיְקִין גַּעַהַעַדְגָּה מִיטָּ אַיְהָרָס אֲחַבְרַטָּעָ, אֲוִונָה עַר גַּעַהַת פָּוָן הַנִּטְעָן נֶאֱרָה, אֲזַי זַיְקָן פְּעַרְקָרָאָכָעָן אַיְן אֲפָנְסְטָעָרָעָ אַלְעָעָ, זַיְקָן דַעַנְסְמָאָל אֲוִיפָ אֲשֶׁר אֲבָנָק וּוּסָם שְׁטָעַת הַנִּטְעָן אֲפָנְסְטָעָן גַּעַהַעַטְמָן צְוִינְגָעָנוּבוֹיָוּ.

עַר קָוָמָט אַיְן אֲוִונָה זַעַמְתָּ זַיְקָן אֲזְיִיךְ אֲנִירָעָ, אֲוִיפָ דָעַם צְוִוְיַעְטָעָן עַק בָּאָנָק. פָּאָר נָאָכָט, דִּיר הַוִּיכָּעָד פְּעַילָּעָ צְוִוְיַעְנָנְדְבִּימָעָר פְּעַרְשָׁאַטְעָנָעָן, פְּעַרְפִּינְסְטָרָן. אֲוִונָה דַעַנְקָעָל וּוּרְטָה, מָעָן וּוּרְטָה פְּעַרְשְׁטָעָלָט, בְּעַהַאָלָטָעָן פָּוָן טְעַנְשָׁעָנָים אֲוִינָעָן.

אֲזַי וּוּנְטָל בְּלָאָטָה, גְּרִינְגָה אֲוִוָלְלָה, עַמְּפָטָה אֲבִיסְלָה קִוְּהָלָה.

אֲוִונָה דָא אֲזַיְקִין גַּוְתָּ, דִּיר הַעֲדָצָעָר קָלָאָפָעָן אַיְן דִּיר שְׁטָילָה.

וּוּרְטָה וּוּטָה פְּרִיהָעָר אַנְהִיבָּעָן?

עַר גַּיְטָה אֲזַיְקִין, עַס הַיִסְטָה אַיְקִין בָּין דָא, זַיְקָן גַּרְנִישָׁת, אַיְךְ וּוּיָס נִשְׁתָה וּוּרְטָה.

זַיְקָן בִּיסְטָה, אֲוִונָה וּוּאָס דָו וּוּלְיסָטָה? וּוּסָם גַּעַהַת עַס מִיר אָחָן.

זַיְקָן שְׁוּוּיְגָנָעָן בִּירְדָעָ, אֲוִונָה וּוּנְטָלָה וּוּסָם בְּלָאָטָה, דַעַגְעָלָתָה פָּוָן אַלְעָם.

וּוּסָם בַּיְ בִּירְדָעָ אַיְן דִּיר הַעֲרִצָּעָרָטָה זַיְקָן.

— אַיְךְ בָּעַט אַיְיךְ, אַיְהָר וּוּסְטָה נִשְׁתָה וּוּי שְׁפָעַט עַס אַיְזָר?

— נִיְין, אַיְךְ וּוּיָס נִשְׁתָה, עַנְטָקָעָרָט זַיְקָן אַיְהָר שְׁטִיףָ: עַס הַיִסְטָה, אַיְךְ וּוּיָס.

גַּאנְץ גַּוְתָּ וּוּסָם דָו מִינְסָטָה; נֶאֱרָה אַיְיל דִּיר נִשְׁתָה אֲזַיְקִין, עַס וּוּרְטָה דָו נִשְׁתָה אֲזַיְקִוםָעָן.

אֲוִונָה אַיְהָר חַבְרַטָּעָ וּוּסָם זַיְצָט בַּיְ אַיְהָר שְׁטָופָט זַיְקָן: דָו הַעֲרָסָט?

וְיַעֲדָרְדִּיסְטָ אַבִּיסְלָה אֲזַיְקָן דִּיר חַבְרַטָּעָ, וְיַחַטְשָׁ, קָלָעָרָט בַּיְ זַיְקָן, אֲזַיְקָן וְיַזְיַצְתָּ.

אַיְנְגָעָלְעָבָטָה.

— אֲ שָׁעַנְעַ נָאֶבֶת, וּוֹאָסָ נֵיִן ?

— יֵא, אֲ שָׁעַנְעַ נָאֶכֶט.

אַט אַזְוֵי פָּעַרְלָעַנְגָּרֶט זַיְךְ דַּאַס גַּעַשְׁפָּרֶעָךְ, עַר אַ-פְּרָאָגָעָ, זַי אַנְטּוֹוֹאָרֶט,
מַעַן רַעַדְתָּ פָּוֹן פָּעַרְשִׁידָעָנָעָ אַבְּאָעָן, צָוָם עַרְשְׁתָּ מִוּתָשְׁ שְׁרָעָךְ, מִיטָּהָרֶץ קְלָפִינְיִשְׁ.
רַעַנְאָךְ רִיקְטָ מַעַן זַיְךְ נַעַגְנָטָר אַיְהָרָעָ צָוָם צְוִוִּיתָמָעָ אָגָן מַעַן וּוּעָרָט גָּאַר הַיְוִימִישָׁר
זַי גַּעַתָּ אָהָיִם, עַר פִּיהָרָט זַי אָבָּ, מַעַן דֻּרְלָאָנָט זַיְךְ הַעֲנָרָ, אָגָן מַעַן
וְאַגְּטָ זַיְךְ: אַוִּירָ וּוּדְרָוּהָעָן.

אָגָן אֲ צְוִוִּיתָמָל, אָגָן אַ דְּרוּיטָמָל, טְרַעְטָטָמָעָן זַיְךְ צְוִוָּמָעָן. וּנְגַעַנְעַ הַעַרְצָעָר
צִיהָעָן אַיְינָס צָוָם צְוִוִּיתָמָעָן וּוּי מַאְגָנָעָם. אַיְן אַנְהָוִיבָּ, פָּעַרְשְׁתָּעָהָטָזָיְךְ, דַּוְרָקָאַזְוְפָּאָל,
דוּרָקָאַזְוְפָּאָל טְרַעְטְּעָנִישָׁ הַאָטָטָמָעָן זַיְךְ פָּוֹנְקָטָגָעָהָן, גַּעַזְרָאָפָּעָן אַיְן גַּעַזְלָשָׁאָפָּטָפָּעָן
נַאֲרָזְזָוִיְיָ, פָּוֹן אַיְהָרָחְבָּרְטָעָ, אָגָן זַיְן קָאָלְעָנָעָן. אָגָן צָוָם בִּיסְלִיכְיָוִוִּוִיָּ, פִּיהָלָטָמָעָן
עַפְּעָם, אָגָן מַעַן דְּרָאָפָּזְיָךְ אַלְיָין זַעַהָעָן, הַיְנָטָעָרָ צְוִוִּי אַוְגָנָעָן... אָגָן מַעַן שְׁמוּעָסָכָ
זַיְךְ טְאָקִיָּאָבָּ, אָגָן דַּעַרְשָׁטְיָלָזְיָךְ אַלְיָין אַזְוּגָנָעָן.

אָגָן בִּידָעָהָאָפָּעָן זַיְךְ גַּעַטְרָאָפָּעָן.

פָּעַרְגָּאנְגָּעָן וּעַגְגָּעָן זַיְךְ אַרְוִוָּס אַהֲנָטָעָרָ דַּעַרְשָׁטָאָרָט, צְוִוִּישָׁעָן הַוּמָעָל אַוְכָּ
פָּעַלְדָּר, מַעַן גַּעַתָּה אָגָן מַעַן זַיְךְ רַעַדְתָּ, אַבְּפָעָרָ פָּוֹנְקָטָזְיָ וּזְיָ וּוּאַלְמָעָן וּוּסָעָן, אַזְוְאָבָּ.

גַּעַשְׁפָּרֶעָךְ אַיְזָנָר גַּעַטְמָאָכָּט, שְׁוּיְוִינָעָן זַיְךְ לַיְעָבָרָ.
פָּאָרָנָאָכָּט, דַּיְלַעַצְמָעָ שְׁמַטְרָאָהָלָעָן פָּוֹן דַּעַרְשָׁטָזָיְךְ אָגָן בָּעַלְיִכְטָעָן
דַּיְקָעָפְּלָךְ פָּוֹן דַּיְזָאָגָנָעָן, וּוֹאָס צִיהָעָן זַיְךְ פָּוֹן בִּידָעָהָזָיְטָעָן וּוּגָן.
אַזְוּגָנָטָלָבָּלָאָטָט, בִּינְגָטָ אַיְן דַּיְקָעָפְּלִיךְ פָּוֹן דַּיְהָיָעָ אַגְגָנָעָן, אָגָן זַיְךְ
שְׁוּקָעָן זַיְךְ בָּסָודָ. אָגָן זַיְךְ גַּעַהָעָן אַוִּיְהָן לַאֲגָנָעָן וּוּגָן וּוּיְשָׁתָאָקָעָ.

עַס דְּרַיְבָּטָ אַזְוּגָטָ צָוָם וּוּרְעָעָן.

אָגָן וּוֹאָס אַמְּאָל וּוּעָרָט מַעְהָרָ פָּגִינְשָׁעָרָעָרָ, טְרוּיְעִרְגָּעָר אָגָן לַיְעָבָרָ.

— שְׁוִין לְאָגָגָהָאָבָּא אַיְךְ מַיְךְ מַעְוָאָלָט דַּעַרְקָעָנָעָן מִיטָּהָדָר — פָּגִינְגָּלָעָ.

— אַיְךְ וּוּיְסָעָם, דַּוְבִּיטָמָר נַאֲגָנָעָנָעָן זַיְךְ אַשְׁאָטָעָן.

שְׁוּוִינָעָן.

— וּוֹאָס קָלְעָרְסָטָדָ דַּוְבִּיגְנָעָלָ ?

— וּוֹאָס קָלְעָרְסָטָדָ דַּוְאָלְעָעָ ?

אוֹן פָּלוֹצְלָנָגָן לְאָוֹטָמָעָן זַיְךְ גָּאָרָ אַרְיוֹן אַיְן אַטְיְעָפָעָן גַּעַשְׁפָּרֶעָךְ פָּוֹן פָּעַרְשִׁידָעָנָעָבָּ.
אַזְכָּעָן, מַעַן שְׁמוּעָסָטָ פָּוֹן דַּעַם, אָגָן יְעָנָעָם, וּוֹאָס נַאֲרָ דַּיְ וּוּלָעָטָהָאָטָ אַיְן עָקָ.

אוֹן טִינְקָלָעָרָ וּוּרְטָטָ וּוֹאָס אַמְּאָל טְעָהָרָ, וּוֹאָס אַמְּאָל מַעְהָרָ.

זַיְךְ הַאָבָּעָן זַיְךְ נַעַתָּמָטָרָ צְוָאָמָטָנָגְרָוָקָטָ.

אַטְ, גַּעַמְתָּ עַר זַיְךְ דַּעַרְהָאָנָדָ, זַיְךְ גּוּטָאַזְיִמְעָרָ, אוֹן וּוֹאָס אַמְּאָל
טְעָהָרָ גַּבְּשָׁתָ זַיְךְ זַיְן הַאָנָדָ.

פָּלוֹצְלָנָגָן, וּוֹיְסָעָם הַיְמָעָל אַרְאָבָגָעָפְּלוֹגָעָן, בִּינְגָטָעָ צָוָם וּוּגָנָעָ לַיְפָעָן צָוָם אַיְהָרָ.

בָּאָקָ אָגָן גּוּטָהָרָ אַקְשִׁישָׁ.

אַ פָּוִינְגָּלָעָ אַיְוָרָבָּיָיָ נַעַפְלוֹגָנָעָן...

זַיְנְטָאַזְיִמְעָרָ צְיִתְעָרָ, גַּעַמְתָּ אַרְוִוָּסָ אַיְהָרָהָאָנָדָ פָּוֹן זַיְגָעָ, אוֹן וּוּרְטָטָ
אַבְּיִסְיִלְבָּרְוּגְּנִידְּגָן.

ער וויסט, אַז עַס אַיז נוֹר אַיז גַּעֲמָאַכֵּט. אַבָּעָר בָּאַלְד ווּעַרְט ווּיְוִיטָר גִּיט, אַיז ווּזַוְּאַלְט גַּעֲהָאַט פָּוּן אַלְעָם פַּעֲרָגָעָסָעָן. אַג אַיז פַּעֲרָבָרָעָנָט מַעַן אַ פָּאָר שָׂעָה, יַעֲדָעָן טָאג נַגְבָּת מַעַן זַיךְ אַרוֹב דַּיְמָעָר דַּעַר שְׁמָאָרָט ...

אַג אַלְיעָר הַוְּבָט אַז אַרְיוֹנִיכְזָעָהָן צַו אַיְהָרָע עַלְטָעָר אַין הוּוּי, דָּאָס עַרְשָׁטָט בְּנָאָל מִיט אַיז אַיסְפָּרְיד, עַד הַאַט אַבְּיִיט פָּאָר פִּינְגְּלָעָן, אַג דַּעֲרָגָעָךְ קַומְטָט מַעַן זַוְּיִדְעָר שְׁמִינְגָּר אַיז, גַּעֲוָאָהָר ווּרְעָעָן ווּעַן דַּי אַרְבִּיט ווּעַט פַּאְרָטִיג זַיְן. אַג פִּינְגְּלָעָלָע מַאְכָט זַיךְ ווּזַוְּאַלְט אַיְהָם נַאֲר נִישְׁתְּגָעָנָט בַּיְּאָהָר, נִישְׁתְּגָעָוָסָט גַּוְּעָר דַּעַר אַיז, אַג בַּעַט אַיְהָם יוֹצְעָן מִיט דַּרְךְ אַרְצָה.

אַיז לְאַגְּגָן, אַיז בְּרִיטִיט, אַלְיעָר קַומְטָט שְׂוִין תְּמִיר אַרְיִין, פְּרָאָנָק אַג פְּרִי צַו פִּינְגְּלָעָלָעָס עַלְטָעָר, שְׂוִין נִישְׁתְּגָעָנָט מִיט קִין אַיסְפָּרְיד.

פִּינְגְּלָעָלָעָס עַלְטָעָרָהָן דַּעֲרָקָעָנָט אַז אַיְהָם, אַז עַר אַיז אַיְן אַרְעַנְטְּלִיבָעָר זַוְּגָנָעָר מַעַן, אַ בָּעֵל בְּלָאָהָה, אַג פַּעְדִּינְטָשׁ שָׁעָן גַּעַלְד, זַיְיִ ווּיְסָעָן גַּנְצָנָץ גַּזְעָז זַוְּאָס אַ יְוָנָגָנָעָר מַעַן קַומְטָשׁ צַו אַ יְוָנָגָנָטִילְוִילִיל ... מַאֲלָעָן זַיְיִ זַיךְ וּזְרִי נִיט ווּיְסָעָנְדִּין, טְרָאָלְטָעָנְדִּין זַיךְ : לְאוּנָן זַיךְ דַּי קִינְדָּרָעָר בַּעַסְעָר דַּעֲרָקָעָנָעָן ווּעַט מַעַן דַּעֲרָנָאָךְ שְׁמוּעָעָן. בַּיְּיָ נַאֲכָתָן אַ קְלִין שְׁטִיבִּיל, שָׁאָטָעָן בַּעֲעוּגָעָן זַיךְ אַוְיפָּדִי ווּעַנְדָּר. אַ נִּיעָר טְשִׁישׁ, אַוְיפָּדִי ווּלְבָעָן עַס בַּרְעָנָט זַיךְ אַגְּסָעָר בְּלָמְצָאָלָעָט — דַּעְרָבִּי וַיְצַטְּפָע פִּינְגְּלָעָלָע אַג נִיְּט, בַּיְּיָ אַיְהָר וַיְצַטְּפָע אַג לְעַזְעַז שְׁמָרָס אַ רָּאָמָן.

דַּי טָאָטָעָמָאָגָעָהָאָרְעָוָעָט פָּוּן אַגְּנָעָצָעָן טָאג אַרְבִּיט, — שְׁלָאָפְּעָן אַוְיפָּדִי צַיְּעָר גַּעֲלָנְגָעָרָס דָּאָרָט אַגְּטָעָרָר דַּי פְּאָרְהָאָגָג ווּאָס פַּעֲרָשְׁטָעָלָט אַ הַלְּבָעָ שְׁטוּבָ.

אַג זַיְיִ וַיְצַעְנָן בַּיְּדָע — נַאֲר טְהִילְמָאָל מַאְכָט עַר זַיךְ אַג גַּעֲלָעָטָעָר, נִעְמָת זַיְיִ אַג פָּאָר דַּעַר דָּאָנָר, אַיסְפָּעָנְדִּין נִיְּט אַ שְׁמִינְגָּלָע : פִּינְגְּלָע !

— זַוְּאָס וּוְלְסָטָד דַּו, גַּעֲרָלָע ?

— נַאֲר נִישְׁתְּגָעָנָט, נַאֲר נִישְׁתְּ.

אַג זַיְיִ נִיְּט ווּיְוִיטָר, טְרָאָטָט בַּיְּיִ זַיךְ : בִּיסְט אַיז דַּי לְאַפְּקָעָ, גַּעֲפָאָקָט דַּיְיִ, גַּאֲר בַּיְּנָן נִישְׁתְּמָ, אַז דַּו נִעְמָסְט אַיְנָעָ פָּוּן דַּעַר נָאָס אַרְאָב, זַיְיִ וּשְׁטָעָהָת אַג נִעהָת, גַּאֲר אַלְטָצִינְגָּרְוּבָעָל פְּעָהָלָט אַז גַּעֲנָעָצָעָן צַו דַּי דְּרָוִי הַוְּנָרָעָתָר רֻבְּעָל אַז בָּאָנָק .. אַג זַיְיִוְוִוִּיט אַיְהָם — אַיְהָר אַיסְפָּעָנְדִּין, דַּי הַעֲמָדָר, אַג דָּאָס בַּעֲטָנוּוָאָנָד — אַז אַז זַיְהָט שְׂוִין דַּי הַלְּבָעָ לִיעַנְגָּלְפָּעָתָן.

אַג גַּעֲהָנְטָעָר זַעֲנָעָן זַיְיִ גַּעֲוָאָרְעָן אַיְגָעָ צַו צְוִוִּיטָעָן, זַוְּאָס אַמְּאָל, ווּאָס צְבִּיאָל בַּעַהָר, אַיז, אַז אַלְעָר הַאַכְּבָעָן זַיְיִ שְׂוִין בַּעַטְאָטָטָט פָּאָר חַהָן פָּלָה, ווּאָס מַעַן ווּעַט אַז לְאַדְעָ טָאגְגָּהָן הַגְּנָאָם שְׁרִיבְיָעָן. צַוְּאָ נַחַת, אַזְאָ שְׁמָהָה, אַזְאָ גְּלִיק, הַאַט אַיְהָר טְרָאָטָעָר גַּעֲטָרָפָעָן, אַז גַּוְּגָנָר טָאנָן, אַזְאָ גַּאֲלָרָעָנָר יְוָנָגָנָעָט ! רַיְעָקָב אַיְהָר פָּאָטָעָר, אַזְאָ שְׂוִין אַז יְוָד אַז יְאָהָרָעָן, אַז אַיסְפָּעָנְדִּין אַוְיפָּדִי זַיְיָן ! אַז אַרְפָּגָנְהָעָר, גַּעַתְּמָתְּקָרְבָּן מִיט דַּעַם זַאֲקָלְטָוָאָרָג ווּאָס אַז שְׁטָעָנְדִּין אַוְיפָּדִי זַיְיָן ! פְּלִיצְעָם,

א שטוקל שמחה, איזן שטיקול נחה דערלעבט אין זיין לעבען, געלוייבט זו:
אט .
אלע פֿרְעָהָעַן זֶיךְ, זֶיךְ מִיְּסְתָּעֵן פֿרְגָּעַלְעַ, דִּי באקען זענען פֿרְיוֹשָׁעָר אָגָּו וּוּיטָעָר
געוֹאָרָעָן, דִּי אוֹיגָעָן טִינְקָלָעָר אָגָּו פֿיְיעָרְדָּגָעָר.
אָגָּו אָט זִיכְטַּזְיָה בִּידָּעָר מַאֲשָׁין אָגָּו נִיתָּט; אָגָּו אָגָּו נְאַנְצָעָר שְׂטוֹפְּ הַילָּעָט
איָהָר קָוָל :

„אָגָּו וּוּאָס אִיךְ הַאָב גַּעֲוָאָלָט הַאָב אִיךְ אָוִיסְגָּעָהָרָת .
זָאָל אִיךְ אָזְוִי לעבען .

„אִיךְ הַאָב גַּעֲוָאָלָט אַשְׁעָנָעָם חָתָן .

„הָאָט בִּידָּעָר נְאַט גַּעֲנָבָעָן“,
אָגָּו פֿרְגָּעַלְעַ זִיכְטַּזְיָה אָגָּו נִיתָּט, נִיתָּט אָגָּו וּנְגַנְתָּט,
אוֹיפְּ דָּעָר נְאַטְמָט קָוָט אלְיעָר .

— נָו וּוּאָס מְאַבְּסָט דָּו ?

— וּוּאָס זָאָל מְעַן מְאַבָּעָן ?

— וּוּאָרָט, וּוּאָל אִיךְ דִּיר עַפְעָם וּוּיְוִין .

— וּוּאָס אָוִוִּינָס ?

אָגָּו יִי דָּרְדוֹרְיָיבָט זֶיךְ פֿון איָהָר אָרָט, גַּעַתָּט זֶיךְ צָוָם קָאַסְטָעָן וּוּאָס שְׁטָעָחָט
בִּים וּוּינְקָעַלְעַ פֿון אָוִוּוּן, גַּעַתָּט עַפְעָם אָרוֹיָס אָגָּו בְּהָאָלָט עַם הַינְּטָעָר דָּעָם
פֿאָרָטָוק .

— וּוּאָס הָאַסְטָט דָּו דָּרָט ? זָאנְטָר עַר מִיט אַגְּלָעַטְטָעָרְוּלְעַ .

— וּוּאָס אַיְלָסְטָט דָּו דִּיר אָזְוִי, זָאנְטָר זֶיךְ אָגָּו זִיכְטַּזְיָה זֶיךְ אַנְדָּעָר גַּעַבָּעָן אַיְהָקָט,
גַּעַמְטָ אָרוֹיָס פֿון הַינְּטָעָר דָּעָם פֿאָרָטָוק אַבְּיל אָוִיסְגָּעָהָרָת מִיט וּלְוִיטָשָׁקָע „אָרָט
אָגָּו חָוָה“, אָגָּו וּוּיְוִיט אִיהָם דָּאָס, זָאנְגָּנְדָּרִינְג .

— נָו, זָעַהָטָט, דָּאָס הַאָטְמָיר אַטְמִידְלָיל, אַחֲבָרְתָּעָגְטָט פֿאָרְמָיר,
קָאָר אָנוֹן ...

— אָגָּו אָגְנוּעָר שְׁטִיבָל וּוּאָל אִיךְ דָּאָס אָוִוְהָעָנָגָעָן אוֹיפְּ דָּעָר וּוּאָנָד, פֿאָרְדִּי
גַּעַטְעָן .

— פֿאָרְמָיר מִין בְּעַט, זֶיךְ פֿאָרְדִּיְוָן .

— וּוּאָרָט נָוָר אַלְעָזָר — וּוּסְטָט וּהָעָהָן וּוּאָל אִיךְ דִּיר אָוִיסְפּוֹטָצָעָן אַשְׁטִיבָל אַ
גַּעַנְעָרָן זֶיךְ אִיךְ דִּיר, אַפְּשָׁוֹטְעָם, נָאָר אָלָם וּוּעָט מְאוֹעָן שְׁפִינְגָּלָעָן, אַמְּחָה וּוּעָט
זֶיךְ דְּגַיְעָן אָרִיָּין זֶיךְ גַּעַהָן .

— אָגָּו אַלְעַגְעָן נְאַטְמָט נָאָר דָּעָר אַרְבִּיָּת, וּוּלְעָן סִיד בִּירְדָּע וּזְעָן, אָיְגָעָר גַּעַפְעָן
אַגְּדָעָן, אָטְמָוָיָה אַיְצָט — אָגָּו עַר גַּעַמְטָזָיָה זֶיךְ אָרוֹם .

— אָגָּו דָּו וּוּסְטָט מִיר פֿון אַלְעַגְעָן דְּעַרְצִיעַלְעָן — דְּעַרְצִיעַלְעָן פֿון אַלְעַגְעָן, זָאנְטָר
זֶיךְ אָרוֹפְּלִיְּגָעָנְדָּרִינְג אַיָּהָר הַאָנוֹר אוֹיפְּ זֶיךְ אָקְסָעָל, אָגָּו מִיט דִּיר צְוִוְיָוָתָע אַיָּהָם
אָגְנוּמְעָנְדָּרִינְג פֿאָרְזָן גַּאֲמָבָעָן, אָגָּו קָוּקָעָן אִיהָם טִיעָף אָגָּו פֿנִים אָרִיָּין .

— אָגָּו זֶיךְ אָזְוִי גָּוָט, אָזְוִי פֿרְיָילִיךְ אָוִוְהָן הַעֲרָצָעָן .
— אָגָּו אָלָם אָרוֹם אָגָּו שְׂטוֹב אָיִוְעָם עַפְעָם אַיְבָּרְגָּעָזְיָוָגָעָן מִיט אַנוֹטְסָקִיָּת, עַפְעָם
זֶיךְ וּוּיְרָה לִיְּבָלִיכָּעָן זֶיךְ — לִגְתָּט אָוִיסְגָּעָהָנָגָעָן אוֹיפְּ אָלָם אָגָּו חָרְדִּיל, אוֹיפְּ דִּי

זונדר — אויף דעם טישיל, אווי ווי אלס ואלט איהר צונגעווינקען, גערעדט איהר —
 צום הארצען ליעבר טרייע וווערטער ... אונ בירדע שווינגען שטל — אונ פערטיעפֿען זיך בירדע אין יויערע געראנקען.
 אונ בירדע שווינגען שטל — אונ פערטיעפֿען זיך בירדע אין יויערע געראנקען.
 זעהסט, זאגט זי צו איהם, אַרוּסִיןַעֲמַעֲנְדִּין פֿוֹן דעם קאָסְטָעָן דאס
 פֿוֹבְּיל פֿוֹן פֿאָסְט. — צוּווִי הַגְּנָדְרָעָט אַוג פֿערצְזִינְג רַובְּעָל שְׂוִין. עס ווועט נאָך זיין
 בְּינוֹ דְּרוּיְהַגְּנָדְרָעָט רַובְּעָל. אַולְסְטָט דְּרוּנָאָך נִישְׁתָּהָאָפָּעָן אַוְיסְצְּרוּעָדָעָן: „גַּעֲנוּמוּן
 דֵּין בְּחָנָמָן. אווי ווי דו בִּיסְטָט גַּעֲשְׁטָאָפָּעָן אַוג גַּעֲנָגְנָגְנָעָן“. —
 געה, ביוט אַשְׁלָעַטָּע, אַך בין מיט דיר ברונג, פֿוֹיגְנָעָל, בִּיזְעָרָט
 ער זיין, — פֿאָר ווֹאָס? ווֹיל אַך זאג דעם אַמְּתָה אין די אוֹיגְנָעָן, זאגט זי קוּנְדִּיגְג
 איהם אין פֿנִים אַרְיִין, מיט אַגְּלָעַטָּעָרִיל. —
 אונ ער בִּינְגָט אַוְעָקָד דעם קָאָפָּ, מַאֲכָתָ זיך בְּרוֹנוֹן.
 געה שונן נאָרִיְיָע, דו האָסְטָט עַמְּמָה-נְפָשָׁה. אַך האָבָּדָך מַוְרָנָד גַּעֲמָאָט
 אויף אַגְּלָעַטָּעָר, דו פֿערְשְׁטָהָסְטָט נִישְׁתָּ ?
 אווי רַעֲדָעָן ווי בעי עס ווַיְוַיְוַיְזָת זיך דֵי אַלְטָמָעָס גַּעֲוִיכָט פֿוֹן דַּעַר פֿאַרְהָאָגָנָג
 אָרוּסִים, עס אַיז שְׂוִין צִוְּיָהָט שְׁלָאָפָּעָן געהן אַוג די יונְגָע פֿאָר גַּעֲנָגְנָגְנָעָן זיך.

*

אַך יַעֲקֹב פֿוֹיְגָעָלָעָם פֿאָטָעָר, ווּרְעָטָטָרָן. —
 אַז אַנְהָדִיב ווּנְטָעָר אַיז עַם גַּעֲנוּיְיָעָן, דַּעַר ווּנְטָעָר האָלָט מִלְחָמָה מִיטָּן:
 זומָעָר: דַּעַר שִׁיקְטָא אַשְׁנִי, דַּעַר צְוִוְיְתָעָר — אַזְּן. צְוִונָהָת דַּעַר שְׁנִי, עס ווּרְעָטָט
 אַבְּלָאָטָע אַונ צוֹ מִיסְטָעָן גַּיְסָעָן רַעֲנָעָן ווי מִיטָּן צְעָבָרָם.
 אַין אַזְּוּלְבָּעָן ווּוּטָעָרָם אַיז דַּעַר אַלְטָמָעָר קְרָאָנָק. ער ווּרְעָטָט שְׁלָאָפָּעָר אוֹיָן
 דֵי פֿים, אַונ ער לִיְנָט זיך אַין בְּעַט אַרְיִין.
 אויף קִין בְּרוּסָט אַיז נִישְׁתָּהָאָפָּעָן, אויף קִין קְוִילָעָן אַונְדָּאי נִישְׁתָּהָאָפָּעָן,
 בָּאָרגְנָט דַּעַרְוּוֹיְל פֿוֹיְגָעָלָעָם.
 אַונ דַּעַר אַלְטָמָעָר לְגַנְטָא אַיז בְּעַט אַונ הַוּסָט, דָּאָס אַלְטָמָע בְּלִיכָּע אַזְּוּמָעָגָעָע
 צְוִינָגָעָן פֿנִים ווּרְעָטָט רַוְטְלִיךְ, דֵי צְיוֹהָן בְּעוּזְיָעָן זיך צְוִוְישָׁעָן דֵי צְוִוְיָהָן צְוִאָטָעָגָעָגָעָן
 לְדַעַן אַונ די בְּלָאָהָע אַדְרָעָן שְׁטָאָרָעָן זיך אַרְיָוָס פֿוֹן די שְׁלָאָפָּעָן.
 מַעַן שִׁיקְטָא נַאֲך דַּעַמְּתָה ווּוּל דָּאָס לְעַצְמָה קִישְׁעָן פֿעָרְעוּזָעָן, לְאָסָט פֿוֹיְגָעָלָעָן נִישְׁתָּהָאָפָּעָן.
 דֵי מַאְמָעָן ווּוּל דָּאָס לְעַצְמָה קִישְׁעָן פֿעָרְעוּזָעָן, לְאָסָט פֿוֹיְגָעָלָעָן נִישְׁתָּהָאָפָּעָן.
 אָבָּפָּן שְׁכִירָות — קְלָעָקָט דָּאָס נִישְׁתָּהָאָפָּעָן — פֿעָרְעוּצָט זיך אַיהֲרָזְשָׁאָקָעָט, בְּזָוָן נַרְנָן ווּעַט
 זיך דַּאֲך חַלְילָה נִישְׁתָּהָאָפָּעָן. —
 אַונ ער, אַלְיְזָר קְוָמָס אַרְיִין יַעֲדָע גַּאֲכָט. —
 בְּיַיְדָע בְּעַקְאַנְטָעָן טִישָׁל, בְּיַיְדָע שִׁין פֿוֹן דַּעַר בְּעַקְאַנְטָעָר בְּלִיְּזָ-לְאַמְּתָה
 צָעָן זַיְבִּידָע. — ווֹאָס בִּיסְטָט דֵי אוֹי טְרוּעָרָן. פֿוֹיְגָעָלָעָם?
 — אַונ ווֹאָס האָב אַיך פֿרְעָהָלִיך זיך זַיְן, דַּעַר טָאָטָע אַיז נַעֲבִיךְ זַיְיִ קְרָאָנָק:
 — נַאֲטָט ווּעַט הַעַלְפָעָן, פֿוֹיְגָעָלָעָם. ער ווּעַט גַּעֲנָד ווּרְעָעָן.

- שווין נישט קיין פיער וואַלען קיין פרוּטה אַין פֿאַסְט אַריינֶגֶעֲבָעַן.
- וואָס טוֹיג דִּיר גַּעַלְד?
- וואָס הַיִּסְט וואָס טוֹיג מִיר גַּעַלְד? פֿרְעָנֶט זַי דַּרְשָׁרָאַקָּעַן אָווַי וַיַּי
וְאַלְט פְּאַר עַפְעַם נַעֲצִיטָעַרְט — בְּחָנָן וְעוֹסְט דַּו מֵיךְ נַעֲמָעַן?
- וַיַּי הַיִּסְט בְּחָנָן. דַּו בִּיסְט בַּיַּי מִיר אַלְעַם גַּעַלְד וּוּרְט, מִין גַּאנְץ לְעָפָעַן,
וְאָס טוֹיג מִיר גַּעַלְד. אַט דַּו זַעַהַסְט דַּי פְּינָפְּסָגָנָר. זַי קַעַנְעַן אַלְמַפְּפָעַן.
צַוְויַי הַוְּנָדָרָט רַוְּבָּעַל הַאָב אַיךְ לְגַעַן אַין פֿאַסְט, אַגְּנוּאַזְמָעַלְט מִרְדַּפְּן מִין אַרְבִּיאַט.
וְאָס דַּאֲרַף אַיךְ מַעַהַר? זַי שְׂוִוִּינְגְּט אַבְּסִיל אָונְגַּלְאַזְט אַרְאָב דַּי אַוְיָגָעַן — אָונְגַּד מַאֲטַע דִּינָעַן? אָגַט
זַי שְׂטִיל.
- אַיךְ בָּעַט דִּיךְ, דַּו הַאַסְט עַפְעַם חַתּוֹנָה מִיטַּמְיָן מַאֲטַעַן, זַי מִיטַּמְיָן
הַאַסְט דַּו חַתּוֹנָה, אָונְגַּד גַּעַתְּסַט עַס דִּיךְ אַן סִין מַאֲטַע?
זַי שְׂוִוִּינְגְּט.
- אַיךְ זַאְגַּד דִּיר נַאֲכָל, אַיךְ נַעַם דִּיךְ אָווַי וַיַּדְוַי שְׁטַעַהַסְט אָונְגַּד גַּעַתְּסַט —
אָט אָווַי — אָונְגַּד דִּיר גַּעַטְסַט מִיךְ אַיךְ אָווַי — וַיַּלְסַט דַּו?
זַי גַּעַטְסַט דָּעַם עַק פְּאַרְטָן צַוְּדִי אַוְיָגָעַן אָונְגַּד וְוַיַּוְיָנְט אַין דַּעַר שְׂטִיל.
שְׂטִיל אָיו אַרוֹם. דָּעַר לְאַמְפְּפָעַם פְּעַרְשְׁפְּרִיאַט זַיְן הַעַלְעַל לִיְּטַמְּנִיקִיט אַין דָּעַם
עַטְבִּיל — אָונְגַּד זַיְיָר שְׁאַטְעַן פְּעַרְשְׁפְּרִיאַט זַיְךְ אַוְיָפְּדִי וּוּאַנְדָּר.
פָּנְן הַיַּנְטָעַר דַּי פְּאַרְהָאָגָג וּוּרְטַע נַעַהַרְט דָּסַם שְׁוּעָרָעַ שְׁלָאַקְעַן פָּנְן דַּי
אַלְטַע לִיְּטַמְּנִיקִיט.
- אָונְגַּד אַיְהָר קָאָפְּ אַיךְ אַגְּנוּשְׁפָּאָרְט אָווַי זַיְנָע אַקְסָלָעַן אָונְגַּד גַּעַדְלַטְעַ
שְׁוּאַרְגְּזַע הַאָרְפְּעַטְסַעְלָעַן זַיְן גַּעַזְעַט.
- זַי וְוַיַּוְיָנְט אַין דַּעַר שְׂטִיל: זַי גַּוְטַבְּסַט דַּו אַלְיָעָר!
אָונְגַּד זַי עַפְעַנְט אַיְהָר נַאֲצָנָאָזְט פְּאַר אַיִּדְמָן, אָונְגַּד דַּעַעַצְעַהַלְט אַיִּהְמָן פָּנְן אַלְעַם
זַי עַס גַּעַתְּסַט זַיְהַיְנָט, זַיְלְעַטְסַט עַס אָיו זַיְהַיְנָט. אַלְמַה אַבָּעַן זַיְשָׁוִן
פְּעַרְעָזְצַט — אָונְגַּד זַיְמַרְגָּעַן אַיְזָנָן נַרְאַשְׁעַן נַיְשָׁת דָּא.
- אַיְהָר דָּעַטְסַט זַי לִיְּבָלְיךְ אַרוֹם, אָונְגַּד מִיטַּמְיָן עַק פָּנְן אַיְהָר פְּאַרְטָן וּוַיַּשְׁטַע
עַד גַּעַטְסַט זַי לִיְּבָלְיךְ אַרוֹם, אָונְגַּד מִיטַּמְיָן עַק פָּנְן אַיְהָר פְּאַרְטָן וּוַיַּשְׁטַע:
- זַיְוִין גַּיְשַׁט, פְּגִינְגָּלָע, זַיְוִין גַּיְשַׁט. עַס וּוּעַט אַלְסַט גַּוְטַבְּסַט זַיְוִין גַּוְטַבְּסַט.
- אָונְגַּד זַאְגַּד דִּיךְ, אָוְדוֹ וְאַלְסַטְסַט מַאֲרָגָעַן גַּעַהַן אַין פֿאַסְט אַבְּגַעַטְעַן עַפְעַם
גַּעַלְקַאְגַּן גַּעַבְעַן אָווַי אַלְעַם, בַּיְן גַּאְטַע וּוּעַט הַעַלְפָעַן, דָּעַר טַאַטְעַן וּוּעַט גַּעַוְגַּר
זַעַרְעַן אָגְפַּעַן זַיְפְּרִידְנָעַן, דַּעַנְסְּטַמְּמָאָל ...
- דַּעַנְסְּטַמְּמָאָל, חָוִיט זַי אַבְּגַעַר אַין דַּעַר שְׂטִיל.
- דַּעַנְסְּטַמְּמָאָל וּוּעַט שַׁוְן גַּוְטַבְּסַט זַיְוִין, נַיְטַע דַּר אַיְהָר אָ וְוַיַּקְרְבַּנְיָט דַּי אַוְיָגָעַן.
- אָווַי זַי דַּו שְׁטַעַהַסְט אָונְגַּד גַּעַתְּסַט — שְׁעַדְטְּשַׁעַן זַיְנָע לִיְּבָעַן אַין דַּעַר שְׂטִיל.
אָונְגַּד זַי קַוקְטַּאְגַּפְּ אַיִּהְמָן — אַ שְׁמַיְכָעַל לוֹיכְט אַבְּגַעַר אַיְהָר פְּנִים.
- אָונְגַּד אַיְזָנָן אָווַי גַּוְטַבְּסַט, אָווַי גַּוְטַבְּסַט ...

זו מארבענס איז פיגעלאַ דאס ערשות מאָל ארײַן אין פאָסט מיט'ן בּוּפֿיל, אַבְּ געונטען אַ פֿאָר דּוּבֿעל אָוֹן אַהֲיִמָּגְעַטְרָאָגָעַן דִּי מְטוּטָר.

די מְטוּטָר האָט שְׁמָטָרָק אַבְּגָעַוְיָחֶצֶט, גַּעַמְאַלְטַס אַ וּיְעַרְעַמְּנָע — פֿערְקְנִיְשָׁטַט דָּס פְּנִים אָוֹן אַרְאָבְּגָעַזְוִינָעַן דָּס קָאָפְּ-טִיכְלִיל בֵּי אַבְּגָעַר דִּי אוּרָעַן.

דָּס ער אלטער רִי יַעֲקֹב וּוְאָס לְגַט אַין בעַט, האָט זַיְד, מִיטָּדָם פְּנִים אַומְנָעַקְעָרָת צָוָם וּוְאָנָדָר.

דָּס ער אלטער יְודָה וּוְיִסְטָה וּוְאָס פֿאָר אַ גַּעַלְדָּס אַיז : זַיְן אַיְנְצִיגְ-קִינְדֶּס אַוְיְסָגְעַה אַרְעָוָתָע פֿאָר רַובְּעָל. אַנְדְּרָעַ טָאַטָּעַם גַּעַבְּעַן קוּנְדָּעָר אָוֹן עַרְגָּעַט ... אַיְהָם אָגְנָגְעַן בֵּי אַיְהָם וּעְתָה עַס אָוָס וּוְיַיְעַגְלָט וּיְיַיְעַגְלָט, דִּי יַיְגָגָעַ מְעַנְשָׁעַן. אַיְהָם קְוֻמָּת שַׂוִּין נִיטָּזָו לְעַבְּעַן אָוֹן פֿאָרָן טָוִיט בְּעַרְוִיבְּטָה עַר וּיְיְ ... אָגְנָגְעַן קְלָעָרָעָנְדִּיגְ-דָּס, פֿעַרְגְּלִיְזָעַן וּיךְ וַיְיַעַן אַיְגָעַן, דִּי בְּלָאָהָעַ אַדְרָעָן פָּוֹן דִּי, שְׁלַעְעַן קְרִיבָעַן מְעַהָר אַרְוִים אָגְנָגְעַן דָּס בְּלָאַטָּעַם פְּנִים וּוּוְרָטָן אַגְּנָלָאַטָּעַן מִיטָּפָלָט, אָגְנָגְעַן דָּס פְּנִים אַיְנְגָגְעַרְבָּעַן זַיְדָר וּוְאָנָדָר לְגַט עַר אָגְנָגְעַרְבָּעַן אַזְוּלְבָּעַן גַּעַדְאַנְקָעַן.

ער וּוְיִיסְטָה, אָוֹן ער אַיְדָר גַּאנְצָעַר שְׁולְדִיגְעָר פָּוֹן דִּי קִינְדָּרָם גַּלְיק ... אָוֹן ער בעַט אַוְיְטָן טָוִיט ...

אָוֹן זַי, פֿיגְעַלְעַן, וּוֹאַלְטַ גַּעַוְאַלְטַ עַפִּים מִיטָּאַמְּלָאָל בְּעַנְלִיקְטַ וּוּוּרָעַן. אַסְכַּן גַּעַלְדָּס זַי הָאָבָעַן, רִיְיךְ זַי וּוּרָעַן, זַי זַיְן דִּי גְּרָעַסְטָע גְּבִירְטָע.

אָוֹן אַטָּמָט, לְמַשְּׁלָחָל, וּוֹעֵן זַי הָאָטָט חַאְטָשָׁ אַיְצָט טְוִוְעָנְדָר רַובְּעָל אָוֹן קְוֻמָּת אַרְיָין : נָא דִיר דָס גַּאנְצָעַ אַזְוּקָעַ, זַוְהָ פֿיגְעַלְעַן אַיז גַּעַטְרָיִי — נָא דִיר, אָוֹן זַאְגָנִישָׁט, בְּחָנָם גַּעַסְטָה דַּוְמָךְ אַזְוּן נְגַן, וּי אַיְךְ שְׁטָעה אָגְנָגְעַה ...

*

בְּיַם טָאַטָּעַנְס בעַט זַיְצָעַן וּיְיַיְדָר, וּיְמִיטָּאַיְהָר אַלְיָוָר.

אָוֹן דָּס הָאָרֶץ וּוּוְרָתָאָר פֿוֹל מִיטָּה — עַפִּים פֿהַלְתָס וּיְבִי וּיךְ אַזְבָּעָרָה גַּעַנְגָעַן וּוְאָס זַי הָאָטָט עַס נָאָק קִינְמָלָאָל נְיִשְׁתָּה גַּעַפְּהַלְתָּה — אָוֹן אַקְלָעָלָטְרָהָר בְּעַוּוֹיוֹת זַיְדָר אַיְיף דִּי בְּאַקְעָן .

זַי זַיְצָט אָוֹן וּוּוְיִינְטָה, פֿערְשְׁטָמְעָלָט זַיְדָר דָס פְּנִים מִיטָּן פֿאָרָטָהָר.

אָוֹן ער גַּעַטְמָט זַי לְיַעַבְּלִיךְ אָזְזַיְבִּים הָאָנָדָר — וּאַגְּנָנְדִּינְגָּאָל מִיטָּזְזִין לְיַעַבְּ וּסְמָקְמָה קְול : פֿיגְעַלְעַן, הָעָר שְׁוִין אַוְיָף, פֿיגְעַלְעַן, אַיְךְ בעַט דִּיךְ .

אָוֹן דָּס ער טָאַטָּעַ לְגַט אַסְגְּנָדְרָעָתְטָמְטָן פְּנִים זָוָם וּוְאָנָדָר אָוֹן דָס בעַט זַוְהָן זַיְן הָאָרֶץ הָרָט זַיְדָר אַיְדָר שְׁטָהָר .

אָוֹן זַיְיַיְצָעַן . זַי פֿיהַלְתָּה זַי אַיְהָם אַגְּנָרְיוֹשָׁאַטָּה, זַי פֿיהַלְתָּה, אָוֹן זַיְקָעָן זַיְאַוְיָף אַיְהָם פֿעַרְלָאוּזָעָן .

זַי זַיְצָט אָוֹן שְׁלִינְגָּט זַיְנָעָוְוָרְטָה — זַי פֿיהַלְתָּה וּיְיַיְקָעָלָט אַיְדָר אַרְאָבָעָל שְׁוֹעָרָעָל שְׁטִוְינְגָּר פָּוֹן הָאָרְצָעָן .

דָּס ער טָאַטָּעַ הָאָטָט זַי אַסְגְּנָדְרָעָת, גַּעַוְאַרְבָּעָן אַבְּלִיק אַוְיָף וּיְיְ, אַוְיְטָן טָאַטָּעַנְס

כלאָסע פניהם אוּז עפַע אַוְינְגָעָסָען אֹזֶאֶ לְיעַבֵּר שְׁמִיְבָּעֵל, וְוַיְיַעֲמֵד וְוַיְאַלְתֵּן זָגָעָן:
שְׁאַט נִישְׁתָּמָע, קִין מָרוֹא, קִינְדְּרָעְלָךְ, אַיךְ בֵּין מִסְפָּטִים דְּרָדוֹרִיף מִסְפָּטִים מִיטָּמִין גָּאנְךְ
אַתְּרָץ.

אָגֶן פִּינְגָּלָעָה פִּיהְלָט וְזֶה אָווִי גָּוָט... אָווִי גָּוָט...

*

דָּעֵר טָאָטָע אַיִן נָאָךְ קְרָאָנָק, אָגֶן פִּינְגָּלָעָה גָּעָמָט אֶבֶּן רְוַבְּעֵל נָאָכְן אַנְדְּרָעָן,
אַיִן פִּינְגָּרְבָּעָלְדִּיגָּעָן נָאָכְן צְוּוִיְתָעָן.
דָּעֵר אַלְטָעָר רְיַעְקָב נִיגְתָּמָע אַיִן בָּעַט אָגֶן קְלָעָרָת, קוֹקָט אַוְיָף דִּי קִינְדָּעָר אָגֶן
שְׁוּוֹיְגָט.

דָּאָס פְּנִים זַיְנָס וּוּרְטָט בְּלָאָסָעָר, אַיִינְגָּעָנְיִיטְשְׁטָעָר, שְׁוֹאָכְּבָּעָר אָגֶן שְׁוֹאָכְּבָּעָר.
עַד פִּיהְלָט וְזֶה דִּי כּוֹחָות גַּהְעָעָן אִיחָם אָוִיס.

פִּינְגָּלָעָה גָּעָמָט אֶבֶּן פָּוֹן דָּעֵר פָּאָסְטָדָס דָּאָס גָּעָלָד דִּי מַאָרְקָעָם אַיִן בִּיכְּלָל וּוּרְעָשָׂעָן
אוֹנוֹצִינְגָּר, וּוֹינוֹצִינְגָּר, פִּינְגָּלָעָה וּוּסִיטָּמָט, אָגֶן וּוּעַט שְׁוֹן בָּאָלָד נִישְׁתָּמָע זַיְן.

דָּעֵר אַלְטָעָר רְיַעְקָב וּוּינְגָּשָׂט וְזֶה אַיִן דָּעֵר שְׁטָילָל: עַד וּוּאָלָט שְׁוֹן נִישְׁתָּמָע אַגְּזָעָן
פִּיעַל גַּעֲבָרְבָּט... עַד וּוּאָלָט שְׁוֹן נִישְׁתָּמָע קִינְגָּעָם גַּעֲשְׁטָעָרט...

אָגֶן עַר שְׁפִּיטָּה, דָּעֵר אַלְטָעָר רְיַעְקָב, טְרָאָפָּעָן בְּלָוָט, טְרָאָפָּעָן בְּלָוָט. עַם
שְׁעַפְּטָט וְזֶה אָוִיס — אָגֶן דִּי מַאָרְקָעָם — קְלָעָבָּעָן וְזֶה פָּוֹן בִּיכְּלָל אֶבֶּן... אַטְּרָאָדָעָן

בְּלָוָט פָּוֹן מוֹיָל — אַטְּרָאָפָּעָן בְּלָוָט, אַטְּרָאָפָּעָן בְּלָוָט, אַטְּרָאָקָעָן פָּוֹן בִּיכְּלָל.
דָּעֵר אַלְטָעָר רְיַעְקָב הָאָטָט דָּעַם לְעַצְמָעָן טְרָאָפָּעָן בְּלָוָט פָּוֹן וְזֶה אַרְיוֹסְגָּעָנְבָּעָן...

אָגֶן פִּינְגָּלָעָה דָּעַם לְעַצְמָעָן רְוַבְּעֵל פָּוֹן פָּאָסְטָד...

יעַנְגָּס טָאָג אַיִן דָּעֵר אַלְטָעָר גַּעֲשְׁטָאָרְבָּעָן... אָגֶן אַיִן דְּעַמּוֹעַלְבָּעָן טָאָג אַיִן אַוְיָף
דָּעַם בִּיכְּלָל אַיִן פָּאָסְטָד קִין גְּרָאָשָׁעָן בְּרָן גַּעֲבְּלִיבָּעָן... פִּינְגָּלָעָה הָאָטָט אַיִן אַיִן טָאָבָּעָן

שְׁוּרְלָאָרָעָן אַיִדְרָטָעָן אַיִדְרָטָעָן מִיטָּמִין נְדָן...

*

פִּינְגָּלָעָה זִיצְטָוּרְדָּעָר בְּלִיזְ-לְאַטְּפָט אָגֶן נִוְיָט אָגֶן נִוְיָט בְּזַיְנָה שְׁבָעַט אַגְּזָעָן
דָּעֵר נָאָכָט אָגֶן פָּוֹן יְדָעָן שְׁטָאָךְ מִיטָּמִין דָּעֵר נָאָרְעָל קְוֹמָט עַפְּעָם צַו אַיִדְרָטָעָן
בִּיכְּלָל אַיִן פָּאָסְטָד.

דָּעֵר נְנָן טָוָו אַיִצְטָז זַיְן גְּרָעְסָעָר וְזֶה פְּרִיהָעָר, וּוּיְלָזְזָלְמָעָן מִיטָּמִין דָּעַם בִּיכְּלָל
זַוְאָוּסָעָן קְוֹמָט צַוְאָהָרָעָן מַאָרְקָעָם קְוֹמָט אַוְיָף אַלְעָלָט צַוְאָהָרָעָן מִיטָּמִין
שְׁוּאָרְצָעָן קְאָז...

אוֹיֵךְ אַמָּעַ.

(ג'וֹיִידֶמֶעֶטֶע מַאֲטִילְדֶּן.)

פִּירַע עַקְעַנְדִּין אֵינוֹ דָּרָר מַארְקָ, אֲרוֹם גַּעֲרִינְגָּלֶט פָּוּן אַלְעַ פִּירַע זַיְתְּעַן מִיטַּ
זַיְדְּרִינְעַ, קְלִינְעַ אַפְּגַּנוּוֹיְסְטָע הַיְּלִידָ, פָּוּן דָּעַם אַיְנְשַׁטָּאַקְעַנְדִּין דָּרְיַיַּ, וּוּאַם
שְׁטָעַתְּ קְעַנְדִּין אַיְבָּעַר דָּרָר בְּרוֹנְגָּן, דָּאַרט וּוּאַוְ דָּרָר בְּקָעַר וּוּאַהֲנַט גַּעַתְּ פָּוּן דָּעַטְּ
זְוִימְעַן אַגְּנַדְּלְכָטָעַר רְוֵיךְ אֲרוֹם אַגְּנַר צָוּ לְעַגְּטַזְּ וּזְקָהַת אַיְבָּעַר דָּעַם מַארְקָ, אַונְטָשָׂר
דָּעַם רְוֵיךְ פְּלִיהַעַן וּוּיְסָעַ טְוִיבָעַן אַהֲנַזְּ אַגְּנַרְזָיקְ, אַגְּנַזְּ אַהֲבָעַר יְוָגָג שְׁטָעַתְּ בְּיַיְן
דָּעַם אַיְנְשַׁטָּאַקְעַנְדִּין הַוִּי אַגְּנַזְּ פְּיִיכָּט אַיְףְּ דִּי טְוִיבָעַן.)

קְעַנְדִּין אַיְבָּעַר דָּרָר בְּרוֹנְגָּן שְׁטָעַהָּן „שְׁטָעַלְעַן“, מַהְרִירַעַן אַוְףְּ גַּעַלְיִינְט אַוְףְּ
צְוַיְיַי שְׁטוֹהַלְעַן, אַוְףְּ דִּי מַהְרִירַעַן לִיעַנְעַן פְּרַעַשְׁיַעַרְעַנְעַן פְּרַוְּבָטָעַן אַגְּנַרְזָים, אַגְּנַרְזָים
זְיִבְּעַר מִיטְּ אַבְּגַעְבָּרְעַנְטָעַ מִיחְדָּעַ-פְּנִים/עַר אֲרוֹם גַּעַוְּקוּלְטַזְּ מִיטְּ טְבָלְעַקְ, אַיְן דִּי
גַּעַסְטָעַ הַוְּצָעַן שְׁטָעַהָּן פְּאַר דִּי „שְׁטָעַלְעַן“ אַגְּנַזְּ קְרִיעַנְעַן זָקְ.
— אַזְּרָצִי, עַס לְוַנְתְּ זָקְ מַיר בָּאַלְדְּ מִיטְּ אַזְּ שְׁנָאַרְעַרְעַן זָקְ קְרִיעַנְעַן, פְּעַזְּ
צְאַנְסָטְ מִין מִיסְטָט? דַּו שְׁלַעַפְּרַעְקָעַ.

יְעַנְתָּה אַיְודָעַנְעַן פָּוּן אַזְּחָר אַיְנוֹגָעַ פְּעַרְצִין, — וּוּאַם פָּוּן אַירְדָּעַ בְּרִיטַע לִיְפָעַן
הַאֲבָעַן זָקְ דִּי וּוּרְטָעַר גַּעַלְאָוֹת הַעֲרָעַן, מַרְאַגְּנַט אַבְּרִיטַעַן שְׁמוֹטְצִיגָּן פְּאַרְטָוְן,
אַגְּנַזְּ אַיְחָר דִּיק אַבְּגַעְבָּרְעַנְטָפְּנִים וּוּאַם קוּקְטַזְּרָהָגָן אֲרוֹם פָּוּן אַונְטָעַר דָּעַם טְבָלְעַל,
הַאֲטָטְ מִסְפִּים גַּעַוְּעוּעַן אַיְףְּ אַהֲרָעַ וּוּרְטָעַר.

— וּוּאַם מִינְיָסְטָט דַּו הַאֲסָטָט שְׁוִין נַאֲטָט פְּאַרְצָן בָּאַרְדְּ גַּעַהְאָפָט? עַר גַּעַהְרַת מַיר
צְאוֹי נַוְתְּ זָקְ דִּי דָּרָר אַן — הַאֲטָט אַיְחָר טְוִיבָה אַבְּגַעְבָּרְעַנְטָפְּוּרְטָזְ אַרְאָפְּ רְיַקְעַנְדִּין דָּאַם טְבָלְעַל
אַיְבָּעַר דִּי חָלְבָּעַ אַיְהָרָעַן אַגְּנַזְּ מִיטְּ פָּעַם זָקְ דִּי דִּי הַאֲרָרָאָרְגָּן גַּעַשְׂאָרָט.

אַקְוַנְהַטָּע אַיְזָן צְוַנְעַקְמָן צָו יְעַנְתָּהָס „שְׁטָעַלְעַן“, אַגְּנַזְּ מִיטְּ טְוִיטַעַן אַיְזָן
צְעַשְׁתָּאַנְעַן, הַאֲטָט דָּרָר וּוּיְלָי זָקְ אַגְּנַעַשְׁאַלְטָעַן מִיטְּ טְוִיטַעַן קְלָלוֹת.

— וּוּאַם מַוְיָּגָן מַיר דִּין גַּעַלְרָ, פְּרִיצְטָעַ, וּוּסְטָט שְׁטָאַרְבָּעַן אַגְּנַזְּ אַזְּגָּנְטָזְ
שְׁעַטְּ נַאֲךְ דִּירְ קִיְּזָן קִרְישָׁ נִישְׁטָט זָגְעַן... הַאֲטָט דִּי יְוָדָעַנְעַן גַּעַשְׂרִינְגָּן.
טְוִיבָה, הַאֲטָט אַיְחָר שְׁכַּנְיָאָט גַּעַוְּאָלְטָעַ דָּרָר מִיטְּ גַּעַבְּעַן אַגְּנַזְּגָהָרָעַן פָּוּן אַיְחָר זְוַחָן
שְׁחַקְלָ, נַאֲרַ זָקְ הַאֲטָט זָקְ דָּעַרְמָאָטָ, אַזְּ עַס פָּאַסְטָט נִישְׁטָט זָקְ אַלְיָן צָו רְיַהְבָעַן, אַיְזָן אַנְזָן
שְׁטָחָעַן רְעָרָעַן שְׁטַיְלָ גַּעַוְּאָרָעַן.

יְעַנְתָּה, אַגְּמַעְסְטָעַנְדִּין דִּי קְוַאָרְטָט בָּאַרְעַן, הַאֲטָט אַיְחָר אַבְּגַעְנְטָפְּעָרָט.
— אַזְּרָצִי, וּוּן דַּו וּוּאַלְמָט אַשְׁטִיקָעַל לִיְטָ גַּעַוְּעַן, וּוּאַלְמָט דָּאַקְדָּן מַאן

זובער דיר נישט געשטארבען, אונ דיין קינד וואלט זיך דורך מיט דיר נישט געשטט, ער שעט זיך דורך מיט דיר.

טוּבָה איז געווארען אין פעם אונ ארויים מיט אַקְוֹל:

— חזותה, טײַן קינד שעט זיך מיט מיר! אַפְרָה מענטש דו זײַן פֿאַר שִׁין
בִּינְדְּסְטָעֵן נְאָגָעֵל, בָּיוּט אֲפִילּוּ נִישְׁתָּוּ וּוּרְטָמּוּ מִין קִינְדָּם נְאָמָעֵן צְוָדָעָר מְאָנָעָן.

וַיְהִיא אַתְּ גַּעַזְטָאַלְתָּאַתְּ אֲרוּסִים מִיט אַגְּנוּוֹיִן וּוּסְמָעָן וְאַנְטָמָעָן, אָוּ אַבְּגָעָר אַהֲרָן, אָז
אַיְהָד מְאָן גַּעַזְטָאַרְבָּעֵן, אָוּן אַיְהָר קִינְד, אַיְהָר יְצָחָקְלָל שֻׁעְטָמָט זיך מיט אַיְהָר, נְאָר
נִישְׁתָּצְוָה דָעֶרְפְּרִיהָעָן יְעַנְתָּהָעָן מִיט אַיְהָרָע טְרָעָהָרָן הָאָט זיך מיט אַלְעָה קְרָעָמְעָן
איַינְגָּנָה אַלְטָעָן נִישְׁתָּצְוָה וְוַיְיָנָעָן.

די זון האַט זיך ווּסְמָעָן אַמְּלָאָה מַעְרָד אַרְגְּוֹנְטָר גַּעַלְאָזָט אַונְטָעָר יְעַנְ-יְיָנָה
שְׁטָעָרְטִיל, יְוָרָעָן הָאָבָעָן זיך גַּעַזְיָלִט אַבְּגָעָר דָעָם מַאְרָק אָוּנָה אַלְעָה וְעַנְעָן אַוּוּק אַיְזָק
דָעָם בִּיתְהִמְדָרְשָׁן גַּעַזְמָעָל מְנָחָה דָאַוְעָנָעָן, בִּי דָעָם בְּרָגְעָן אַיְן מִיטָעָן מַאְרָק הָאָפָנִין
זיך אַגְּנָה וְהָיָבָעָן צְוָאָמָעָן קְלִיְבָעָן חְרִידְיְנָגְלִיךְ וּוּסְמָעָן עַרְשָׂת פְּרִיְיָהָן דָעָם דָהָד
גַּעַנְגָּנָעָן.

טוּבָה אַתְּ צְוָאָמָעָן גַּעַנְגָּמָעָן אַיְהָרָע אַיְשָׁלָעָךְ אַוִּיפָּה דִי הָעָנָד, (די מהיר
מִיט דִי שְׁטוּהָלָעָן הָאָט זיך אַיְן מַאְרָק גַּעַלְאָזָט: עַס וּוּטָמָעָן קִינְיָעָר נִישְׁתָּגְּבָעָן),
אָוּן אַבְּגָעָר לְאַזְוְנָדָגָן דִי נְרָאָבָע יְעַנְתָּהָעָן אָז פָּאָר קְלָלוֹת אַיְן זְשָׁטִיל דָעָם מַאְרָק
אַוּוּק.

וּוּסְמָעָן זיך מִיט דִי קְיִשְׁלָעָךְ אַוִּיפָּה דִי הָעָנָד אַלְיָין אַהֲיָם גַּעַנְגָּנָעָן הָאָט
זיך וְעַנְגָּנָעָן אַיְהָר יְצָחָקְלָל גַּעַלְעָהָרְטָט.

יעַנְטָהָם שְׁטָעַבְדָּרְגָּיָן וּוּרְטָעָר קָעָן אַיְהָר פָּוּן זְוּנָעָן נִישְׁתָּאָרוּסִים, מִילָּא דָאָט
וּוּסְמָעָן זיך וְאַנְטָמָעָן: אַבְּגָעָר אַיְזָק אַיְן דָעָר מְאָן גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן, אַרְטָמָעָן אַלְעָה
וּוּסְמָעָן וּוּסְמָעָן זיך אַגְּזָעָמְרָבְּעָט בִּי אַיְהָר מְאָנס קְרָעָנָק, נָאָר וּוּסְמָעָן זיך וְאַנְטָמָעָן,
אוּ אַיְהָר יְצָחָקְלָל שֻׁעְטָמָט זיך מִיט אַיְהָר, דָאָס קְרָעָנָק אַיְהָר בִּי אַיְן "רְדִיפָּה". טָאָקָן,
דָאָטָמָט זיך אַיְהָר, אָגָעָר קְומָת אֲהִים אַוִּיפָּה דָעָר נָאָטָמָעָן, וּוּילָעָר בִּי אַיְהָר קִיְּזָעָן
אַלְקָאָזָנָה נִישְׁתָּצְוָה פְּרָוּבָעָן . . .

אָגָעָר קְלָעָהָרְנָדִין דָאָס הָאָט זיך אַגְּנָה וְהָיָבָעָן שְׁלָעָטָעָן יְעַנְתָּהָעָן.
— נִישְׁתָּצְוָה דָעָר לְעָפָעָן זְאָל זיך דָאָס. רְבָנוֹן שֶׁל עַולְמָן: מְاطָעָמָעָן אַיְנָעָר!

עֲפִים הָאָט זיך אַיְהָר גַּעַדְכָּט, אוּ דָאָס וּוּסְמָעָן זיך מִינִינָט, אוּ יְצָחָקְלָל שֻׁעְטָמָעָן
זיך מִיט אַיְהָר הָאָט זיך קִינְיָעָט נִשְׁתָּצְוָה צְוָדָעָהָרְנָקָעָן נָוָר יְעַנְתָּהָעָן, אַלְיָין הָאָט זיך
מְכַשְּׁפָּתָה, אַגְּנָמָאָטָט.

— מִין קִינְד. מִין יְצָחָקְלָל, וּוּסְמָעָן אַגְּשָׁעָטָעָן הָאָט אַיְהָר זיך אַהֲמָמָעָן
אָגָעָן זיך אֲרוּסִים מִיט אַקְוֹל:

— רְבָנוֹן שֶׁל עַולְמָן, דָוּ זְאָלָטָמָט דִיר אַגְּעָמָעָן מִין קְרוּוּרָעָ, בִּזְטָשׁ דָאָר אַמְּאָטָטָעָן
פְּאָר יְתָוִים, דָוּ זְאָלָטָמָט עַס אַיְהָר נִישְׁתָּוּ שְׁוֹוִיְגָעָן.

— וּוּסְמָעָן דָאָס? וּוּסְמָעָן שְׁעַלְתָּאַיְהָר אָזָוּ, טּוּבָה? — הָאָט זיך אַגְּנָה וְהָיָבָעָן
זיך אַיְהָר נְחָה דִי גַּנְיָרְהָסְטָעָן, וּוּסְמָעָן אַיְן גַּעַשְׁטָאַנָּעָן אַיְן טָהָרָה שְׁנִינְטָרָאָס,
אָגָעָר גַּעַדְכָּט וְיִטְוּבָה שְׁעַלְטָמָעָן זיך זיך אַלְיָין אַהֲיָם גַּעַהָעָנָדָגָן.

— וּוּסְמָעָן דִין בָּעַלְבִּיתְשָׁעָן? אָוּ נִישְׁתָּצְוָה דִי יְמָה-שְׁמָה-גִּיצְעָן, הָאָט זיך

אַיְסֶנְגּוֹרְטָעַן וּוַיּוֹעֲנְדִּיגַּ מִיטַּ דָּעַם פִּינְגְּנֶרֶר אֵין מַאֲרָק אַרְיִין, אָגַן נִישְׁתַּ אַפְּלוּ דָּעַם קָאָפַּה
אַמִּיכְהַבְּנְדִּיגַּ צַוְּ וּעֲהָעַן וּוֹעַרְ עַסְ דָּרְדַּטְ צַוְּ אַיְהָרְ, אֵין זַיְ וּוַיּוֹטְעַרְ גַּעַנְגַּנְגַּעַן.

אָגַן טַוְבָּה וּוַיּוֹטְעַרְ גַּעַהַעַנְדִּיגַּ, הָאָטַזְ יַזְקְלֵלְ דָּרְמָאנְטַ, אָגַן הַיִּנְטַ אֵין דָרְ פְּרָהָר,
וּזְעַן זַי אֵין צַוְּ נַחְחָן מִיטַּ אַיְהָן אֵין קִיךְ אַלְיִין הָאָטַזְ זַי פָּעַן דָּעַרְ צַוְּיִטְעַרְ שְׁטוּבַּ
בְּעַהָרְטַ יַזְחְקֵלְסַ קְוָלַס וּוְעַרְ שְׁפָאַרְטַ זַי מִיטַּ נַחְחָסַ בְּחָרְוִיםַ לְעַדְ אֵין לַעֲרָנְעַן, זַי הָאָטַזְ
בְּשַׂוְאַסְטַ, אָגַן מִיטְוֹאַךְ עַסְטַ אַיְהָרְ יַזְחְקֵלְ בְּיַיְ נַחְחָן, אָגַן טַאַקְוַיְ מִיטַּ אַבְּיִין אַחְןַ
זַי גַּעַנְגַּנְגַּעַן מִיטַּ דָּעַרְ הַיְהָן כְּרִי אַיְהָרְ יַזְחְקֵלְ זַעַל אַגְּנוּטַזְ יַזְקְלֵלְ הַאַבְּעַן, עַרְ אֵין
דָּאָךְ, גַּעַבְיךְ, אָזַי שַׁוְאָךְ.

אָגַן הַעַרְעַנְדִּיגַּ פָּעַן דָּעַרְ צַוְּיִטְעַרְ שְׁטוּבַּ אַיְהָרְ וּתְהָנָסַ קְוָלַס, הָאָטַזְ זַי טַאַקְיַיְ דִּי
קְדַּקְדַּעְלָטַ פְּעַרְלָאַעַן, נָאָרְ דָּאָךְ אֵיזְ זַי נִישְׁתַּ אַזְעַקַּעַ, אַיְהָרְ יַזְחְקֵלְ שְׁפָאַרְטַ זַיְ
מִיטַּ נַחְחָסַ קִינְדְּרָעַרְ אֵין לַעֲרָנְעַן, זַיְ קָעְנְעַן עַפְסַ דָּעַן ? זַיְ קָוְמְעַן עַפְסַ זַיְ זַיְזַי
פָּאַרְעַשְׁוּעַ ? עַרְ וּוּעַט זַיְקְלַשְׁפָעַמְעַן ? הָאָטַזְ זַיְקְלַשְׁפָעַמְעַן זַיְ וּוּעַט מִירַ
דָּאָטְרַעְפַּעַן מִיטַּ דָּעַרְ הַיְהָן אֵין דָעַרְ הַאַנְדַּרְ ... זַיְןַ מַאְמַעַן אֵין אַבְּאַרְקַזְ יַזְרָעְנַעַן,
אַשְׁעַנְעַרְ יְהָסָם ... אָגַן דָּאָךְ אֵיזְ זַיְ קִינְדַּעַטְ פְּעַרְלָאַעַטְ ... אַקְיַיְדַּעַטְ נִישְׁתַּ קִיְיַי
עַרְשָׁעַן אַכְנְעַקְאַסְטַ, אָגַן וּוַיְהִילְקַאַסְטַעַן נַחְחָסַ קִינְדְּרָעַרְ אָפְ ? וּוְאַלְטַ זַי הַיְיָנַמְטַ
גַּעַהַטְ דָּאָטְ גַּעַלְדַּ וּוּאָסְ אַיְהָרְ יַזְחְקֵלְ הָאָטַזְ גַּעַדְרָאַטְ אָבְקַאַסְטַעַן וּוְאַלְטַ זַי זַעַלְ
אַגְּנִידְהַסְטָעַ גַּעַוְעַן ... אָגַן אֵיזְ גַּעַשְׁתָּאַגְּנַעַן אָגַן הָאָטַזְ זַי זַיְ גַּעַהַרְכַּט זַי זַיְןַ קְוָלַס .
— אָזַי ! עַרְ הָאָטַזְ גַּעַדְרָאַטְ לְעַבְעַן — אָגַן וּזְהָןַ יַזְחְקֵלָעַן, עַרְ וּוְאַלְטַ דָּאָךְ
בְּאַלְיַיְ גַּעַוְנַדְ גַּעַוְאַרְעַן — בָּאַלְדְּ הָאָטַזְ זַיְ דִּי תְּהָרְ גַּעַעַפְעַנְטַ, עַסְ הַאַבְּעַן וּזְ
גַּעַפְלָאַטְ.

— גַּוְתְּ מַאֲרָגְעַן, הָאָטַזְ עַרְ שַׁוְאָךְ אַרְיוֹם גַּעַרְעַדְתַּ אָגַן בָּאַלְדְּ דָוְרָקְ דִּי תְּהָרְ
אַרְיוֹם, זַי הָאָטַזְ גַּעַוְאַסְטַ, זַי הָאָטַזְ אַיְהָם גַּעַמְתַ-גַּנְשַׁ אַגְּנַעַתְהָזַן, עַרְ אֵיזְ פְּעַרְשָׁעַמְטַ
גַּעַוְאַדְרַעַן פְּאַרְ זַיְ, פְּאַרְ נַחְחָסַ בְּחָרוּמִיְלָעַן .
אָגַן זַי פְּהָלָטַ אֵין הַאָרְצַן : אַיְהָרְ קִינְדַּעַטְ, אַיְהָרְ יַזְחְקֵלְ, אַיְהָרְ מַילְקַ גַּעַוְיְגַעַן,
זַוְאָסְ פְּאַרְעַן גַּעַשְׁעַטְמַעַן הָאָטַזְ נַחְחָה זַי אַיְהָם, אָגַן אַוְסְנִיעַסְנִידְגַּ אַיְהָרְ בְּיַטְעַרְ הַאָרְצַן ,
איַיְפַּ יַעַנְתָּהָסַ קָאָפַּ, אַוְזַיְ פְּאַרְ דָּאָסְ וּוּאָסְ אַיְקָרְ זַיְהָןַ הָאָטַזְ גַּאַרְ נִישְׁתַּ אַכְנְעַקְאַסְטַ אַבְּ
קַעַן בְּעַסְעַרְ פְּאַרְ נַחְחָסַ בְּחָרוּמִיְלָעַן הָאָטַזְ זַיְהָקַטְ אַבְקַאַסְטַ אַבְּ
קַעַן בְּעַסְעַרְ פְּאַרְ נַחְחָסַ בְּחָרוּמִיְלָעַן מִיןַ קְרִיוּדָעַ אַגְּנַעַמְעַן, דִּי זַאַלְמַטְ אַיְהָרְ
דָּעַרְ פְּאַרְ בְּצָאַהָלָעַן, זַיְ וּאַלְטַ דִּי הַיְנְמִינְגַּעַ נִאַכְטַ נִשְׁתַּ אַבְפָעַן .
דִּי פְּעֻרְבִּיְיַיְ גַּעַהַרְ וּוַיּוֹנְדִּיגַּ וּוְאַיְוּדָעַן גַּעַתְהַטְ אַלְיִין אָגַן שְׁלָטַ
בְּלָאַלְטַ.

— דִּי נִאַכְטַ הָאָטַזְ זַיְ אַגְּנַעַרְקַטַּ, אָגַן פִּינְסְטַעְרַ אֵיזְ אֵין שְׁטַעַדְטַעַלְ גַּעַוְאַרְעַן .
טוֹבָה אֵיזְ מִוטַּ דִּי קְוַיְשְׁלַעַן אַגְּהַיְסַמְעַן, הָאָטַזְ זַיְ אַרְוּפְגַּעַשְׁלַעַפְטַ אֵיזְ .
די טְרַעַעַ פָּעַן אַיְהָרְ חַוְיַי אָגַן גַּעַעַפְעַנְטַ דִּי תְּהָרְ .

— דִּי מַאְמַעַ, דִּי מַאְמַעַ וּלְעָנְעַן אַיְהָרְ קְוָלוֹתַ אַקְעַגְעַן גַּעַקְוָמַעַן .
די שְׁטוּבַּ אֵיזְ גַּעַוְיַיְן רְוִלְנַ, אֵין מַטְעַן דָּעַרְ שְׁטוּבַּ הַאַבְּעַן זַיְ דִּי קִינְדָעַטְ
אַרְיוֹם גַּעַשְׁטָעַלְטַ גַּעַבְעַן טְוַבְעַן אָגַן נִימַטְ אַיְגְּנַעַהָרַטַּ צַוְּרִיְיָעַן „מַטְמַעַ“ . אֵין קִינְדָעַטְ
קוֹל אֵיזְ גַּעַוְיַיְן אַוְיִינְגְּנִידְגַּעַרְ : „וּאוֹאַ בִּיסְטַ דִּי דָאָסְ גַּעַוְיַיְן אַגְּנַצְעַן טָאָגְ ?“

א צוועיטענס קול איז געווען א פראעלילבער : "וַיְהִי נֹתָן אֵלָיו מְאֹמֶן, אֲזֶה דָה בֵּית גַּעֲקֹם עַמְּנָעֵן", אונג דה אעל קולות האבען זיך אין איינעם אויסגעמיישט.

— שוויגט! לאט מיך החאטש דעם אטטעס האבען, שריט דיז יודענע אנטיע. דערשטעלענדיג די קוישלעך.

וְאֵין צָו צָו כּוּמָעַן, עַפְסָנָעַן וְעַזְוַתָּן, אֲזֶה בָּאָלֶד אֵין דָּאָס קְלִיּוּנָע שְׁטִיבָעָל פָּנוּן אַקְלִיּוֹן פְּאָרְדוּרְבָּרְטָעָן לְעַמְּפָעָל בְּעַלְוִוְּטָעָן גַּעֲוָאָרָעָן.

דרער שוואָכָעָר שיין האט נור בעלוּטָעָן דָּאָס אַרְטָאָרָום דָּעָר קִיךְ, וְיִי טַוְּבָה אַיְזָנָעָן אֲזֶה דָּאָרְטָעָן צְוַיְוִי הַעַלְצָלִין אָוְנְטָעְגָּנְהִיכְצָט, בעלוּטָעָן אַיְזָנָעָן אלטָמָּה.

פְּעַרְשְׁטוּבְּטָעָן מַאְשָׁן וְוָאָס אַיְזָנָעָן נַעֲבָעָן אֲבָעָט (אַסְּימָן פָּנוּן אַגְּנוּעָהָעָנָעָט) שְׁנִירָעָרָר, אֲזֶה אַהֲלָב בָּעָט וְוָאָס אַיְזָנָעָן אַיְבָּעָר דָּעָם לְעַמְּפָעָל גַּעֲשָׁתָאָנָעָן. אַוְיָף דָּעָם בָּעָט אַיְזָנָעָן אַוְסָמָעָן גַּעֲשְׁפָּרִיטָט שְׁטוּרָה אַוְיָף וְוּלְבָעָן עַס זַעֲנָעָן גַּעֲלָנָעָן פְּעַרְשְׁיעָדָעָן אַוְיָם, אֲזֶה וַיְיַעַר רִיחַ האָט זיך גַּעֲמָרָגָעָן אַוְבָּעָר דָּעָר שְׁטוּבָה, דָּאָס אַבְּרִיגָעָן טַהְיָל שְׁטִיבָעָל מִיטָּה בְּעָטָעָן זַעֲנָעָן פְּעַרְלְוִוְּרָעָן גַּעֲוָאָרָעָן אַזָּה דָּעָם שָׁאָטָעָן.

עַרְשָׁת אַנְדָּרְעָתָהָלָבָעָן יָאָהָר וְיִיְהָר מָאָן לְיַיְעַר שְׁנִידָּרָאָרָבָעָן.

נַאֲך בְּיַיְזָן לְעָבָעָן, צָוָס כּוֹפָס וּוּן דָּעָר הַוְּכָתָה האָט זיך אַיְהָם גַּעֲשָׁתָאָרָקָט אֲזֶה עַד

הַאָט נַשְּׁמָת גַּעֲקָעָנָט יוֹיָן וַיְיַבֵּא אֲזֶה קִינְדָּרָעָר מְפָרָסָמָזָן, האָט זיך טַוְּבָה אַוְיָמָה.

גַּעֲלָאָטָט עַפְסָמָז צְוַיְוְרְדִּינָעָן, אֲזֶה וְוּסָמְדָרָעָן אַוְסָמָעָן מַעְהָרָדָרָיָה קְרָעָנָק האָט זיך גַּעֲשָׁתָאָרָקָט, האָט זַי גַּעֲמָוֹתָט מַעְהָרָהָאָרוּוּן, אֲזֶה וְיַיְזָנָעָן גַּעֲוָאָרָעָן אַלְמָנָה, אַיְזָן וְשַׁיְן גַּעֲוָהָנָמָת גַּעֲוָאָרָעָן.

גַּעֲוָאָרָעָן צְוַיְוְרְדִּינָעָן פְּאָרְצָן גַּאֲנָצָעָן הַוְּיַיְנִידָּר.

דָּאָס עַלְסָטָעָן וּוּנְגָעָל יְצָחָקְלָה האָט גַּעֲהָאָט אַגְּנוּט קְעָפָעָל, עַר אַיְזָנָעָן גַּעֲוָהָנָמָת.

דָּעָר אַיְנְגִינְגָּר טְרִיסְטָט, אַיְזָנָעָן לְיַיְעַר שְׁנִידָּרָאָרָבָעָן, אַיְזָנָעָן לְיַעֲגָנְדִּינָעָן אַוְיָף דָּעָם טְוִיטָעָן בָּעָט האָט עַד זיך גַּעֲמָרִיסְטָט, עַר לְאַזְמָת חַאְטָשָׁאָבָעָר אַגְּנוּטָעָן קְדִישָׁן נַאֲך זיך.

וּוּן לְיַיְעַר אַיְזָנָעָן גַּעֲשָׁתָאָרָבָעָן האָבָעָן דִי בְּעַלְיָהָבָתִים רְחַמְנָה גַּעֲהָאָט אַוְיָף דָּעָר וּוּסְטָעָר אַלְמָנָה, צְוַיְוְרְדִּינָעָן גַּעֲמָעָן-גַּעֲמָאָהָט אַפְּאָרָרְבָּל, אֲזֶה זַי זַאֲלָהָאָבָעָן מִיטָּה וְוָאָס צְוַיְוְרְדִּינָעָן. אֲזֶה זַיְהָעָנְדִּיגָּר אַזְמָתָאָבָעָן קָאָפָהָאָבָעָן זַי אַיְהָם אַרְיִינְדָּה גַּעֲגָבָעָן לְעָבָעָן אַיְזָנָעָן בְּיַיְעַר הַיְיָוָר, אֲזֶה עַם אַוְעָקָר.

טוּבָה זַיְהָעָנְדִּיגָּן, אֲזֶה יָאָהָר יְצָחָקְלָה עַסְטָט בְּיַיְנָה גַּעֲהָאָט עַם אַיְהָר הַאֲרָצָעָן, אֲזֶה תְּגָאָה גַּעֲתָהָוּן, נַעֲבָעָן, וְנַעֲבָעָן אַשְׁוָאָקָר קִינְדָּר, וְוָאָס קָעָן זַי אַיְהָם גַּעֲבָעָן עַסְטָן?

דָּאָרָט, בְּיַיְדָנִידִים האָט עַד פָּנוּן אַלְעָם בעַסְטָעָן, דַּאֲךְ אַבָּעָר אַיְזָנָעָן דָּעָר שְׁטִילָה האָט זַי דָּרְרָקָן עַנְמָה-נְפָשָׁה גַּעֲהָאָט, פָּנוּן דָּעָם וְוָאָס יְצָחָקְלָה עַסְטָט אַיְזָנָעָן פְּרָעָמָרְדָּעָר רַיְכָעָה הַיְיָוָר, זַי האָט אַלְיָן נַטְגָּוָאָוָט אַיְבָּעָמָעָן האָט אַיְהָר מִטָּה דָּעָם אַטְבָּה גַּעֲתָהָוּן אַרְעָר...

איַיְנְכָאָל אַזְיָי זַיְהָעָנְדִּיגָּן פְּאָר אַיְהָר "שְׁטָעָל" זַיְהָעָט זַי וְיִי אַיְהָר יְצָחָקְלָה גַּעֲהָאָט אַיְרָוִים פָּנוּן דָּעָם שְׁוֹלְגָעָסְעָל מִיטָּה דָּעָם חַטְיָלָן-זַעֲקָוָל אָוְנְטָעְגָּנְהִיכְצָט דָּעָם אַרְטָאָרָום גַּעֲהָאָט גַּעֲהָאָט...

גַּעֲהָאָט אַיְזָנָעָן זַיְהָעָנְדִּיגָּן דָּעָם גְּבוּרָסָהָוּן אַרְיִין פְּרָוִשְׁטִיקָה עַסְטָן, האָט עַם אַיְהָר אַיְזָנָעָן גַּעֲשָׁתָאָבָעָן. זַי אַיְזָנָעָן דָּעְנְכָטָאָבָעָן נַאֲך גַּעֲוָאָרָעָן מִיטָּה יַעֲנְתָהָזָן, וְוּיְלָבָעָן בְּאָלָל

נאך דעם מאנַס טוידט האבען אלע אויף איהר רחמנות געהאָט, האט זי צו איזה געזאנט:

— גליוכט מיר יונטה, איך וויס אַלְיאַן נישט, ועהט וואס האָב אַך, דאָכְט זיך פראנטערניעס צו די בעילְבָתִים, זוי האבען דאָך גוטס געטָהָן מיט מְפָר, אָנוֹ מיט מְיַין קינֶר, געשאָפֶט אַיהם עסָען ביַ רַיְבָּעָע ערטר, בעהאנדרלט אַיהם, זאנג אַיך, נישט ווי ער וואָלט זוּן אַ בְּיַרְקָיְךָ יְרוּדָעָס אַ קִינֶר, נוֹר ווי אַגְּבִּיסָּס, דאָך יעדעם מְאָל ווּן אַיך גַּעֲפָה די קִינְדָּרָעָר מִיטָּאָג, פָּעָרְגָּעָס אַיך אָנוֹ שְׁטָעָל אַ נִּיעָרָעָד מִיר, ווּין אַיך פְּשָׂוָת ווי אַ קלְיאַן קִינֶר.

— געהט, איהר ווִית אַ נָּאָרִישׁ יְרוּדָעָן, עַנְטָפָעָרְט אַיהר יְעַנְתָּה אָב, וואָס דעַן בַּיַּ אַיך וואָלט ער אַ לִיְתָן גַּעֲוָרָעָן, וואָס קָעָן גַּעֲבִּיךְ אַיִּין אַרְיָמָּאָן אַ קִינֶר געבען זי עסָעָן? מִשְׁתְּחִינָּס געזאנט.

— אַיהר ווִית גַּעֲרָעָט, יְעַנְתָּה, זָאנַט טוֹבָה, אַבָּעָר דָּאָך ווּן אַיך זי טְרוּיָּל מִיטָּאָג, שְׁנִיתָמָּר אַיִּין הָרָאָז.

— אָנוֹ אַיצְט וְצַעְנִיגְבָּה בַּיַּ דָּעָר קוֹד. אַפְּקָאַלְעָן עסָעָן פָּאָר די קִינְדָּרָעָר האָט די יְרוּדָעָן דָּאָס זַעֲלָבָע גַּעֲלָעָט, עַפְּסָמָּאָט האָט זיך גַּעֲרָעָט, אָיו מְעַן רַוְיבָּט בַּיַּ אַיהר יְצַחְקְלָעָן אַוּעָק.

— ווּן די קִינְדָּרָעָר האָט אַבָּעָן אַבְּגָעָנָעָסָעָן אָנוֹ זיך שְׁלָאַפְּהָעָן גַּעֲלָעָט, האָט זיך דָּאָס לְעַמְפִּיל אוֹיף דעם טִיש אַ נִּידָּעָר גַּעֲשָׁטָעָט, אָנוֹ גַּעֲנוּמוּן פָּאָר רַעֲבָטָעָן אַ העֲמָד פָּאָר יְצַחְקְלָעָן.

— באָלָר האָט זיך די טָהָר אַוְיכָנָעָהָנָעָט, אָנוֹ יְצַחְקְלָאָן אַיִּין אַרְיָנָעָקוּמוּן, יְצַחְקְלָאָן אַיִּין אַיְנָגָעָל פָּן אַיִּהְרָה פְּעַרְצָעָהָן, הוֹיךְ אָנוֹ דָּאָר, זוּן ווּיסָמָּס פְּנִים שְׁיִינְטָמָּבָּזָג אַרוֹסָמָּז פָּן דעם שְׁוֹאָרָצָעָן קַאַפְּאַטְקָעָלָעָן אָנוֹ פָּן דעם שְׁוֹאָרָצָעָן הַיטָּעָל.

— גַּט אַוְונָדָר, האָט זיך ער שְׁטָמִיל געזאנט.
די מְוֻטָּעָר האָט זיך די טָהָר אַוְיכָנָעָהָנָעָט אַיהר אַרט, אַיִּין הָרָאָז האָט זיך גַּעֲפִילְהָלָט, אָוֹ זיך דָּאָרָף פָּאָר אַיהר קִינֶר דָּרְקָאָרָץ האָט, נִישְׁתָּמָּאָט וְיִסְעָנְדִּיג אַלְיאַן פָּאָר וואָס אָנוֹ בָּאָלָד האָט זיך אַיהר גַּעֲזָאָט, אָוֹ זיך מִיט אַיהר אַרְמִיקִיט וְעַנְעָן פָּאָר אַיהר יְצַחְקְלָאָן אַיִּין אַוְמְגָלִיק.

— ער האָט זיך אַ נִּידָּעָר גַּעֲזָעָט אָנוֹ אַרוֹסָמָּז גַּעֲנוּמוּן פָּן דעם סְפָרִים-שְׁאַפְּקָעָלָעָן אַסְפָּר אָנוֹ אַרְיָנָעָקוּקְט.

— די מְוֻטָּעָר האָט אַרוֹסָמָּז גַּעֲרָהָתָד דָּאָס קְנוּטוּטָעָל פָּן לְעַמְפָּעָל, אַוְיְסָגָעָוָשָׁט מִיטָּאָג דעם פְּאַרְטּוֹק דָּאָס גַּלְעָזָל אָנוֹ דָּאָס לְעַמְפָּעָל זיך אַיהם גַּעֲהָעָנָטָר זיך גַּעֲרָוקָט.

— ווּסְטָמָּת טְרִינְגָּעָן אַגְּלָאוֹ טָהָר, יְצַחְקְלָאָן? פְּרָעָנָט אַיהם די מְוֻטָּעָר אַיִּין דָּעָר שְׁטָמִיל, וּוּלְעָנְדִּיג אַיהר קִינֶר מִיטָּאָט דִּינְעָן.

— נִיְּין, איך האָב עַרְשָׁת גַּעֲרוֹנָקָעָן.

— אַפְּשָׂר אַ עַפְּעָלָעָן?

— ער האָט גַּעֲשָׁוִינָגָעָן.

— די מְוֻטָּעָר האָט רַיַּן גַּעֲמָאָט אַ טְעָלָרִיל, אַוְיכָנָעָהָנָעָט אַ פָּאָר עַפְּעָלִיךְ מִיטָּאָג אַמעְסָעָר אָנוֹ אַ נִּידָּעָר גַּעֲשָׁטָעָט אוֹיף דעם טִיש גַּעֲפָעָן אַיהם.

ער האט זיך בענימות/דיג ווי א גרייסער אב געשילט א עפערלע, הויך א ברכת געמאכט אונ געגעסען .
ווען יזחקל האט געגעסען דאס עפערלע האט טויבָה זיך צו איהם מעהרא מאמע/דיגער געפיהלט אונ געהגעטער צו גערוקט צו איהם .
אונ אפשילענדיג בענימות/דיג דאס צווייטע עפערלע האט יזחקל נאך ליעבלכער גערעדט :

... איך האב היינט מיט דעם רין געטענט וועגען דער נסעה, דא אין היגען ביה-המדריש איז נאך נישט דא וואס צו טהון, נישט דא בי וועמען צו ערנען, אונ וואו צו לערנען, ער האט מיר איזן עצה געגעבען נאך מאקעוען אין דער ישבה צו פארדען, ער וועט מיט געבען א בריעז צו ר' חיים דעם ראש היישבה, ער זאל מיך מקרב זיין .
טוויבָה הערעדיג, איז אידער יזחקל וויל זי איבער לאווען, איז זי שטארק דער-שראקען געווארען, נאך די ווערטער "רין", "ראש היישבה", "מקרב זיין" — די דוויבָע לשון קדוש ווערטער וואס זי האט נישט פערשטיינען האבען געווארטקען אויף אידער עפעס א אימה אונ זי האט געפיהלט, איז זי דראפט דורך-ארץ האבען ... באילד האבען זי די ווערטער בערוהיגט: יזחקל האט זיך מיט אידער איזן עצה, מיט אידער, זיין מאמע

— מליא איז דער דין הייסט, האט זי אבעגעגעט מיט א פרומע מינע .
— יא, זאנט וויטער יזחקל, דראט לערענט מען "שער" מיט אלען מהלשים, ר' חיים דער מחבר פון "אור תורה" איז אלמדן טוּלְגַן, דראט קען מען אום וואקסען אליט .

די ווערטער האבען זי איז גאנצען בערוהיגט, זי האט זיך געפיהלט עפיט גליקלך, עפיט דערחווכט דאס איז אידער קינד — זי איז די מאמע פון איז קינד, אונ ווען נישט זי וואלאט דאך יזחקל נישט געוועען ... נאך דאס הארץ האט איז געריסען אונ זי איז טרויריג געווארטען

דר נאך האט זיך דערמאנט איז אידער מאן אונ איז ארים מיט א געוועין :
— וואלאט ער חאטש געלעבט, וואלאט ער חאטש דאס נחת דערלעבט, האט זי געוויפצעט .

יזחקל האט איז ספר ארײַן געקוקט .
דאס וואס יזחקל קלוייבט זיך אועוק פארהרען, האט זי בי נאכט נישט געלאוץ שלאָקען, דאס הארץ האט אידער געריסען .

אונ בי נאכט ליגענדיג אויף אידער געלעגען, האט זיך אידער געהלומט זוי עפעס גרייסע רבנים מיט טיעעה שטראימלען, אונ לאנגע פאות קומען אן, אונ געמען פון אידער, אידער יזחקל אועוק, אידער יזחקל טראנט אויך א שטראימעל כיטט לאנגע פאות אונ האט א נראב ספר איז האנד, אונ ער געהט וויט אועוק מיט די רבנים, זי שטעהט אונ קווקט נאך אונ זי וויסט אליען נישט, אוב זי זאל איך גערעהן, אידער ווינען נאך

אונ דער פֿרִיה האט זיך שפעט אוֹפֶּגֶעָחָפֶט, יזחקל איז שיין נישט גיזועען .
זי האט אויף ניך די קינדרע אבעגעערטיגט אונ געאיילט זיך איז מארכ אריין, אונ

זיטצענדייג בי איזה רשות האט זיך זיך פערקלעהרט אונגעט האט זיך איזה געדאַט איז זיך ביז איזה זוּהן, ער איז רב אין אַגראַיסע שטאדט, אַט זיך ער אַגאנעטהָן אין שיך אונז אַקען, אַגראַיס שטרײַמֶל אַויף דעם קאָפּ אונז האַט אַגראַבּ ספר אַיִן דער האַנד אונז קוּקְטָאַרְיִין, זיך זיכט ביז זוּין רעלטער זוּין אונז שטראַיקְט אַזְּקָ. די טהיר עַפְעַנְתָּ זיך, עס קומט אַרְיִין יונטַע מיט אַטְלָעָרְלִין אין דער האַנד פֿרְעָנְעָן אַיזה זוּהן אַשָּׁאלָה.

אַקְוָנָה האַט זיך אַוְינְגְּנוּקְטָאַ פֿון אַיזְּהָרָע זַיסְעָן גַּדְעָנְקָעָן.

נאָצְעָן גַּעֲכָט אַיִן טַוְיבָּה גַּעֲוָסְעָן בֵּין דַּעַם טַיְשָׁלָאָונְגָעָן בֵּין בֵּין דַּעַם קְלִינְגָעָם פֿרְיוֹבְּעָרְטָעָן לְעַמְפָּעָל האַט זיך רעלט גַּעֲמָאַטָּט דֵּי העַמְבָּרְטָפּ אַפְּאָר יְצָחָקְלִין וּוּגְנָאָרְיִין; בֵּין יְעָרְעָן שְׁטָאָךְ האַט זיך גַּעֲלָעָרְטָט, אַז זיך נַיְתָעָס פְּאָר יְצָחָקְלִין, ער וּוּטָאַזְּוּקְפָּאַהָרָעָן אין דַּעַר יְשִׁיבָּה אַרְיִין, זַיְמָצְעָן אַונְגַּעַרְעָן אַונְגַּעַרְעָן אַלְעָ פְּרִיטְינְגָעָן אַנְטָהָן אַהְעָדר, וּוּאַס די מַאֲמָעָה האַט פֿאָר אַיִּהָם צוּיְתָעָס גַּעֲמָאַטָּט. יְצָחָקְלִין אַיִן שְׁטָעְנְדִּיגָעָן גַּעֲוָסְעָן אַזְּפָּר דַּעַר צְוִיְּוִיטָר זַיְתָעָס אַונְגַּעַרְעָן אַזְּפָּרְיִיל אַרְיִין גַּעֲקְוָקְטָאַ, דַּעַר מוּטָעָר האַט זַיְתָעָס גַּעֲוָאָלְטָמְפָּס וּזְגָעָן. נַאֲר זיך האַט נַיְשָׁטָגְעָסְטָמְפָּס וּוּאַס...

טוּבָה מיט יְצָחָקְלִין זַעֲנָעָן פֿאָרְטָאַג אַוְיְגְּעַשְׁמָאָנָעָן.

יְצָחָקְלִין האַט גַּעֲקָוּשָׂת דַּי בְּרוּדָרְלִיךְ אַיִן שְׁלָאָףּ, די פֿרְעָרְשְׁלָאַפְּעָנָעָן שְׁוּעַטְעָרְלִיךְ האַט ער גַּעֲוָאנְטְּבָּלְיִים: „בְּלִיְּבָּשְׁת גַּעֲוָנְדָּר“, אַיִן שְׁוּעַטְעָרְלִיךְ נַאֲלָהָה, האַט זיך אַוְיְגְּנְהָאָפְּט אַונְגַּעַרְעָבָעָן צְוּוֹיְנָעָן, אַז זיך וּוּיל מִיט גַּעֲהָעָן בְּגַלְיְטָעָן דַּעַם בְּרוּדָרָ, די מוּטָעָר האַט זיך דַּעַר שְׁטִיל אַיְגְּנְגָעְנוּמוּן. אַונְגַּעַרְעָן יְצָחָקְלִים קְעַסְטָעָל זַעֲנָעָן זַיְבִּידָעָן פֿון דַּעַר שְׁטוּבָאַרְיִים.

די נַאֲסָמָה האַט נַאֲך גַּעֲשְׁלָאַפְּעָן, די לאַדְעָן זַעֲנָעָן נַאֲך גַּעֲוָעוּזָן פֿערְמָאַטָּט, פֿון אַונְטָהָר דַּעַר שְׁפִּיטְיִץ פֿון דַּעַר קְרוּבָּעָה האַט מַאֲרָגְעָן שְׁטָמְעָרָעָן אַז פֿוּרְגָּעָשִׁינְט אַונְגְּקָלְט בְּגַעְלְדוּעָט די קְאַלְעָטָעָ פְּרִיה מַאֲרְגְּנְדָּרְגָּעָן רָאַסְעָ וּוּאַס אַיִּז גַּעֲלָגְעָן אַבְּפָעָר די דַּעַבְּרָ, אַונְגְּקָלְט דַּעַם שְׁמַעְטְּשִׁיל אַונְגְּקָלְט גַּעֲרוֹתָהָט אַשְׁטְּלִיקִיָּט. — נַאֲר אַיִּז מִיטְּן מַאֲרָק אַיִּז אַפְּוּיְרָשָׁעָ פֿוּהָר גַּעֲשָׁמָאָנָעָן מִיט אַיְבָּס, אַרְוָם די פֿוּהָר וּוּיְבָּרָעָ, אַונְגְּקָלְט זַעֲנָעָן זַיְבִּידָעָן זַיְגַּעְתָּהָס קְולָ:

— פֿינְפּ גַּילְדָּעָן מִיטְּצָעָן גַּרְאָשָׁעָן, דַּאֲסָגְּנָעָז אַיְבָּס נַעֲהָם אַיִּךְ.

אַונְגְּטוּבָה, נַאֲלְמָרָאַגְּנְעָרְעָן יְצָחָקְלִין דַּאֲסָקְעַסְטָעָל, אַז דַּוְךְ גַּעֲנָגְגָעָן דַּעַם מַאֲרָק אַונְגְּדוּרְהָעָנְדָּרְגָּעָן יְצָחָקְלִין האַט זיך אַז אַיזְּהָרָגְעָנְדָּרְגָּעָן...

זַיְיִ זַעֲנָעָן אַרְיִים אַגְּמָנָעָר דַּעַם שְׁמַעְטְּשִׁיל, אַזְּפָּר גַּעֲקְוָקְט מִיטְּשְׁטָאָלִין...

זַיְיִ זַעֲנָעָן גַּעֲלָעָנְהָיִיט נַאֲך לְעַנְטְּשִׁין, אַז פֿון דַּאֲרָט זְאַל יְצָחָקְלִין וּוּיְמָטָעָר פֿאַהָרְעָעָן קִין קְוָטָנָא. דַּעַר הַיְמָעָל אַז גַּעֲוָועָן גַּרְוִיעָן אַונְגְּקָלְט. דַּאֲרָט וּוּיְמָטָעָר האַט ער זיך אַוְיְגְּנְעַסְטָמְט מִיט דַּעַם רְוִיכְעָרְדִּינְעָן טְוִיה-וּוּאָלְקָעָן וּוּאַס האַט פֿון דַּו פֿעַלְדָּעָר אַוְיְגְּנְעַסְטָמְט גַּעֲשְׁטִיְיִיגְט אַבְּפָעָר פֿון הַיְמָעָל אַזְּפָּר דַּעַר אַגְּבָּעָן זיך אַזְּיִינָעָט צְוָאַמְעַנְגָּעָנְאָסָעָן... אַונְגְּקָלְט וּוּגְנָאָר האַט זיך יְשִׁיטְלָ-שְׁוִיְּגָעָנְדָּר וּוּיְתָעָס צְוָאַמְעַנְגָּעָנְאָסָעָן...

וַיְהִי האבען זיך בידע ביום שלאבען אnidער געתטעט אונ געווארט אויף
א געלגענהויט:
 אונ דיא מוטער האט א-רויסגעקראצט א פאר פערציגערס פון דער קעהנען
 אונ איהם, אינגעבענערען אין העדר, אויפן הארט.
 באאלד איז א פורדר דורגעפע אדרערן פול מיט פערשוינען. זיך האט פאר יצחקלען
 אויסנערונגען איין ארט פאר פערציג גראשען אונ האט דאס קעסטיל אויף דעם
 וואגען איזיפגעלאנט.
 — **פָּאָהָר גַּעֲוֹנְדֻּרְהִיּוּת!** פערגעס נישט איז דער מאמען! האט זיך ווינגענדויב
 אויסנערעדט.
 יצחקל האט געשוויגען.
 זיך האט געוואלט איזידר קינד קושען נאר זיך האט געוואסט, איז דאס פאסט
 נישט פאר א דערו אקסענדיג יונגיל אונ האט זיך אינגעעהאלטען.
 יצחקל איז איזיפ אויף דער פורדר, דיא פאסזושירען האבען פאר איהם צוישען
 זיך איין ארט געמאכט.
 — בלייב געונדר, מאמעע, האט ער געהנט וווען דיא פורדר האט זיך פון ארט
 גערירחת.
 — **פָּאָהָר גַּעֲוֹנְדֻּרְהִיּוּת,** מיין קינד! זויטין אונ לערען דאסט אונ פערגעס
 נישט איז דער מאמען, האט טויבא נאך דער פורדר נאכ-געשריעגען.
 דיא פורדר האט זיך וואס א מאל דער וויטערט אויף אויף דעם בארגן, וואפ
 האט זיך געההען פון דערו ייטענס.
 טויבא איז געתטאגען אונ אלע נאך דער פורדר. וווען דיא פורדר איז
 פון דער וויטערט איין קאזרוש פערליךערן געווארען, האט זיך טויבא אומגעדרעהט
 אונ צוירק איז דער שטאדט ארין.
 זיך האט אנטגעלאנט דעם וווען פורדי. עם זאל איזידר אויסקמען פאר בי געהק
 דעם **בֵּית עָולֶם**.
 ניט קיין הוילער פארקען פון ברעטער האט דעם בית-עולם איזומערינגעלאט
 אונ דיא מצבות האבען ארים זיך א-רויסגעוויזען אונ געקוקט אין הימעל ארין.
 זיך איין צו גענאגען אונ איזוף געלגעטערט א ביסעל אויף דעם פארקען אוב
 האט א-רויסגעגעט דעם קאָפּ איין **(פְּעַלְדָּ)** ארין אונ זיך, צוישען דיא מצבות
 עפִים מיט דיא אונגען געוואט, אונ איז זיך האט דערויהן א בעקאנטער קליעינע מצבה, האט
 זיך מיט דעם קאָפּ אהין געשהקעלט:
 — ברוך, ברוך! דיין זיךאל איז דער ישיבה געפֿאדרען, הוורה לערנען.
 באאלד האט זיך אבער דער מאנד איז דעם טארק, יענטע האט אודאי דאסט
 גאנצע איזיבס אַבְּגָנָעָקְיִּדְתָּ: פָּאָר אִידָּר ווועט נאר שוין נישט איבער בליבען, אונ דאסט
 זיך איז שטאדט געאיילט.
 זיך איז גילער גענאגען, אונ זעהר זיך פְּרַיעַדְעָן מיט זיך געוועזען. עפִים האט
 זיך געטהיילט, איז זיך האט א גרויסע איז געטהון, אונ טראכטערנדיג דאס האט זיך פְּעַרְעָה
 געסען איז דעם ענטהט נאש פון דעם וואס יענטע האט דאס גאנצע איזיבס אַבְּגָנָעָקְיִּדְתָּ

אין צוויי וואכען אrome האט זי פון יzechקלען אַברְיוּעָלֶעֶר ערהאלטען, אלין לעונן קען זי נישט, אויז זי אַזְעַקְנָגְנָגְנָעַן מיט דעם בריוועל זו ר' יוחנן מלמר, זו ער זאל עם איהר איבערלייענען.

ר' יוחנן האט די ברילען אַנְגַּעַתְהָן גוט אַבְגַּעַתְהָסֶט אָונֵן האט אַנְגַּעַתְהָיְבָעַן פֿון בריוועל אַרוֹים זו לעונן:

„לאמי אהיבתי הצעעה...“.

— וואס איז דער טיטיש? האט טובה געפרענט.

— אַטְיַעַל אַיִדְאַס זו דער מומער, זאנט ר' יוחנן אָונֵן לְיוּעָנֶט ווּוַיְשָׁעֶר.

טַוְבָּהִים גַּזְוִיכְט אַיִזְלְטַמְגַּעַר גַּעֲוָאָרָעַן, זי האט גענומען אַיִדְר פְּאָרְטִיךְ זי זי אַוְיָגַען אָונֵן אַנְגַּעַתְהָיְבָעַן ווּוַיְנִינָּעַן.

ר' יוחנן האט דאס בעמערכט אָונֵן גַּעַלְיוּנֶט ווּוַיְטַעַר לְשׂוֹןְקוּדְשׁ ווּוַעֲטָעֶר,

— וואס איז דער טיטיש? דער טיטיש? פְּרָעָנֶט אַלְזִין דַּי יְדָעָנָע.

— גַּאֲרָנִישְׁטַט, נַשְׁתַּפְּאָר אַיִיךְ, אַיִדְר ווּעַט עַמְּסַנְּתָן פְּעַרְשְׁטָעָהָן, עַמְּסַנְּתָן פְּשָׁטְלָן.

— זי האט גַּעַשְׁוִיגַעַן, די לשׂוֹן קְרוּיְשׁ ווּוַעֲטָעֶר האבען אוּפְּרָאַר אַשְׁרָעָקְגַּעַוְאָרָעַן, אָונֵן זי האט מִיט דְּרַךְ־אָרְצַן אַוְסְגַּעַתְהָרָט.

„אַזְקְגַּעַרְיָם אַמְּיִ אַהֲבָתִי, מִיטְאַחֲתִי, אָונֵן שְׁרָהָן אָונֵן נַאֲלָדָעָן אָונֵן יַעֲכָבָן, זָאוּ ער זָיךְ גַּוְתַּעַלְעָנָעַן, אַיִךְ הָאָבָב אַלְעַטְמָעָג... אָונֵן שְׁלָאָפְּ בֵּי ר' חַיִּים עַן“. האט פְּלַצְצִים ר' יוחנן געלעונן.

טוּבָעַ האט זיךְ גַּעַלְאָוֹת בענוגען מיט די פְּאָר ווּוַעֲטָעֶר — זי האט צַגְעַנוּמוּן דעם בריעף, אַירָם גַּעַלְעָנֶט אַיִזְנָעָה אַרְיִין אָונֵן גַּעַנְגַּעַן מיט גַּרְוִיס פְּרִידָר אַיִן בָּאָרְקָרִין.

אוּפְּרָאַר נַאֲכָט — האט זיךְ גַּעַטְרָאָכָט — ווּלְאַיִךְ אַרְוָנְטְּרָגְעָהָן צָום דִּין, לאָוָעָר לְעוֹנָן דאס בריוועל.

אוּפְּרָאַר נַאֲכָט. ווּעַן זיךְ אַיִם נַעֲקָוּמָן, האט זיךְ אוּפְּרָאַר נַעֲקָוּמָן זָום דִּין מִיטְאָג אַבְּגַעַקְאָלָט, גַּעַנְגַּעַבָּעָן די קִינְדָּרָעָע עַבְנָן, אָונֵן גַּעַלְאָפָעָן זָום דִּין מִיטְעָן בריוועל.

זָאוּ אַיִן אַנְשָׁוֹב אַרְיִין, לְאַגְּנָעָפְּלָאַגְּזָעָם מיט סְפָרִים בְּעַרְעָקָעָן די ווּנְדָר, אָונֵן קְרָקְט אַיִן אַסְפָּרָאַרְיִין.

— וואס, אַשְׁאָלָה? פְּרָעָנֶט דער דִּין פֿון דָּרְוּוּיְתָעָן.

— נַיְן.

— וואס דִּין?

— אַברְיוּעָל פֿון מִין יְצָהָקְלָעַן.

דער דִּין האט זיךְ אַיְגְּנָעַתְהָיְבָעַן, זיךְ גַּעַנְגַּעַן, זיךְ אַנְגְּקָוּקָט אָונֵן האט זיךְ גַּעַנְגַּעַן פֿון אַיִדְר דאס בריוועל. אָונֵן אַנְגַּעַתְהָיְבָעַן לְיַיְעָנָעָן, אָונֵן דער שְׁטָיל, פְּאָר יְדִין.

— וְאַהֲלָל, אַוְסְגַּעַתְהָיְבָעַן, גַּוְתַּעַלְעָנָעַן... דער קְלִיְינָהָר פְּעַרְשְׁטָעָהָר... רַעַת דער דִּין זיךְ יְדִין.

טוּפָעָן גַּיְסָעָן זיךְ מַרְהָרָעָן פֿון די אַוְיָגַעַן...

— וואַלְטָעָר חַאְטָשָׁנָעָגְלָעָט! וואַלְטָעָר חַאְטָשָׁנָעָגְלָעָט!

- שחויטה חווין... רמבעם... הופפות או גערעכט... רעדת דער דין...
ווערטער צו זיך.
- „אידר יצחק'ל, טובע די מאָראָק-יְודָעָנָעַס אַיְונְגָּעָל“, טראָבלט זי מיט שטאלץ.
- נאָט אַיְיךְ דאס בריוועל, זאנט דער דין צום סוף, אַיךְ האָב עַכְשָׁוֹן דָּוֶרְבָּנְגָּלְעָזָן.
- נו וואָס? פֿרְעָנֵט די יְודָעָנָעַ?
- וואָס? וואָס ווילט אַידָּר דען?
- וואָס שטעט אין בריוועל? פֿרְעָנֵט די יְודָעָנָעַ אין דער שטיל.
- עס אַיז נישט פֿאָר אַיְיךְ — אַידָּר ווועט עס נישט פֿערְשָׁטָעָן, זאנט דער דין מיט אַשְׁמִיבָּל.

- יצחק'ל שריבט אַהֲרָים בריוועל, וואָס אַמְּאָל ווערען די יְודָעָנָעַ וווערטער ווינציגער, די לשון קדרש וווערטער מעהָר, אַמְּאָל נאָר אַגעָּרָס צו דער מסטען — אָונָן זי קומָט צו ר' יוחנן, ר' יוחנן לְיֻעָנֵט אַידָּר דורך די יְודָעָנָעַ וווערטער אָונָן זי לאָוט ויך דערמִיט בענְגִּינְגָּעָן, „די לשון קדרש וווערטער וענען פֿאָר דעם דין“.
- טראָבלט זי זיך.
- אַמְּאָל קריינט זי אַבריוועל פֿון יצחק'ל.
- יעעהט אַריַין צו ר' יוחנן, ער זאָל עס דורך לייענען.
- ר' יוחנן לְיֻעָנֵט עס דורך.
- גאנט נישט דא צו אַיְיךְ, זאנט ער.
- ווי הייסט?
- גאנט נישט, ענטפֿערט ער אָב קורץ.
- לְיֻעָנֵט וועש מיר חאטש דאס, וואָס אַיז דא.
- עס אַיז דורך לשון קדרש, תורה, אַידָּר ווועט דורך נישט פֿערְשָׁטָעָן.
- וועל אַיךְ נישט פֿערְשָׁטָעָן.
- געהט אַיךְ געונְדָּרְהִיט, אָונָן פֿערְדָּרְהִיט מיר נישט דעם קאָפּ.
- טויבע אַיז אָרוּס מיט דעם געדאנָק, אויפּ דער נאָכָט צו געהן צום דין.
- רבִּי, זויט מוחל, פֿערְטִיטְשָׁט מיר דעם בריעָפּ אויפּ יְודָעָנָעַ, זאנט זי צַדְקָה דעם דין, אַיהם, דעם בריעָפּ אַיבְּרָגְעָבָעָנָרִין.
- דער דין געהט דעם בריעָפּ אָונָג לְיֻעָנֵט אַיהם אַיבְּרָעָר.
- גאנט נישט דא פֿאָר אַיךְ! זאנט ער אַידָּר.
- רבִּי, זאנט טויבּע פֿערְשָׁעָט, פֿערְטִיטְשָׁט מיר, זויט מוחל, דאס לְשׂוֹן קוֹרְשָׁדִיגָּע.
- עס אַיז דורך תורה, אַידָּר ווועט דורך נישט פֿערְשָׁטָעָן.
- נו, לְיֻעָנֵט חאטש דעם בריעָפּ אויפּ לשׂוֹן-קוֹרְשָׁ, הוֹיךְ, הוֹיךְ... אַיךְ זאָל אַיהם הערען.

- איהר וועט דאך אבער נישט פערשטעהן, עם אייז דאך לשון קודיש,
שמייכעלט דער דין.
- גו וועל איך נישט פערשטעהן, זאגט די יודינע, עם אייז דאך מיין קינדרע
תורה, מיין קינדרע.
- דער דין האט עפֿים געקלערט. אונג אַנגגעוויבען לײַענען הויך.
- שיחיות חייך שנהערבה בקורס... רטפֿס בחלכות... מ"א...
- באלד אבער קוקט ער אויף די יודען אונג דערטאנט ער אין עפֿעס: ער זאנט
גאָר תורה פֿאָר אַיְודען.
- נאָט אַיְיךְ דעם בריעף, עם אייז גאָר נישט דאַ פֿאָר אַיְיךְ, האט ער געזאנט
דַּחֲמָנוֹתָדִין אונג צוֹרֵק זיךְ געועצט אויף זיין אַרט.
- עם אייז דאָךְ מיין קינדרס תורה, מיין יצחָקֶלֶס בריעף, פֿאָר ווֹאָס זאל אויך
גיישט הערען? לאָס מַירְקָן נישט פערשטעהן! עם אייז דאָךְ מיין קינדר.
- דער דין האט זיךְ קאָלט אַזּוּק געדערעת.

דענראָך ווען מובה אייז אַהיים געкомען, האט זיךְ בַּיִם טישעל אַנידער
געועצט, אַראָפְּגָעָנוּמוּן דאס לְעַמְּפָעַל פָּוֹן צוֹאָק אונג בַּיִם דער שיין פָּוֹן דעם פֿער-
דוּיכְעַרְטָעַל לְעַמְּפָעַל, האט זוּ שְׁטוּמָאָס אויף דעם בריוועל געקוּט.

זַיְהַאֲטָה דעם בריעף געקוּשָׁט, גאָר בַּאֲלָד האט זיךְ אַידָּר געראָכָּט, אָז זי אייז
בְּמַמְאָה דעם בריעף מיט אַיהֲרָע לְיִפְעָן, זי אַינְגְּדִינְעַ...

זי האט זיךְ אַוְהַגְּנָהוּיבָּעַן, אַרוֹיסְגָּעָנוּמוּן פָּוֹן סְפָּרִים-שַׁאֲפָקָעַלְעַד דעם מאָנִס סְרוֹר
אַונְג צוֹוישָׁן די בלעטָר אַריַין געלאַנט דעם בריעף.

מייט ציטערידיגע לְיִפְעָן האט זיךְ געקוּשָׁט די טַאֲוּלָעַן פָּוֹן דעם סְדוֹר, אַונְג אַירָם
צַוְּדִיק אַרְיִין געשטעלט אַין סְפָּרִים שַׁאֲפָקָעַלְעַד.

אַינְהָאַלְטָ.

3	אַיְבָעֶר דֵּעֶר גְּבֻעָגָעִין
10	אַ בְּרוֹן
19	אַוִיפָּעַ דַּעַם וּוֹעֵג קִיּוֹן שְׁעַמְעַגְעַין
25	אַ גְּנַעַט פָּאָר פָּאָלָק
29	מְתֻלְּזָקָת אַיִן קָאָרְטְּשָׁעוֹ
34	פְּשָׂעָה-יְבָאָב
38	אַ גִּוְתִּית-הַפְּרִישָׁל
42	כַּי אַ קְרָעְמְדָעַן פִּיהִיךְ
47	אַ שְׁבַּת אַיִן אַ שְׁטַעַדְטִיל
57	אַ וּוֹיְנְפָעַר אַיִן אַ שְׁטַעַדְטִיל
59	אַ פְּשָׂוֹתָה מְעַלְתָּה
68	אַוִיךְ אַ פְּאָמָע

